

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ ve EV YÖNETİMİ EĞİTİMİ ANABİLİM
DALI
ÇOCUK GELİŞİMİ ve EĞİTİMİ BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE FİZİKSEL ÇEVREYE
İLİŞKİN KALİTE STANDARTLARININ
BELİRLENMESİ

Figen GÜLEŞ

DOKTORA TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Yavuz ERİŞEN

Konya- 2013

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Figen GÜLEŞ

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

DOKTORA TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Figen GÜLEŞ	
	Numarası	064138031005	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Çocuk Gelişimi Ve Ev Ekonomisi Eğitimi/Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐	Doktora ☒
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Yavuz ERİŞEN	
	Tezin Adı	Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevreye İlişkin Kalite Standartlarının Belirlenmesi	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan **Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevreye İlişkin Kalite Standartlarının Belirlenmesi** başlıklı bu çalışma 20.08.2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	İmza
Prof. Dr. Ramazan ARI	
Doç. Dr. Nadir ÇELİKÖZ	
Doç. Dr. Zarife SEÇER	
Doç. Dr. Yavuz ERİŞEN	
Yrd. Doç. Dr. Neslihan SALTALI	

TEŞEKKÜR

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne sunulan bu doktora tezi; 3-6 yaş aralığındaki çocuklara eğitim veren okul öncesi eğitim kurumlarındaki fiziksel çevreye yönelik kalite standartlarını, eğitimin ortak paydaşları olan veli, öğretmen ve yönetici görüşlerine dayalı olarak tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Tezin hazırlanmasında; rehberliğini, değerli zamanlarını, görüşlerini ve bilgi birikimlerini esirgemeyen danışman hocam Sayın Doç. Dr. Yavuz ERİŞEN'e teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Tez savunma jürimde yer alan, bakış açısı ve anlayışıyla her zaman desteğini hissettiğim Bölüm Başkanım, hocam Sayın Prof. Dr. Ramazan ARI ile Sayın Doç. Dr. Nadir ÇELİKÖZ'e, Doç. Dr. Zarife SEÇER'e ve Yrd. Doç. Dr. Neslihan SALTALI'ya teşekkürlerimi sunuyorum.

İstatistik analizleri aşamasındaki yardımlarıyla Öğr.Gör.Dr. Ömür Hakan KUZU'ya, Arş. Gör. Kazım KARABOĞA ve Arş. Gör. Zeynep ERGEN'e; tezin düzeltme ve kontrol çalışmalarında yaptığı katkılarla Yrd.Doç.Dr. Tuğba ŞENER'e en içten duygularıyla teşekkür ederim. Tezin bütün süreçlerinde bana yardımcı olan tüm hocalarıma, dostlarıma, mesai arkadaşlarıma, yöneticiliğini yaptığım İhsan Doğramacı Uygulama Anaokulu öğretmenlerine, personeline, velilerine ve özellikle öğrencilerine teşekkür ederim.

Çalışmanın anketlerini uygulama aşamasındaki özverili ve yardımsever yaklaşımlarıyla uygulamalarımda yardımcı olan okul yöneticilerine ve öğretmenlerine ve sevgili öğrencilerime de içtenlikle teşekkür ederim.

Son teşekkürüm ise gösterdikleri inanılmaz sabır ve anlayışla beni destekleyen aileme... Çalışmalarım süresince maddi ve manevi desteğiyle hep yanımda olan ve bu zorlu sürecin bütün aşamalarında ilerleme kaydedip sonuca ulaşmamda en büyük teşviki sağlayan sevgili eşim Prof. Dr. Hasan Kürşat GÜLEŞ'e, sevgili çocuklarım Mustafa Ekrem ile Yusuf Mert'e ve sevgili aileme sonsuz teşekkürler...

Konya, 2013

Figen GÜLEŞ

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Fiğen GÜLEŞ	Numarası: 0641380310005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı	
	Danışmanı	Doç.Dr. Yavuz ERİŞEN	
Tezin Adı		Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevreye İlişkin Kalite Standartlarının Belirlenmesi	

ÖZET

Bu araştırmanın genel amacı; 3-6 yaş çocuklarına eğitim veren okul öncesi eğitim kurumlarında sistemin kalitesini etkileyen fiziksel çevreye yönelik kalite standartlarını, eğitimin ortak paydaşları olan **veli**, **öğretmen** ve **yönetici** görüşlerine dayalı olarak tespit etmektir. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmış olup, çalışma örneklemini, Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Meram, Selçuklu ve Karatay merkez ilçelerin de bulunan toplam 15 bağımsız resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumları oluşturmaktadır. Bu kurumlardan toplam 538 veli, 51 öğretmen ve 15 yönetici çalışmaya dahil olmuştur. 7 boyut ve 80 maddede oluşan fiziksel çevre standartlarının uygunluğu ve önem derecesinin belirlenmesi ile önerilen ifadeler bağlamında okullardaki mevcut durumun yeterlilik düzeyinin değerlendirilmesinde tüm paydaşların görüşlerine başvurulmuştur. Elde edilen veriler SPSS programında uygun istatistiksel testler kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda önerilen bütün ifadelerin paydaşlar tarafından standart olarak **"uygun"** ve **"önemli"** olarak kabul edildiği görülmüştür. Fiziksel çevre standartları bağlamında öğretmenlerin okullarındaki mevcut durumlarına ilişkin yapmış oldukları değerlendirmeler, fiziksel çevre standartları konusunda özellikle iyileştirme yapılması gereken alanları ortaya çıkarmıştır. Elde edilen sonuçlar ışığında, okul öncesi eğitimde standart belirlemeye, okul öncesi eğitimde kalitenin geliştirilmesine, okul öncesi eğitimde fiziksel çevre standartlarının oluşturulmasına ve fiziksel çevre standartları bağlamında mevcut duruma ilişkin yetersizliklerin iyileştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitimde Kalite Standartları, Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevre, Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevre Kalite Standartları.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Figen GÜLEŞ	Numarası: 0641380310005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı	
	Danışmanı	Doç.Dr. Yavuz ERİŞEN	
Tezin İngilizce Adı		Determining Quality Standards Of Physical Environment in Pre- School Education	

SUMMARY

This study generally aims to determine quality standards that affect quality of system directed to physical environment in pre-school institutions providing education to 3-6 years old children on the basis of views of the common dominators of the education *parent, teacher* and *administrator*. General screening model has been used in this study and 15 independent public and private pre- school education institutions located in the central districts of Meram, Selçuklu, Karatay depending on Konya Provincial Directorate of National Education formed the study sample. A total of 538 parents, 51 teachers and 15 administrators from these institutions were included in this study. In the context of appropriateness of physical environmental standards consisting of 7 size and 80 items determining the degree of importance to the proposed statements all views of stakeholders were consulted on the assessment of the level of competence of the current situation in schools. The obtained data were analysed using appropriate SPSS statistical tests. All the proposed statements, as a result of the study were seen “*appropriate*” and “*important*” as standards by the stakeholders. Assessments about current situations of schools made by trainers within the context of physical environment standards revealed areas particularly in need of improving physical environment standards. In the light of obtained results to determine quality of pre- school education, to develop quality and set up physical environment standards in pre-school education and to recruit inadequacies of the current situation in the context of physical environment standards have been proposed.

Keywords: Quality Standards of Pre-School Education, Physical Environment in Pre-School, Quality Standards of Physical Environment in Pre-School

İÇİNDEKİLER

Bilimsel Etik Sayfası	ii
Tez Kabul Formu	iii
Teşekkür	iv
Özet	v
Summary.....	vi
Tanımlar ve Kısaltmalar Listesi	x
Tablolar Listesi	xii
Şekiller Listesi.....	xv

BİRİNCİ BÖLÜM-GİRİŞ

1.1. Problem	2
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.2.1. Alt Amaçlar	6
1.3. Araştırmanın Önemi	7
1.4. Sayıtlılar	8
1.5. Sınırlılıklar	9

İKİNCİ BÖLÜM- KURAMSAL TEMEL VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitimde Kalite ve Standartlar	10
2.2. Okul Öncesi Eğitimde Kalite ve Standartlar	12
2.2.1. Okul Öncesi Eğitimde Kalite Değerlendirmede Kullanılan Araçlar	16
2.3. Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevre	18
2.3.1. Konum ve Yapı.....	18
2.3.2. İç Mekan ve Materyalleri	20
2.3.3. Dış Mekan ve Materyalleri.....	21
2.3.4. Fiziksel Çevre Sağlığı	22
2.4. Araştırma Konusu İle İlgili Yapılmış Çalışmalar.....	23
2.4.1. Türkiye’de Yapılmış Çalışmalar	23
2.4.2. Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar.....	27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM- ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Modeli	32
3.2. Evren ve Örneklem.....	34
3.2.1. Veli Demografik Bilgileri	34
3.2.2. Öğretmen/Yönetici Demografik Bilgileri	36
3.3. Veri Toplama.....	37
3.3.1. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi	39

3.3.2. Veri Toplama Aracı	41
3.3.3. Verilerin Toplanması	46
3.3.4. Veri Toplama Aracının Geçerlik ve Güvenirliği	48
3.3.5. Verilerin Analizi	50

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM- BULGULAR

4.1. Standart Olarak Önerilen İfadelerin Uygunluğu İle İlgili Katılımcı Görüşleri.....	54
4.2. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartların Velilere Göre Önem Dereceleri	58
4.3. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartların Önem Derecelerinde Veli Görüşlerine Göre Farklılıklar	64
4.3.1. Velilerin Eğitim Durumuna Göre Farklılıklar	65
4.3.2. Velilerin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre Farklılıklar	77
4.4. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartların Öğretmen / Yöneticilere Göre Önem Dereceleri.....	89
4.5. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartların Önem Derecelerinde Öğretmen / Yönetici Görüşlerine Göre Farklılıklar	95
4.5.1. Öğretmen / Yönetici Mesleki Kıdemine Göre Farklılıklar	96
4.5.2. Öğretmen / Yönetici Görev Türüne Göre Farklılıklar	112
4.5.3. Öğretmen / Yöneticilerin Çalıştıkları Kurum Türüne Göre Farklılıklar.....	124
4.6. Öğretmen, Yönetici ve Veli Gruplarının Görüşlerine Göre Standartların Önem Derecelerinde Oluşan Farklılıklar	135
4.7. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartlara Göre Öğretmen/ Yöneticilerin Okullarındaki Mevcut Durum Hakkında Görüşleri.....	150
4.8. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartlara Göre Okullarının Mevcut Durumu İle İlgili Öğretmen/ Yöneticilerin Görüş Farklılıkları	156
4.8.1. Öğretmen / Yöneticilerin Mesleki Kıdemine Göre Okullarının Mevcut Durumuna İlişkin Görüş Farklılıkları.....	157
4.8.2. Öğretmen / Yöneticilerin Görev Türüne Göre Okullarının Mevcut Durumuna İlişkin Görüş Farklılıkları.....	157
4.8.3. Öğretmen / Yöneticilerin Çalıştıkları Kurum Türüne Göre Okullarının Mevcut Durumuna İlişkin Görüş Farklılıkları.....	158

BEŞİNCİ BÖLÜM- TARTIŞMA VE YORUM

5.1. Standart Olarak Önerilen İfadelerin Katılımcılara Göre Uygunluk Durumu ..	166
5.2. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartların Katılımcılara Göre Önem Dereceleri Değerlendirmeleri.....	167
5.2.1. Konum Boyutu	167
5.2.2. Yapı Boyutu	168
5.2.3. İç Mekân Boyutu	169
5.2.4. İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu	170

5.2.5. Dış Mekân Boyutu	170
5.2.6. Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu.....	171
5.2.7. Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu.....	171
5.3. Katılımcıların Çeşitli Özelliklerine ve Gruplarına Göre Standartların Önem Derecelerine İlişkin Fark Testleri Değerlendirmeleri	172
5.3.1. Katılımcıların Çeşitli Özelliklerine Göre Fark Testleri Değerlendirmeleri	173
5.3.1.1. Velilerin Özelliklerine Göre Değerlendirmeler	173
5.3.1.2. Öğretmen/Yönetici Özelliklerine Göre Değerlendirmeler	175
5.3.2. Cevaplayıcı Gruplara (Öğretmen, Yönetici ve Veli) Göre Fark Testlerinin Değerlendirilmesi	177
5.4. Öğretmen/Yöneticilerin Okullarındaki Mevcut Durum Hakkında Görüşlerine İlişkin Değerlendirmeler	178
5.5. Çalışılan Kurum Türüne Göre Öğretmen/Yöneticilerin Okullarındaki Mevcut Durum Hakkında Görüşlerinin Değerlendirilmesi	180

ALTINCI BÖLÜM – SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar	182
6.1.1. Standart Olarak Önerilen İfadelerin Uygunluğuna İlişkin Sonuçlar	182
6.1.2. Fiziksel Çevre Standartlarının Önem Derecelerine İlişkin Sonuçlar	183
6.1.3. Katılımcıların Çeşitli Özelliklerine Göre Standartların Önem Derecelerinde Oluşan Farklılıklara İlişkin Sonuçlar	183
6.1.4. Öğretmen, Yönetici ve Veli Gruplarına Göre Standartların Önem Derecelerinde Oluşan Farklılıklara İlişkin Sonuçlar	184
6.1.5. Fiziksel Çevre Standartları İle İlgili Öğretmen/Yöneticilerin Okullarındaki Mevcut Durum Hakkında Görüşlerine İlişkin Sonuçlar ..	184
6.2. Öneriler	186

KAYNAKÇA 190

EKLER 199

ÖZGEÇMİŞ..... 272

TANIMLAR VE KISALTMALAR LİSTESİ

Kalite: Bir ürün veya hizmetin belirlenen veya doğabilecek gereksinimleri karşılama yeteneğine dayanan özelliklerin toplamıdır (ISO-8402,1989).

Okul Öncesi Eğitim: Doğumdan zorunlu eğitim yaşına kadar çocukların gelişim özellikleri, kişisel ayrılıkları ve yetenekleri göz önünde bulundurularak onların bedensel, duygusal ve toplumsal gelişmelerine yardım etmek amacıyla aileler ve birtakım kurumlar tarafından uygulanan eğitim (TDK Eğitim Terimleri Sözlüğü).

Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevre: Okul öncesi eğitim kurumunda çocukların öğrenim ve gelişimini kolaylaştıracak olanakları, çalışan personelin,velilerin ve çocukların konforu, sağlık ve güvenliği sağlanarak estetik şekilde organize edilmiş, bina konumu, yapısı, çevre sağlığı, iç ve dış mekânları ile araç ve materyallerini içeren fiziki ortam.

Standart: Belirli bir amacın gerçekleştirilebilmesi için gerekli ve yeterli nicelik ve nitelik düzeyi (Erişen,2003)

- AB** : Avrupa Birliği
- ABD** : Amerika Birleşik Devletleri
- CPERS** : The Children’s Physical Environments Rating Scale
(Çocukların Fiziksel Ortamlarını Derecelendirme Ölçeği)
- ECERS-R** : Early Childhood Environment Rating Scale- Revised Edition
(Erken Çocukluk Çevre Derecelendirme Ölçeği –Yeni Versiyon)
- EÇE** : Erken Çocukluk Eğitimi
- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
- NAEYC** : National Association For Education of Young Children (Küçük Çocukların Eğitimi İçin Amerikan Ulusal Derneği)
- OÖE** : Okul Öncesi Eğitim
- PIUERS** : Playground Information To Use With The Environment Rating Scales (Çevre Derecelendirme Ölçeği İle Kullanmak İçin Oyun Alanı Bilgisi)

SHÇEK : Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu
SÜ : Selçuk Üniversitesi
TSE : Türk Standartları Enstitüsü

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Veli Cinsiyet Durumu	35
Tablo 3.2. Veli Eğitim Durumu	35
Tablo 3.3. Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türü	35
Tablo 3.4. Öğretmen/Yönetici Cinsiyet Durumu	36
Tablo 3.5. Öğretmen/Yönetici Mesleki Kıdem Durumu	36
Tablo 3.6. Öğretmen/Yönetici Görev Durumu	37
Tablo 3.7. Öğretmen/Yöneticilerin Görev Yaptıkları Okul Türü	37
Tablo 3.8. Standart Olarak Önerilen İfadelerde Temel Alınan Literatür Bilgisi	42
Tablo 3.9. Faktör Analizine Göre Çıkarılması Önerilen Maddelerin Katılımcılara Göre Önem Dereceleri	49
Tablo 3.10. Veri Ölçme Aracının Pilot Uygulama ve Örneklem Grubu İçin Güvenilirlik Katsayıları	50
Tablo 3.11. Araştırmada Kullanılan Testler	51
Tablo 3.12. Verilerin Yorumlanmasında Kullanılan Sınır Değerleri	53
Tablo 4.1. Standart Olarak Önerilen İfadelerin Katılımcılara Göre Uygunluk Durumu	54
Tablo 4.2. Velilere Göre Konum Boyutu Önem Dereceleri	59
Tablo 4.3. Velilere Göre Yapı Boyutu Önem Dereceleri	59
Tablo 4.4. Velilere Göre İç Mekân Boyutu Önem Dereceleri	60
Tablo 4.5. Velilere Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Önem Dereceleri	61
Tablo 4.6. Velilere Göre Dış Mekân Boyutu Önem Dereceleri	62
Tablo 4.7. Velilere Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Önem Dereceleri	63
Tablo 4.8. Velilere Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Önem Dereceleri	64
Tablo 4.9. Veli Eğitim Durumuna Göre Konum Boyutu Farkları	65
Tablo 4.10. Veli Eğitim Durumuna Göre Yapı Boyutu Farkları	66
Tablo 4.11. Veli Eğitim Durumuna Göre İç Mekân Boyutu Farkları	69
Tablo 4.12. Veli Eğitim Durumuna Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları	72
Tablo 4.13. Veli Eğitim Durumuna Göre Dış Mekân Boyutu Farkları	73
Tablo 4.14. Veli Eğitim Durumuna Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları	75
Tablo 4.15. Veli Eğitim Durumuna Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Farkları	76
Tablo 4.16. Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre Konum Boyutu Farkları	78
Tablo 4.17. Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre Yapı Boyutu Farkları	79

Tablo 4.18. Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre İç Mekân Boyutu Farkları	82
Tablo 4.19. Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları.....	84
Tablo 4.20. Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre Dış Mekân Boyutu Farkları.....	86
Tablo 4.21. Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları.....	87
Tablo 4.22. Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Farkları	88
Tablo 4.23. Öğretmen/Yöneticilere Göre Konum Boyutu Önem Dereceleri.....	89
Tablo 4.24. Öğretmen/Yöneticilere Göre Yapı Boyutu Önem Dereceleri.....	90
Tablo 4.25. Öğretmen/Yöneticilere Göre İç Mekân Boyutu Önem Dereceleri.....	91
Tablo 4.26. Öğretmen/Yöneticilere Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Önem Dereceleri.....	92
Tablo 4.27. Öğretmen/Yöneticilere Göre Dış Mekân Boyutu Önem Dereceleri	93
Tablo 4.28. Öğretmen/Yöneticilere Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Önem Dereceleri.....	94
Tablo 4.29. Öğretmen/Yöneticilere Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Önem Dereceleri	95
Tablo 4.30. Kıdeme Göre Konum Boyutu Farkları	96
Tablo 4.31. Kıdeme Göre Yapı Boyutu Farkları	97
Tablo 4.32. Kıdeme Göre İç Mekân Boyutu Farkları	103
Tablo 4.33. Kıdeme Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları.....	106
Tablo 4.34. Kıdeme Göre Dış Mekân Boyutu Farkları.....	108
Tablo 4.35. Kıdeme Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları.....	110
Tablo 4.36. Kıdeme Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Farkları.....	111
Tablo 4.37. Görev Türüne Göre Konum Boyutu Farkları.....	113
Tablo 4.38. Görev Türüne Göre Yapı Boyutu Farkları.....	113
Tablo 4.39. Görev Türüne Göre İç Mekân Boyutu Farkları.....	116
Tablo 4.40. Görev Türüne Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları	119
Tablo 4.41. Görev Türüne Göre Dış Mekân Boyutu Farkları	120
Tablo 4.42. Görev Türüne Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları	122
Tablo 4.43. Görev Türüne Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Farkları	122
Tablo 4.44. Çalışılan Kurum Türüne Göre Konum Boyutu Farkları	124
Tablo 4.45. Çalışılan Kurum Türüne Göre Yapı Boyutu Farkları	125
Tablo 4.46. Çalışılan Kurum Türüne Göre İç Mekân Boyutu Farkları.....	128
Tablo 4.47. Çalışılan Kurum Türüne Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları.....	130
Tablo 4.48. Çalışılan Kurum Türüne Göre Dış Mekân Boyutu Farkları	132

Tablo 4.49. Çalışılan Kurum Türüne Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları	133
Tablo 4.50. Çalışılan Kurum Türüne Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Farkları	134
Tablo 4.51. Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre Konum Boyutu Farkları	136
Tablo 4.52. Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre Yapı Boyutu Farkları	137
Tablo 4.53. Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre İç Mekân Boyutu Farkları ...	141
Tablo 4.54. Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları	144
Tablo 4.55. Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre Dış Mekân Boyutu Farkları	146
Tablo 4.56. Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları	148
Tablo 4.57. Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Farkları	149
Tablo 4.58. Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki Konum Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri	150
Tablo 4.59. Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki Yapı Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri	151
Tablo 4.60. Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki İç Mekân Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri	152
Tablo 4.61. Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri.....	153
Tablo 4.62. Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki Dış Mekân Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri	154
Tablo 4.63. Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri.....	155
Tablo 4.64. Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri.....	156
Tablo 4.65. Çalışılan Kurum Türüne Göre Okullardaki Mevcut Duruma İlişkin Yapı Boyutu Farkları.....	158
Tablo 4.66. Çalışılan Kurum Türüne Göre Okullardaki Mevcut Duruma İlişkin İç Mekân Boyutu Farkları	162
Tablo 4.67. Çalışılan Kurum Türüne Göre Okullardaki Mevcut Duruma İlişkin Dış Mekân Boyutu Farkları	164

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1. Araştırmada İzlenen Yöntem	33
Şekil 1.2. Veri Toplama Metodunun Basamakları.....	38

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bilgi çağının gerektirdiği nitelik ve nicelikte insan gücünün yetiştirilmesinde temel unsur olan eğitim kurumlarının, kendilerinden beklenen görevleri etkinlikle yerine getirebilmeleri, yalnızca ulusal değil, evrensel değerleri de benimsemiş, verimlilik anlayışına sahip kaliteli eğitim gerçekleştirmeleriyle orantılıdır.

Bugünün çağdaş eğitimcileri, nitelikli insanı tanımlarken, öz güveni yüksek, girişimci, kendi alanında uzman olma gibi birçok nitelik ortaya koymaktadır. Bu nitelikler, bugünün tanımlamasıdır. Fakat gelecekte eğitim ve insandan beklenen nitelik ve tanımların da değişmesi olağandır (Erişen, 2003; Kıldan, 2010).

Çocukların gelişimlerinde yaşamlarının ileriki dönemlerinde elde edecekleri fırsatlar açısından hayatlarının ilk yıllarındaki tecrübelerinin kritik bir öneme sahip olduğu fikri artık evrenseldir. Okul öncesi eğitimi, günümüz bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sağladığı imkânlarla, artık yalnızca ailenin vereceği bir eğitim olmaktan çoktan çıkmıştır. Çocukların gelişimlerine uygun olarak tasarlanmış, yapılandırılmış ve düzenlenmiş olan eğitim ortamlarında nitelikli öğretmenlerle gerçekleştirilecek eğitimin kalitesi, çocuklara olabilecek en iyi başlangıcı sağlama açısından önemlidir. Bu durumun gerçekleşebilmesi için gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de eğitime yönelik kalite standartlarının belirlenmesi ve bu standartlara göre okul öncesi eğitimin yapılandırılması gerekmektedir.

Fiziksel çevre şartlarının nitelikli olmasının çocukların öğrenmesine yaptığı katkı kadar, motor becerilerini, fiziksel ve duygusal gelişimlerini de güçlü bir şekilde etkilediği dikkate alınırsa; bu unsura ilişkin standartların belirlenmesi bu alan için öncelik gerektirmektedir. Bu durum, Türkiye’de okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin kalite standartlarının belirlenmesine yönelik yapılan bu araştırmanın çıkış noktasını oluşturmuştur.

Yapılan bu araştırma altı bölümdür. İlk bölümde problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi ortaya konmuştur. İkinci bölümde konu ile ilgili araştırmalara

değerlendirilmiş, üçüncü bölümde ise araştırmanın yöntemi açıklanmıştır. Dördüncü bölümde araştırma bulguları tablolar halinde sunulmuş, beşinci bölümde elde edilen sonuçlar tartışılmıştır. Araştırmanın altıncı ve son bölümünde ise araştırmaya ilişkin değerlendirmeler ve önerilerde bulunulmuştur.

1.1.Problem

Çocuğun doğumundan temel eğitime başladığı güne kadar geçen yıllarını kapsayan okul öncesi dönem, yaşamın ileriki dönemlerinde de önemli rollere sahip olması sebebiyle, uygun yaşantılarla ve iyi şartlarda geçirilmelidir. Çocuğun en alıcı dönemi olan okul öncesi yıllarında, çocuğa sunulan yüksek kaliteli ve gelişime uygun okul öncesi eğitimi, kısa ve uzun dönemde çocuğun dil, okuma-yazma, matematik, sosyal ve duygusal yeterlilik ve bilişsel fonksiyonları üzerinde olumlu etkiler bırakabilmektedir. Bunun için çocuğa bu dönemde sistemli, geniş donanımlı, planlı – programlı bir yardım yapılmalı ve gereken ihtiyaca daha bilinçli ve yerinde cevap vermek için okul öncesi eğitim kurumları en ideal şekilde hazırlanmalıdır (Oğuzkan ve Oral, 2002; NAEYC, 2009).

Ülkemizde 1960'lı yıllardan sonra bilinirliği başlayan okul öncesi eğitimin önemi konusunda toplumun bilgi eksikliğinin olması, sorumlu kurumların çeşitlik göstermesi ve koordinasyon sıkıntıları, OÖE'nin merkezîyetçi yapısı, Milli Eğitim'in kaynaklarından bu alana ayrılan payın sınırlılığı, okul öncesi kurumlarının yaygınlaştırılması konusunda akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, basın, halk eğitim merkezleri, yöneticiler ve öğretmenlerin yeterli işbirliği içinde olamamaları, bu eğitimin gerekli hızda ilerlemesinde engelleyici rol oynamıştır(Dinçer,2005; İnanlı,2005; Tuğrul,2005; Biehl, 2011). MEB, bu eğitim kademesinin açığını gidermek amacıyla anasınıflarını yaygınlaştırmaya ağırlık vermiştir. Bu sınıflar, çocukların yaşlarına uygun bağımsız bir mekân sunamamakla birlikte, bu politika ülkemizde okul öncesi eğitimin hızla gelişmesine önemli katkıda bulunmuştur. Diğer önemli katkıyı ise sayısı ülkemizde her yıl daha fazla artan bağımsız anaokulları sağlamaktadır. 36-72 ay arası çocuklara eğitim veren bu kurumlarda, çocuklara sağlanan bakım, fiziksel ve pedagojik imkânlarla bağlı olarak

anasınıflarına oranla bu yaş çocukları için daha kaliteli eğitim ortamları oluşturulmaya çalışılmaktadır. (www.meb.gov.tr, 2008; Kıldan, 2010).

Son yıllarda ülkemizde okul öncesi eğitimde kaliteyi etkileyen faktörlerdeki yetersizlikleri ortaya koyan bir takım çalışmalar yapılmıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarını fiziki şartları, donanımları ve eğitim süreçleri, öğretmen, yönetici ve müfettişlerin nitelikleri ve çalışma şartları, eğitim programı uygulamaları ve denetim süreçleri gibi eksiklikler tespit eden farklı akademik tez çalışmaları, projeler, toplantılar ve raporlar hazırlanmıştır. Örneğin; konu ile ilgili MEB'in yapmış olduğu yakın tarihli bir çalışma; Haziran 2013'te gerçekleştirilen "Türkiye'de Erken Çocukluk Eğitiminde¹ (EÇE) Yeni Yönelimler: Kalite, Erişim ve Hakkaniyet" başlıklı uluslararası konferanstır. Eşitsizliklerin giderilmesi ve evrensel erişim sağlanması gözetilerek, tüm çocuklar için EÇE kalite çerçevesinin iyileştirilmesinde siyasal kararlılığın güçlendirilmesine ve sektörler arası işbirliğine katkıda bulunma amacını taşıyan konferansın en önemli teması; ***Türkiye'de okul öncesi eğitimde kalite standartlarının geliştirilmesi*** olmuştur. Kalite standartları oluşturma, kalite standartlarının uygulanması için ölçütler belirleme ve kurum açma izin sistemi konferansın diğer önemli konuları arasında yer almıştır (<http://tegm.meb.gov.tr>, 2013).

Dünya Bankası'nın İnsani Kalkınma Departmanı-Avrupa ve Orta Asya Bölgesi- "Türkiye'de Temel Eğitimde Kalite ve Eşitliğin Geliştirilmesi Zorluklar ve Seçenekler" Raporu'nda (2011) ise; Türkiye'de okul öncesi eğitimin kapsama alanını ve kalitesini geliştirmek için başvurulabilecek politika seçenekleri yer almıştır. "*Kamu ve özel sektör tarafından sağlanan erken çocukluk eğitimi için bir kalite güvence çerçevesi oluşturulması*" (<http://siteresources.worldbank.org>,2013:14) politikası, diğer dünya ülkelerinden örnekler verilerek detaylandırılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığını İç Denetim Birim Başkanlığının 2010 yılında hazırladığı 'Okul Öncesi Eğitim Süreci İç Denetim Raporu'nda Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü ve Genel Müdürlüğün faaliyet alanı içersinde yer alan

¹ "Erken Çocukluk" terimi ilkokul başlangıcından önceki (0-6 yaş) çocukların bilişsel, motor ve sosyo-duygusal becerilerini uyarıcı etkinlikler sağlayan herhangi bir kurumda gerçekleşen tüm EÇG müdahalelerini kapsar. Bu nedenle, günlük bakım, okul öncesi eğitim ve anaokulu da geniş EÇE tanımı içindedir. (<http://siteresources.worldbank.org>,2013)

anaokulları, anasınıfları ve uygulama sınıflarıyla ilgili eğitim, yönetim ve kaynak kullanımına ilişkin iş ve işlemler hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur (Biehl, 2011). Bu raporda uygulama alanında tespit edilen olumsuzluklar; genel anlamda, eğitim hizmetlerine ve yönetim hizmetlerine ilişkin üç başlık altında incelenmiştir. Bu raporda genel anlamdaki olumsuzlukların ilk sırasında ; **“Yüksek oranda fiziki ortam yetersizliği ve materyal eksikliğinin olması”**, yer almıştır (Biehl, 2011). Bu raporun hazırlanış tarihi dikkate alındığında ülkemizde fiziksel çevre standartlarını oluşturma ve buna yönelik çalışmaların artırılması önceliğini hala korumaktadır.

Araştırma konusunun belirlendiği dönemlerde ise fiziksel çevreye ilişkin yetersizlikler ve standartlarının belirlenmesi okul öncesi eğitimde kalite konusunda sıklıkla dile getirilen bir durumdur. Kurum ve kuruluşların yaptıkları okul öncesi eğitim çalışmalarında örneğin; ‘Okul Öncesi Eğitimde Kalite: Üniversitelerin Rolü Toplantı Raporu’nda (2005); 3-6 yaş grubuna yönelik hizmetlerde belli bir standardın tutturulamaması, resmi kurum yoluyla verilen hizmetlerde eğitimin kalitesinin düşüklüğü, özel kurum yoluyla verilen hizmetlerde ise belli oranda eğitimin kalitesinin düşüklüğünden söz edilmiştir. Ayrıca raporda yine, **mutlaka fiziksel çevreye ilişkin kalite standartlarının belirlenmesinin** gerekliliği vurgulanmıştır.

‘Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimi: Hizmete Duyulan İhtiyaçların Saptanması Raporu’nda (2002), mevcut okul öncesi eğitim sisteminin değerlendirilmesine yönelik üç ilde (İstanbul, Van, Diyarbakır) okul öncesi öğretmenlerine yapılan anket uygulaması detaylıca açıklanmıştır. Ankette öğretmenlere “etkin bir okul öncesi eğitim kurumunda hangi özellikler olması gerektiği” sorulduğunda, en yüksek oranda *fiziksel şartların uygunluğu* cevabı alınmıştır. “Ana sınıfında karşılaşılan güçlükler”e yönelik sorularda ise; tüm illerdeki ana sınıfı öğretmenleri **fiziksel şartları yeterli bulmadıklarını** belirtmişler, sınıfların küçüklüğü, ayrı faaliyet alanlarının olmayışı, araç-gereç eksikliği ve çocuğa uygun tuvalet ve lavabo olmayışı üzerinde özellikle durmuşlar ve fiziksel şartların iyileştirilmesinin gerekliliğini belirtmişlerdir.

Göl-Güven’in (2009) İstanbul’da, Özgan’ın (2009) Kilis’te ve Solak’ın (2007) Adana’da yaptığı çalışmalarda okul öncesi eğitimde fiziksel şartların yetersizliklerine ilişkin tespitler yapılmış olmasına ve **kalite standartlarının belirlenmesinin**

gerekliliği vurgulanmış olmasına rağmen, ülkemizde bu konuda yeterli çalışmaların olmayışı eğitim sisteminde büyük bir boşluk oluşturmaktadır.

AB sürecinde her alanda kaliteyi yakalamaya çalışan Türkiye'nin, okul öncesi eğitim alanında da kaliteyi gerçekleştirmesi önemlidir. Okul öncesi eğitime katılım, AB ile Türkiye arasındaki karşılaştırmalarda en kritik göstergelerden biri olarak ifade edilse de maalesef, Türkiye'de okul öncesi eğitimdeki okullaşma oranı, Avrupa Birliği ülkeleriyle karşılaştırılamayacak derecede düşüktür (Gültekin ve Anagün, 2006:164). Ülkemizde her geçen yıl okul öncesi eğitimi ile ilgili kurumların sayısında ve okullaşma oranında artış olmasına rağmen (2011-2012 yılı okullaşma oranı: 3-4 yaş grubu için % 30, 4-5 yaş grubu için % 44, 5 yaş grubu için % 65) (http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri, 2012), bu durum eğitimde kalite göstergesi olarak değerlendirilememektedir. Bu kurumların hızla artması eğitim ortamlarının çocuklar için ne kadar uygun olduğu sorununu da beraberinde getirmektedir (Demiriz vd., 2003:10). Bunun içinde **okul öncesi eğitimde kaliteyi etkileyen fiziksel çevreye ilişkin kalite standartlarının paydaş görüşler alınarak belirlenmesi**, öncelikli çalışmalardan biri olmalıdır. Bu bağlamda araştırmada, Türkiye'de okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye yönelik kalite standartlarının belirlenmesine ilişkin bir çaba gerçekleştirilmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Eğitimin her alanında kaliteyi yakalamaya çalışan Türkiye'nin, okul öncesi eğitim alanında da kaliteyi gerçekleştirmesi bir gerekliliktir.

Araştırmanın **genel amacı**; 3-6 yaş çocuklarına eğitim veren okul öncesi eğitim kurumlarında sistemin kalitesini etkileyen fiziksel çevreye yönelik kalite standartlarını, eğitimin ortak paydaşları olan veli, öğretmen ve yönetici görüşlerine dayalı olarak tespit etmektir. Bu genel amaca bağlı olarak aşağıdaki alt amaçlara ulaşılmak istenmiştir.

1.2.1. Alt Amaçlar

1. Öğretmen, yönetici ve veli görüşlerine göre, okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin;

- 1.1. konum ve yapı,
- 1.2. iç ve dış mekânlar,
- 1.3. fiziksel çevre sağlığı,

boyutlarında belirlenen ifadeler standart olarak uygun mudur?

2. Okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin belirlenen ifadelerin velilere göre önem derecesi nedir?

2.1. Velilerin eğitim durumuna göre fiziksel çevreye ilişkin belirlenen ifadelerin önem derecelerinde fark var mıdır?

2.2. Velilerin çocuklarını gönderdikleri okul türüne göre fiziksel çevreye ilişkin belirlenen ifadelerin önem derecelerinde fark var mıdır?

3. Okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin belirlenen ifadelerin öğretmen ve yöneticilere göre önem derecesi nedir?

3.1. Öğretmen ve yöneticilerin mesleki kıdemine göre fiziksel çevreye ilişkin belirlenen ifadelerin önem derecelerinde fark var mıdır?

3.2. Öğretmen ve yöneticilerin görev türüne göre fiziksel çevreye ilişkin belirlenen ifadelerin önem derecelerinde fark var mıdır?

3.3. Öğretmen ve yöneticilerin çalıştıkları kurum türüne göre fiziksel çevreye ilişkin belirlenen ifadelerin önem derecelerinde fark var mıdır?

4. Okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin belirlenen ifadelerin önem derecesinde grup değişkenlerine (öğretmen, yönetici ve veli) göre fark var mıdır?

5. Okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin belirlenen ifadelerle ilgili öğretmen ve yöneticilerin okullarının mevcut durumu ile ilgili görüşleri nedir?

5.1. Okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin belirlenen ifadeler doğrultusunda, öğretmen ve yöneticilerin mesleki kıdemine göre okullarının mevcut durumu ile ilgili görüşlerinde fark var mıdır?

5.2. Okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye yönelik belirlenen ifadeler doğrultusunda, öğretmen ve yöneticilerin görev türüne göre okullarının mevcut durumu ile ilgili görüşlerinde fark var mıdır?

5.3. Okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye yönelik belirlenen ifadeler doğrultusunda, öğretmen ve yöneticilerin çalıştıkları kurum türüne göre okullarının mevcut durumu ile ilgili görüşlerinde fark var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim sürecinde çocuğun, kendi bireyselliği korunurken toplumla bir bütün hâlinde ve toplumun gelişmesine faydalı sorumlu vatandaş olması da gerçekleştirilmelidir. Bu ise ancak temel bilgi, beceri, alışkanlıkların kazanıldığı okul öncesi yıllardan başlayarak çocukların öğrenme yaşantılarının kalitelerini arttırma yönünde gösterilecek dikkatli çabalarla mümkün olabilir. Bu nedenle okul öncesi yaşlarından itibaren çocukların büyüme, gelişme ve öğrenme ortamlarını nitelikli hâle getirmek gerekmektedir. Okul öncesi eğitimin toplumsal gereksinimlerin karşılanmasında çok önemli bir sorumluluğu olduğu bilinmektedir. Toplumsal değişimi ve gelişimi yaratacak bireylerin yetiştirilmesinde üstlendiği sorumluluğun ciddiyeti nedeniyle okul öncesi eğitimin kalite standartlarının oluşturulması ve kalite boyutunda yaygınlaştırılması gerekmektedir. Kalite standartlarının belirlenmesi ile gelişmiş ülkelerde olduğu gibi eğitim sisteminde de verimlilik artışı sağlanabilecektir (Erişen, 2001; Tuğrul, 2005).

Akademisyenler tarafından her ne kadar okul öncesi eğitimde kalite unsurlarının belirlenmesi için araştırmalar yapılmış olsa da, ne yazık ki velilerin okul öncesi eğitimde yüksek kalite konusunda ki görüşleri çok az bilinmektedir (Yamamoto ve Li, 2012). **Oysaki** eğitimle ilgili standartların belirlenmesinde eğitim ile ilgili paydaşların (eğitim sisteminin faaliyetlerinden etkilenen tüm bireylerin)

görüşlerinin alınması önemlidir (Horn, 2004). İrlanda'daki Ulusal Kalite Çerçevesi sürecinin en ileriye dönük bileşeni tüm paydaşlara danışması olmuştur. Bunun için 2003 yılında İrlanda'da Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitimi Merkezi tüm paydaşların görüşlerini almak ve fikir sahibi olmak için bir dizi seminerler düzenlemiştir (Biehl, 2011).

3-6 yaş eğitimi veren okul öncesi eğitim kurumlarında, eğitimin ortak paydaşları olan hem veli, hem de öğretmen ve yönetici görüşlerine dayalı, fiziksel çevreye yönelik kalite standartlarının belirlenmesine yönelik yapılan öncü niteliğinde ki bu araştırmanın;

- Türkiye'de okul öncesi eğitimde sistem kalitesinin geliştirilmesine katkı sağlaması,
- Eğitimde ve öğretimde verimliliği artırmada etkili olması (çocuğun gelişimine , öğretmenlere ve yöneticilere katkı sağlaması, velilere bu konu ile ilgili farkındalık oluşturması, yeni kurumların kalite standartlarına uygun açılması, mevcut kurumların buna göre düzenlenmesi, denetim ve değerlendirmelerin kalite standartlarına göre yapılması, vb.),
- Bu konu ile ilgili bundan sonra yapılacak olan alan araştırmalarına katkı sunma kapasitesine sahip olması, araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

1.4. Sayıtlar

Araştırmanın temel sayıtları;

1. Öğretim elemanlarının, yöneticilerin ve öğretmenlerin okul öncesi eğitim sistemini ve eğitim ortamlarını daha iyi tanımlarından dolayı, daha bilimsel ve objektif değerlendirme yaptıkları,
2. Araştırmaya katılan tüm katılımcıların anketi gönüllü ve samimi bir şekilde cevapladıkları kabul edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye yönelik belirlenen kalite standartlarıyla,
2. Standart olarak önerilen ifadelerin oluşturulmasında; okul öncesi eğitimi ile çocuk gelişimi ve eğitimi alanlarında öğretim üyesi, öğretim görevlisi, araştırma görevlisi, mimar öğretim üyesi, malzeme ve malzeme işleme teknolojileri öğretim üyesi ve uzman okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri ile,
3. Konya ili merkez ilçelerinde (Meram, Karatay ve Selçuklu) 3-6 yaş çocuklarına eğitim veren bağımsız resmi ve özel okul öncesi eğitim kurum yönetici, öğretmen ve veli görüşleri ile,
4. Literatür taramasında araştırmacı tarafından ulaşılan Türkçe ve yabancı kaynaklarla,
5. Veri toplamada kullanılan anket tekniği ile sınırlıdır.

Kız meslek liselerine bağlı uygulama anaokulları ile kreş ve gündüz bakımevi kapsamında yer alan özel anaokulları araştırma dışı tutulmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL TEMEL VE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Bu bölümde eğitimde ve okul öncesi eğitimde kalite ve standartlar ile okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin konulara değinilmiştir. Ayrıca, yurt içinde ve yurt dışında, okul öncesi eğitimde kalite ve standartlar ile okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

2.1.Eğitimde Kalite ve Standartlar

Kalite kavramı geçirdiği tarihsel süreç içerisinde, farklı alan ve anlamlarla ilişkilendirilerek kullanılmıştır. Kalitenin çok boyutlu olma özelliğinden dolayı çok sayıda kalite tanımı yapılmış olup, bir kavram birliği oluşturulamamıştır (Tekin 2006; Sheridan,2001). Kalite kavramı herkesi yakından ilgilendiren önemli bir kavram olduğu için tanımlamalar yapılırken daha çok “ender bulunan”, “lüks”, “üstün nitelikli”vb. kavramlarla eş anlamlı olarak kullanılmıştır. Ancak zamanla kalite kavramının bu şekilde kullanılmasında önemli değişme olmuştur. Kalite; şartlara uygunluk derecesi veya bir ürün veya hizmetin belirlenen veya doğabilecek gereksinimleri karşılama yeteneğine dayanan özelliklerin toplamı olarak ifade edilebilmektedir (Tekin,2006; ISO-8402,1989).

Yenidünya düzeninin gerektirdiği nicelik ve nitelikte insan gücünün yetiştirilebilmesinde anahtar rol oynayan eğitim kurumlarının kendilerinden beklenen görevleri verimlilikle yerine getirebilmeleri için kaliteli bir yapıya kavuşmaları gerekmektedir (Erişen,2003:s.285). Kalite anlayışının, son yıllarda dünyanın pek çok yerinde özel ve kamu kuruluşlarında uygulanmaya konması, bu yaklaşımın eğitimin niteliklerini daha da artırabileceği düşüncesi ile eğitim kurumlarında da kullanımına yol açmıştır.

Eğitim bilimleri alanında kalite ise, öğretimi tamamlama oranı, öğrenci performansı ve öğrenme tecrübelerinin değerlendirilmesi gibi nicel bileşenlerin

yanında öğretim yöntemleri, öğrenme olayları, materyaller, öğrenme süreci, etkinlikler, içerik ve öğrencilere önerilen seçenekler gibi nitel bileşenlerin nasıl etkili ve verimli uygulanabileceğine rehberlik eden bir göstergeler bütünüdür. Bir başka tanıma göre ise, faaliyetler ve çıktılarının bazı normlar, ölçütler veya hedeflere göre istenen özellikte olduğu konusunda bir değerlendirmedir (Uysal ve Kuzu, 2011:52).

MEB'in eğitimde kalite tanımlaması ise; *“öğretmenin öğrenme sorumluluğunun yanı sıra öğrenciye de öğrenme sorumluluğu veren bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, öğrenciyi merkeze alan, onun etkin katılımını öngören, ihtiyaçlarına uygun eğitim teknolojisi kullanan, insancıl kuramlarla ortak kavramları kullanmayı kapsar”* şeklindedir (MEB,2006:45). Çok dar kapsamlı olan bu tanımlamayla kıyaslanınca *tüm çocuklar için kaliteli eğitimi bir hak olarak gören UNICEF*, kaliteli eğitimin unsurlarını aşağıdaki gibi belirlemiştir (UNICEF, 2000: 4):

- Sağlıklı, iyi beslenmiş, öğrenmeye hazır, aileleri ve toplum tarafından öğrenim konusunda desteklenmiş öğrenciler,
- Sağlıklı, güvenli, koruyucu, cinsiyete duyarlı ve yeterli kaynak ve imkânı sağlayan bir öğrenme ortamı,
- Temel becerilerin kazanılması için ilgili müfredat ve materyali kapsayan içerik -özellikle yazma, hesaplama ve yaşam becerileri alanlarında ve cinsiyet, sağlık, beslenme, bulaşıcı hastalıkları önleme ve barış gibi konularda bilgi,
- İyi yönetilen sınıf ve okullarda eğitimli öğretmenlerin çocuk merkezli öğretim yaklaşımlarını kullanması yoluyla eşitsizlikleri azaltmak ve öğrenmeyi kolaylaştırmak için becerilerin değerlendirilmesi,
- Bilgi, beceri ve tutumu kapsayan ayrıca eğitime yönelik ulusal hedeflerle ve topluma pozitif katılım sağlamaya ilgili çıktılar.

Öğrenme her yerde oluşabilir, ancak eğitim sistemleri tarafından aranan olumlu öğrenme çıktıları, kaliteli öğrenme ortamlarında oluşur. Öğrenme çevresi, fiziksel, psiko-sosyal ve hizmet sunumu unsurlarını içermektedir. Tüm bu unsurlara ilişkin kalitenin öğrenme üzerinde dolaylı bir etkisi vardır. Dolayısıyla öğrenme ortamında

kalite sağlamaya yönelik girişimler etkin bir öğrenim sunmak için büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda gerçekleştirilecek en kritik çaba ise öğrenme ortamına dair standartların oluşturulması olacaktır.

Standart, yetkili bir kurum tarafından oy birliği ile oluşturulan ve onaylanan, teknik spesifikasyonlar içeren ya da kesin kriterler ile tasarlanmış tutarlı kurallar, kılavuzluk bilgileri veya tanımlamalar içeren basılı bir dokümandır (ISO, 1996). Standartların en büyük avantajı, bir kez oluşturulduğunda paylaşım ve yeniden kullanım bilgisi sağlamasıdır (Greenes, 2006:373).

Standartlar etkin bir eğitim sisteminde önemli bir unsurdur. Öğrenme çıktılarının kalitesini artırmayı sağlayan standartlar, gerek kamu gerekse aileler için denetim sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır. Okul ve eğitim standartlarının kullanımı, eşit bir hizmet sunumu ve uygun bir şekilde kullanıldığında kalitenin yükseltilmesi açısından oldukça önemlidir (Attfield ve Vu, 2013: 74). Standartlara dair vurgulanan bu kritik önem dikkate alındığında, eğitim ortamına dair kalite standartlarının oluşturulması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

2.2. Okul Öncesi Eğitimde Kalite ve Standartlar

Çocuğun sağlıklı bir şekilde büyüebilmesi, gelişebilmesi ve öğrenmeye karşı olumlu tutumlar geliştirebilmesi için nitelikli bilişsel uyarıcıların, zengin dil etkileşimlerinin, olumlu sosyal-duygusal deneyimlerin çocuğa sunulduğu ve çocuğun bağımsızlığının desteklendiği bir çevrenin yaratılmasına ihtiyaç vardır. Bu ise ancak sağlıklı bir aile ortamında ve nitelikli bir okul öncesi eğitimi ile mümkün olabilir (OÖE Programı,2012:6; Şahin 2000).

Başlangıçta çocuğun gelişiminde aile birinci derecede etkili iken, daha sonraki yıllarda aile çocuğun tüm ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalabilir. Bir sosyal kurum olarak ailenin değişen rolü açısından ebeveynler artık evde daha az bulunmakta ve sonuçta çocukları için yeterli eğitim ve sosyal ortamı sağlayamamaktadır. Bu durumda devreye, çocukların akranlarıyla birlikte kendi çevrelerini oluşturdukları, gelişimlerini en sağlıklı ve doğal bir şekilde yaşayabilecekleri bir ortam sağlayan okul öncesi eğitim kurumları girmektedir. Bu

kurumlarda uygulanan programlar ve çocuğa sunulan ortam planlı, sistemli, çocukların yaş ve gelişim özelliklerini destekleyici nitelikte olduğundan, eğitim kurumlarında verilen okul öncesi eğitim önemlidir (Aral vd., 2001; European Commission, 2000:50).

Okul öncesi eğitimin kalitesi, içinde bulunulan eğitim koşullarından etkilenir. Okul öncesi eğitimde kaliteyi artırıcı etkenler arasında, kurumdaki yetişkin-çocuk oranı, araç-gereç ve kaynaklar, öğretmen ve diğer personel gibi etkenler bulunur. Çocukluk döneminin en kritik ve en üzerinde durulması gereken bu dönemin kalite açısından incelenmesi önemlidir. Okul öncesi kurumları kalite açısından incelenirken; aile katılımı, okul öncesi kurumsal özellikler; eğitim ortamları, program, personel (öğretmen-yönetici), eğitimin değerlendirilmesi boyutları ile ele alınmalı ve belli standartlara dikkat edilerek her boyut tek tek analiz edilmelidir (NAEYC, 1996; OÖE Programı, 2006).

Kaliteli bir okul öncesi eğitim; kendine güvenen, bilgilerini yaşama geçirebilen, çevresine karşı duyarlı, kendine ve topluma karşı sorumluluklarının bilincinde, duygu, düşünce ve davranışlarında özgür, yaratıcı, milli ve manevi değerleri özümsemiş ve kendini gerçekleştirmiş nesiller yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bu amaçlara ulaşmayı sağlayacak sağlıklı bir eğitim programı, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmiş bir eğitim ortamı, belirli bir eğitim felsefesi olan öğretmenleri, onu destekleyecek yönetici ve diğer çalışanları, çok yönlü amaçları olan eğitim araç – gereçlerini ve anne – babanın katılımını içermelidir (Ulcay, 1993).

Espinosa'ya (2002) göre; okul öncesi programlar, genellikle iki kalite boyutunda değerlendirilmektedir. İlk boyutta, faaliyetler, materyaller, malzemeler, öğrenme fırsatları ve güvenlik rutinleri gözlenir ve süreç kalitesinin bir ölçüsü olarak değerlendirilir. İkinci boyut ise, yapısal kalite, her grupta yer alan çocuk sayısı, öğretmen-çocuk oranı ve öğretmen ve diğer personelin eğitimi parametrelerini içermektedir.

Fiene (2002), okul öncesi eğitiminde kaliteye ilişkin göstergeleri aşağıdaki şekilde sıralamıştır;

- Çocuk istismarını önleme,
- Aşılama,
- Personel/çocuk oranı ve grup büyüklüğü,
- Yönetici nitelikleri,
- Öğretmen nitelikleri,
- Personel eğitimi,
- Denetim/ disiplin,
- Yangın alarmı,
- Sağlık yönetimi,
- Acil durum planı ve iletişim,
- Dış mekân oyun alanları,
- Zehirli maddelere erişememe,
- Uygun el yıkama ve kurulama.

Bu 13 kalite göstergesi, NACCRRRA'nın (National Association for Child Care Resource and Referral) yapmış olduğu araştırmalar ve savunmalarla desteklenerek, genel kabul gören ulusal çocuk bakımı standartları haline gelmiştir (Fiene, 2009).

Okul öncesi eğitimde kaliteyi gerçekleştirmede **en önemli aşama**; standartları belirlemedir. Neuman ve Roskos'un (2005) ABD'deki eyaletleri kapsayan, çalışmalarında, eyaletlerden 3-5 yaşlarındaki çocukların dil, edebiyat ve matematik dallarında erken öğrenme standartlarını geliştirmelerini istenildiğini, bugüne kadar 43 eyaletin bu standartları sağladığını, geri kalan 7 eyalette de ilerleme kaydedildiğini belirtmişlerdir. Eyaletlere bu ve başka alanlarda standart temelli reformların erken çocuklukta çocuğun öğrenmesine ve gelişimine katkı sağladığından emin olmak için standartlarını tekrar gözden geçirmeleri gerektiği önerilerinde bulunmuşlardır.

Yeni standartların belirlenmesi sistematik reformun önemli bir bölümü olarak görülmektedir. ABD'de geliştirilen standartların da biçim ve amaçları yer yer

farklılık gösterebilmektedir. Bazı eyaletlerde standartlar detaylı bir eğitim programı geliştirmek için kullanılırken, bazılarında ise eğitim programı çerçevesi ve standart kavramlarının birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir. (Erişen,2001). Üstelik standart oluşturmada önemli bir özellik olan “görüş birliğine ulaşma”, standartları oluşturan ekibin (eğitmenler, komite üyeleri vb.) standart oluşturma sürecini çevreleyen faktörlerin (akademik, politik ve sosyo-kültürel güçler) etkisi altında kalarak değerlendirilmede buldukları bir durum olabilmektedir. Çünkü okul öncesi eğitim standartlarını oluşturma sürecinde eğitmenler ve diğer üyeler felsefi, kavramsal, asli ve içsel farklılıklara göre standartları müzakere etmektedirler. Bu durum sonuçta, eğitmenlerin standartları kendilerine avantaj sağlayabilecek bir unsur olarak görmelerine, komite üyelerinin ise, ekonomik, sosyo-kültürel, politik ve akademik güçlerini kendi amaçları doğrultusunda yönlendirebilme, program fonlarını koruma ve kamu okul sistemi içerisinde sürekli değer verilen bir otorite olabilmek için kullanmalarına yol açabilmektedir. Ancak ekip üyelerine standartlardan çocukların nasıl yararlanabileceği veya standartların onlara yararlı olabileceğine olan inançları sorulduğunda ise; bu konuda görüş belirtmemişlerdir (Perry,2004). Halbuki okul öncesi eğitimde standartlar belirlenirken temel nokta, oluşturulan standartların çocukların gelişimine nasıl katkı sağlayabileceği düşüncesi olmalıdır.

Okul öncesi eğitim hizmetlerinde kalitenin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için dikkat edilmesi gereken önemli standart alanları olarak:

- Eğitim ortamları (yetişkin-çocuk oranı, grup büyüklüğü, araç-gereç ve kaynaklar, program uygulamaları, yetişkin-çocuk etkileşimi nitelikleri, öğretmenlerin çocukların öğrenmesini ve çatışma çözmesini nasıl destekledikleri),
- Personel (öğretmen, yönetici, program ve çocukların nasıl öğrendikleri hakkında bilgi ve anlayış düzeyleri),
- Aile katılımı ve aileyi bilgilendirme,
- Eğitimin değerlendirilmesi,

öne çıkmaktadır. Yapılan çalışmalarda, yukarıda sıralanan bu öğeleri taşıyan okul öncesi eğitim kurumlarının kalite değerlendirmelerinde yüksek puanlar aldıklarını ortaya koymaktadır (OÖE Programı, 2006: 47; Biehl, 2011: 27).

2.2.1. Okul Öncesi Eğitimde Kalite Değerlendirmede Kullanılan Araçlar

Eğitimdeki kaliteyi değerlendirmede esas alan farklı ülkelerde yaygın olarak kullanılan farklı araçlar (ölçekler) mevcuttur. *Bu araçlar; hedefledikleri kesime (çocuk, ebeveyn, hizmet sağlayıcı, vb.), program özellikleri (ev temelli, kurum temelli vb.), hizmet ettikleri amaca (program iyileştirme, izleme/akreditasyon, araştırma/değerlendirme vb.), veri toplama yöntemine (gözlem, mülakat, anket, belge taraması yapılması gibi, ayrıca dışarıdan gözlemci gerektirmesi veya merkez yöneticileri ve eğitimciler tarafından uygulanabilir olması gibi), izledikleri konu başlıklarına (ortam düzeni, kullanılan materyaller ve farklı gelişim alanlarını desteklemeye yönelik faaliyetler, günlük planlama, yetişkin-çocuk etkileşimi ve aileler ile ilişkiler vb.), ne kadar zaman gerektirdiği ve maliyeti gibi unsurlara göre çok çeşitlilik göstermektedir* (Biehl, 2011: 21).

Amerika merkezli “Child Trends” adlı kuruluş 2010 yılında hazırladığı Erken Çocukluk Bakım ve Eğitimi (EÇBE) “Kalite Ölçekleri Özeti”nde 50 farklı ölçekten bahsetmektedir. Myers (2007) tarafından da ülkelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeylerine (uluslar arası, yüksek gelirli ülkeler ve düşük ve orta gelirli ülkeler) göre 20 adet standartlaştırılmış ölçek örneği sunulsa da; UNICEF, Orta ve Doğu Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu bölgelerinde erken çocukluk eğitiminin takibi ve iyileştirilebilmesi açısından 11 farklı yapıda ölçeğin kullanımını önermektedir (Biehl, 2011).

Okul öncesi eğitimde eğitim ortamlarını değerlendirmede Türkiye’de en yaygın kullanılan ölçek olan ECERS-R’e göre; okul öncesi eğitim kurumunda kaliteyi etkileyen faktörler 7 alt boyut ve 43 maddeden oluşmaktadır:

- Sınıf alanı ve mobilyalar
- Rutin kişisel bakım

- Dil ve akıl etme
- Aktiviteler
- Etkileşim
- Program yapısı
- Aile ve personel (Harms, Clifford ve Cryer, 1998; Hofer,2008; Biehl,2011; Solak, 2007).

Bu alt boyutlarda yer alan maddelere göre yapılan puanlandırmalarla okulun kalite düzeyine ilişkin açıklamalarda bulunulabilmektedir.

Sylva, Siraj-Blatchford ve Taggart 2003 yılında ECERS-R ölçeğini tamamlayıcı olarak, okuma-yazma, matematik, bilim ve çevre ile ilgili konularda uygulamaların önemli yönlerini genişleten bir anlayışla ECERS-E ölçeğini geliştirmişlerdir.

NAEYC Akreditasyon Performans Kriterleri'ne göre ise; **ilişkiler, müfredat, öğretim, çocuktaki gelişmenin değerlendirilmesi, sağlık, öğretmenler, aileler, topluluk ilişkileri, fiziksel çevre, ile liderlik ve yönetim** eğitimin kalitesinde belirleyici kriterlerdir (NAEYC,2008). Bu kriterlerin her birinin koşulları, temel gerekçeleri ve standartları yaş gruplarına göre programda detaylandırılmıştır.

Okul öncesi eğitimde fiziksel çevreyi değerlendirme amacıyla hazırlanan Çocukların Fiziksel Çevresini Değerlendirme Ölçeği (CPERS) fiziksel çevreyi değerlendiren nadir ölçeklerden biri olarak görülmektedir. CPERS, etkileşimsel yapılandırmacı teoriye, araştırma yazınına, uluslar arası okul öncesi standartlarına ve önde gelen Avrupalı eğitimcilerin bilgeliğine dayanarak hazırlanmıştır. Çocuk bakımı, okul öncesi ve diğer erken çocukluk eğitimi düzeyindeki fiziksel çevre kalitesini değerlendirmek için merkezi yönetim, erken çocukluk eğitimcileri, politika yapımcılar ve düzenleyicilere önerilen, planlamaya, genel mimari kaliteye, salon aktiviteleri alanlarına ve açık hava oyun alanlarına odaklanmış bir değerlendirme ölçeğidir (Moore ve Sugiyama, 2007; Moore, Sugiyama ve O'Donnell, 2003).

2.3. Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevre

Son yıllarda gittikçe kişilerin duygularına hitap eden yapı tasarımları daha fazla önem kazanmaktadır. Winston Churchill insanın fiziksel çevresinin davranışlarını ne denli büyük ölçüde etkilediğini; “ *biz yapılarımıza şekil veririz, daha sonra da, onlar bizi şekillendirir*” sözü ile kısaca açıklamaktadır (Hebert, 1998).

Çocuklar için oluşturulacak fiziksel çevrenin, onların psikolojik gereksinimleri kadar fizyolojilerine ve diğer gelişim özelliklerine de uygun olması gerekir. Bina yapısında ve okulun tüm fiziksel koşullarında çocukların ilgi, ihtiyaçlarına ve sağlığına uygun şekilde planlama yapılması onların deneyimlerini artırması açısından önemlidir. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarının planlanması, birçok bilim dalının (*mimarlık, mühendislik, çocuk gelişimi, eğitim, psikoloji, ekonomi gibi*) işbirliği içinde birlikte çalışmasını gerektirmektedir. Çocuklara göre iyi bir eğitim ortamı hazırlamak için iyi bir planlama yapılmalı, gerekli teknik, mimari ve ekonomik problemler baştan aşılmaya çalışılmalıdır.

Okul öncesi eğitimde fiziksel çevre, özel ve bakımlı iç ve dış ortam malzemeleri sunan sağlam, güvenli bir ortama sahip olmalıdır. Ortam çalışan personelin ve çocukların öğrenim ve gelişimini kolaylaştıracak olanaklar, araç ve materyalleri içermelidir. Velilerin, personelin ve çocukların konforu, sağlık ve güvenliği sağlanarak, hoş giden ve benimsenmiş, organize edilmiş ve teçhizatlı ortamlarla eğitimin kalitesi yükselmektedir (NAEYC, 2007).

Okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel çevre unsurları literatürde çok farklı şekillerde gruplandırılmaktadır. Fiziksel çevreye ilişkin unsurlar bu çalışmada konum ve yapı, iç mekân ve materyaller, dış mekân ve materyaller ve fiziksel çevre sağlığı şeklinde araştırmanın amaçları doğrultusunda öz bir şekilde ele alınmıştır.

2.3.1. Konum ve Yapı

Çocukların kendi aralarında ve diğer yetişkinlerle pozitif ilişkiler kurabilmeleri, güvenlik ihtiyaçları ile doğrudan ilişkilidir. Çocuklar öncelikle okullarında kendilerini güvende hissetmek isterler. Binaların yapısı çocukların

bireysel ihtiyaçlarını, beklentilerini karşılayacak olursa şüphesiz çocuklar kendilerini orada daha iyi hissedeceklerdir. Okul alanlarının tehlikelerden de uzak olması (hem doğal çevre gereği olan uçurum, bataklık vb. gibi, hem baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler gibi) bir gerekliliktir. Bina bölgenin iklim koşullarına uygun olarak yapılandırılmalıdır.

Anaokulları binalarının genellikle çocukların kolaylık hareket edebilmeleri ve herhangi bir tehlikeye meydan verilmemesi için tek kat olarak tasarlanması idealdir. Okulun çevresi engellerle korunaklı olmalı, el yıkama yerleri ve tuvaletler ergonomik, duvar, pencere, kapı, tavan ve zemin yapıları sağlık ve güvenlik koşullarına uygun özellikler taşımalıdır. Havalandırma, ısıtma ve aydınlatma sistemlerinin standartlara uygun şekilde düzenlenmeli, ses izolasyonu ve tüm bina tasarımında engelli çocukların engelliliğinin gerektirdiği şekilde özel düzenlemeler yapılmalıdır. Anaokulunun yapısında alanlar düzenlenirken; giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir vestiyer, çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak, bir hasta çocuk odası, araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri bir spor salonu, çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ve dinlenme ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri ve kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo düzenlemesi yapılmalıdır (Baran vd., 2007; Demiriz vd., 2003; Kıldan, 2007; Yılmaz, 2003; Erdoğan, 2001; Kantarcıoğlu,1984; Gür Öymen ve Zorlu, 2002; Neufert, 1998; Kennedy,1979; Dudek,1996; Moore and Sugiyama, 2007; TS 10347, 2001; MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği, 2012; Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi, 2012; ECERS-R, 1998; NAEYC, 2007.)

Okul öncesi eğitim yapılarında öne çıkan başka bir öge, çocuğa yönelik özel tasarımların yapılabilmesidir. Çocuklar için ilgi çekici, onların yaşantılarına ve kültürel özelliklerine göre tasarlanmış bir bina tasarımı çocuğa sıcak bir görünüm verebilir. Fakat binanın tasarımı her ne şekilde olursa olsun iç ve dış mekânların işlevselliğini bozmamalıdır.

2.3.2. İç Mekân ve Materyalleri

Mekânı oluşturan yapısal elemanların nitelikleri mekânın görsel niteliğini de belirlemektedir. Dikkatli hazırlanmış bir tasarımla aynı ekonomik sınırlar kapsamında çocuğun duygularına hitap eden hoş ve ilgi çekici ve gelişimine yönelik eğitsel mekânlar oluşturulabilir.

İyi bir okul mekânı düzenleme planlamasında rol oynayabilecek birkaç anahtar durumun baştan belirlenmelidir. Bunlar;

- Okulda çocuklara ne öğretiliyor?
- Öğretim nasıl gerçekleştiriliyor?
- Teknoloji bu sürece nasıl yardımcı olabilir?
- Öğrenme çevresi çocuğun gelişim sürecine nasıl yardımcı olabilir?

Bu sorulara doğru cevaplar verebilmek için okulun müfredat programı esas alınarak bir mekân planlaması yapılmalıdır. Gelecekte eğitime yeni eylemlerin ve durumların eklenmesi sonucu değişik alan ihtiyaçlarının ortaya çıkabileceği gerçeğinden de hareketle, eğitim ortamlarında mekân planı olabildiğince esnek tutulmalıdır (Sevimli,1997).

Mekân içinde esneklik sağlanırsa, alanlar aktivitelere uygun olarak yeniden düzenlendiği ölçüde, mekânda monotonluktan kurtulmuş olur. Esnek şekilde tasarlanan mekân, çocuklara kendilerine ve öğretmenlerinin yardımı ile çevrelerini düzenleme olanağı verir (Baran vd., 2007).

İç mekânın yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmesi önemlidir. İç mekân planlamada önemle üstünde durulması gereken noktalar; grup odalarının alan büyüklüğü, çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmesi, oyun, sanat ve uyku odalarından tuvalet ve lavabolara kolay erişimdir. Mekânda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemlene fırsatını sağlayan düzenlemeler yapılmalı, ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel alanlar oluşturulmalıdır.

Kurumdaki mobilya ve ekipmanların çocukların ergonomisine uygun, sağlığına zarar vermeyecek şekilde olması, kenarları ve köşelerinin keskin, sivri, veya parçalanmış olmaması gerekmektedir. Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemedan yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır.

Materyal seçiminde çeşitliliğe, çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygunluğuna dikkat edilmelidir. Materyaller sağlık ve güvenlik ile ilgili özellikleri taşımali, doğal, kolay temizlenebilen, kullanışli ve sağlam olmalıdır. Ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır. İç mekânda dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlara ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyallerle, bilişim teknolojilerine yönelik ve motor gelişimi destekleyen (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır. Engelli çocuklar için tasarlanmış özel teçhizat ve materyaller de kurumda hazır bulundurulmalıdır (Demiriz vd., 2003; Kıldan, 2007; Yılmaz, 2003; Kasalı, 2002; Erdoğan, 2001; Kantarcıoğlu,1984; Yamamoto and Li, 2012; Phan, 2005; Moore and Sugiyama, 2007; TS 10347, 2001; ECERS-R, 1998; NAEYC, 2007; MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği, 2012; Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi, 2012; Çocuk Yuvası Yönetmeliği,1999).

2.3.3.Dış Mekân ve Materyalleri

Okul öncesi eğitim kurumlarının çocuklara dış mekânlarda doğayla etkileşim ve açık havada oyun ve etkinlik imkanları sunması, programında düzenli ve yeterli miktarda bunlara yer vermesi, hem çocukların sağlıklı gelişmelerini hem de doğayı seven ve doğayı koruma yolunda çaba gösteren bireyler olmalarını sağlamaları açısından önemlidir (Alat ve diğerleri,2012).

İyi gözlemci bir öğretmen, çocukların açık havada yapılan etkinliklerde daha çok eğlendiklerini, mutlu olduklarını ve doğal unsurları daha çekici bulduklarını kolayca fark edebilir(Wilson, 2008). Çocukların duyuları yoluyla doğal ortamlarda daha fazla somut deneyimler kazandığı dikkate alınır, okulun dış mekânı öyle

planlanmalıdır ki, bu alan yalnızca oyun oynama alanı değil, çocuğun kendisini mutlu ve özgür hissettiği bir alan olmalıdır.

Dış mekânın düzenlemesi programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda yapılmalıdır. Açık hava alanı personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır. Bu alan, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişliğinde olmalı, çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrelenmelidir. Alan zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların da yer aldığı doğal bir düzenlemesi olmalıdır. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alanda düzenlenmeler yapılmalı ve açık alanda çocuğu aşırı rüzgar ve güneş ışığına karşı koruyucu önlemler alınmalıdır.

Dış mekân oyun alanında ekipmanlar güvenli olmalı, manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır.

Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme, araç gereçler ve üstü kapanabilen bir kum havuzu da alanda bulunmalıdır. Ekipmanlarda ve alanda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır (ECERS-R, 1998; NAEYC, 2007; CPERS, 2012; PIUERS, 2008; KERS, 2008; TS 10347, 2001; Kennedy,1979; Dudek,1996; Moore and Sugiyama, 2007; Bowman, 2006; Yamamoto and Li, 2012; Phan, 2005; Demiriz vd., 2003; Kıldan, 2007; Kıldan, 2010; Yılmaz, 2003; Güleş ve Özkan, 2013).

2.3.4. Fiziksel Çevre Sağlığı

Okul öncesi eğitimde çocuklara temiz, sağlıklı ve güvenli ortamlarda eğitim sunmak eğitim kurumunun önceliklerinin başında yer alır.

Okul öncesi eğitim kurumunda öncelikle insan tüketimine uygun güvenilir su temini yapılmalı, gerekli durumlarda kullanılmak üzere binanın bir su deposu olmalıdır. Yangın ile ilgili standartlara uygun yangın söndürücüler, yangın alarmları

tedbirleri alınmalıdır. İ ve dış mekân zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmalıdır. Çocukların kullandığı tüm odaların oda sıcaklığı ve nem seviyesi ve gürültü seviyesini korumak için önlemler alınmalıdır. Okuldaki tüm birimler ve eşyalar düzenli aralıklarla temizlenmeli, bunun için gerekli malzeme ve temizlik ekipmanları kurumda bulundurulmalıdır (ECERS-R, 1998; NAEYC, 2007; CPERS, 2012; TS 10347, 2001; Yamamoto and Li, 2012; Menzer, 2005; Demiriz, Karadağ ve Ulutaş, 2003; Polat,1993; MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği,2012; Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi,2012).

2.4. Araştırma Konusu İle İlgili Yapılmış alışmalar

Okul öncesi eğitimde kalite ile ilgili çalışmaların özellikle yurt dışında son yıllarda arttığı görölmektedir. Türkiye’de bu konu ile ilgili MEB’in, Dünya Bankasının ve AÇEV’in gerçekleştirdikleri çalışmalarda okul öncesi eğitimde kaliteye ilişkin sınırlı sayıda araştırma, proje ve toplantı raporları mevcuttur.

Okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin kalite standartlarının belirlenmesine ve standartların uygunluğunun değerlendirilmesine yönelik bireysel olarak gerçekleştirilen bir araştırmaya bilindiği kadarıyla rastlanmamıştır.

Araştırmanın bu bölümünde okul öncesi eğitimde kalite standartlarını belirleme ve fiziksel çevreye ilişkin kalite standartları ile ilgili olduğu düşünölen Türkiye’de ve yurt dışında ki bazı çalışmalara yer verilmiştir.

2.4.1. Türkiye’de Yapılmış alışmalar

Bu kısımda yurt içinde konu ile ilgili yapılmış ve araştırma açısından önemli olduğu düşünölen çalışmalara yer verilmiştir.

Ünüvar (2011) yaptığı araştırmada, Konya ve Isparta il merkezinde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan idareci ve öğretmenler ile velilerin eğitim ortamlarının fiziksel mekân, rutin kişisel bakım, dil ve akıl etme, aktiviteler, etkileşim, aile ve personel ile yönetici, öğretmen nitelikleri boyutlarına ilişkin

görüşlerinin belirlenmesini amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini, Konya ve Isparta il merkezinde 6 yaş grubuna hizmet veren 3'ü MEB' e bağlı ilköğretim okulu bünyesindeki anasınıfı, 5 bağımsız anaokulu, 1 özel ilköğretim okulu bünyesindeki anasınıfı ve 1 üniversiteye bağlı uygulama anaokulu olmak üzere 10 okul öncesi eğitim kurumu oluşturmuştur.. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formları ve öğretmen, yönetici ve veliye ait kişisel bilgi formları kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; binaların alan büyüklüğü, sağlık ve güvenlik önlemleri, öğretmenlerin eğitim yeterlilikleri, aile eğitimi çalışmalarının niteliğine ilişkin sonuçlar değerlendirilmiş, bu sonuçlar doğrultusunda okul öncesi eğitim ortamlarının niteliğine ilişkin standart göstergeleri oluşturulması gerektiğini ve bütün okul öncesi eğitim kurumlarının en üst düzeyde niteliğe sahip olması yönünde düzenlemeler yapılması gerektiğini önerilmiştir.

Güleş (2011), tarafından yapılan çalışma, eğitim ortamlarının önemli öğelerinden biri olan iç mekân eğitim materyallerinin, okul öncesi eğitim kurumlarında ki yeterlilik durumunu miktar ve kalite açısından tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışma Türkiye’de Konya ili okul öncesi öğretmenleri ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın evrenini Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı anasınıfları ve bağımsız anaokulları oluşturmuştur. Konya il merkezi anaokullarında ve anasınıflarında görev yapan 78 okul öncesi eğitim öğretmeni örneklem grubunu oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Ankette yer alan ve öğretmenlere sunulan materyal listesi, ECERS-R Materials Checklist’e göre hazırlanmıştır. Bu listeye araştırmacı tarafından listede yer almayan “Günlük Hayat” ve “Kaba Motor”a ilişkin materyaller bölümleri de eklenmiştir. Çalışmanın sonucunda anaokulları ve anasınıflarında; kum/su ve doğa/bilim materyalleri sayısal olarak yetersiz iken, kitaplar ve resimler ile sanat materyallerinin sayısal olarak sınıfta en çok bulunan materyaller olduğu, öğretmenler tarafından materyallerin pek çoğunun kalite açısından yeterli ve kısmen yeterli bulunduğu tespit edilmiştir

Kalkan ve Akman (2009)’ın yapmış oldukları bu çalışma, Türkiye’deki okul öncesi kurumların kalitesini eğitim çevresi açısından araştırmayı ve kamu okul öncesi kurumların kalitelerini, özel okul öncesi kurumları ve bir kurum içinde

bulunan okul öncesi kurumları ile karşılaştırmayı amaçlamıştır. Çalışmanın örneklemini Ankara’da bulunan ve rastgele seçilen 26 okul öncesi kurumu oluşturmuş ve ECERS-R bilgi toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; kurumların ECERS-R puanları “iyi” seviyesinin altında bulunmuştur ve eğitim çevresi açısından bu üç tip okul öncesi kurum arasında belirgin bir fark bulunmamıştır.

Göl-Güven’in (2009), araştırmasında, İstanbul’da rastgele seçilmiş okul öncesi eğitim veren resmi okullar ile özel okullardaki erken çocukluk dönemi sınıflarının kalitesi değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre, özel okulların günlük işleri ve öğretmen-veli ilişkilerini daha etkili biçimde ele almasına karşın her iki tür okul öncesi eğitim kurumlarında da fiziki düzenlemelerden, öğretmen-öğrenci ilişkilerine kadar önemli yapısal eksiklikler tespit edilmiştir.

Özgan’ın (2009), yapmış olduğu çalışma nitel bir çalışmadır. Kilis ilinde okul öncesi gelişim sürecini değerlendirmiş, fiziksel koşulların yetersizliğine ek olarak okul öncesi eğitimde okul-aile işbirliği eksikliğine de dikkat çekmiştir. Özgan, çalışmasında ayrıca okul öncesi eğitimin hala çocukların bilişsel, motor ve sosyoduygusal gelişimi için temel olarak algılanmadığını belirtmiştir.

Durmuşoğlu (2008), Ankara ilinde yaptığı çalışmada resmi anasınıfı öğretmenlerinin çalıştıkları okullardaki eğitim ortamlarına ilişkin görüşlerini incelemiştir. Çalışmanın örneklemini 180 anasınıfı öğretmeni oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacı, “Anasınıfı Eğitim Ortamı Kontrol Listesi” hazırlamıştır. Araştırmaya katılan anasınıfı öğretmenleri sınıflarının büyüklüğünü, alınması gereken güvenlik önlemlerini yeterli bulmuşlardır. Öğretmenlerin çoğunluğu eğitim ortamının; aydınlatma, ısınma ve havalandırma sistemleri ile lavabo ve tuvaletlerle, masa ve sandalyelerin çocukların boyutlarına uygunluğunu, sınıfın rutubetsiz olması ve sınıf zemininin sağlığa uygunluğunu yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir. Anasınıfı bahçesinin büyüklüğünü kısmen yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Bahçenin bahçe oyuncaklarıyla düzenlenmiş olma durumunu çoğunlukla yetersiz bulmuşlardır. Öğretmenlerin yarıdan çoğu eğitim materyallerinin; sınıftaki tüm çocukların yararlanabileceği sayıda olması, çocukların gelişim özelliklerine, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun çeşitlilikte olması, sağlam ve

dayanıklı olması, sağlığa uygun ve güvenilir olması, kaliteli malzemeden üretilmiş olması, kolay temizlenebilir, taşınabilir, çok amaçlı kullanılabilir olması açısından yeterli bulduklarını belirtmişlerdir.

Solak (2007), yapmış olduğu araştırmada, okul öncesi eğitim kurumları ECERS-R'ne uygun olarak incelenmiş ve aldıkları puanlar üzerinden verilerin analizi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumları arasında belirgin bir farklılık bulunamazken, sadece "rutin kişisel bakım" maddesinin alt ölçeğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Solak, önemli olanın eğitimin verildiği kurumun özel ya da resmi olması değil, eğitimin, mekânın, materyallerin, programın ve en önemlisi personelin nitelikli, çocuğun gelişim evrelerini destekleyen uygun şartlara sahip olmasının gerektiğini belirtmiştir.

Feyman (2006), bu çalışmayı Ankara'da Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak eğitim veren resmi ve özel ilköğretim okullarının bünyesindeki anasınıflarının kalite düzeylerinin yaşlan 48- 72 ay arasında değişen çocukların gelişim düzeylerine etkisini incelemek amacıyla yapmıştır. Araştırmanın örneklemini Ankara ilinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı toplam altı anasınıfı, altı öğretmen ve yaşlan 48-72 ay arasında olan 120 çocuktur. Araştırmada veri toplama araçları olarak ECERS-R Okul Öncesi Eğitim Ortamını Değerlendirme Ölçeği, DAYC Okul Öncesi Çocuklar İçin Gelişimsel Değerlendirme Testi, Çocuk Bilgi Formu ve Öğretmen Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi anasınıflarının kalite düzeyleri çok az; özel ilköğretim okullarındaki anasınıflarının kalite düzeyleri ise çok az ile iyi arasında tanımlanmıştır. Özel ilköğretim okullarında ki ana sınıflarının, resmi anasınıflarına nazaran daha yüksek kaliteye sahip olduğu görülmüştür. Genç ya da mesleğe yeni başlamış öğretmenlerin sınıflarının kalite düzeylerinin, deneyimli öğretmenlerin sınıflarına kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Sınıfların kalite düzeyi arttıkça çocukların bilişsel gelişim düzeyinin arttığı, fiziksel gelişim düzeylerinin azaldığı tespit edilmiştir. Sınıfların kalite düzeyleri ile çocukların öz bakım becerileri ve uyum davranışları arasında herhangi bir ilişki tespit edilmemiştir.

Yazıcı, Yellice ve Özer (2003) tarafından okul öncesi eğitim ortamlarının değerlendirilmesine ilişkin yapılan araştırmada ECERS-R kullanılmıştır.

Araştırmanın örneklemini Antalya İl merkezindeki özel anaokullarından 10 anaokulu oluşturmuştur. Araştırmacıların yaptığı gözlemler temel alınarak okul öncesi eğitim kurumları çocuklara sağladığı eğitim olanakları yönünden değerlendirilmiş ve sonuçta ölçeğin hiçbir alt boyutunda mükemmele yaklaşmadığı tespit edilmiştir.

2.4.2.Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar

Çalışmanın bu bölümünde yurt dışında okul öncesinde standart geliştirme ve fiziksel çevreye ilişkin kalite konularında önemli olarak görülen çalışmalara değinilmiştir.

Yamamoto ve Li (2012), çalışmalarında veli görüşlerinden hareketle, “yüksek kaliteli okul öncesi eğitimi ne sağlar?” sorusuna cevap aramak için Çinli göçmen ailelerin ve Avrupa-Amerikalı ailelerin görüşlerine başvurmuştur. 4 yaşında çocukları olan Çinli göçmen aileler ile (sosyo-ekonomik statüsü az ve orta sınıf), Avrupa-Amerikalı (orta sınıf) 225 velinin yüksek kaliteli okul öncesi eğitim kurum özellikleri konusunda ki görüşleri incelenmiştir. İçerik analizleri ve yapılan nitel çalışma sonucunda 20 tane kod belirlenmiş, sosyo-ekonomik sınıf ve kültürden bağımsız olarak veliler; öğretmen kalitesini, müfredatı ve çevreyi (aktivite için yeterli alan, iyi okul binası, yüksek kalitede dış mekân ve materyaller, güvenlik, güvenli oyun alanı, iyi hijyen, iyi gıda,gibi..) yüksek kalitede okul öncesi eğitimin unsurları olarak belirlemişlerdir. Çinli aileler daha çok öğretmen kalitesi üzerinde dururken, diğer grup bireysel ilgi ile velilere ve çocuklara karşı tepkiyi daha çok onaylamışlardır.

Duyar (2010), ABD’de Columbia bölgesinde ve 50 eyalette yaptığı çalışmada okul tesislerinin şartları ile eğitim sonuçları arasındaki ilişkiyi incelemiştir.1037 ilk ve ortaokul resmi okul yöneticisine anket uygulamıştır. Elde ettiği veriler ışığında araştırma sonucunda; dinlenme odalarının bakımı, yapay ışık, doğal ışık, ısıtma, havalandırma, klima, iç mekân, akustik ve ses izolasyonu, tavan, duvar, zemin, alan büyüklüğü ve yapılandırma şartları ile eğitim sonuçları arasında olumlu ilişki tespit etmiştir.

Sheridan ve diğerklerinin (2009), Güney Kore ve İsveç'te okul öncesi eğitimin kalitesi ile ilgili yapmış oldukları çalışmada, kültürler arası karşılaştırma yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak ECERS kullanılmıştır. Çalışmada ECERS'in farklı kültürel ortamlarda da okul öncesi eğitimin kalitesini değerlendirmede bir araç olarak kullanılabilceği ortaya konmuştur. Çalışmanın sonucu özellikle okul öncesi eğitimde kalitenin yapısal özelliklerini işaret etmektedir. Alan kaynağı (tüm kalite için) önemlidir. Çünkü fiziksel alan kalitesi her iki ülkede de çocuklar için oynamak, rahatlamak ve eğitim için farklı şekillerde çocuklara fırsatlar sunduğunu göstermiştir. Bu nedenle fiziksel alanlarda da farklı kültürel özelliklere göre düzenlemelerin yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Yan ve Yuejuan (2008), çalışmalarında dört boyutlu ve 25 maddelik Anaokulu Çevresi Değerlendirme Ölçeğinin (KERS) geçerliliğini ve gelişimini incelemiştir. Çalışma 7 anaokulunda ve 14 sınıfta gerçekleştirilmiştir. Yapılan faktör analizleri, KERS'i kullanarak elde edilen bilginin önceden ortaya atıldığı gibi gerçekte anaokulunun çevresel kalitesini ayırt edebileceğini göstermiştir. Bu çalışmada anaokulları farklı çeşit ve farklı alanlarda çok çeşitlilik göstermiştir.

Graves Camp (2007),erken çocukluk eğitimi genel standartlarını oluşturma sürecini ve standart oluşturma komitesindekilerin standartları belirlerken nasıl görüş birliğine ulaştıklarını incelemiştir. Çalışmada mülakat tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışma sonucunda; standart oluşturma komitesinin farklılıklarına (farklı gelir grupları, farklı kültürler, vb.) ve farklı bakış açılarına rağmen işbirliği yapabildikleri, grup üyelerinin karar vermelerinde büyük ölçüde NAEYC etkisi olduğu görülmüştür. Tartışmalarda ve karar vermelerde yapıcı ve gelişimsel yaklaşımlar ile okul öncesi eğitim ile ilgili araştırmalar önemli rol oynamaktadır. Deneyimsel öğretmen bilgisi ve uzmanlığı, standart komitesi üyeleri ve profesyonel öğretim standartları ulusal komitesi tarafından yüksek derecede değer görmektedir.

Moore ve Sugiyama (2007)'nin çalışmalarında erken çocukluk gelişim merkezlerinin (çocuk bakım merkezleri, kreşler ve anaokulları gibi) değerlendirilmesi için amaçlanmış yeni ölçeğin geçerliliğini ve güvenilirliğini test etmek için yapılmış bir dizi çalışma özetlenmektedir. Bu çalışma 1997 ve 2003 yılları arasında yapılmış güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları üzerine bir dizi raporu

da özetlemektedir. Sonuçlar CPERS'in yüksek iç tutarlılığı, puanlayıcılar arası güvenilirliği ve çok yüksek yapısal geçerliliğini göstermiş, uygulama çeşitliliğindeki hem genel kullanımdaki hem de araştırmadaki genel faydasını teyit etmiştir.

Goelman ve diğerlerinin (2006), Kanada'daki okul öncesi eğitim kurumlarının kalite özelliklerini belirlemek amacıyla yaptıkları bu çalışmada, 239 okul öncesi eğitim kurumundan 326 sınıf örnekleme alınmıştır. Çalışma da üç ölçme aracı kullanılmıştır. Sınıf içerisindeki çocuk-yetişkin etkileşimini ölçmek için; Eğitimci Etkileşim Ölçeği (CIS), kurum içerisindeki öğrenim kalitesini ölçmek için ise; Bebek ve Yeni Yürümeye Başlayan Çocuklar İçin Öğrenme Ortamı Değerlendirme Ölçeği (ITERS) ve Okulöncesi Öğrenme Ortamı Değerlendirme Ölçeği (ECERS-R) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda 0-2 yaş odalarında bulunan yetişkin sayıları ve personelin eğitim seviyeleri beklenen kalite düzeyinde bulunmuştur. Sonuç olarak; okul öncesi eğitim kurumlarının merkeze olan uzaklığının kaliteyi etkilediği ve araştırmaya katılan kurumların orta düzeyde bir kaliteye sahip oldukları tespit edilmiştir.

Buldu ve Yılmaz (2005), Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan farklı türlerdeki okul öncesi eğitim kurumlarının kalitelerini ölçmek amacıyla farklı okul öncesi eğitim kurumları arasında kaliteyi inceledikleri araştırmalarında, ECERS-R ölçeğini kullanmışlardır. Çalışmanın örneklemi, ABD'nin orta batı bölgesinde bir üniversite şehrinde bulunan, birbirinden farklı 10 okulöncesi eğitim kurumunu kapsamaktadır. Çalışmada gözlemlenen kurumlardaki yapısal ve işlevsel özellikleri, ECERS-R değerlendirme ölçeği kullanarak elde edilen sonuçlar doğrultusunda ortaya çıkarmışlardır. Bu çalışmada incelenen bütün kurumlar farklı yapılarda olmalarına rağmen gerekli olan kabul edilebilir en düşük kalite seviyesi ortalamasını tutturmuşlardır. Üniversite destekli kurumlar diğer kurumlara göre, Head Start programlarına göre daha yüksek seviyede kaliteye sahiptirler. Bütün kurumlar karşılaştırıldığında: üniversite destekli kurumların daha geniş alana, sayısal ve çeşitlilik bakımından daha fazla oyuncak ve materyale, çocuklar için daha iyi kişisel bakım koşullarına, daha iyi arkadaş ve öğretmen-öğrenci iletişimine ve öğretmenler için daha iyi çalışma şartlarına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Cassidy ve diğerkleri (2005) tarafından yapılmış çalışma, okul öncesi çocuk bakım sınıflarında kalitenin ölçülmesine ve ECERS-R'ın açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi üzerinedir. Çalışmanın amacı geniş örnekli (1313 sınıf) ECERS-R'ın psikometrik özelliklerinin incelenmesine yöneliktir. Araştırmada ölçeğin hem yedi alt ölçeği araştırılmış, hem de ölçek tarafından ölçülmekte olan kalitenin daha az belirli unsurları analiz edilmiştir. Sonuçlar iki açık faktörü göstermiştir: Aktiviteler /materyaller (dokuz madde) ve dil/etkileşim (yedi madde) (değişkenin % 69'una denk gelmektedir). Korelasyon analizleri bu iki faktörün geniş ölçeği temsil edebileceğini göstermiştir. Çalışmada çıkan sonuçlara göre; uygulamalar özellikle “rutin kişisel bakım” alt ölçeği ile “alan ve mobilyalar” alt ölçeklerine bu alanlarda kaliteyi artırmak için önem vermelidirler. Kalite geliştirme çabaları sağlık ve güvenlik uygulamaları ile uygun aktiviteleri ve malzemelerin sunumu ile çocuklara yüksek kalitede iletişimi kapsamalıdır.

Perry (2004), yaptığı doktora çalışmasında; “Eyalet eğitim kurumları ve okul öncesi öğretmenler okul öncesi çocuklar için standartlar belirlenirken nasıl görüş birliğine varmaktadırlar?, Standart oluşturma ekibinde yer alan okul öncesi öğretmenlere hangi standartlar anlamlı gelmektedir?” sorularına cevap aramıştır. Bunun için bir eyaletin standart oluşturma ekibi araştırmacı tarafından 2 yıl süresince gözlemlenmiştir. Çalışmada, okul öncesi standartlar konusunda görüş birliğine ulaşmanın iç içe geçmiş süreçlerden ve 4 konuda ki kararlardan oluştuğu ifade edilmiştir. Bunlar; felsefi, kavramsal, asli ve içsel kararlardır. Perry, standart oluşturma ekibindeki okul öncesi öğretmenlerinin bazılarının akademik standartları kamu okullarında bir yer edinebilmek için araç olarak gördüklerini, başkalarını okul öncesi eğitim konusunda eğittiklerini ve onların K-12 sınıf öğretmenleri tarafından daha fazla kabul gördüğünü ifade etmiştir. Ekipte yer alan komite üyelerinin ise, standartları ekonomik, sosyo-kültürel, politik ve akademik güçleri kendi amaçları doğrultusunda yönlendirebilmek için kullandığını belirtmiştir.

Rao, Koong, Kwong ve Wong (2003), bu çalışmalarında hükümet tarafından denetlenen fiziksel çevre, sağlık/güvenlik, personel nitelikleri ve personel-çocuk oranları; yönetim/değerlendirme ve Hong Kong'daki okul öncesi kurumlarının tahmin edilen süreç kaliteleri, personel –ebeveyn etkileşimi gibi yönetimle ilgili

ölçümlerinin ne kadar iyi olduklarını incelemiştir. 60 okul öncesi kurumda 4 yaşındaki çocuklara odaklı bu çalışmada, yapısal ölçümler hakkındaki bilgi müdürlerle yapılan mülakatlardan elde edilmiş ve gözlemlerle tamamlanmıştır. Sonuçlar yapısal, yönetimle ilgili ve süreç ölçümleri arasında anlamlı iç korelasyonlar göstermiştir. Personel niteliği, alan ve araç-gereç ve personel çocuk oranında okul öncesi kurumlarda daha yüksek süreç kalitesi gözlenmiş ve süreç kalitesinde önemli derecede değişkenlik tespit edilmiştir.

Türkiye’de ve yurt dışında konu ile ilgili yapılan araştırmalar incelediğinde okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin standart belirlemenin ve bunlara uygun şekilde eğitim ve öğretimi gerçekleştirmenin ne denli önemli olduğu görülmektedir. Okul öncesi eğitimde kalite konusunda yurt dışında yapılan çalışmaların ülkemize göre çok daha uzun süre önce başlaması, hem standartların oluşturulmasında hem de kalite sürecini geliştirmeye ilişkin çalışmalarda daha fazla ilerleme kaydetmelerine yol açmıştır. Çocuğun gelişimine yaptığı katkının yanı sıra eğitimcilerin eğitim ortamlarını buna göre planlamalarında, ailelerin okul öncesi eğitimde fiziksel şartlar ile ilgili beklentilerinde farklılık yaratmada ve dolayısıyla eğitimde verimliliği artırmada etkili olabileceği düşünülen bu tür araştırmaların Türkiye’de de yapılması oldukça önemlidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada kullanılan yöntemin ayrıntılı açıklaması elde edilecek olan verilerin değerlendirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu bölümde araştırmanın amacını gerçekleştirebilmek için gereken araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracının hazırlanması ve uygulanması, verilerin toplanması ile verilerin analizi hakkında bilgi verilmiştir.

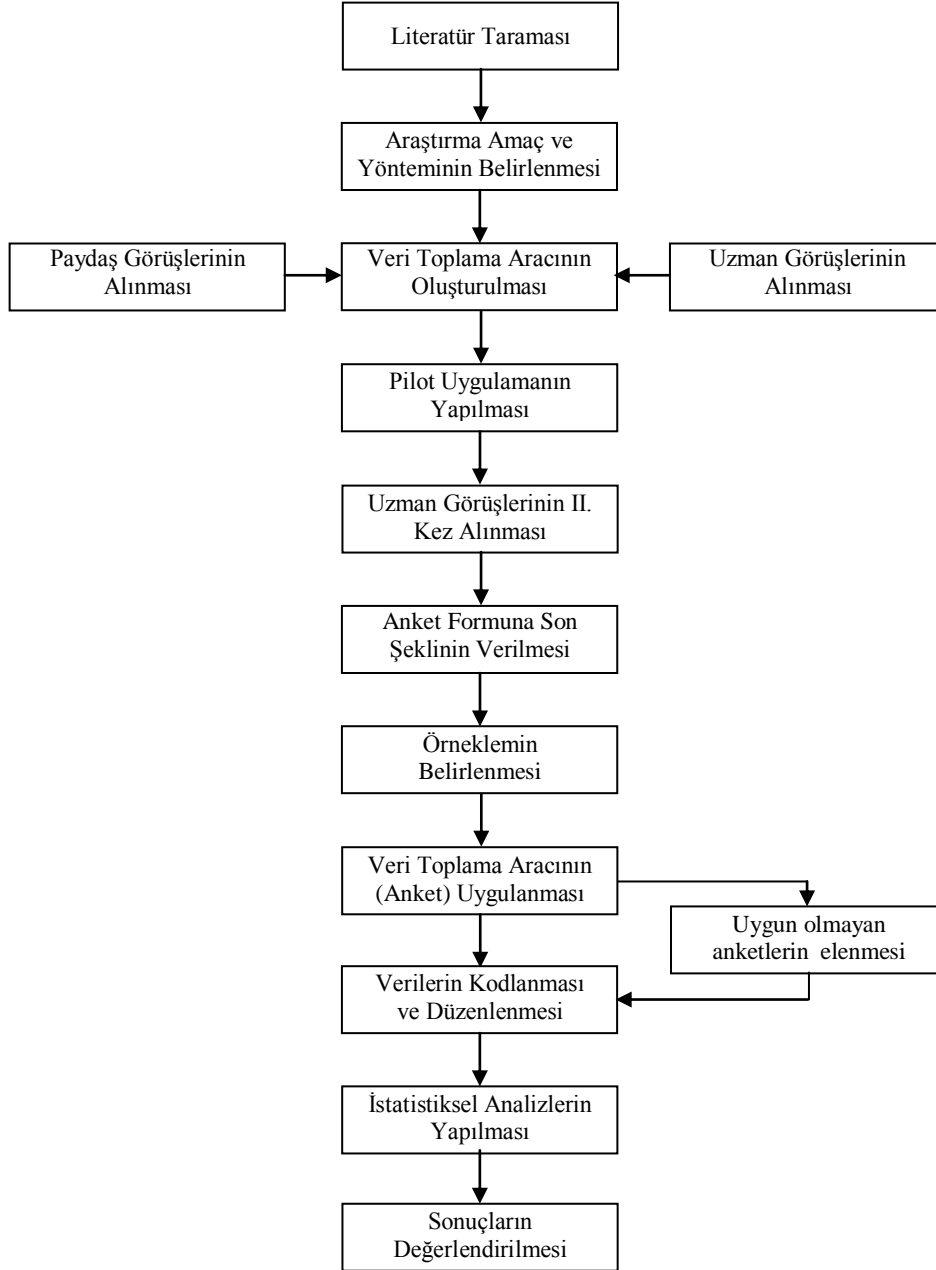
3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada **genel tarama modeli** kullanılmıştır. Bu araştırma modelinde çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında bir yargıya varmak amacı ile evrenden alınan örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemesi söz konusudur. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar, 2000; Krathwohl, 1993).

Araştırma sürecinde izlenen yöntem verilerden elde edilen sonuçların etkin ve tutarlı bir şekilde ortaya konulabilmesinde önemli oranda katkı sunmaktadır. Bu anlamda en yaygın veri toplama tekniği olan anketler, basit bir bilgi toplama aracı değildir. Anket uygulamalarında kişi ya da kurumların isimleri bulunmadığı için görüşmeye göre daha objektiftir. Bu nedenle araştırmada veri toplama tekniği olarak anket tekniği kullanılmıştır.

Araştırmada izlenen aşamalar Şekil 1.'de özetlenmiştir:

Şekil 1: Araştırmada İzlenen Yöntem

Aşağıda araştırmanın evren ve örnekleminin belirlenmesi, veri toplama aracının geliştirilmesi ve uygulanması ile verilerin analiz edilmesinde kullanılan istatistiksel yöntemlere ilişkin aşamaların bilgisi verilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Konya ili merkez ilçelerinde (Meram, Karatay ve Selçuklu) 3-6 yaş çocuklarına eğitim veren bağımsız resmi ve özel okul öncesi eğitim kurum yöneticileri, öğretmenleri ve velileri oluşturmuştur.

Çalışma örneklemini, Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Meram, Selçuklu ve Karatay merkez ilçelerinin bağımsız resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarından basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur. Bu ilçelere bağlı 15 bağımsız resmi okul öncesi eğitim kurumu bulunmaktadır (http://konya.meb.gov.tr/bim/kurumlar/kurumlar_liste.asp,2013). Bu okullardan 8 okul, örneklem grubunda yer almıştır. Bunlar; Mevlana Anaokulu, Türk Anneler Derneği Anaokulu, Şehit Kubilay Anaokulu, Vilayetlere Hizmet Götürme Birliği Anaokulu, Fevzi Çakmak Anaokulu, Aysah Anaokulu, Vesile Sağ Ergün Anaokulu, Nurşah Anaokulu'dur. Yine bu merkez ilçelerde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı özel temel eğitim okulları bünyesinde 18 okul öncesi eğitim kurumu bulunmaktadır (http://konya.meb.gov.tr/bim/kurumlar/kurumlar_liste.asp,2013). Bunlardan Özel Başak, Özel Gündoğdu, Özel ODTÜ Alp, Özel İdeal, Özel Envar, Özel Esentepe ve Özel Diltaş okullarının okul öncesi öğretmenleri, yöneticileri ve velileri de araştırmanın örnekleminde yer almışlardır. Bu okullar bir eğitim kurumuna bağlı, okul yapısı içerisinde okul öncesi eğitim birimleri ayrı konumlandırılmış özel okul öncesi kurumlarıdır.

Evrenin oluşturduğu 33 kurumdan 15'i araştırmanın örneklem grubunda yer almıştır. Bu durum evren büyüklüğünün % 45 oranına karşılık gelmekte ve bu oran örneklemin evreni temsil edebileceği sayılığını desteklemektedir.

Aşağıda örneklem grubunun demografik bilgileri verilmiştir.

3.2.1. Veli Demografik Bilgileri

Bu bölümde ankete katılan velilerin cinsiyet, eğitim durumu ve çocuklarının okul türlerine ilişkin demografik bilgilerine yer verilmiştir.

Ankete katılan velilerin cinsiyet durumlarının dağılımı Tablo 3.1’de sunulmuştur.

Tablo 3.1: Veli Cinsiyet Durumu

Cinsiyet	Sayı	%
Kadın	395	73,4
Erkek	143	26,6
Toplam	538	100,00

Tablo 3.1 incelendiğinde ankete katılan toplam 538 velinin %73,4’ünün kadın ve %26,6’sının ise erkek olduğu görülmektedir.

Ankete katılan velilerin eğitim durumlarının dağılımı Tablo 3.2’de sunulmuştur.

Tablo 3.2: Veli Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	Sayı	%
İlkokul	35	6,5
Ortaokul	24	4,5
Lise	93	17,3
Üniversite	283	52,6
Lisansüstü	103	19,1
Toplam	538	100,00

Tablo 3.2 incelendiğinde ankete katılan toplam 538 velinin %6,5’inin ilkokul, %4,5’inin ortaokul, %17,3’ünün lise, %52,6’sının üniversite ve %19,1’inin ise lisansüstü eğitim mezunu olduğu görülmektedir.

Ankete katılan velilerin çocuğunu gönderdiği okul türü durumlarının dağılımı Tablo 3.3’te sunulmuştur.

Tablo 3.3: Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türü

Anaokulu Türü	Sayı	%
Bağımsız Resmi Anaokulu	334	62,1
Özel Anaokulu	204	37,9
Toplam	538	100

Tablo 3.3 incelendiğinde ankete katılan toplam 538 velinin %62,1'inin çocuklarının bağımsız resmi anaokulunda ve %37,9'unun ise özel anaokulunda bulunduğu görülmektedir.

3.2.2. Öğretmen/ Yönetici Demografik Bilgileri

Bu bölümde ankete katılan öğretmen ve yöneticilerin cinsiyet, mesleki kıdem, görev ve kurum türlerine ilişkin demografik bilgilerine yer verilmiştir.

Ankete katılan öğretmen ve yöneticilerin cinsiyet durumlarının dağılımı Tablo 3.4'te sunulmuştur.

Tablo 3.4: Öğretmen/Yönetici Cinsiyet Durumu

Cinsiyet	Sayı	%
Kadın	63	95,5
Erkek	3	4,5
Toplam	66	100

Tablo 3.4 incelendiğinde ankete katılan toplam 66 öğretmen ve yöneticinin %95,5'inin kadın ve %4,5'inin ise erkek olduğu görülmektedir.

Ankete katılan öğretmen ve yöneticilerin mesleki kıdem durumlarının dağılımı Tablo 3.5'te sunulmuştur.

Tablo 3.5: Öğretmen/Yönetici Mesleki Kıdem Durumu

Mesleki Kıdem	Sayı	%
1-5 Yıl	15	22,8
6-10 Yıl	16	24,2
11-15 Yıl	20	30,3
16-20 Yıl	8	12,1
21 Yıl +	7	10,6
Toplam	66	100

Tablo 3.5 incelendiğinde ankete katılan toplam 66 öğretmen ve yöneticinin %22,7'sinin 1-5 yıl, %24,2'sinin 6-10 yıl, %30,3'ünün 11-15 yıl, %12,1'inin 16-20 yıl ve %10,6'sının ise 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

Ankete katılan öğretmen ve yöneticilerin görev durumlarının dağılımı Tablo 3.6'da sunulmuştur.

Tablo 3.6: Öğretmen/Yönetici Görev Durumu

Görev	Sayı	%
Yönetici	16	24,2
Öğretmen	50	75,8
Toplam	66	100

Tablo 3.6 incelendiğinde ankete katılan toplam 166 öğretmen ve yöneticinin %24,2'sinin kurum yönetiminde ve %75,8'inin de öğretmen olarak görev yaptığı görülmektedir.

Ankete katılan öğretmen ve yöneticilerin görev yaptıkları okul türü durumlarının dağılımı Tablo 3.7'de sunulmuştur.

Tablo 3.7: Öğretmen/Yöneticilerin Görev Yaptıkları Okul Türü

Kurum	Sayı	%
Bağımsız Resmi Anaokulu	38	57,6
Özel Anaokulu	28	42,4
Toplam	66	100

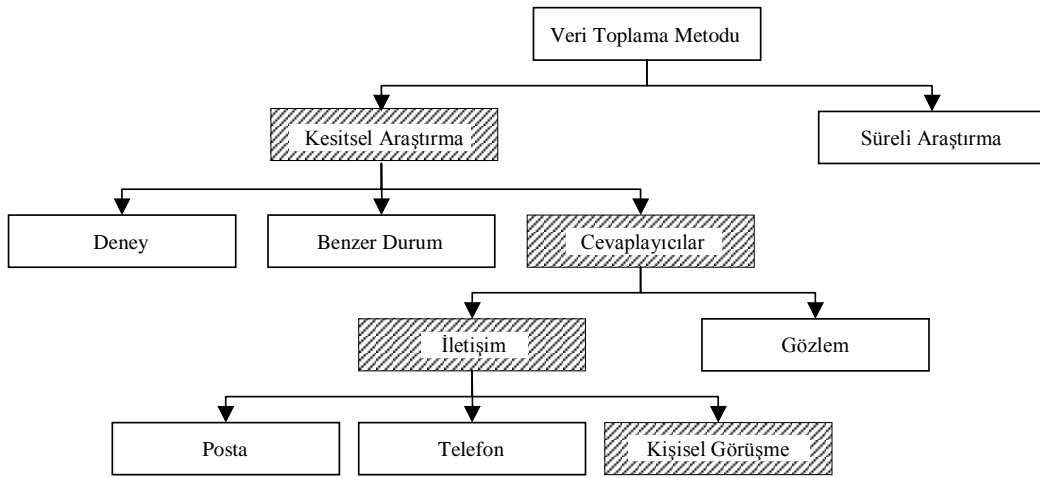
Tablo 3.7 incelendiğinde ankete katılan toplam 66 öğretmen ve yöneticinin %57,6'sının bağımsız resmi anaokulunda ve %42,4'ünün ise özel anaokulunda çalıştığı görülmektedir.

3.3. Veri Toplama

Veri toplama aracı olan anketler oluşturulmadan önce üniversite kütüphaneleri, konuyla ilgili kurumların süreli, süresiz yayınları ve web sayfaları, üniversitelerin kullanımına açık olan uluslararası veritabanları, konuyla ilgili daha önce yapılan

yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları ile yönetmelikler, konu ile ilgili ulusal ve uluslar arası standartlar ve ölçeklerden literatür olarak yararlanılmıştır. Daha sonra araştırmanın amaçları doğrultusunda veri toplama metodunun belirlenmesine ilişkin seçimler yapılmıştır. Şekil 2’de, veri toplama metoduna ilişkin yapılan seçimler her kademedeki taralı alan şeklinde ifade edilmiştir.

Şekil 2: Veri Toplama Metodunun Basamakları

Kaynak: Kinnear ve Taylor, 1991.

Araştırmadan kaynaklanan hataya olanak tanımadığı ve elde edilecek verilerin genelleştirilmeye uygun olabileceği düşüncesi ile verilerin cevaplayıcılardan elde edilmesinin uygun bir yaklaşım olduğu düşünülmüştür.

Cevaplayıcılardan veri toplanmasında kullanılan iki temel metot; iletişim ve gözlem metodudur (Kinnear ve Taylor, 1991). Ölçekte yer alan değişkenlere ilişkin verilerin toplanmasında gözlem metodunun uygun olmaması nedeniyle cevaplayıcılara veri toplama aracı (anket) yoluyla soru sorarak (iletişim kurarak) istenilen bilgiye ulaşılması hedeflenmiştir.

İletişim metotlarından kişisel görüşme yoluyla veri toplama arasındaki değişkenlerin cevaplayıcılara daha net bir şekilde sunulabileceği düşüncesi ile bu metodun uygulanabileceği planlanmıştır. Bu nedenle anket verileri araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Böylelikle anlaşılmayan

noktalar cevaplayıcılara açıklanmış, anketin önemi anlatılarak, önemi ve gizliliği konusunda güvence verilmiştir.

3.3.1. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırma için kapsamlı literatür taraması yapılması, konu ile ilgili yabancı kaynakların çevirilerinin yapılması ile anket formu geliştirilmeye başlanmıştır. Anket geliştirilirken şu aşamalardan geçilmiştir:

a. *Literatür İncelemesi ve Paydaş Görüşlerin Alınması:* Ankette standart olarak önerilecek ifadeler için öncelikle konu ile ilgili Türkçe ve yabancı kaynaklar incelenmiştir. Literatürde yer alan önceki çalışmalar dikkate alınarak (özellikle Amerika ve Avrupa’da okul öncesinde fiziksel çevreye ilişkin belirlenmiş standartlar ve değerlendirme ölçekleri), bir ifadeler listesi oluşturulmuştur. Ayrıca araştırmacı ifadeler listesinin oluşumu aşamasında, görev yaptığı ve TS EN ISO9001:2008 Toplam Kalite Yönetimi Standartları çerçevesinde okul öncesi eğitimi veren kurumda, sistem gereği her yıl uygulanan veli ve personel memnuniyet anketleri ve yazılı görüşlerden de yararlanmıştır (2008-2013 yılları arası). Beş yıl süresince belirtilen görüş ve önerilerden fiziksel çevre şartlarıyla ilgili olan, önleyici ve düzenleyici faaliyetler kapsamına alınan veli, yönetici yardımcısı ve öğretmen görüşleri, araştırmacı tarafından titizlikle seçilmiş ve ifadeler listesine eklenmiştir. Bu görüş ve önerilere örnek verilecek olursa;

- Bina girişi ve çevresi için düzenlemeler (rüzgarlık, çitle çevirme, vb.),
- Engelliler için düzenlemeler,
- Islak zeminler için düzenlemeler,
- Mutfak bölümleri ile ilgili düzenlemeler,
- Mobilyaların ve oyun araçlarının güvenliği için düzenlemeler,
- Farklı kültürdeki ailelerin (Kırgızistan, Azerbaycan, Kazakistan vb.) kültürel değerlerine uyan malzeme ve materyaller için düzenlemeler,

- Bahçe için düzenlemeler (oyun ekipmanları, ilaçlama, vb.) gibi örnekler verilebilir.

Bu görüşlerin pek çoğunun hali hazırda çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından geliştirilmiş olan fiziksel çevre standartları (NAEYC, ECERS-R, CPERS, gibi) ile örtüştüğü görülmüştür.

b. *Uzman Görüşüne Başvurulması:* Hazırlanan ifadeler listesinin hem düzenlenmesinde, hem de yeniden düzenlenen ifadeler hakkında görüş belirtilmesinde uzman görüşlerine başvurulmuştur. Bunun için, okul öncesi eğitimi alanında 5 öğretim üyesi, 4 öğretim görevlisi, 4 araştırma görevlisi, 1 mimar öğretim üyesi, malzeme ve malzeme işleme teknolojileri alanından 1 öğretim üyesi (mobilya ve dekorasyon konusunda), 3 uzman okul öncesi öğretmeni ile anketin geliştirilmesi sürecinde bire bir görüşmeler yapılmıştır. Taslak olarak hazırlanan anket formunda yer alan ifadelerin anlaşılabilirliği, yeterliliği ve kapsamı hakkında yorum yapmaları istenmiştir. İfadeler hakkında uzman görüşleri not edilmiş, daha kolay anlaşılır olması için bazı maddeler ayrılmış, bazıları genişletilmiş ve bazı yeni ifadeler eklenmiştir. Ayrıca ifadelerde ki kelime hataları düzeltilerek anlam ve içerik bakımından bir bütünlük sağlanmaya çalışılmıştır.

c. *İfadelerdeki Değişiklikler:* Uzman görüşler tarafından yapılan ifade değişiklikleri araştırmacı ve danışman öğretim üyesi tarafından tekrar titizlikle incelenmiş, taslak formdan araştırmada kullanılacak olan anket formuna geçilmiştir. İfadelerde yapılan değişikliğe örnek verilecek olursa;

- “Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda çıkış kapısı olmalıdır” ifadesi, “Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır” şeklinde,
- “Bina pencerelerden veya tavandan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde ışıklandırma yapılmalıdır” ifadesi, “Bina pencerelerden veya tavandan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır” şeklinde düzenlenmiştir.

d. *Pilot Uygulaması*: Öneriler ışığında şekillendirilen anket formunu uygulamaya geçmeden önce, 6 okul öncesi öğretmen, 2 yönetici ve 42 veli ile bir pilot uygulama yapılmıştır. Bizzat araştırmacı tarafından yapılan bu uygulama sonucunda katılımcılar anket formuyla ilgili olarak herhangi bir karışıklık ve ikilemin olmadığını, ifadelerin anlaşılabilir olduğunu belirtmişlerdir.

e. *Son Değerlendirme*: Anket formunun son değerlendirmesi bir öğretim üyesi ve danışman öğretim üyesi tarafından yapılmış, 80 madde, 3 ana boyut ve bunların alt boyutlarından oluşan formdaki ifadelerin araştırma alanına ilişkin yeterli bilgiyi içerdiği, anlaşılır olduğu, tereddüde yol açmadığı ve cevap verenlerin kolayca işaretleyebileceği ifadeler olduğuna karar verilmiştir. Sonuç olarak, yapılan kapsamlı literatür incelemesi, paydaş ve uzman görüşlerinin alınması ve pilot çalışması ile veri toplama aracının “**kapsam geçerliliği**” sağlanmıştır.

3.3.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı veli ve öğretmen-yönetici için iki farklı formatta düzenlenmiştir. Her iki formatta da katılımcılara hitaben araştırmanın amacını, ifadelerin nasıl işaretleneceğini belirten ve örnek uygulamanın yer aldığı bir açıklama bölümü bulunmaktadır. Açıklamanın hemen arkasından katılımcıların demografik bilgileri için oluşturulmuş bölümler yer almaktadır. Anketin ana ve alt boyutlarında ise hem veli hem de öğretmen-yönetici anketinde yer alan ifadelerin öncelikle standart olup olamayacağının işaretlenmesi istenilmiştir. Eğer ifade standart olarak uygunsa, diğer bir ifade ile standart olabilecek nitelik taşıyorsa standart önem derecesinin ne olacağını belirleyebilmek için 5’li Likert (***Çok Önemli, Oldukça Önemli, Kısmen Önemli, Çok Az Önemli ve Önemsiz***) şeklinde yapılan düzenlemede en uygun olan sütuna işaretleme yapmaları istenmiştir. Eğer ifadenin standart olamayacağı düşünülüyorsa, “standart olarak uygun değil” seçeneğinin işaretlenip, o ifade ile ilgili önem derecesini belirtmemeleri istenmiştir. Öğretmen-yönetici anket formunda da aynı ifadeler yer almıştır. Veliye verilen formdan farklı olarak, önem derecelerine ilaveten eğitimciler için forma “***mevcut durum***” sütunu da eklenmiştir. Bu sütunda da öğretmen ve yöneticilerden şu an görev yaptıkları

kurumun fiziksel çevre şartlarını önerilen ifadelerle göre; **Tamamen (5), Oldukça (4), Kısmen (3), Çok az (2), Hiç (1)** şeklinde puanlayarak değerlendirmeleri istenmiştir. “*Mevcut durum*”a ilişkin değerlendirme sütununun velilerin anketinde yer almamasının nedeni; standart olarak önerilen bazı maddelerin veli tarafından kurumda gözlenmesinin güçlüğünden kaynaklanmaktadır. Kurumda mevcut olmasına rağmen velilerin göremediği veya eğitim ortamlarında gözlemleyemediği ifadelerle (örneğin; “*Materyallerin düzenlenmesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır*”, “*Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır*”, “*Binanın günlük çocuk başına 25 lt. su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır*”, “*Bina da paratoner olmalıdır*” vb.) verebilecekleri cevapların anketin objektifliğini etkileyebileceği düşünülerek, velilerden okulun “mevcut durum”unu değerlendirmeleri istenmemiştir.

Anket üç ana boyuttan ve bunların alt boyutlarından oluşmaktadır.

A: Konum ve Yapı

B: İç ve Dış Mekânlar

C: Fiziksel Çevre Sağlığı

Ankette standart olarak önerilen ifadelerin oluşturulmasında temel alınan literatür bilgisi Tablo 3.8’de sunulmuştur.

Tablo 3.8: Standart Olarak Önerilen İfadelerde Temel Alınan Literatür Bilgisi

İFADELER	
A. KONUM VE YAPI	LİTERATÜR
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır.	ECERS-R (Early Childhood Environment Rating Scale Revised Edition), 1998; NAEYC, 2007; CPERS (The Children’s Physical Environments Rating Scale), 2012;
2. Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır.	
3. Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır	
4. Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır.	
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır.	
6. Bina girişi rüzgârlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır.	
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır	
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir.	

Tablo 3.8'in Devamı

9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm.den daha yüksek olmamalıdır.	<p>PIUERS (Playground Information to Use with the Environment Rating Scales,2008;</p> <p>Türk Standardı,TS 10347, 2001;</p> <p>Neufert ,1998; Kennedy,1979; Dudek,1996; Moore ve Sugiyama;2007;</p> <p>Demiriz, Karadağ ve Ulutaş, 2003; Kıldan,2007; Yılmaz.,2003; Erdoğan,2001; Kantarcıoğlu,1984; Ünüvar,2011.</p> <p>MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği,2012; Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi,2012;</p>
10.Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır.	
11. Bina pencerelerden veya tavadan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır	
12.Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır	
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb..) düzenlenmelidir	
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriligi ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb..).	
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır.	
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır.	
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır	
18. Her 5-7 çocuğun kullanımını için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır	
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır	
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır.	
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır.	
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır	
23.Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır.	
24.Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır	
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır.	
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir.	
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır.	
28.Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir.	
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır	
30.Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır.	
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır.	

Tablo 3.8'in Devamı

B. İÇ VE DIŞ MEKÂNLAR	LİTERATÜR
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç).	
33.Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar).	ECERS-R (Early Childhood Environment Rating Scale Revised Edition), 1998;
34.Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet,vb.) olmalıdır.	
35.Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır.	NAEYC,2007;
36.Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemeden yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır.	CPERS (The Children's Physical Environments Rating Scale) , 2012;
37.Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır).	
38.Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır.	
39.İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.	PIUERS (Playground Information to Use with the Environment Rating Scales,2008;
40.Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır	Kindergarten Environment Rating Scale (KERS),2008;
41.Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır.	
42.Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır	Türk Standardı, TS 10347, 2001;
43.Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemleme fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır.	
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetilecek şekilde planlanması gerekir.	Kennedy,1979;
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır	Dudek,1996;
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır	Moore ve Sugiyama;2007;
47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır.	Bowman;2006;
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır.	Yamamoto ve Li, 2012;
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır	Phan,2005;
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır	Demiriz, Karadağ ve Ulutaş, 2003;
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır	Kıldan,2007;
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır	Kıldan 2010;
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır.	Yılmazer ,2003;
54. Materyallerin düzenlenmesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır.	Güleş ve Özkan, 2013;
	Arı ve Bayhan,1999,
	Ayhan ve Aral,2003;
	Durmuşoğlu,2008;
	Kantarcıoğlu,1984;
	Wilbrandt,2008;

Tablo 3.8'in Devamı

55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlemesi yapılmalıdır	MEB Okul Öncesi Eğitim Programı,2012; MEB.Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği,2012; Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi,2012; Çocuk Yuvası Yönetmeliği,1999;
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır	
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler).	
58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır.	
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb..) bulunmalıdır.	
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır.	
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m ² lik açık oyun alanı)	
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir.	
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir	
64. Açık alan personelin çocukları görebek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır	
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgar ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır.	
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır.	
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m.uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir	
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır.	
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır	
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır.	
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır.	
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır.	
C. FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır)	ECERS-R (Early Childhood Environment Rating Scale Revised Edition), 1998; NAEYC,2007;
74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt.su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır.	
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır	
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır.	

Tablo 3.8'in Devamı

<p>77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır)</p>	<p>CPERS (The Children's Physical Environments Rating Scale) , 2012;</p>
<p>78. Binada paratoner olmalıdır.</p>	<p>Türk Standardı, TS 10347, 2001;</p>
<p>79.Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır.</p>	<p>Moore ve Sugiyama, 2007;</p>
<p>80.Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır.</p>	<p>Yamamoto ve Li, 2012;</p> <p>Menzer,2005;</p> <p>Demiriz, Karadağ ve Ulutaş, 2003;</p> <p>Polat,1993;</p> <p>MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği,2012;</p> <p>Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi;2012.</p>

3.3.3. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında kullanılan “Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevreye İlişkin Kalite Standartları Ebeveyn Anketi” (**Ek 1**) ve “Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevreye İlişkin Kalite Standartları Yönetici-Öğretmen Anketi”nin (**Ek 2**) uygulanmasından önce, araştırmanın içeriğini özetleyen bir araştırma önerisi Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’ne sunulmuştur. Enstitünün araştırma için gerekli izni vermesi ile (**Ek 3**), araştırma için gerekli literatür taraması yapılması, konu ile ilgili yabancı kaynakların çevirilerinin yapılması, uzman görüşlerinin alınması ve pilot uygulama sonunda anketlerin oluşturulması Ocak 2013 ayına dek sürmüştür.

S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü aracılığı ile Milli Eğitim Bakanlığı, Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden merkez ilçelerinin bağımsız resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında uygulama yapılabilmesi için Şubat 2013 ayında resmi izin alınmıştır (**Ek 4**).

2013 eğitim yılının ikinci döneminde anketlerin uygulanması işlemine geçilmiştir. Konya ili merkez ilçelerine bağlı Mevlana Anaokulu, Türk Anneler Derneği Anaokulu, Şehit Kubilay Anaokulu, Vilayetlere Hizmet Götürme Birliği Anaokulu, Fevzi Çakmak Anaokulu, Aysah Anaokulu, Vesile Sağ Ergün Anaokulu, Nurşah Anaokulu ve Özel Başak, Özel Gündoğdu, Özel ODTÜ Alp, Özel İdeal, Özel Envar, Özel Esentepe ve Özel Diltaş okullarında veli, öğretmen ve yöneticilere anketler uygulanmıştır.

Araştırmanın uygulama süreci devam ederken; TSE Standart Hazırlama Merkezi Başkanlığı tarafından Selçuk Üniversitesi'nin tüm birimlerine resmi bir yazı gönderilmiştir. "Standart Hazırlama İş Programı" konulu 06.03.2013 tarihli yazıya istinaden bu araştırmada kullanılan ve araştırmacı tarafından standart olarak önerilen ifadeler, Nisan 2013'te Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Bölümü'nün Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Ana Bilim Dalı tarafından ilgili merkeze gönderilmiştir (**Ek 5**).

Anketlerin uygulanması sırasında resmi kurumlarla ilgili herhangi bir problemle karşılaşılmamıştır. Özellikle yönetici ve öğretmenler;

- Anket vasıtasıyla okullarının mevcut durumunu kontrol etme imkanı bulduklarını, velileri ile araştırma konusunda iletişimlerini artırdıklarını,
- Anket içeriğinin öğretmene sınıf düzenlemesinde rehberlik ettiğini,
- Resmi üst makamlarının bu çalışmanın sonucundan mutlaka haberdar edilmesi konusundaki isteklerini araştırmacıya iletmışlerdir.

Özel kurumlardaki uygulamalarda ise bazı okullar, ankette yer alan maddelerin "velinin kurumdan beklentisini artıracığı" yönünde görüş belirtilerek, anket uygulamasının kurumlarında yapılması konusunda tereddüde düşmüşlerdir. Araştırmacının bu konuda yaptığı açıklamalarla (özellikle yöneticiler ile) okullar uygulama için ikna edilmiştir. Özel kurumlardan; Özel Başak, Özel Gündoğdu, Özel ODTÜ Alp, Özel İdeal, Özel Envar, Özel Esentepe, Özel Diltaş okullarının okul öncesi öğretmenleri, yöneticileri ve velileri ile anket uygulamaları sorunsuz bir şekilde gerçekleşmiştir.

3.3.4. Veri Toplama Aracının Geçerlik ve Güvenirliği

Bir ölçmenin geçerli sayılabilmesinin ilk koşulu güvenilir olmasıdır (Karasar, 2000). Kapsamlı literatür incelemesi, paydaş ve uzman görüşleri ve pilot uygulaması ile “*kapsam geçerliliği*” sağlanan okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin kalite standartları anketinin, araştırmaya katılan veli, öğretmen ve yöneticiler tarafından kaç farklı alt boyutta algılandığını tespit etmek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Yapı geçerliliğinin test edilmesinde ankette yer alan maddelerin her boyut için faktör olarak kullanılıp kullanılmayacağıın tespit edilmesi amacıyla Varimax Rotasyonlu Asal Bileşenler Analizi Tekniği (Principal Component Analysis) kullanılmıştır.

Veri setinin faktör analizine uygunluğunun test edilmesi için, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği testi ve Bartlett küresellik testi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda KMO değeri 0,946 ile 0.50'nin üzerinde ve Bartlett testinin 0.01 önem derecesinde anlamlı olduğu, dolayısıyla veri setinin faktör analizine uygun olduğu belirlenmiştir. *80 sorudan oluşan anket maddelerine uygulanan faktör analizi sonucunda, faktör yükleri % 50'nin üstünde olmasına rağmen yapısal uyum sağlamayan madde 38 (faktör yükü:0,500) ve madde 34 (faktör yükü:0,711) analizden çıkarılmıştır. Çünkü bu maddeler tek başlarına ayrı bir boyut oluşturmamıştır. (Tek maddeden oluşan bir boyuta yapısal geçerlilik yani güvenilirlik analizi yapılamayacağından dolayı analizden çıkarılmışlardır) Güvenilirlik analizi yani Cronbach's Alpha katsayısı maddeler arası korelasyona bağlı bir uyum değeridir. Bu nedenle faktör boyutlarının en az iki maddeden oluşması gerekmektedir. Bu değişkenler analizden çıkarıldıktan sonra diğer maddelere faktör analizi tekrar uygulanmıştır. Buna göre 1., 4., 5. ve 78. maddeler hem faktör yükleri %30'un altında olduğu için hem de yapısal uyum sağlamadıkları için analizden çıkarılmıştır.* Analiz sonucuna göre anket formunun özdeğeri 1'den büyük olan, KMO değeri %94, faktör açıklama oranı %63 düzeyinde anlamlı 14 boyut ve 73 maddeden oluşan bir yapı elde edilmiştir. Oluşan 14 boyuta ilişkin Cronbach Alpha değerleri sırasıyla yaklaşık olarak %91,0, % 85,5 % 83,3, % 85,7, % 81,0, % 84,4, % 70,2, % 77,0, % 74,7, % 69,6, % 70,3, % 60, 9, % 66,1 ve % 58,2 2'dir (Ek 6)

Yapılan faktör analizi sonucunda 73 maddeden ve 14 alt boyuttan oluşan bu yapı, içerik olarak yeniden değerlendirildiğinde ise; yapının bazı alt boyutlarında da birbiri ile ilgili olmayan maddelerin bir araya geldiği görülmüştür. İstatistik sonuçlarına göre bu maddeler ile ilgili kapsam geçerliliği aşamasında görüşleri alınan uzmanların görüşlerine tekrar başvurulmuştur. Görüş belirten uzmanların tamamı, ankette çıkarılması önerilen ilgili maddelerin önemli olabileceğini ve ankette kalması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu nedenle ilgili maddelerin faktör yükleri düşük çıksa da uzman görüşleri neticesinde ankette kalması yönünde görüş birliği olmuştur. Yapılan bu değerlendirmeler sonucunda; hiçbir maddenin elenmemesine ve orijinal anketteki (80 maddeli) gruplandırmaya sadık kalınmasına karar verilmiştir. Bununla birlikte araştırma sürecinde anketlerle elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda, istatistik sonuçlarına göre ankette çıkarılması gerektiği belirtilen maddelerin, betimleyici istatistiklerde her bir madde için önem derecesinin araştırmaya katılanlar tarafından yüksek olarak belirtildiği görülmüştür. Bu durum ilgili maddelerin ankette kalması gerektiği yönünde görüş bildiren uzmanların görüşlerini destekler niteliktedir. Faktör analizine göre çıkartılması önerilen maddelerin katılımcılara göre önem derecelerinin dağılımı Tablo 3.9’da sunulmuştur.

Tablo 3.9: Faktör Analizine Göre Çıkartılması Önerilen Maddelerin Katılımcılara Göre Önem Dereceleri

Maddeler	Veli \bar{X}	Yönetici-Öğretmen \bar{X}
1.Madde	4,43	4,74
4. Madde	4,25	4,66
5.Madde	4,18	4,51
34.Madde	4,15	4,33
35.Madde	4,18	4,26
38.Madde	4,10	4,49
78.Madde	4,53	4,44

Veri ölçme aracının pilot uygulama ve örneklem grubu için güvenilirlik katsayıları Tablo 3.10’da sunulmuştur.

Tablo 3.10: Veri Ölçme Aracının Pilot Uygulama ve Örneklem Grubu İçin Güvenilirlik Katsayıları

Boyutlar	Madde Sayısı	Pilot Uygulama (n=50) Cronbah Alpha Değeri	Örneklem Grubu (n=604) Cronbah Alpha Değeri
A.1. Konum	1-4	0,551	0,582
A.2.Yapı	5-31	0,938	0,924
B.1. İç Mekân	32-48	0,925	0,822
B.1.1.İç mekân eğitim materyalleri	49-60	0,943	0,911
B.2. Dış Mekân (Açık Hava Oyun Alanı)	61-69	0,885	0,847
B.2.1. Dış mekân eğitim materyalleri	70-72	0,723	0,788
C.Fiziksel Çevre Sağlığına İlişkin Standartlar	73-80	0,790	0,797

Tablo 3.10 incelendiğinde orijinal anketteki alt boyutların Güvenirlik Katsayılarının hem pilot uygulama hem de örneklem grubunda yüksek olduğu görülmektedir.

Cronbach alpha katsayısı, güvenirlğin test edilmesinde en yaygın kullanılan değerdir. İçsel tutarlılıkların hesaplanmasında Cronbach alpha katsayısı değerinden yararlanır. Bu katsayı maddeler arası korelasyona bağlı uyum değeridir.

Tablo 3.10’da görüldüğü gibi, cronbach alpha değerleri iki grupta da birbirine oldukça yakın değerlerdir. Tüm alt boyutların her iki grup için de 0,70 den büyük olduğu, “konum” boyutunun da 0.60’a yakın değerde olduğu görülmektedir². Bu değerlerin de güvenirlık seviyesinde yer aldığı, kısacası anketin “*içsel tutarlılığının yüksek*” olduğu ifade edilebilir.

3.3.5.Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan veriler, analizinde paket programlardan “SPSS 16.0” programına yüklenmiş ve analiz edilmiştir. SPSS (Statistical Packages for the Social

² Nunnaly’e göre; yeni geliştirilen ölçekler için kabul edilebilir cronbach alpha katsayısı 0,50 - 0,60 arası iken, cronbach alpha katsayısının 0,70 den büyük olması içsel tutarlılığın yüksek olduğunu ifade eder (Peter,1979).

Sciences/Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi); sosyal bilimlere ilişkin araştırma verilerinin analizinde yaygın bir şekilde kullanılmakta olup, kapsamlı istatistiksel analiz teknikleri içermektedir.

Araştırmada toplanan veriler kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Veri girişinin tamamlanmasından sonra veri analizinde kullanılacak istatistiksel testler belirlenmiştir.

Bu çalışmada demografik değişkenlerin ve önerilen ifadelerin “standart” olarak uygunluğunun yüzdesel dağılımlarını belirlemek için *frekans analizi*, bütün maddelerin normal dağılıp dağılmadığının belirlenmesi amacıyla Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk normallik testleri (Ek 7, 8, 9) uygulanmıştır.

Ek 7, 8 ve 9 daki tablolar incelendiğinde hem Kolmogorov-Smirnov hem de Shapiro-Wilk testlerinin p değerinin 0,05’den küçük olmasında dolayı değişkenlerin normal dağılıma sahip olmadıkları belirlenmiştir. Bu sonuca göre bu çalışmada uygulanan fark testlerinde parametrik testlerin alternatifi olan(parametrik olmayan);

- Bağımsız gruplar t-testinin yerine parametrik olmayan Mann-Whitney U testi
- Tek Yönlü Varyans Analizi yerine parametrik olmayan Kruskal Wallis Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan testler Tablo 3.11’de sunulmuştur.

Tablo 3.11: Araştırmada Kullanılan Testler

VERİ TÜRÜ	KULLANILAN TEST	AMAÇ
Demografik Sorular Likert Ölçekli Maddeler (Bütün Maddeler)	Frekans Analizi	Yüzdesel Dağılımları Belirleme İfadelerin Standart Olarak Uygunluğunu Belirleme
Likert Ölçekli Maddeler (Bütün Maddeler)	Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk	Verilerin Normal Dağılıp Dağılmadığını Belirleme
Likert Ölçekli Maddeler (Bütün Maddeler)	Faktör Analizi (Temel Bileşenler Analizi)	Likert Ölçekli Maddelerin Kaç Farklı Boyuttan Algılandığını Belirleme
Likert Ölçekli Maddeler (Faktör Boyutları)	Güvenilirlik Analizi (Cronbah’s Alpha)	Yapısal Geçerliliği Sınama
Likert Ölçekli Maddeler (Bütün Maddeler)	Kruskal Wallis ve Mann- Whitney U	Ortalamalar Arası Farklılıkları İnceleme

Bütün maddelerin veli, öğretmen ve yöneticiler tarafından kaç farklı boyuttan algılandığını belirlemek amacı ile *faktör analizi*, faktör analizleri sonrasında oluşan faktör boyutlarına yapısal geçerliliği sınamak için *güvenilirlik analizi (Cronbah's Alpha)* yapılmıştır. İstatistiksel açıdan maddelerin demografik değişkenlere göre ortalamalarının farklılıklarını belirlemek için iki farklı cevaplayıcı verilerine;

Yönetici/Öğretmen anketi için;

- Meslekteki kıdem değişkenine göre maddelerin ortalamalarının farklılıklarının istatistiksel olarak farklı olup olmadığını belirlemek için Kruskal Wallis testi,
- Görev türü değişkenine göre maddelerin ortalamalarının farklılıklarının istatistiksel olarak farklı olup olmadığını belirlemek için Mann-Whitney U testi,
- Çalışılan kurum değişkenine göre maddelerin ortalamalarının farklılıklarının istatistiksel olarak farklı olup olmadığını belirlemek için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.
- Veli anketi için,
- Velilerin eğitim durumu değişkenine göre maddelerin ortalamalarının farklılıklarının istatistiksel olarak farklı olup olmadığını belirlemek için Kruskal Wallis,
- Velilerin çocuklarını gönderdiği okul türüne göre ortalamaların farklılıklarının istatistiksel olarak farklılıkları Mann-Whitney U testi, uygulanmıştır.

Standart olarak önerilen ifadelerin önem derecesi ve kurumların mevcut durumunun değerlendirilmesi için veri toplama aracında beşli likert kullanılmıştır. Her bir maddeye verilecek cevap kodları 1.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. Aralıkların eşit olduğu (4/5) varsayımından hareket ederek, seçeneklerdeki sınırlar Tablo 3.12'de sunulduğu şekilde belirlenmiştir:

Tablo 3.12: Verilerin Yorumlanmasında Kullanılan Sınır Değerleri

İfadelerin Önem Derecesi İçin		Okulun Mevcut Durumu İçin
Seçenekler	Sınırlar	Seçenekler
Çok Önemli	(5) 4.20 - 5.00	Tamamen
Oldukça Önemli	(4) 3.40 - 4.19	Oldukça
Kısmen Önemli	(3) 2.60 - 3.39	Kısmen
Çok Az Önemli	(2) 1.80 - 2.59	Çok Az
Önemsiz	(1) 1.00 - 1.79	Hiç

Kaynak: Erişen, 2001.

Verilerin ortalamalara göre yorumlanması ve elde edilen ortalamaların hangi sınırlar içerisinde değerlendirilmesi gerektiği ile ilgili açıklamalar, Tablo 3.12'de belirtilen sınırlar dikkate alınarak yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde araştırma ile elde edilen veriler analiz edilmiş, bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

4.1. Standart Olarak Önerilen İfadelerin Uygunluğu İle İlgili Katılımcı Görüşleri

Araştırmanın alt amaçları doğrultusunda önerilen ifadelerin “standartta uygunluğu” ile ilgili tüm katılımcıların görüşleri değerlendirilerek Tablo 4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.1: Standart Olarak Önerilen İfadelerin Katılımcılara Göre Uygunluk Durumu

İFADELER	Veli (n=538)		Yönetici-Öğretmen (n=66)	
	f	%	f	%
KONUM				
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır.	534	99,26	66	100
2. Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır.	536	99,63	66	100
3. Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır	537	99,81	66	100
4. Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır.	532	98,88	66	100
YAPI				
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır.	528	98,14	62	93,94
6. Bina girişi rüzgarlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır.	515	95,72	66	100
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır	537	99,81	66	100
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir	538	100	65	98,48
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm.den daha yüksek olmamalıdır.	537	99,81	66	100
10. Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır.	536	99,63	66	100
11. Bina pencerelerden veya tavadan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır	536	99,63	66	100

Tablo 4.1'in Devamı

12. Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır	535	99,44	66	100
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb..) düzenlenmelidir	538	100	66	100
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriliği ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb.).	537	99,81	65	98,48
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır.	537	99,81	66	100
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır.	538	100	66	100
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır	529	98,33	66	100
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır	533	99,07	65	98,48
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır	536	99,63	66	100
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır.	537	99,81	65	98,48
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır.	538	100	66	100
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır	533	99,07	66	100
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır.	537	99,81	66	100
24. Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır	529	98,33	64	96,97
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır.	535	99,44	63	95,45
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir.	531	98,7	60	90,91
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır.	534	99,26	61	92,42
28. Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir.	536	99,63	65	98,48
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır	532	98,88	65	98,48
30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır.	533	99,07	62	93,94
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır.	536	99,63	65	98,48
İÇ MEKÂN				
32. Her çocuk için en az 3-4 m2 lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç).	536	99,63	65	98,48
33. Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar).	536	99,63	66	100

Tablo 4.1'in Devamı

34. Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır.	531	98,7	64	96,97
35. Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır.	531	98,7	60	90,91
36. Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemeden yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır.	536	99,63	65	98,48
37. Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır (boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır).	536	99,63	66	100
38. Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır.	537	99,81	65	98,48
39. İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.	534	99,26	64	96,97
40. Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır.	535	99,44	66	100
41. Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır.	536	99,63	64	96,97
42. Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır	538	100	66	100
43. Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemleme fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır.	535	99,44	62	93,94
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetilebilecek şekilde planlanması gerekir.	538	100	65	98,48
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır	537	99,81	66	100
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır	536	99,63	66	100
47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır.	535	99,44	64	96,97
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır.	536	99,63	66	100
İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ				
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır	536	99,63	66	100
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır	535	99,44	66	100
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır	538	100	66	100
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır	526	97,77	65	98,48
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır.	531	98,7	65	98,48
54. Materyallerin düzenlenmesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır.	535	99,44	66	100
55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır	530	98,51	66	100
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır	538	100	66	100
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler).	538	100	66	100

Tablo 4.1'in Devamı

58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır.	533	99,07	66	100
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb..) bulunmalıdır.	534	99,26	66	100
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır.	536	99,63	65	98,48
DIŞ MEKÂN (AÇIK HAVA OYUN ALANI)				
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m2 lik açık oyun alanı)	534	99,26	65	98,48
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir.	537	99,81	66	100
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir.	536	99,63	66	100
64. Açık alan personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır	538	100	66	100
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgar ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır.	536	99,63	66	100
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır	537	99,81	66	100
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir	537	99,81	66	100
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır.	521	96,84	65	98,48
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır	535	99,44	65	98,48
DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ				
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır.	532	98,88	66	100
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır.	521	96,84	65	98,48
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır	525	97,58	66	100
FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI				
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır)	529	98,33	63	95,45
74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt.su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır.	526	97,77	63	95,45
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır	538	100	66	100
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır	533	99,07	65	98,48

Tablo 4.1'in Devamı

77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır)	538	100	66	100
78. Binada paratoner olmalıdır.	533	99,07	62	93,94
79.Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır.	537	99,81	66	100
80..Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır.	538	100	66	100

Tablo 4.1, araştırmaya katılanların belirlenen maddelere katılım sayı ve oranlarını göstermektedir. Tablo 4.1 incelendiğinde, maddelerin veliler ve yönetici/öğretmenler tarafından büyük bir oranda “*standart*” olarak kabul edildiğini söyleyebiliriz. Özellikle; 13.,16.,21.,42.,51.,56.,57.,64.,75.,77. ve 80. maddelerde tüm katılımcılar ortak şekilde %100 oranında bu maddeleri standart olarak kabul etmişlerdir. Veli ve öğretmen-yönetici olarak ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise, pek çok maddenin katılımcılar tarafından standart olması gerektiği (%94 ile %100 oranları arasında) belirtilmiştir. Bununla beraber çok az sayıda da olsa kimi katılımcılar, bazı ifadelerin standart için uygun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu maddelerin içinde öne çıkan en yüksek oran ise yönetici/öğretmenler tarafından değerlendirilen, % 9 uygunsuzluk oranı ile, “*Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir*” ile “*Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır*” ifadeleri olmuştur.

4.2. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartların Velilere Göre Önem Dereceleri

Bu bölümde araştırmanın alt boyutlarını oluşturan konum, yapı, iç mekân, dış mekân ve fiziksel çevre sağlığına ilişkin standartların velilere göre önem dereceleri yer almaktadır.

Velilere göre “konum” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2: Velilere Göre Konum Boyutu Önem Dereceleri

KONUM	\bar{X}	σ
2.Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır.	4,83	0,41
3.Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır.	4,75	0,47
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır.	4,43	0,67
4.Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır.	4,25	0,96
<i>Notlar: (i) n= 526, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2= 291,009$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.2 incelendiğinde, konum boyutu içinde en çok önemi “*Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır*” ifadesinin aldığı görülmektedir. Bununla beraber tüm ifadelerin önem derecesine göre sıralandığı tablo sonuçlarından konum boyutu için bütün maddelerin “**çok önemli**” belirtildiği görülmektedir.

Velilere göre “yapı” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.3’te sunulmuştur.

Tablo 4.3: Velilere Göre Yapı Boyutu Önem Dereceleri

YAPI	\bar{X}	σ
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır.	4,73	0,50
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriligi ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb.).	4,69	0,56
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır.	4,65	0,57
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır.	4,62	0,60
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır.	4,59	0,66
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır.	4,58	0,60
10. Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır.	4,55	0,65
28. Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir.	4,53	0,67
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir	4,52	0,65
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir.	4,52	0,70
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb.) düzenlenmelidir	4,50	0,64
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır	4,48	0,63
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm’den daha yüksek olmamalıdır.	4,42	0,69
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır.	4,42	0,72
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır	4,39	0,72

Tablo 4.3'ün Devamı

7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır	4,36	0,76
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır.	4,35	0,75
12. Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır	4,32	0,69
11. Bina pencerelerden veya tavadan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır	4,32	0,70
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır	4,29	0,75
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır.	4,28	0,77
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır	4,22	0,83
6. Bina girişi rüzgârlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır.	4,19	0,91
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır.	4,18	0,90
24. Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır	4,16	0,87
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır	4,10	0,87
30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır.	3,81	0,98
<i>Notlar: (i) n= 468, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2= 1261,717$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.3 incelendiğinde, araştırmaya katılan velilerin yapı boyutu içinde en çok önemi “Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır” ifadesinin aldığı görülmektedir. Yapı boyutu için bütün standartların **oldukça önemli** ve **çok önemli** arasında bir değer aldığı görülmektedir.

Velilere göre “iç mekân” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.4’te sunulmuştur.

Tablo 4.4: Velilere Göre İç Mekân Boyutu Önem Dereceleri

İÇ MEKÂN	\bar{X}	σ
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır	4,68	0,54
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görenek ve duyarak gözetebilecek şekilde planlanması gerekir.	4,68	0,55
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır.	4,61	0,60
37. Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır (boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır).	4,60	0,59
33. Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar).	4,54	0,66

Tablo 4.4'ün Devamı

47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır.	4,50	0,68
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç).	4,38	0,68
40. Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlemesi yapılmalıdır.	4,33	0,66
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır	4,26	0,74
42. Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır	4,23	0,75
35. Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır.	4,18	1,54
41. Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır.	4,18	0,87
34. Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır.	4,15	2,39
43. Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemlene fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır.	4,15	0,85
36. Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemeden yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır.	4,14	0,84
39. İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.	4,11	0,84
38. Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır.	4,10	0,89
<i>Notlar: (i) n= 514, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2= 1039,657$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.4 incelendiğinde, velilerin iç mekân boyutu içinde en çok önemi “*Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır*” ifadesine verdikleri görmüşlerdir. Bununla beraber tüm ifadelerin önem derecesine göre sıralandığı tablo sonuçlarından iç mekân boyutu için bütün standartların **oldukça önemli** ve **çok önemli** arasında bir değer aldığı görülmektedir.

Velilere göre “iç mekân eğitim materyalleri” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.5’te sunulmuştur.

Tablo 4.5: Velilere Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Önem Dereceleri

İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	\bar{X}	σ
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır.	4,55	0,63
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır	4,45	0,65
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır	4,43	0,68
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler).	4,40	0,67

Tablo 4.5'in Devamı

50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır	4,39	0,70
54. Materyallerin düzenlemesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır.	4,36	0,73
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır	4,33	0,73
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb..) bulunmalıdır.	4,31	0,78
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır.	4,26	0,80
58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır.	4,22	0,81
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır	4,09	0,88
55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlemesi yapılmalıdır	3,99	0,91
<i>Notlar: (i) n= 503, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2= 405,703$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.5 incelendiğinde, iç mekân eğitim materyalleri boyutu içinde en çok önemi “Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır” ifadesinin aldığı görülmektedir. Bununla beraber tüm ifadelerin önem derecesine göre sıralandığı tablo sonuçlarından iç mekân eğitim materyalleri boyutu için bütün maddelerin **oldukça önemli** ve **çok önemli** arasında bir değer aldığı görülmektedir.

Velilere göre “dış mekân” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.6’da sunulmuştur.

Tablo 4.6: Velilere Göre Dış Mekân Boyutu Önem Dereceleri

DIŞ MEKÂN (AÇIK HAVA OYUN ALANI)	\bar{X}	σ
64. Açık alan personelin çocukları görebilerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır.	4,69	0,53
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir	4,67	0,55
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgar ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır.	4,67	0,56
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır	4,66	0,53
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir	4,60	0,59
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır	4,54	0,62
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir.	4,35	0,67

Tablo 4.6'nın Devamı

61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m ² lik açık oyun alanı)	4,31	0,74
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır.	3,93	0,94
<i>Notlar: (i) n= 514, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2= 405,703$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.6 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrenci velilerinin dış mekân boyutu içinde en çok önemi “*Açık alan personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır*” ifadesinin aldığı görülmektedir. Bununla beraber tüm ifadelerin önem derecesine göre sıralandığı tablo sonuçlarından dış mekân boyutu için bütün maddelerin **oldukça önemli** ve **çok önemli** arasında bir değer aldığı görülmektedir.

Velilere göre “dış mekân eğitim materyalleri” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.7’de sunulmuştur.

Tablo 4.7: Velilere Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Önem Dereceleri

DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	\bar{X}	σ
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır.	4,26	0,78
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır	4,02	0,97
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır.	3,86	0,92
<i>Notlar: (i) n= 512, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2= 110,412$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.7 incelendiğinde, dış mekân eğitim materyalleri boyutu içinde en çok önemi “*Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır*” ifadesinin aldığı görülmektedir. Bu boyuta ilişkin tüm standartlar **oldukça önemli** ve **çok önemli** arasında bir değer almıştır.

Velilere göre “fiziksel çevre sağlığı” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.8’de sunulmuştur.

Tablo 4.8: Velilere Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Önem Dereceleri

FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	\bar{X}	σ
80. Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır.	4,69	0,52
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır)	4,66	0,59
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır)	4,65	0,74
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır	4,65	0,62
79. Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır.	4,55	0,62
78. Binada paratoner olmalıdır.	4,53	0,70
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır	4,26	0,85
74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt.su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır.	4,26	0,87
<i>Notlar: (i) n= 515, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2= 339,679$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.8 incelendiğinde, araştırmaya katılan velilerin fiziksel çevre sağlığına ilişkin standartlar boyutu içinde en çok önemi “*Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır*” ifadesinin aldığı görülmektedir. Fiziksel çevre sağlığına ilişkin tüm maddeler velilere göre **çok önemli** bulunmuştur.

4.3. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartların Önem Derecelerinde Veli Görüşlerine Göre Farklılıklar

Bu bölümde alt amaçlara uygun olarak, velinin eğitim durumu ve çocuğunu gönderdiği okul türüne göre okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin kalite standartları boyutları ve alt maddelerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir.

4.3.1. Velilerin Eğitim Durumuna Göre Farklılıklar

Bu bölümde velilerin eğitim durumlarına göre, fiziksel çevreye yönelik belirlenen standartların her boyutta farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan fark testleri verilmiştir. “Konum” boyutunun velilerin eğitim durumlarına göre analizi Tablo 4.9’da sunulmuştur.

Tablo 4.9: Veli Eğitim Durumuna Göre Konum Boyutu Farkları

KONUM	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
1.Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır. N=(531)	İlköğretim n= (59)	4,22	0,78	5,631	0,060
	Orta öğretim n=(93)	4,38	0,67		
	Yüksek öğretim n=(381)	4,46	0,65		
2.Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır. N=(534)	İlköğretim n= (58)	4,60	0,59	17,607	0,000
	Orta öğretim n=(93)	4,89	0,31		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,84	0,39		
3.Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır. N=(537)	İlköğretim n= (58)	4,55	0,56	15,210	0,000
	Orta öğretim n=(93)	4,68	0,53		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,79	0,42		
4.Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır. N=(532)	İlköğretim n= (59)	4,26	0,89	1,132	0,568
	Orta öğretim n=(93)	4,12	1,06		
	Yüksek öğretim n=(381)	4,25	0,95		

Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

Tablo 4.9 incelendiğinde, **p** değerleri 1. ve 4 madde için 0,05’den büyük olduğu için, bu değerlerin eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır. Madde 2 ve 3 için ise **p** değeri 0,05’den büyük olduğundan eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır. Bu maddelere madde 2’de orta öğretim mezunları, madde 3’te yüksek öğretim mezunları **çok önemli** şeklinde değerlendirme yapmışlardır.

“Yapı” boyutunun velilerin eğitim durumlarına göre analizi Tablo 4.10’da sunulmuştur.

Tablo 4.10: Veli Eğitim Durumuna Göre Yapı Boyutu Farkları

YAPI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır. N=(527)	İlköğretim n= (58)	4,02	0,96	3,116	0,21
	Orta öğretim n=(91)	4,00	1,06		
	Yüksek öğretim n=(378)	4,20	0,87		
6. Bina girişi rüzgarlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır. N=(514)	İlköğretim n= (57)	4,23	0,93	0,720	0,70
	Orta öğretim n=(85)	4,12	1,11		
	Yüksek öğretim n=(372)	4,15	0,90		
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır. N=(538)	İlköğretim n= (59)	4,17	0,83	3,343	0,19
	Orta öğretim n=(93)	4,33	0,73		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,35	0,79		
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir. N=(538)	İlköğretim n= (59)	4,51	0,65	0,659	0,72
	Orta öğretim n=(93)	4,57	0,61		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,50	0,67		
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm.den daha yüksek olmamalıdır. N=(537)	İlköğretim n= (59)	4,49	0,60	1,054	0,59
	Orta öğretim n=(93)	4,33	0,78		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,41	0,68		
10. Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,56	0,60	0,632	0,73
	Orta öğretim n=(93)	4,58	0,66		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,52	0,67		
11. Bina pencerelerden veya tavandan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,24	0,75	4,700	0,10
	Orta öğretim n=(93)	4,17	0,72		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,34	0,68		
12. Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır. N=(535)	İlköğretim n= (58)	4,34	0,69	3,364	0,19
	Orta öğretim n=(93)	4,19	0,68		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,32	0,71		

Tablo 4.10'nun Devamı

13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb..) düzenlenmelidir. N=(538)	İlköğretim n= (59)	4,49	0,65	0,718	0,70
	Orta öğretim n=(93)	4,44	0,62		
	Yüksek öğretim n=(381)	4,47	0,70		
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriligi ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb..). N=(537)	İlköğretim n= (59)	4,51	0,70	5,686	0,06
	Orta öğretim n=(93)	4,74	0,44		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,70	0,57		
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,53	0,68	5,873	0,05
	Orta öğretim n=(93)	4,67	0,50		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,72	0,49		
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır. N=(538)	İlköğretim n= (59)	4,58	0,59	0,066	0,97
	Orta öğretim n=(93)	4,55	0,60		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,54	0,66		
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır. N=(528)	İlköğretim n= (55)	4,25	0,82	1,248	0,54
	Orta öğretim n=(92)	4,36	0,64		
	Yüksek öğretim n=(381)	4,23	0,78		
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır. N=(533)	İlköğretim n= (58)	4,29	0,82	0,927	0,63
	Orta öğretim n=(93)	4,44	0,65		
	Yüksek öğretim n=(382)	4,38	0,70		
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,41	0,72	0,352	0,84
	Orta öğretim n=(92)	4,49	0,62		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,45	0,64		
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır. N=(537)	İlköğretim n= (59)	4,41	0,77	0,082	0,96
	Orta öğretim n=(93)	4,43	0,68		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,39	0,76		
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır. N=(538)	İlköğretim n= (59)	4,56	0,62	0,613	0,74
	Orta öğretim n=(93)	4,63	0,57		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,61	0,60		

Tablo 4.10'un Devamı

22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır. N=(533)	İlköğretim n= (57)	4,16	0,94	1,451	0,48
	Orta öğretim n=(93)	4,04	0,81		
	Yüksek öğretim n=(383)	4,05	0,91		
23.Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır. N=(537)	İlköğretim n= (58)	4,21	0,89	0,055	0,97
	Orta öğretim n=(93)	4,26	0,74		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,24	0,84		
24.Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır. N=(526)	İlköğretim n= (58)	4,29	0,90	4,690	0,10
	Orta öğretim n=(92)	4,05	0,76		
	Yüksek öğretim n=(376)	4,13	0,91		
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır. N=(535)	İlköğretim n= (59)	4,34	0,73	2,408	0,30
	Orta öğretim n=(93)	4,23	0,72		
	Yüksek öğretim n=(383)	4,33	0,78		
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir. N=(530)	İlköğretim n= (58)	4,45	0,78	0,662	0,72
	Orta öğretim n=(93)	4,57	0,61		
	Yüksek öğretim n=(379)	4,52	0,70		
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır. N=(534)	İlköğretim n= (57)	4,49	0,73	10,107	0,01
	Orta öğretim n=(92)	4,46	0,67		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,63	0,66		
28.Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,41	0,83	6,734	0,04
	Orta öğretim n=(93)	4,44	0,58		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,57	0,65		
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır. N=(533)	İlköğretim n= (59)	4,20	0,87	1,146	0,56
	Orta öğretim n=(93)	4,12	0,82		
	Yüksek öğretim n=(381)	4,19	0,87		

Tablo 4.10'un Devamı

30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır. N=(529)	İlköğretim n= (59)	3,88	1,02	2,940	0,23
	Orta öğretim n=(91)	3,64	0,98		
	Yüksek öğretim n=(379)	3,80	0,99		
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,54	0,68	15,205	0,00
	Orta öğretim n=(93)	4,43	0,68		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,69	0,54		
<i>Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.10 incelendiğinde, p değerleri 15., 27., 28. ve 31. maddeler hariç diğer tüm maddeler için 0,05'den büyük olduğu için yapı boyutu değerlerinin velinin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı fark gösteren maddeleri yüksek öğretim mezunları daha önemli bulmuşlardır.

“İç Mekân” boyutunun velilerin eğitim durumlarına göre analizi Tablo 4.11’de sunulmuştur.

Tablo 4.11: Veli Eğitim Durumuna Göre İç Mekân Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç). N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,24	0,90	13,097	0,00
	Orta öğretim n=(92)	4,15	0,73		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,43	0,67		
33. Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar).N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,32	0,94	9,799	0,01
	Orta öğretim n=(92)	4,38	0,72		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,59	0,59		
34. Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır. N=(530)	İlköğretim n= (57)	4,02	1,01	3,417	0,18
	Orta öğretim n=(92)	3,89	0,97		
	Yüksek öğretim n=(381)	4,22	2,72		

Tablo 4.11'in Devamı

35.Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır. N=(531)	İlköğretim n= (59)	3,98	1,09	5,999	0,05
	Orta öğretim n=(91)	3,96	0,84		
	Yüksek öğretim n=(381)	4,25	1,70		
36.Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemeden yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,05	0,99	0,719	0,70
	Orta öğretim n=(92)	4,08	0,84		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,14	0,85		
37.Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır). N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,44	0,68	6,803	0,03
	Orta öğretim n=(91)	4,58	0,52		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,64	0,58		
38.Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,20	1,01	4,177	0,12
	Orta öğretim n=(93)	3,96	0,97		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,10	0,88		
39.İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. N=(534)	İlköğretim n= (59)	3,93	1,10	2,224	0,33
	Orta öğretim n=(91)	4,03	0,80		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,14	0,82		
40.Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(535)	İlköğretim n= (59)	4,42	0,77	6,859	0,03
	Orta öğretim n=(92)	4,17	0,70		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,33	0,65		
41.Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,41	0,83	7,155	0,03
	Orta öğretim n=(93)	4,09	0,83		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,14	0,88		
42.Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır. N=(538)	İlköğretim n= (59)	4,37	0,85	4,997	0,08
	Orta öğretim n=(93)	4,17	0,69		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,20	0,77		
43.Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemleme fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır. N=(535)	İlköğretim n= (59)	4,29	0,85	2,386	0,30
	Orta öğretim n=(92)	4,13	0,76		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,11	0,90		

Tablo 4.11'in Devamı

44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyararak gözetebilecek şekilde planlanması gerekir. N=(538)	İlköğretim n= (59)	4,54	0,57	9,838	0,01
	Orta öğretim n=(93)	4,60	0,55		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,70	0,57		
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır. N=(537)	İlköğretim n= (59)	4,61	0,64	1,126	0,57
	Orta öğretim n=(93)	4,67	0,52		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,70	0,53		
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır. N=(537)	İlköğretim n= (59)	4,14	0,86	3,491	0,18
	Orta öğretim n=(93)	4,18	0,72		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,30	0,72		
47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır. N=(537)	İlköğretim n= (59)	4,36	0,94	2,250	0,33
	Orta öğretim n=(93)	4,46	0,64		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,55	0,64		
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,51	0,73	4,955	0,08
	Orta öğretim n=(93)	4,53	0,56		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,64	0,58		
<i>Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.11 incelendiğinde, p değerleri 32., 33., 37., 40., 41. ve 44. maddeler hariç, diğer tüm maddeler için 0,05'den büyük olduğu için, iç mekân boyutunun değerlerinin veli eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır. 32., 33., 37., 40., 41. ve 44. maddeler için ise p değeri 0,05'den büyük olduğu için eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın varlığından söz edilebilir. İç mekân boyutunda çoğu maddeleri yüksek öğretim mezunu veliler daha fazla önemli bulurken, 5 maddeye ilköğretim mezunu veliler daha fazla önem vermişlerdir.

“İç Mekân Eğitim Materyalleri” boyutunun velilerin eğitim durumlarına göre analizi Tablo 4.12’de sunulmuştur.

Tablo 4.12: Veli Eğitim Durumuna Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,36	0,76	2,123	0,35
	Orta öğretim n=(93)	4,37	0,69		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,47	0,62		
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır. N=(534)	İlköğretim n= (58)	4,38	0,75	0,320	0,85
	Orta öğretim n=(92)	4,32	0,78		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,38	0,69		
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır. N=(538)	İlköğretim n= (59)	4,39	0,72	1,124	0,57
	Orta öğretim n=(93)	4,32	0,75		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,42	0,68		
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır. N=(524)	İlköğretim n= (59)	3,88	1,16	0,764	0,68
	Orta öğretim n=(91)	4,05	0,87		
	Yüksek öğretim n=(374)	4,10	0,84		
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır. N=(529)	İlköğretim n= (59)	4,05	1,11	2,269	0,32
	Orta öğretim n=(91)	4,16	0,81		
	Yüksek öğretim n=(379)	4,28	0,76		
54. Materyallerin düzenlemesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır. N=(535)	İlköğretim n= (59)	4,17	1,00	0,846	0,66
	Orta öğretim n=(92)	4,38	0,71		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,35	0,74		
55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlemesi yapılmalıdır. N=(528)	İlköğretim n= (59)	4,00	0,89	0,132	0,94
	Orta öğretim n=(93)	4,00	0,92		
	Yüksek öğretim n=(376)	3,97	0,93		
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır. N=(538)	İlköğretim n= (59)	4,34	0,71	0,394	0,82
	Orta öğretim n=(93)	4,32	0,82		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,30	0,77		

Tablo 4.12'nin Devamı

57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler). N=(537)	İlköğretim n= (59)	4,32	0,80	0,114	0,94
	Orta öğretim n=(93)	4,38	0,75		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,39	0,65		
58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır. N=(533)	İlköğretim n= (58)	4,29	0,82	2,675	0,26
	Orta öğretim n=(92)	4,05	0,94		
	Yüksek öğretim n=(383)	4,21	0,80		
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb.) bulunmalıdır. N=(533)	İlköğretim n= (59)	4,22	0,91	0,217	0,90
	Orta öğretim n=(93)	4,29	0,85		
	Yüksek öğretim n=(381)	4,30	0,76		
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır. N=(537)	İlköğretim n= (59)	4,53	0,68	1,262	0,53
	Orta öğretim n=(93)	4,46	0,75		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,58	0,59		
<i>Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.12 incelendiğinde, p değerleri tüm maddelerde 0,05'den büyük olduğu için, iç mekân eğitim materyalleri boyutu değerlerinin veli eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. İç mekân eğitim materyalleri boyutunda ki maddeleri (2 madde hariç) yüksek öğretim mezunu veliler daha fazla önemli bulmuşlardır.

“Dış Mekân” boyutunun velilerin eğitim durumlarına göre analizi Tablo 4.13'te sunulmuştur.

Tablo 4.13: Veli Eğitim Durumuna Göre Dış Mekân Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m ² lik açık oyun alanı). N=(534)	İlköğretim n= (59)	4,25	0,83	0,322	0,85
	Orta öğretim n=(93)	4,33	0,68		
	Yüksek öğretim n=(382)	4,31	0,74		

Tablo 4.13'ün Devamı

62. Açık hava oyun alanı programının hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir. N=(537)	İlköğretim n= (59)	4,34	0,81	0,304	0,86
	Orta öğretim n=(93)	4,36	0,61		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,36	0,67		
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,70	0,57	1,568	0,46
	Orta öğretim n=(93)	4,67	0,55		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,67	0,56		
64. Açık alan personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır. N=(538)	İlköğretim n= (59)	4,74	0,51	3,423	0,18
	Orta öğretim n=(93)	4,68	0,57		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,68	0,57		
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgâr ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır. N=(536)	İlköğretim n= (59)	4,67	0,50	5,640	0,06
	Orta öğretim n=(93)	4,70	0,52		
	Yüksek öğretim n=(384)	4,66	0,56		
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır. N=(537)	İlköğretim n= (59)	4,70	0,46	0,442	0,80
	Orta öğretim n=(93)	4,63	0,57		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,64	0,56		
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir. N=(537)	İlköğretim n= (59)	4,60	0,51	6,218	0,06
	Orta öğretim n=(93)	4,62	0,58		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,59	0,60		
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(521)	İlköğretim n= (57)	3,89	1,14	1,249	0,54
	Orta öğretim n=(90)	3,81	0,98		
	Yüksek öğretim n=(374)	3,95	0,92		
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır. N=(535)	İlköğretim n= (59)	4,46	0,70	3,418	0,18
	Orta öğretim n=(93)	4,44	0,67		
	Yüksek öğretim n=(383)	4,56	0,61		
<i>Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.13 incelendiğinde, p değeri tüm maddeler için 0,05’den büyük olduğu için, dış mekân boyutunun değerlerinin veli eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Dış mekân boyutu maddelerini velilerden ilköğretim mezunu olanlar 3 madde de, orta öğretim mezunu olanlar 3 maddede daha önemli bulurken, diğer maddeleri yüksek öğretim mezunu olanlar daha fazla önemli bulmuşlardır.

“Dış Mekân Eğitim Materyalleri” boyutunun velilerin eğitim durumlarına göre analizi Tablo 4.14’te sunulmuştur.

Tablo 4.14: Veli Eğitim Durumuna Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır. N=(533)	İlköğretim n= (57)	4,16	1,07	0,147	0,93
	Orta öğretim n=(93)	4,24	0,76		
	Yüksek öğretim n=(383)	4,23	0,76		
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır. N=(521)	İlköğretim n= (58)	3,81	1,15	3,660	0,16
	Orta öğretim n=(91)	3,68	0,93		
	Yüksek öğretim n=(372)	3,89	0,89		
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır. N=(525)	İlköğretim n= (59)	3,95	1,20	3,770	0,15
	Orta öğretim n=(92)	3,80	1,08		
	Yüksek öğretim n=(374)	4,06	0,92		

Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

Tablo 4.14 incelendiğinde, p değeri tüm maddeler için 0,05’den büyük olduğu için, dış mekân eğitim materyalleri boyutunun değerlerinin veli eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

“Fiziksel Çevre Sağlığı” boyutunun velilerin eğitim durumlarına göre analizi Tablo 4.15’te sunulmuştur.

Tablo 4.15: Veli Eğitim Durumuna Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Farkları

FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır). N=(527)	İlköğretim n= (57)	4,49	1,04	1,286	0,53
	Orta öğretim n=(91)	4,66	0,65		
	Yüksek öğretim n=(379)	4,68	0,69		
74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt. su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır. N=(527)	İlköğretim n= (59)	4,27	0,94	1,187	0,55
	Orta öğretim n=(92)	4,14	0,96		
	Yüksek öğretim n=(376)	4,25	0,88		
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır. N=(537)	İlköğretim n= (59)	4,36	1,01	5,409	0,07
	Orta öğretim n=(93)	4,68	0,53		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,66	0,62		
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır. N=(533)	İlköğretim n= (59)	4,32	0,94	10,53	0,01
	Orta öğretim n=(93)	4,03	0,87		
	Yüksek öğretim n=(381)	4,30	0,83		
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır). N=(538)	İlköğretim n= (59)	4,58	0,62	3,711	0,16
	Orta öğretim n=(93)	4,74	0,53		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,65	0,61		
78. Binada paratoner olmalıdır. N=(534)	İlköğretim n= (59)	4,37	0,87	7,273	0,03
	Orta öğretim n=(93)	4,39	0,81		
	Yüksek öğretim n=(382)	4,58	0,65		

Tablo 4.15'in Devamı

79.Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır. N=(537)	İlköğretim n=(59)	4,51	0,68	0,828	0,66
	Orta öğretim n=(93)	4,52	0,58		
	Yüksek öğretim n=(385)	4,55	0,64		
80.Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır. N=(538)	İlköğretim n=(59)	4,59	0,59	3,332	0,19
	Orta öğretim n=(93)	4,66	0,48		
	Yüksek öğretim n=(386)	4,70	0,52		
<i>Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplara için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.15 incelendiğinde, p değeri 76. ve 78. hariç diğer maddeler için 0,05'den büyük olduğu için, fiziksel çevre sağlığı boyutunun değerlerinin veli eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır. Yalnızca 76. ve 78. maddeler için eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bu boyutta ki maddeler içinde 2 madde ilköğretim mezunu veliler tarafından daha önemli bulunmuştur.

4.3.2.Velilerin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre Farklılıklar

Bu bölümde velinin çocuğunu gönderdiği okul türüne göre, fiziksel çevreye yönelik belirlenen standartların her boyutta farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan fark testleri verilmiştir.

“Konum” boyutunun velilerin çocuğunu gönderdiği okul türü durumlarına göre analizi Tablo 4.16'da sunulmuştur.

Tablo 4.16: Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre Konum Boyutu Farkları

KONUM	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır. N=(530)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,40	0,71	-0,616	0,538
	Özel Anaokulu n=(198)	4,46	0,61		
2. Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,83	0,42	-1,029	0,304
	Özel Anaokulu n=(201)	4,81	0,41		
3. Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,73	0,49	-1,510	0,131
	Özel Anaokulu n=(201)	4,79	0,43		
4. Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır. N=(529)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(328)	4,13	1,03	-2,958	0,003
	Özel Anaokulu n=(201)	4,41	0,83		
Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamundadır, (iii) Bağımsız gruplara Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.					

Tablo 4.16 incelendiğinde, anlamlılık değerini gösteren p değeri (Madde 4 hariç) 0,05'den büyük olduğundan, anaokulu türü durumuna göre öğrenci velilerinin konum boyutunda anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Madde 4, anaokulu türüne göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Çocuklarını özel anaokuluna gönderen veliler konum boyutunda 3 maddeyi daha önemli belirtmişlerdir.

“Yapı” boyutunun velilerin çocuğunu gönderdiği okul türü durumlarına göre analizi Tablo 4.17’de sunulmuştur.

Tablo 4.17: Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre Yapı Boyutu Farkları

YAPI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır. N=(524)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(327)	4,14	0,93	-0,021	0,983
	Özel Anaokulu n=(197)	4,14	0,91		
6. Bina girişi rüzgârlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır. N=(511)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(319)	4,18	0,97	-1,427	0,154
	Özel Anaokulu n=(192)	4,11	0,89		
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır. N=(535)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,29	0,79	-1,398	0,162
	Özel Anaokulu n=(201)	4,38	0,77		
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir. N=(535)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,54	0,64	-0,992	0,321
	Özel Anaokulu n=(201)	4,47	0,69		
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm'den daha yüksek olmamalıdır. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,44	0,67	-1,333	0,182
	Özel Anaokulu n=(201)	4,35	0,72		
10. Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,58	0,61	-1,327	0,185
	Özel Anaokulu n=(200)	4,48	0,74		
11. Bina pencerelerden veya tavandan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,30	0,70	-0,002	0,998
	Özel Anaokulu n=(201)	4,30	0,69		
12. Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır. N=(532)	Bağımsız Resmi anaokulu n=(333)	4,29	0,71	-0,319	0,750
	Özel Anaokulu n=(199)	4,31	0,69		
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb..) düzenlenmelidir. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,46	0,70	-0,240	0,811
	Özel Anaokulu n=(200)	4,47	0,66		

Tablo 4.17'nin Devamı

14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriligi ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb.) N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,70	0,52	-0,188	0,851
	Özel Anaokulu n=(200)	4,67	0,62		
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,68	0,52	-0,699	0,484
	Özel Anaokulu n=(201)	4,71	0,51		
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır. N=(535)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,56	0,65	-0,899	0,369
	Özel Anaokulu n=(201)	4,52	0,63		
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır. N=(525)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(329)	4,22	0,80	-1,335	0,182
	Özel Anaokulu n=(196)	4,33	0,71		
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır. N=(530)	Bağımsız Resmi anaokulu n=(331)	4,36	0,74	-0,348	0,728
	Özel Anaokulu n=(199)	4,42	0,64		
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,46	0,66	-0,516	0,606
	Özel Anaokulu n=(200)	4,45	0,61		
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,39	0,75	-0,228	0,819
	Özel Anaokulu n=(201)	4,41	0,74		
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır. N=(535)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,67	0,58	-3,894	0,000
	Özel Anaokulu n=(201)	4,49	0,61		
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır. N=(531)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(331)	4,08	0,92	-1,147	0,252
	Özel Anaokulu n=(200)	4,02	0,85		
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,24	0,84	-0,187	0,852
	Özel Anaokulu n=(200)	4,25	0,79		

Tablo 4.17'nin Devamı

24. Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır. N=(523)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(328)	4,09	0,90	-1,495	0,135
	Özel Anaokulu n=(195)	4,21	0,85		
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır. N=(532)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,27	0,81	-0,981	0,327
	Özel Anaokulu n=(199)	4,37	0,70		
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir. N=(527)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(328)	4,55	0,70	-1,812	0,070
	Özel Anaokulu n=(199)	4,46	0,69		
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır. N=(531)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,57	0,71	-0,525	0,600
	Özel Anaokulu n=(199)	4,62	0,62		
28. Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,53	0,68	-0,262	0,794
	Özel Anaokulu n=(200)	4,53	0,65		
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır. N=(530)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,16	0,87	-0,704	0,482
	Özel Anaokulu n=(198)	4,22	0,84		
30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır. N=(526)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(328)	3,66	1,03	-3,515	0,000
	Özel Anaokulu n=(198)	3,98	0,90		
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,63	0,62	-0,736	0,462
	Özel Anaokulu n=(200)	4,63	0,54		
<i>Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplara Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.17 incelendiğinde, anlamlılık değerini gösteren p değeri (Madde 21 ve 30 hariç) 0,05'den büyük olduğundan, anaokulu türüne göre anlamlı bir farklılık sözü konusu değildir. Fakat madde 21 ve 30 için anaokulu türüne göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık mevcuttur. Farklılık gösteren bu iki maddeden biri resmi anaokullarına, diğeri ise özel anaokullarına çocuklarını gönderen veliler tarafından daha önemli bulunan maddelerdir.

“İç Mekân” boyutunun velilerin çocuğunu gönderdiği okul türü durumlarına göre analizi Tablo 4.18’de sunulmuştur.

Tablo 4.18: Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre İç Mekân Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç). N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(533)	4,32	0,76	-1,109	0,268
	Özel Anaokulu n=(200)	4,43	0,63		
33.Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar). N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,52	0,67	-0,223	0,824
	Özel Anaokulu n=(199)	4,54	0,66		
34.Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır. N=(527)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(329)	4,10	0,94	-1,465	0,143
	Özel Anaokulu n=(198)	4,23	3,68		
35.Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır. N=(528)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(330)	4,22	1,81	-0,320	0,749
	Özel Anaokulu n=(198)	4,10	0,90		
36.Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemedan yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,13	0,82	-0,006	0,995
	Özel Anaokulu n=(199)	4,10	0,92		
37.Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır). N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,65	0,56	-1,867	0,062
	Özel Anaokulu n=(200)	4,55	0,62		

Tablo 4.18'in Devamı

38. Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,07	0,91	-0,407	0,684
	Özel Anaokulu n=(201)	4,10	0,91		
39. İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. N=(531)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(331)	4,12	0,87	-0,897	0,370
	Özel Anaokulu n=(200)	4,07	0,83		
40. Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(532)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,33	0,68	-0,731	0,465
	Özel Anaokulu n=(200)	4,29	0,67		
41. Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(200)	4,20	0,83	-1,012	0,311
	Özel Anaokulu n=(200)	4,09	0,94		
42. Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,20	0,78	-0,317	0,752
	Özel Anaokulu n=(201)	4,23	0,74		
43. Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemleme fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır. N=(532)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,15	0,86	-0,649	0,516
	Özel Anaokulu n=(200)	4,10	0,89		
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetilebilecek şekilde planlanması gerekir. N=(535)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,69	0,57	-1,565	0,118
	Özel Anaokulu n=(201)	4,63	0,57		
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,69	0,56	-0,960	0,337
	Özel Anaokulu n=(200)	4,67	0,52		
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,26	0,75	-0,351	0,725
	Özel Anaokulu n=(200)	4,26	0,72		

Tablo 4.18'in Devamı

47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,52	0,69	-0,999	0,318
	Özel Anaokulu n=(200)	4,49	0,66		
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,64	0,58	-1,917	0,055
	Özel Anaokulu n=(200)	4,55	0,61		
<i>Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplara Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır gruplara Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.18 incelendiğinde, velilerin çocuklarını gönderdiği anaokulu türüne göre anlamlı bir farklılığın söz konusu olmadığı görülmektedir.

“İç Mekân Eğitim Materyalleri” boyutunun velilerin çocuğunu gönderdiği okul türü durumlarına göre analizi Tablo 4.19’da sunulmuştur.

Tablo 4.19: Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,45	0,67	-0,982	0,326
	Özel Anaokulu n=(200)	4,43	0,61		
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır. N=(531)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,36	0,73	-0,419	0,675
	Özel Anaokulu n=(199)	4,39	0,69		
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır. N=(535)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,41	0,73	-0,926	0,354
	Özel Anaokulu n=(201)	4,39	0,65		
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır. N=(522)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(323)	4,03	0,93	-0,716	0,474
	Özel Anaokulu n=(199)	4,12	0,82		

Tablo 4.19'un Devamı

53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır. N=(527)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(328)	4,22	0,84	-0,475	0,635
	Özel Anaokulu n=(199)	4,27	0,79		
54. Materyallerin düzenlemesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,35	0,79	-0,764	0,445
	Özel Anaokulu n=(201)	4,32	0,73		
55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlemesi yapılmalıdır. N=(525)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(326)	3,94	0,94	-0,833	0,405
	Özel Anaokulu n=(199)	4,03	0,90		
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır. N=(535)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,31	0,79	-0,417	0,677
	Özel Anaokulu n=(201)	4,30	0,73		
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler). N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,37	0,72	-0,084	0,933
	Özel Anaokulu n=(201)	4,41	0,61		
58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır. N=(530)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(330)	4,15	0,85	-1,113	0,266
	Özel Anaokulu n=(200)	4,24	0,81		
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb.) bulunmalıdır. N=(530)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(330)	4,25	0,83	-1,513	0,130
	Özel Anaokulu n=(200)	4,38	0,71		
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,57	0,63	-0,879	0,380
	Özel Anaokulu n=(200)	4,53	0,62		
<i>Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplara Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.19 incelendiğinde, *p* değerleri 0,05'den büyük olduğundan velilerin çocuklarını gönderdiği anaokulu türüne göre anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

“Dış Mekân” boyutunun velilerin çocuğunu gönderdiği okul türü durumlarına göre analizi Tablo 4.20'de sunulmuştur.

Tablo 4.20: Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre Dış Mekân Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN (AÇIK HAVA OYUN ALANI)	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m ² lik açık oyun alanı). N=(531)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,26	0,78	-1,206	0,228
	Özel Anaokulu n=(199)	4,37	0,67		
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,37	0,69	-1,024	0,306
	Özel Anaokulu n=(201)	4,33	0,64		
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir. N=(533)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,69	0,56	-1,920	0,055
	Özel Anaokulu n=(200)	4,62	0,56		
64. Açık alan personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(200)	4,70	0,57	-1,578	0,115
	Özel Anaokulu n=(200)	4,64	0,57		
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgâr ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır. N=(535)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,68	0,58	-1,476	0,140
	Özel Anaokulu n=(201)	4,64	0,52		
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,68	0,55	-2,020	0,053
	Özel Anaokulu n=(201)	4,59	0,57		
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,62	0,60	-1,748	0,080
	Özel Anaokulu n=(201)	4,54	0,59		
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(518)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(322)	3,89	0,97	-0,864	0,387
	Özel Anaokulu n=(196)	3,97	0,94		
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır. N=(532)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,58	0,60	-2,040	0,051
	Özel Anaokulu n=(199)	4,45	0,68		

Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplara Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.

Tablo 4.20 incelendiğinde, velilerin çocuklarını gönderdiği anaokulu türüne göre dış mekân boyutunda anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

“Dış Mekân Eğitim Materyalleri” boyutunun velilerin çocuğunu gönderdiği okul türü durumlarına göre analizi Tablo 4.21’de sunulmuştur.

Tablo 4.21: Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır. N=(530)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,20	0,83	-0,581	0,561
	Özel Anaokulu n=(198)	4,27	0,72		
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır. N=(518)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(321)	3,79	0,93	-1,824	0,068
	Özel Anaokulu n=(197)	3,94	0,92		
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır. N=(522)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(325)	3,95	1,04	-1,329	0,184
	Özel Anaokulu n=(197)	4,10	0,90		
Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplara Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.					

Tablo 4.21 incelendiğinde, anlamlılık değerini gösteren p değerleri 0,05’den büyük olduğundan velilerin çocuklarını gönderdiği anaokulu türüne göre dış mekân eğitim materyalleri boyutunda anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

“Fiziksel Çevre Sağlığı” boyutunun velilerin çocuğunu gönderdiği okul türü durumlarına göre analizi Tablo 4.22’de sunulmuştur.

Tablo 4.22: Velinin Çocuğunu Gönderdiği Okul Türüne Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Farkları

FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır) N=(524)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(327)	4,67	0,72	-0,740	0,459
	Özel Anaokulu n=(197)	4,63	0,75		
74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt. su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır. N=(524)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(326)	4,23	0,93	-0,264	0,792
	Özel Anaokulu n=(198)	4,24	0,85		
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,65	0,67	-1,231	0,218
	Özel Anaokulu n=(201)	4,60	0,66		
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır. N=(530)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(329)	4,22	0,91	-0,905	0,366
	Özel Anaokulu n=(201)	4,33	0,76		
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır) N=(535)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,67	0,59	-0,944	0,345
	Özel Anaokulu n=(201)	4,64	0,60		
78. Binada paratoner olmalıdır. N=(531)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(332)	4,55	0,68	-0,617	0,537
	Özel Anaokulu n=(199)	4,49	0,76		

Tablo 4.22'nin Devamı

79.Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır. N=(534)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(333)	4,59	0,61	-2,285	0,022
	Özel Anaokulu n=(201)	4,46	0,66		
80.Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır. N=(535)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(334)	4,70	0,51	-1,157	0,247
	Özel Anaokulu n=(201)	4,65	0,54		
<i>Notlar: (i) N= 538, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplara Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.22 incelendiğinde, p değeri 0,05'den büyük olduğundan (madde 79 hariç) anaokulu türü durumuna göre öğrenci velilerinin fiziksel çevre sağlığı boyutunda anlamlı bir farklılık söz konusu olmadığı görülmektedir. Fakat madde 79 için istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu madde bağımsız resmi anaokuluna çocuğunu gönderen veliler açısından daha önemli olarak değerlendirilmiştir.

4.4. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartların Öğretmen/Yöneticilere Göre Önem Dereceleri

Bu bölümde araştırmanın alt boyutlarını oluşturan konum, yapı, iç mekân, dış mekân ve fiziksel çevre sağlığına ilişkin standartların öğretmen/yöneticilere göre önem dereceleri yer almaktadır.

Öğretmen/yöneticilere göre “konum” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.23'te sunulmuştur.

Tablo 4.23: Öğretmen/Yöneticilere Göre Konum Boyutu Önem Dereceleri

KONUM	\bar{X}	σ
2.Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır.	4,92	0,27
3.Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır	4,91	0,29
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır.	4,74	0,48
4.Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır.	4,66	0,54
<i>Notlar: (i) n=65, (ii) ölçekte 1= Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=38,734$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.23 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin konum boyutu içinde en çok önemi “*Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır*” ifadesinin aldığı görülmektedir. Bununla beraber tüm ifadelerin önem derecesine göre **çok önemli** değer aldığı görülmektedir.

Öğretmen/yöneticilere göre “yapı” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.24’te sunulmuştur.

Tablo 4.24: Öğretmen/Yöneticilere Göre Yapı Boyutu Önem Dereceleri

YAPI	\bar{X}	σ
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır.	4,79	0,41
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır.	4,77	0,46
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır.	4,77	0,50
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır.	4,75	0,47
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriliği ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb..).	4,74	0,44
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır.	4,72	0,45
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır.	4,72	0,59
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır.	4,70	0,50
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir	4,68	0,47
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır	4,67	0,48
10. Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır.	4,67	0,55
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb.) düzenlenmelidir	4,67	0,51
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir.	4,63	0,59
11. Bina pencerelerden veya tavandan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır	4,61	0,53
6. Bina girişi rüzgârlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır.	4,56	0,54
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır	4,56	0,68
28. Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir.	4,56	0,71
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır	4,54	0,66
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır	4,54	0,60
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm’den daha yüksek olmamalıdır.	4,53	0,57

Tablo 4.24'ün Devamı

12. Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır	4,53	0,66
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır.	4,51	0,66
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır.	4,51	0,63
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır	4,47	0,71
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır.	4,35	0,69
24. Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır	4,21	0,90
30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır.	3,98	0,83
<i>Notlar: (i) n=57, (ii) ölçekte 1= Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=175,376$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.24 incelendiğinde, en çok önemi “Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır” ifadesinin aldığı görülmektedir. Bununla beraber tüm ifadelerin, önem derecesine göre sıralandığı tabloda **oldukça önemli ve çok önemli** arasında bir değer aldığı görülmektedir.

Öğretmen/Yöneticilere göre “iç mekân” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.25’te sunulmuştur.

Tablo 4.25: Öğretmen/Yöneticilere Göre İç Mekân Boyutu Önem Dereceleri

İÇ MEKÂN	\bar{X}	σ
33. Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar).	4,80	0,40
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır	4,79	0,49
37. Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır).	4,72	0,49
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır.	4,72	0,45
32. Her çocuk için en az 3-4 m2 lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç).	4,66	0,63
47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır.	4,64	0,48
40. Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır.	4,62	0,64
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır	4,59	0,50
42. Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır	4,56	0,53

Tablo 4.25'in Devamı

44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetebilecek şekilde planlanması gerekir.	4,54	0,74
38. Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır.	4,49	0,65
34. Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır.	4,33	0,83
39. İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.	4,28	0,86
35. Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır.	4,26	0,96
36. Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemeden yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır.	4,23	0,78
41. Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır.	4,21	0,91
43. Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemlene fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır.	3,90	1,01
<i>Notlar: (i) n=61, (ii) ölçekte 1= Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=139,751$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.25 incelendiğinde, araştırmaya katılan eğitimcilerin iç mekân boyutu içinde en çok önemi “Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar)” ifadesine verdikleri görülmektedir. Bu boyuta ilişkin tüm maddelerin **oldukça önemli ve çok önemli** arasında bir değer aldığı görülmektedir.

Öğretmen/yöneticilere göre “iç mekân eğitim materyalleri” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.26’da sunulmuştur.

Tablo 4.26: Öğretmen/Yöneticilere Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Önem Dereceleri

İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	\bar{X}	σ
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır	4,83	0,38
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır	4,78	0,42
54. Materyallerin düzenlemesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır.	4,76	0,50
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler).	4,76	0,53
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır	4,71	0,49
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır	4,67	0,57
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır.	4,60	0,58

Tablo 4.26'nın Devamı

55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır	4,60	0,68
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb..) bulunmalıdır.	4,54	0,69
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır.	4,48	0,67
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır	4,46	0,74
58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır.	4,38	0,81
<i>Notlar: (i) n=63, (ii) ölçekte 1= Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=69,784$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.26 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen/yöneticilerin iç mekân eğitim materyalleri boyutu içinde en çok önemi “Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır” ifadesinin aldığı görülmektedir. Bununla beraber tüm ifadelerin önem derecesine göre sıralandığı tablo sonuçlarından iç mekân eğitim materyalleri boyutu için bütün maddelerin **çok önemli** olduğu görülmektedir.

Öğretmen/yöneticilere göre “dış mekân” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.27’de sunulmuştur.

Tablo 4.27: Öğretmen/Yöneticilere Göre Dış Mekân Boyutu Önem Dereceleri

DIŞ MEKÂN (AÇIK HAVA OYUN ALANI)	\bar{X}	σ
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir	4,88	0,33
64. Açık alan personelin çocukları görebek ve duyararak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır	4,86	0,39
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgâr ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır.	4,85	0,36
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır	4,85	0,36
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m2 lik açık oyun alanı)	4,75	0,47
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir	4,75	0,43
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir.	4,71	0,49
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır	4,60	0,52
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır.	4,18	0,88
<i>Notlar: (i) n=65, (ii) ölçekte 1= Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=113,466$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.27 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen/yöneticilerin dış mekân boyutu içinde en çok önemi “*Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir*” ifadesinin aldığı görülmektedir. Bu boyutta yer alan maddelerin **oldukça önemli ve çok önemli** arasında bir değer aldığı görülmektedir.

Öğretmen/yöneticilere göre “dış mekân eğitim materyalleri” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.28’de sunulmuştur.

Tablo 4.28: Öğretmen/Yöneticilere Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Önem Dereceleri

DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	\bar{X}	σ
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır.	4,61	0,55
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır.	4,42	0,75
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır.	4,27	0,71
<i>Notlar: (i) n=66, (ii) ölçekte 1= Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=23,794$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.28 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen/yöneticilerin dış mekân eğitim materyalleri boyutu içinde en çok önemi “*Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır*” ifadesinin aldığı görülmektedir. Bununla beraber tüm ifadelerin önem derecesine göre sıralandığı tablo sonuçlarından dış mekân eğitim materyalleri boyutu için bütün maddelerin **çok önemli** değer aldığı görülmektedir.

Öğretmen/yöneticilere göre “fiziksel çevre sağlığı” boyutunun önem dereceleri Tablo 4.29’da sunulmuştur.

Tablo 4.29: Öğretmen/Yöneticilere Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Önem Dereceleri

FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	\bar{X}	σ
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır)	4,89	0,32
80. Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır.	4,84	0,41
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır	4,83	0,38
79. Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır.	4,60	0,61
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır	4,57	0,67
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır)	4,46	0,88
74. Binaanın günlük çocuk başına 25 lt. su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır.	4,44	0,78
78. Binada paratoner olmalıdır.	4,44	0,78
Notlar: (i) $n=63$, (ii) ölçekte 1= Önemli ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=62,285$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.		

Tablo 4.29 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen/yöneticilerin fiziksel çevre sağlığına ilişkin standartlar boyutu içinde en çok önemi “Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır)” ifadesinin aldığı görülmektedir. Bununla beraber tüm ifadelerin önem derecesine göre sıralandığı tablo sonuçlarından fiziksel çevre sağlığına ilişkin standartlar boyutu için bütün maddelerin **çok önemli** değer aldığı görülmektedir.

4.5. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartların Önem Derecelerinde Öğretmen /Yönetici Görüşlerine Göre Farklılıklar

Bu bölümde alt amaçlara uygun olarak, öğretmen/yöneticilerin mesleki kıdemine, görev türüne ve çalıştıkları okul türüne göre okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin belirlenen kalite standartları boyutları ve alt maddelerinde farklılık olup olmadığı test edilmiştir.

4.5.1. Öğretmen/Yönetici Mesleki Kıdemine Göre Farklılıklar

Bu bölümde öğretmen/yöneticilerin mesleki kıdemine göre, fiziksel çevreye yönelik standartların her boyutta farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan fark testleri verilmiştir.

“Konum” boyutunun öğretmen/yöneticilerin mesleki kıdemine göre analizi Tablo 4.30’da sunulmuştur.

Tablo 4.30: Kıdeme Göre Konum Boyutu Farkları

KONUM	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,67	0,49	1,542	0,82
	6-10 yıl n=(16)	4,75	0,45		
	11-15 yıl n=(20)	4,84	0,37		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl - + n=(7)	4,57	0,79		
2. Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,93	0,26	3,111	0,54
	6-10 yıl n=(16)	4,81	0,40		
	11-15 yıl n=(20)	4,90	0,45		
	16-20 yıl n=(8)	5,00	0,00		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
3. Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,93	0,26	3,382	0,50
	6-10 yıl n=(16)	4,81	0,40		
	11-15 yıl n=(20)	4,90	0,31		
	16-20 yıl n=(8)	5,00	0,00		
	21 yıl- + n=(7)	5,00	0,00		
4. Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,53	0,52	4,390	0,36
	6-10 yıl n=(16)	4,63	0,62		
	11-15 yıl n=(20)	4,79	0,42		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,43	0,79		

Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

Tablo 4.30 incelendiğinde, p değerleri tüm maddeler için 0,05’den büyük olduğu için konum boyutu değerlerinin mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır.

“Yapı” boyutunun öğretmen/yöneticilerin mesleki kıdemine göre analizi Tablo 4.31’de sunulmuştur.

Tablo 4.31: Kıdeme Göre Yapı Boyutu Farkları

YAPI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,23	0,83	7,335	0,119
	6-10 yıl n=(16)	4,38	0,72		
	11-15 yıl n=(20)	4,83	0,38		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,52		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
6. Bina girişi rüzgarlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,33	1,05	4,245	0,374
	6-10 yıl n=(16)	4,38	0,62		
	11-15 yıl n=(20)	4,50	0,61		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,57	0,53		
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,60	0,51	4,783	0,310
	6-10 yıl n=(16)	4,50	0,52		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,49		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,53	0,52	4,205	0,379
	6-10 yıl n=(16)	4,63	0,50		
	11-15 yıl n=(20)	4,60	0,50		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		

Tablo 4.31'in Devamı

9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm.den daha yüksek olmamalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,60	0,63	2,472	0,650
	6-10 yıl n=(16)	4,38	0,62		
	11-15 yıl n=(20)	4,60	0,50		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,52		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
10.Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,67	0,62	2,496	0,645
	6-10 yıl n=(16)	4,50	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,49		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
11. Bina pencerelerden veya tavandan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,67	0,49	2,325	0,676
	6-10 yıl n=(16)	4,44	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,49		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
12.Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,73	0,46	4,612	0,330
	6-10 yıl n=(16)	4,25	0,77		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,49		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,74		
	21 yıl- + n=(7)	4,57	0,79		
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb..) düzenlenmelidir. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,67	0,49	3,817	0,431
	6-10 yıl n=(16)	4,44	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,70	0,47		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		

Tablo 4.31'in Devamı

14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriligi ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb..). N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,93	0,26	6,822	0,146
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,51		
	11-15 yıl n=(20)	4,80	0,41		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,93	0,26	5,872	0,209
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,85	0,37		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,80	0,41	1,282	0,864
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,60		
	11-15 yıl n=(20)	4,70	0,47		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,57	0,53		
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,20	0,86	4,396	0,355
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,60	0,50		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,67	0,49	2,259	0,688
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,40	0,68		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,74		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		

Tablo 4.31'in Devamı

19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,60	0,51	3,398	0,494
	6-10 yıl n=(16)	4,81	0,40		
	11-15 yıl n=(20)	4,60	0,50		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,52		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,60	0,51	6,516	0,164
	6-10 yıl n=(16)	4,81	0,40		
	11-15 yıl n=(20)	4,85	0,37		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,74		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,80	0,56	4,643	0,326
	6-10 yıl n=(16)	4,63	0,50		
	11-15 yıl n=(20)	4,80	0,41		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	5,00	0,00		
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,80	0,41	2,586	0,629
	6-10 yıl n=(16)	4,63	0,62		
	11-15 yıl n=(20)	4,50	0,69		
	16-20 yıl n=(8)	4,25	1,04		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,53	0,52	1,011	0,908
	6-10 yıl n=(16)	4,50	0,73		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,49		
	16-20 yıl n=(8)	4,50	0,53		
	21 yıl- + n=(7)	4,29	0,95		

Tablo 4.31'in Devamı

24.Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,13	0,83	1,507	0,825
	6-10 yıl n=(16)	4,13	1,15		
	11-15 yıl n=(20)	4,25	0,79		
	16-20 yıl n=(8)	4,50	0,76		
	21 yıl- + n=(7)	4,00	1,00		
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,20	1,15	1,991	0,737
	6-10 yıl n=(16)	4,19	0,75		
	11-15 yıl n=(20)	4,40	0,68		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,52		
	21 yıl- + n=(7)	4,43	0,79		
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir. N=(66)	1-5 yıl	4,46	1,13	1,813	0,77
	6-10 yıl n=(16)	4,50	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,68	0,48		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,29	0,95		
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,85	0,55	7,038	0,134
	6-10 yıl n=(16)	4,63	0,50		
	11-15 yıl n=(20)	4,95	0,22		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,76		
28.Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,73	0,59	6,995	0,136
	6-10 yıl n=(16)	4,44	0,51		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,93		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,52		
	21 yıl- + n=(7)	4,29	0,76		

Tablo 4.31'in Devamı

29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,73	0,46	6,723	0,151
	6-10 yıl n=(16)	4,13	0,81		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,59		
	16-20 yıl n=(8)	4,50	0,76		
	21 yıl- + n=(7)	4,43	0,79		
30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	3,93	0,73	7,746	0,101
	6-10 yıl n=(16)	3,53	0,74		
	11-15 yıl n=(20)	4,32	0,82		
	16-20 yıl n=(8)	3,88	0,99		
	21 yıl- + n=(7)	3,86	0,69		
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,80	0,56	1,279	0,865
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,48		
	11-15 yıl n=(20)	4,70	0,73		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,76		
Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.					

Tablo 4.31 incelendiğinde, yapı boyutunun değerlerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır.

“İç Mekân” boyutunun öğretmen/yöneticilerin mesleki kıdemine göre analizi Tablo 4.32’de sunulmuştur.

Tablo 4.32: Kıdeme Göre İç Mekân Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç). N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,50	0,85	1,378	0,848
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,48		
	11-15 yıl n=(20)	4,70	0,66		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
33.Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar). N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,80	0,41	3,444	0,486
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,48		
	11-15 yıl n=(20)	4,85	0,37		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,57	0,53		
34.Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,47	0,83	2,51	0,643
	6-10 yıl n=(16)	4,31	0,70		
	11-15 yıl n=(20)	4,05	1,00		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,74		
	21 yıl- + n=(7)	4,43	0,79		
35.Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,43	0,94	3,335	0,503
	6-10 yıl n=(16)	4,50	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	3,95	1,18		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	1,06		
	21 yıl- + n=(7)	4,17	0,75		
36.Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzmeden yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,33	0,82	2,077	0,722
	6-10 yıl n=(16)	4,25	0,58		
	11-15 yıl n=(20)	4,10	0,91		
	16-20 yıl n=(8)	4,13	0,83		
	21 yıl- + n=(7)	4,57	0,53		
37.Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır). N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,80	0,41	0,933	0,920
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,48		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,49		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,74		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		

Tablo 4.32'nin Devamı

38.Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,20	0,77	4,986	0,289
	6-10 yıl n=(16)	4,50	0,73		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,49		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,52		
	21 yıl- + n=(7)	4,29	0,49		
39.İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,00	1,07	3,053	0,558
	6-10 yıl n=(16)	4,44	0,73		
	11-15 yıl n=(20)	4,42	0,90		
	16-20 yıl n=(8)	4,25	0,89		
	21 yıl- + n=(7)	4,00	0,89		
40.Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,60	0,63	4,046	0,401
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,70	0,47		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,14	1,07		
41.Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,00	1,04	2,045	0,728
	6-10 yıl n=(16)	4,00	1,10		
	11-15 yıl n=(20)	4,35	0,81		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	1,06		
	21 yıl- + n=(7)	4,29	0,76		
42.Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,40	0,63	3,398	0,494
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,48		
	11-15 yıl n=(20)	4,50	0,61		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,43	0,53		
43.Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemlene fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	3,92	1,19	7,319	0,120
	6-10 yıl n=(16)	3,56	1,03		
	11-15 yıl n=(20)	3,89	1,05		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,52		
	21 yıl- + n=(7)	3,86	0,69		

Tablo 4.32'nin Devamı

44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetebilecek şekilde planlanması gerekir. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,60	0,63	2,687	0,611
	6-10 yıl n=(16)	4,31	1,08		
	11-15 yıl n=(20)	4,63	0,60		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,29	0,76		
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,87	0,52	4,077	0,396
	6-10 yıl n=(16)	4,81	0,40		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,67		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,57	0,53		
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,40	0,51	5,992	0,223
	6-10 yıl n=(16)	4,63	0,50		
	11-15 yıl n=(20)	4,75	0,72		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,43	0,53		
47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,71	0,47	1,875	0,759
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,48		
	11-15 yıl n=(20)	4,60	0,75		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,80	0,56	2,27	0,686
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,48		
	11-15 yıl n=(20)	4,70	0,73		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,57	0,53		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.32 incelendiğinde, iç mekân boyutunun değerlerinin mesleki kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır.

“İç Mekân Eğitim Materyalleri” boyutunun öğretmen/yöneticilerin mesleki kıdemine göre analizi Tablo 4.33’te sunulmuştur.

Tablo 4.33: Kıdeme Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,67	0,49	2,675	0,614
	6-10 yıl n=(16)	4,50	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,55	1,00		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,93	0,26	8,592	0,072
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,51		
	11-15 yıl n=(20)	4,75	0,91		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,93	0,26	11,233	0,024
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,48		
	11-15 yıl n=(20)	4,68	0,95		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,29	0,49		
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,13	0,83	7,197	0,126
	6-10 yıl n=(16)	4,44	0,81		
	11-15 yıl n=(20)	4,75	0,55		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,74		
	21 yıl- + n=(7)	4,57	0,53		
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,47	0,74	2,875	0,579
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,79	0,42		
	16-20 yıl n=(8)	4,50	0,53		
	21 yıl- + n=(7)	4,57	0,53		
54. Materyallerin düzenlemesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,60	0,63	2,268	0,687
	6-10 yıl n=(16)	4,63	0,62		
	11-15 yıl n=(20)	4,75	0,72		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		

Tablo 4.33'ün Devamı

55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlemesi yapılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,53	0,64	3,865	0,425
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,73		
	11-15 yıl n=(20)	4,80	0,41		
	16-20 yıl n=(8)	4,13	1,13		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,67	0,62	2,353	0,671
	6-10 yıl n=(16)	4,63	0,62		
	11-15 yıl n=(20)	4,75	0,44		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,74		
	21 yıl- + n=(7)	4,57	0,53		
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler). N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,80	0,41	1,306	0,860
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,48		
	11-15 yıl n=(20)	4,75	0,72		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,27	1,03	0,891	0,926
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,51		
	11-15 yıl n=(20)	4,42	0,77		
	16-20 yıl n=(8)	4,25	1,04		
	21 yıl- + n=(7)	4,29	0,76		
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb.) bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,73	0,46	2,383	0,666
	6-10 yıl n=(16)	4,63	0,50		
	11-15 yıl n=(20)	4,50	0,76		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	1,06		
	21 yıl- + n=(7)	4,29	0,76		
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,64	0,50	4,591	0,332
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,20	0,83		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,52		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.					

Tablo 4.33 incelendiğinde, 51. madde hariç tüm maddeler için 0,05’den büyük olduğu için iç mekân eğitim materyalleri boyutu değerlerinin mesleki değişkene göre farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır. Diğer taraftan “Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır” maddesi için mesleki kıdeme göre bir farklılık olduğu ve bu farklılığın meslekte 1-5 yıl kıdeme sahip olanlarda belirginleştiği görülmektedir.

“Dış Mekân” boyutunun öğretmen/yöneticilerin mesleki kıdemine göre analizi Tablo 4.34’te sunulmuştur.

Tablo 4.34: Kıdeme Göre Dış Mekân Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m ² lik açık oyun alanı) N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,71	0,61	2,648	0,618
	6-10 yıl n=(16)	4,63	0,50		
	11-15 yıl n=(20)	4,80	0,41		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
62. Açık hava oyun alanı programının hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,53	0,74	0,684	0,953
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,48		
	11-15 yıl n=(20)	4,75	0,44		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,87	0,35	7,273	0,122
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,48		
	11-15 yıl n=(20)	5,00	0,00		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
64. Açık alan personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,93	0,26	3,778	0,437
	6-10 yıl n=(16)	4,75	0,45		
	11-15 yıl n=(20)	4,95	0,22		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,76		

Tablo 4.34'ün Devamı

65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgâr ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,93	0,26	2,064	0,724
	6-10 yıl n=(16)	4,75	0,45		
	11-15 yıl n=(20)	4,85	0,37		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,87	0,35	0,244	0,993
	6-10 yıl n=(16)	4,81	0,40		
	11-15 yıl n=(20)	4,85	0,37		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,87	0,35	2,846	0,584
	6-10 yıl n=(16)	4,63	0,50		
	11-15 yıl n=(20)	4,75	0,44		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,47	0,52	2,025	0,731
	6-10 yıl n=(16)	4,13	0,89		
	11-15 yıl n=(20)	4,10	1,17		
	16-20 yıl n=(8)	4,00	0,93		
	21 yıl- + n=(7)	4,14	0,38		
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,57	0,51	5,263	0,261
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,48		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,49		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,14	0,69		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.34 incelendiğinde, dış mekân boyutu değerlerinin mesleki kıdem değişkenine göre istatistiki açıdan farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır.

“Dış Mekân Eğitim Materyalleri” boyutunun öğretmen/yöneticilerin mesleki kıdemine göre analizi Tablo 4.35’te sunulmuştur.

Tablo 4.35: Kıdeme Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,60	0,74	3,186	0,527
	6-10 yıl n=(16)	4,50	0,52		
	11-15 yıl n=(20)	4,70	0,47		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,43	0,53		
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,20	0,77	1,709	0,789
	6-10 yıl n=(16)	4,19	0,75		
	11-15 yıl n=(20)	4,45	0,60		
	16-20 yıl n=(8)	4,25	0,89		
	21 yıl- + n=(7)	4,14	0,69		
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,40	0,74	3,008	0,556
	6-10 yıl n=(16)	4,25	0,86		
	11-15 yıl n=(20)	4,55	0,60		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,14	1,07		

Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

Tablo 4.35 incelendiğinde dış mekân eğitim materyalleri boyutunun değerlerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir.

“Fiziksel Çevre Sağlığı” boyutunun öğretmen/yöneticilerin mesleki kıdemine göre analizi Tablo 4.36’da sunulmuştur.

Tablo 4.36: Kıdeme Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Farkları

FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır). N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,40	0,91	3,624	0,459
	6-10 yıl n=(16)	4,50	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,47	0,90		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	4,00	1,41		
74. Bina'nın günlük çocuk başına 25 lt. su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,33	0,90	3,240	0,518
	6-10 yıl n=(16)	4,38	0,62		
	11-15 yıl n=(20)	4,42	0,90		
	16-20 yıl n=(8)	4,50	0,76		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,87	0,35	2,548	0,636
	6-10 yıl n=(16)	4,75	0,45		
	11-15 yıl n=(20)	4,80	0,41		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	5,00	0,00		
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,71	0,47	3,444	0,486
	6-10 yıl n=(16)	4,38	0,72		
	11-15 yıl n=(20)	4,50	0,89		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,92		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumuyla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır) N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,87	0,35	4,644	0,326
	6-10 yıl n=(16)	4,81	0,40		
	11-15 yıl n=(20)	5,00	0,00		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,86	0,38		
78. Binada paratoner olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,57	0,85	2,232	0,693
	6-10 yıl n=(16)	4,31	0,79		
	11-15 yıl n=(20)	4,40	0,82		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,74		
	21 yıl- + n=(7)	4,43	0,53		

Tablo 4.36'nın Devamı

79.Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,67	0,49	5,983	0,200
	6-10 yıl n=(16)	4,25	0,77		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,67		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl- + n=(7)	4,71	0,49		
80.Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,93	0,26	8,868	0,064
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,90	0,31		
	16-20 yıl n=(8)	4,88	0,35		
	21 yıl- + n=(7)	5,00	0,00		
<i>Kruskal Wallis Test Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.36 incelendiğinde, fiziksel çevre sağlığı boyutunun değerlerinin mesleki kıdem değişkenine göre istatistiki açıdan bir farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır.

4.5.2. Öğretmen/Yönetici Görev Türüne Göre Farklılıklar

Bu bölümde öğretmen/yöneticilerin görev türüne göre, fiziksel çevreye yönelik standartların her boyutta farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan fark testleri verilmiştir.

“Konum” boyutunun öğretmen/yöneticilerin görev türü durumlarına göre analizi Tablo 4.37’de sunulmuştur.

Tablo 4.37: Görev Türüne Göre Konum Boyutu Farkları

KONUM	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,07	1,33	-0,475	0,635
	Öğretmen n=(50)	4,42	0,78		
2. Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,80	0,41	-1,676	0,094
	Öğretmen n=(50)	4,66	1,04		
3. Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,73	0,59	-0,388	0,698
	Öğretmen n=(50)	4,58	1,05		
4. Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,60	0,63	-0,703	0,482
	Öğretmen n=(50)	4,50	1,13		

Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.

Tablo 4.37 incelendiğinde, anlamlılık değerini gösteren p değeri 0,05'den büyük olduğundan, görev türüne göre anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

“Yapı” boyutunun öğretmen/yöneticilerin görev türü durumlarına göre analizi Tablo 4.38’de sunulmuştur.

Tablo 4.38: Görev Türüne Göre Yapı Boyutu Farkları

YAPI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,40	1,12	-0,421	0,674
	Öğretmen n=(50)	3,82	1,56		
6. Bina girişi rüzgârlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,73	1,39	-0,240	0,810
	Öğretmen n=(50)	4,20	1,14		
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,87	1,06	-0,799	0,424
	Öğretmen n=(50)	4,10	1,07		
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,07	1,10	-0,799	0,424
	Öğretmen n=(50)	3,82	1,34		

Tablo 4.38'in Devamı

9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm'den daha yüksek olmamalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,67	0,49	-0,813	0,416
	Öğretmen n=(50)	4,02	1,33		
10.Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,33	0,82	-0,802	0,423
	Öğretmen n=(50)	4,10	1,23		
11. Bina pencerelerden veya tavadan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,40	0,74	-0,816	0,415
	Öğretmen n=(50)	4,40	0,90		
12.Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,40	0,83	-0,549	0,583
	Öğretmen n=(50)	4,26	0,80		
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb..) düzenlenmelidir. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,67	0,62	-0,095	0,925
	Öğretmen n=(50)	4,76	0,48		
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriliği ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb.). N=(65)	Yönetici n=(15)	4,07	1,03	-1,760	0,078
	Öğretmen n=(50)	4,16	1,15		
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,53	0,64	-1,402	0,161
	Öğretmen n=(50)	4,52	0,71		
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,73	0,59	-0,501	0,617
	Öğretmen n=(50)	4,50	0,84		
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,93	1,39	-0,854	0,393
	Öğretmen n=(50)	4,24	0,77		
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,93	0,88	-0,145	0,884
	Öğretmen n=(50)	3,98	0,91		
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,67	0,62	-1,153	0,249
	Öğretmen n=(50)	4,70	0,51		

Tablo 4.38'in Devamı

20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,40	1,06	-0,663	0,507
	Öğretmen n=(50)	4,64	0,69		
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,20	1,26	-0,196	0,844
	Öğretmen n=(50)	4,70	0,74		
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,20	0,94	-0,208	0,835
	Öğretmen n=(50)	4,44	0,84		
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,20	1,08	-0,134	0,893
	Öğretmen n=(50)	4,34	0,85		
24. Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	2,13	1,55	-1,991	0,047
	Öğretmen n=(50)	2,50	1,62		
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	2,60	1,72	-1,719	0,086
	Öğretmen n=(50)	2,68	1,60		
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,07	1,67	-0,240	0,810
	Öğretmen n=(50)	2,72	1,63		
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,87	1,55	-1,101	0,271
	Öğretmen n=(50)	4,04	1,14		
28. Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,00	1,60	-1,264	0,206
	Öğretmen n=(50)	4,60	0,76		
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,27	0,80	-1,127	0,260
	Öğretmen n=(50)	3,98	1,17		

Tablo 4.38'in Devamı

30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	2,87	1,41	-0,772	0,440
	Öğretmen n=(50)	3,50	1,47		
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,33	1,54	-1,403	0,161
	Öğretmen n=(50)	3,80	1,37		
Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.					

Tablo 4.38 incelendiğinde, yapı boyutu maddelerinde p değeri (Madde 24 hariç) 0,05'den büyük olduğundan, görev türüne göre anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Madde 24 (*Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır*) için ise görev türüne göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmektedir. Öğretmenlerin ortalama değerlerinin daha fazla olması öğretmen olarak görev yapanların 24. maddeye daha fazla önem verdiklerini göstermektedir.

“İç Mekân” boyutunun öğretmen/yöneticilerin görev türü durumlarına göre analizi Tablo 4.39'da sunulmuştur.

Tablo 4.39: Görev Türüne Göre İç Mekân Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç). N=(65)	Yönetici n=(15)	3,53	0,92	-1,361	0,173
	Öğretmen n=(50)	3,86	1,29		
33. Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar). N=(65)	Yönetici n=(15)	4,60	0,51	-0,373	0,709
	Öğretmen n=(50)	4,68	0,68		

Tablo 4.39'un Devamı

34. Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,53	1,25	-0,551	0,582
	Öğretmen n=(50)	3,56	1,26		
35. Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	2,60	1,40	-0,428	0,669
	Öğretmen n=(50)	3,08	1,40		
36. Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemeden yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,80	1,37	-0,464	0,643
	Öğretmen n=(50)	3,98	1,30		
37. Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır). N=(65)	Yönetici n=(15)	4,20	1,42	-0,916	0,360
	Öğretmen n=(50)	4,34	1,15		
38. Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,53	0,74	-1,317	0,188
	Öğretmen n=(50)	4,32	1,06		
39. İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,00	0,93	-0,712	0,476
	Öğretmen n=(50)	3,84	1,25		
40. Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,00	0,85	-0,621	0,535
	Öğretmen n=(50)	4,00	1,28		
41. Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,67	1,11	-0,283	0,777
	Öğretmen n=(50)	3,32	1,48		
42. Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,07	0,88	-0,126	0,900
	Öğretmen n=(50)	4,22	0,97		
43. Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemlene fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,13	1,36	0,000	1,000
	Öğretmen n=(50)	3,30	1,37		
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetebilecek şekilde planlanması gerekir. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,13	1,19	-1,551	0,121
	Öğretmen n=(50)	3,86	1,46		

Tablo 4.39'un Devamı

45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,87	1,19	-2,271	0,023
	Öğretmen n=(50)	4,16	0,96		
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,67	1,50	-0,632	0,528
	Öğretmen n=(50)	4,04	1,24		
47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,53	1,30	-0,141	0,888
	Öğretmen n=(50)	3,80	1,26		
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,00	1,20	-0,315	0,753
	Öğretmen n=(50)	3,36	1,19		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.39 incelendiğinde, p değeri 0,05'den büyük olduğundan görev türüne göre (45. madde hariç) anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Fakat 45. madde için p değeri 0,05'den küçük olduğu için öğretmen ve yöneticilerin bu maddeye verdikleri önemin farklılık gösterdiği ve bu farklılığın öğretmenler açısından anlamlı olduğu görülmektedir.

“İç Mekân Eğitim Materyalleri” boyutunun öğretmen/yöneticilerin görev türü durumlarına göre analizi Tablo 4.40'da sunulmuştur.

Tablo 4.40: Görev Türüne Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,00	1,36	-0,32	0,75
	Öğretmen n=(50)	4,20	1,07		
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,13	1,36	-0,03	0,97
	Öğretmen n=(50)	4,50	1,09		
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,93	1,10	-0,98	0,33
	Öğretmen n=(50)	4,22	1,09		
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,71	1,07	-0,04	0,97
	Öğretmen n=(50)	3,78	1,37		
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,93	0,96	-0,38	0,71
	Öğretmen n=(50)	4,24	0,92		
54. Materyallerin düzenlemesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,87	1,36	-0,91	0,36
	Öğretmen n=(50)	4,24	1,15		
55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlemesi yapılmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,00	1,36	-0,43	0,67
	Öğretmen n=(50)	4,34	1,02		
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,00	1,31	-1,13	0,26
	Öğretmen n=(50)	4,34	0,85		
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler). N=(65)	Yönetici n=(15)	4,00	1,07	-0,33	0,74
	Öğretmen n=(50)	4,24	0,94		
58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,47	1,41	-0,56	0,58
	Öğretmen n=(50)	3,38	1,61		

Tablo 4.40'ın Devamı

59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb..) bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,33	0,90	-0,38	0,70
	Öğretmen n=(50)	4,36	0,96		
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,13	1,30	-0,12	0,91
	Öğretmen n=(50)	3,34	1,00		
Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.					

Tablo 4.40 incelendiğinde, görev türüne göre öğretmen/yöneticilerin iç mekân eğitim materyalleri boyutu ortancalarının eşit olduğuna karar verilebilir. Görev türüne göre anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

“Dış Mekân” boyutunun öğretmen/yöneticilerin görev türü durumlarına göre analizi Tablo 4.41’de sunulmuştur.

Tablo 4.41: Görev Türüne Göre Dış Mekân Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN (AÇIK HAVA OYUN ALANI)	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m ² lik açık oyun alanı) N=(65)	Yönetici n=(15)	4,20	1,08	-0,232	0,817
	Öğretmen n=(50)	3,90	1,40		
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,00	1,00	-0,324	0,746
	Öğretmen n=(50)	4,02	1,13		
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,00	1,41	-0,065	0,948
	Öğretmen n=(50)	4,36	0,98		
64. Açık alan personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,20	0,94	-0,219	0,827
	Öğretmen n=(50)	4,28	0,99		
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgâr ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,20	0,77	-1,059	0,290
	Öğretmen n=(50)	4,16	0,93		

Tablo 4.41'in Devamı

66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,60	0,63	-1,059	0,290
	Öğretmen n=(50)	4,30	0,95		
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,07	1,03	-0,469	0,639
	Öğretmen n=(50)	4,12	0,90		
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,00	1,20	-1,940	0,052
	Öğretmen n=(50)	3,52	1,34		
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,33	1,59	-0,327	0,744
	Öğretmen n=(50)	3,44	1,20		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.41 incelendiğinde, görev türüne göre öğretmen/yöneticilerin dış mekân boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

“Dış Mekân Eğitim Materyalleri” boyutunun öğretmen/yöneticilerin görev türü durumlarına göre analizi Tablo 4.42’de sunulmuştur.

Tablo 4.42: Görev Türüne Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,67	1,40	-0,166	0,868
	Öğretmen n=(50)	3,66	1,24		
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,13	1,41	-0,940	0,347
	Öğretmen n=(50)	3,34	1,35		
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,27	1,53	0,000	1,000
	Öğretmen n=(50)	3,06	1,10		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.42 incelendiğinde, görev türüne göre öğretmen/yöneticilerin dış mekân eğitim materyalleri boyutu ortancalarının eşit olduğuna karar verilir. Görev türüne göre anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

“Fiziksel Çevre Sağlığı” boyutunun öğretmen/yöneticilerin görev türü durumlarına göre analizi Tablo 4.43’te sunulmuştur.

Tablo 4.43: Görev Türüne Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Farkları

FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır) N=(65)	Yönetici n=(15)	4,27	0,96	-0,637	0,524
	Öğretmen n=(50)	4,00	1,26		
74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt. su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,13	1,36	-0,332	0,740
	Öğretmen n=(50)	4,12	1,02		

Tablo 4.43'ün Devamı

75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,00	1,36	-0,174	0,862
	Öğretmen n=(50)	4,50	0,76		
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	3,47	1,25	-0,236	0,813
	Öğretmen n=(50)	3,74	1,35		
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır) N=(65)	Yönetici n=(15)	3,80	1,37	-1,026	0,305
	Öğretmen n=(50)	4,18	1,00		
78. Binada paratoner olmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	2,87	1,77	-1,104	0,269
	Öğretmen n=(50)	3,44	1,64		
79. Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,20	0,86	-0,522	0,601
	Öğretmen n=(50)	4,50	0,76		
80. Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır. N=(65)	Yönetici n=(15)	4,53	0,52	-0,065	0,948
	Öğretmen n=(50)	4,44	0,97		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.43 incelendiğinde, anlamlılık değerini gösteren p değerleri 0,05'den büyük olduğundan, öğretmen/yöneticilerin dış mekân eğitim materyalleri boyutunda görev türüne göre anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

4.5.3. Öğretmen/Yöneticilerin Çalıştıkları Kurum Türüne Göre Farklılıklar

Bu bölümde öğretmen/yöneticilerin çalıştıkları kurum türüne göre, fiziksel çevreye yönelik standartların her boyutta farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan fark testleri verilmiştir.

“Konum” boyutunun öğretmen/yöneticilerin çalıştıkları kurum türü durumlarına göre analizi Tablo 4.44’te sunulmuştur.

Tablo 4.44: Çalışılan Kurum Türüne Göre Konum Boyutu Farkları

KONUM	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,47	0,73	-0,142	0,887
	Özel Anaokulu n=(28)	4,11	1,17		
2. Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,84	0,68	-2,044	0,041
	Özel Anaokulu n=(28)	4,50	1,17		
3. Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,71	0,65	-1,251	0,211
	Özel Anaokulu n=(28)	4,50	1,26		
4. Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,68	0,74	-0,387	0,699
	Özel Anaokulu n=(28)	4,32	1,31		

Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.

Tablo 4.44 incelendiğinde, anlamlılık değerini gösteren p değeri (madde 2 hariç) 0,05’den büyük olduğundan çalışılan kurum türüne göre anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Fakat 2. madde için p değeri 0,05’den küçük olduğundan çalışılan kurum türüne göre anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılık bağımsız resmi anaokulunda çalışanların bu maddeye daha fazla önem vermelerinden kaynaklanmaktadır.

“Yapı” boyutunun öğretmen/yöneticilerin çalıştıkları kurum türü durumlarına göre analizi Tablo 4.45’te sunulmuştur.

Tablo 4.45: Çalışılan Kurum Türüne Göre Yapı Boyutu Farkları

YAPI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,16	1,37	-0,423	0,672
	Özel Anaokulu n=(28)	3,71	1,61		
6. Bina girişi rüzgârlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,00	1,25	-0,884	0,377
	Özel Anaokulu n=(28)	4,25	1,14		
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,03	1,10	-0,644	0,519
	Özel Anaokulu n=(28)	4,11	1,03		
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,95	1,25	-0,126	0,900
	Özel Anaokulu n=(28)	3,82	1,33		
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm’den daha yüksek olmamalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,00	1,38	-1,260	0,208
	Özel Anaokulu n=(28)	4,43	0,92		
10. Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,00	1,25	-0,240	0,811
	Özel Anaokulu n=(28)	4,36	0,95		
11. Bina pencerelerden veya tavandan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,39	0,86	-1,527	0,127
	Özel Anaokulu n=(28)	4,39	0,88		
12. Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,29	0,73	-1,010	0,312
	Özel Anaokulu n=(28)	4,29	0,90		
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb..) düzenlenmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,79	0,47	-0,269	0,788
	Özel Anaokulu n=(28)	4,68	0,55		

Tablo 4.45'in Devamı

14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriligi ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb.). N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,16	1,24	-2,145	0,032
	Özel Anaokulu n=(28)	4,11	0,92		
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,53	0,69	-2,200	0,028
	Özel Anaokulu n=(28)	4,60	0,59		
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,53	0,80	-0,260	0,795
	Özel Anaokulu n=(28)	4,61	0,79		
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,18	0,80	-0,278	0,781
	Özel Anaokulu n=(28)	4,14	1,11		
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,82	0,83	-1,832	0,067
	Özel Anaokulu n=(28)	4,18	0,94		
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,66	0,58	-2,605	0,009
	Özel Anaokulu n=(28)	4,75	0,44		
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,61	0,72	-0,589	0,556
	Özel Anaokulu n=(28)	4,57	0,88		
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,82	0,56	-0,110	0,913
	Özel Anaokulu n=(28)	4,29	1,15		
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,47	0,80	-0,523	0,601
	Özel Anaokulu n=(28)	4,29	0,94		
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,32	0,81	-0,516	0,606
	Özel Anaokulu n=(28)	4,29	1,01		

Tablo 4.45'in Devamı

24. Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	1,74	1,11	-0,915	0,360
	Özel Anaokulu n=(28)	3,29	1,74		
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	2,08	1,51	-2,164	0,030
	Özel Anaokulu n=(28)	3,39	1,45		
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	2,24	1,48	-0,149	0,882
	Özel Anaokulu n=(28)	3,50	1,58		
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,89	1,27	-2,292	0,022
	Özel Anaokulu n=(28)	4,18	1,19		
28. Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,71	0,80	-0,552	0,581
	Özel Anaokulu n=(28)	4,14	1,21		
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,16	1,10	-0,202	0,840
	Özel Anaokulu n=(28)	3,93	1,09		
30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,26	1,48	-0,206	0,837
	Özel Anaokulu n=(28)	3,39	1,52		
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,76	1,28	-1,285	0,199
	Özel Anaokulu n=(28)	3,57	1,57		
Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.					

Tablo 4.45 incelendiğinde, anlamlılık değerini gösteren p değeri (Madde 14, 15, 19, 25 ve 27 hariç) 0,05'den büyük olduğundan çalışılan kurum türüne göre anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Fakat Madde 14, 15, 19, 25 ve 27 için p değeri 0,05'den küçük olduğundan çalışılan kurum türüne göre anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılık madde 14 ve madde 25 için bağımsız resmi anaokulunda çalışanların bu maddelere daha fazla önem vermelerinden kaynaklanmaktadır. Madde 15, madde 19 ve madde 27'deki farklılıklar ise özel anaokulunda çalışanların bu maddelere daha fazla önem vermelerinden kaynaklanmaktadır.

“İç Mekân” boyutunun öğretmen/yöneticilerin çalıştıkları kurum türü durumlarına göre analizi Tablo 4.46'da sunulmuştur.

Tablo 4.46: Çalışılan Kurum Türüne Göre İç Mekân Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç). N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,68	1,32	-0,704	0,481
	Özel Anaokulu n=(28)	3,96	1,07		
33.Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar). N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,74	0,55	-0,804	0,421
	Özel Anaokulu n=(28)	4,57	0,74		
34.Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,26	1,27	-1,521	0,128
	Özel Anaokulu n=(28)	4,00	1,12		
35.Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	2,76	1,57	-0,015	0,988
	Özel Anaokulu n=(28)	3,18	1,16		
36.Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemeden yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,82	1,43	-2,193	0,028
	Özel Anaokulu n=(28)	4,14	1,11		

Tablo 4.46'nın Devamı

37. Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır). N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,42	1,03	-1,707	0,088
	Özel Anaokulu n=(28)	4,18	1,42		
38. Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,37	1,00	-0,132	0,895
	Özel Anaokulu n=(28)	4,39	0,99		
39. İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,92	1,30	-0,311	0,756
	Özel Anaokulu n=(28)	3,86	1,01		
40. Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,08	1,24	-0,197	0,844
	Özel Anaokulu n=(28)	3,93	1,12		
41. Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,00	1,49	-0,014	0,989
	Özel Anaokulu n=(28)	3,93	1,05		
42. Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,21	0,93	-1,080	0,280
	Özel Anaokulu n=(28)	4,18	0,98		
43. Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemleme fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	2,82	1,27	-1,072	0,284
	Özel Anaokulu n=(28)	3,79	1,34		
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetilebilecek şekilde planlanması gerekir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,68	1,63	-0,669	0,503
	Özel Anaokulu n=(28)	4,14	1,08		
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,18	0,90	-0,928	0,353
	Özel Anaokulu n=(28)	4,00	1,15		
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,05	1,21	-1,078	0,281
	Özel Anaokulu n=(28)	3,86	1,43		

Tablo 4.46'nın Devamı

47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,71	1,14	-1,325	0,185
	Özel Anaokulu n=(28)	3,82	1,44		
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,26	1,06	-0,671	0,502
	Özel Anaokulu n=(28)	3,29	1,36		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.46 incelendiğinde, çalışılan kurum türüne göre öğrenci öğretmen/yöneticilerin iç mekân boyutunda anlamlı bir farklılık söz konusu değildir (Madde 36 hariç). Fakat 36. madde için p değeri 0,05'den küçük olduğu için bağımsız resmi ve özel anaokulunda çalışan öğretmen ve yöneticiler arasında bu maddeye verdikleri önemin farklılık gösterdiği ve bu farklılığın özel anaokulunda çalışanlar açısından anlamlı olduğu görülmektedir.

“İç Mekân Eğitim Materyalleri” boyutunun öğretmen/yöneticilerin çalıştıkları kurum türü durumlarına göre analizi Tablo 4.47’de sunulmuştur.

Tablo 4.47: Çalışılan Kurum Türüne Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,29	0,90	-1,471	0,141
	Özel Anaokulu n=(28)	4,00	1,39		
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,68	0,77	-0,978	0,328
	Özel Anaokulu n=(28)	4,07	1,46		
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,29	0,98	0,000	1,000
	Özel Anaokulu n=(28)	4,00	1,22		

Tablo 4.47'nin Devamı

52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,78	1,34	-0,022	0,982
	Özel Anaokulu n=(28)	3,79	1,29		
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,26	0,83	-0,316	0,752
	Özel Anaokulu n=(28)	4,07	1,05		
54. Materyallerin düzenlemesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,37	0,94	-1,025	0,305
	Özel Anaokulu n=(28)	3,89	1,45		
55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlemesi yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,45	0,83	-0,436	0,663
	Özel Anaokulu n=(28)	4,04	1,37		
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,50	0,56	-1,506	0,132
	Özel Anaokulu n=(28)	3,96	1,29		
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler). N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,29	0,84	-0,268	0,789
	Özel Anaokulu n=(28)	4,07	1,12		
58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,32	1,66	-0,857	0,391
	Özel Anaokulu n=(28)	3,57	1,43		
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb..) bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,34	0,97	-0,801	0,423
	Özel Anaokulu n=(28)	4,39	0,92		
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,21	0,91	-1,575	0,115
	Özel Anaokulu n=(28)	3,32	1,33		
Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.					

Tablo 4.47 incelendiğinde, anlamlılık değerini gösteren p değeri 0,05'den büyük olduğundan çalışılan kurum türüne göre öğretmen/yöneticilerin iç mekân eğitim materyalleri boyutunda anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

“Dış Mekân” boyutunun öğretmen/yöneticilerin çalıştıkları kurum türü durumlarına göre analizi Tablo 4.48’de sunulmuştur.

Tablo 4.48: Çalışılan Kurum Türüne Göre Dış Mekân Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN (AÇIK HAVA OYUN ALANI)	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m ² lik açık oyun alanı) N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,08	1,28	-0,190	0,849
	Özel Anaokulu n=(28)	3,82	1,39		
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,18	0,93	-2,114	0,035
	Özel Anaokulu n=(28)	3,82	1,28		
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,58	0,72	-0,131	0,896
	Özel Anaokulu n=(28)	3,89	1,37		
64. Açık alan personelin çocukları göreyerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,47	0,83	-1,250	0,211
	Özel Anaokulu n=(28)	4,00	1,09		
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgâr ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,32	0,77	-0,522	0,602
	Özel Anaokulu n=(28)	4,00	1,02		
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,39	0,82	-0,856	0,392
	Özel Anaokulu n=(28)	4,36	0,99		
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,24	0,85	-0,454	0,650
	Özel Anaokulu n=(28)	3,96	1,00		

Tablo 4.48'in Devamı

68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,42	1,27	-1,123	0,261
	Özel Anaokulu n=(28)	3,29	1,46		
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,63	1,20	-1,729	0,084
	Özel Anaokulu n=(28)	3,18	1,39		
<i>Notlar: (i) N=66; (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.48 incelendiğinde, anlamlılık değerini gösteren p değeri (madde 62 hariç) 0,05'den büyük olduğundan çalışılan kurum türüne göre öğretmen/yöneticilerin dış mekân boyutunda anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Fakat 62. madde için p değeri 0,05'den küçük olduğu için resmi ve özel anaokulunda çalışan öğretmen ve yöneticilerin bu maddeye verdikleri önemin farklılık gösterdiği ve bu farklılığın bağımsız resmi anaokulunda çalışanlar açısından anlamlı olduğu görülmektedir.

“Dış Mekân Eğitim Materyalleri” boyutunun öğretmen/yöneticilerin çalıştıkları kurum türü durumlarına göre analizi Tablo 4.49'da sunulmuştur.

Tablo 4.49: Çalışılan Kurum Türüne Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,82	1,09	-0,433	0,665
	Özel Anaokulu n=(28)	3,50	1,48		
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,24	1,26	-0,777	0,437
	Özel Anaokulu n=(28)	3,29	1,54		

Tablo 4.49'un Devamı

72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,37	1,20	-0,379	0,704
	Özel Anaokulu n=(28)	2,82	1,19		
Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.					

Tablo 4. 49 incelendiğinde anlamlılık değerini gösteren p değeri 0,05'den büyük olduğundan çalışılan kurum türüne göre öğretmen/yöneticilerin dış mekân eğitim materyalleri boyutunda anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

“Fiziksel Çevre Sağlığı” boyutunun öğretmen/yöneticilerin çalıştıkları kurum türü durumlarına göre analizi Tablo 4.50’de sunulmuştur.

Tablo 4.50: Çalışılan Kurum Türüne Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Farkları

FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır). N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,03	1,24	-0,480	0,631
	Özel Anaokulu n=(28)	4,14	1,15		
74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt. su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,18	1,11	-0,174	0,862
	Özel Anaokulu n=(28)	4,07	1,09		
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,53	0,60	-0,699	0,484
	Özel Anaokulu n=(28)	4,21	1,26		
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,63	1,32	-1,499	0,134
	Özel Anaokulu n=(28)	3,79	1,34		

Tablo 4.50'nin Devamı

77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır). N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,13	1,02	-0,459	0,646
	Özel Anaokulu n=(28)	4,07	1,21		
78. Binada paratoner olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	2,95	1,75	-0,212	0,832
	Özel Anaokulu n=(28)	3,71	1,51		
79. Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,58	0,64	-0,162	0,872
	Özel Anaokulu n=(28)	4,25	0,93		
80. Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,61	0,79	-0,887	0,375
	Özel Anaokulu n=(28)	4,29	0,98		
<i>Notlar: (i) N= 66; (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır; (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.50 incelendiğinde anlamlılık değerini gösteren *p* değerleri 0,05'den büyük olduğundan çalışılan kurum türüne göre öğretmen/yöneticilerin fiziksel çevre sağlığı boyutunda anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

4.6. Öğretmen, Yönetici ve Veli Gruplarının Görüşlerine Göre Standartların Önem Derecelerinde Oluşan Farklılıklar

Bu bölümde Kruskal Wallis Test'i ile okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin kalite standartları boyutları ve alt maddelerine ilişkin 3 grubun (öğretmen, yöneticiler ve veliler) karşılaştırılması amacıyla uygulanan fark testleri verilmiştir.

“Konum” boyutunun öğretmen,yönetici ve veliye göre karşılaştırmalı analizi Tablo 4.51’de sunulmuştur.

Tablo 4.51: Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre Konum Boyutu Farkları

KONUM	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır. N=(598)	Veli görüşleri n=(533)	4,43	0,67	13,72	0,00
	Yönetici görüşleri n=(14)	4,64	0,63		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,76	0,43		
2.Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,82	0,42	4,27	0,12
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,73	0,59		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,94	0,24		
3.Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır. N=(603)	Veli görüşleri n=(537)	4,75	0,47	7,42	0,02
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,93	0,26		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,90	0,30		
4.Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır. N=(597)	Veli görüşleri n=(532)	4,24	0,97	11,30	0,00
	Yönetici görüşleri n=(14)	4,50	0,76		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,71	0,46		
<i>Notlar: (i) N= 604, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.51 incelendiğinde, χ^2 değerleri ve p anlamlılık değerleri yer almaktadır. Test istatistik tablosunun p (anlamlılık) satırındaki değer madde 2 için 0,05’den büyük olduğu için cevaplayıcı kitlesine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır.

Madde 1, madde 3 ve madde 4 için ise p değeri 0,05’den küçük olduğu için cevaplayıcı kitlesine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın varlığından söz edilebilir. Velilerle kıyaslayınca profesyonellerin, başka bir ifade ile öğretmen ve yöneticilerin sonuçları beraber değerlendirildiğinde konum boyutunda her bir maddeye verdikleri önem derecesinin velilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Yapı” boyutunun öğretmen, yönetici ve veliye göre karşılaştırmalı analizi Tablo 4.52’de sunulmuştur.

Tablo 4.52: Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre Yapı Boyutu Farkları

YAPI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır. N=(589)	Veli görüşleri n=(527)	4,14	0,92	11,77	0,00
	Yönetici görüşleri n=(14)	4,64	0,50		
	Öğretmen görüşleri n=(48)	4,52	0,68		
6. Bina girişi rüzgarlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır. N=(580)	Veli görüşleri n=(514)	4,16	0,94	7,37	0,03
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,47	0,64		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,49	0,73		
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,33	0,79	9,68	0,01
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,73	0,46		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,63	0,49		
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,51	0,66	1,95	0,38
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,73	0,46		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,63	0,49		
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm.den daha yüksek olmamalıdır. N=(603)	Veli görüşleri n=(537)	4,40	0,69	3,14	0,21
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,67	0,49		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,53	0,58		
10. Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır. N=(601)	Veli görüşleri n=(536)	4,54	0,66	1,83	0,40
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,53	0,64		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,68	0,51		
11. Bina pencerelerden veya tavandan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,30	0,70	12,82	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,53	0,52		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,65	0,52		

Tablo 4.52'nin Devamı

12. Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır. N=(598)	Veli görüşleri n=(533)	4,30	0,70	9,32	0,01
	Yönetici görüşleri n=(14)	4,53	0,52		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,57	0,67		
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb..) düzenlenmelidir. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,46	0,68	3,86	0,15
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,67	0,49		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,65	0,52		
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriligi ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb.). N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,69	0,57	3,45	0,18
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,60	0,51		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,82	0,39		
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,69	0,52	3,81	0,15
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,67	0,49		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,82	0,43		
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,55	0,64	3,86	0,15
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,67	0,49		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,73	0,49		
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,26	0,77	8,65	0,01
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,67	0,49		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,49	0,67		
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,38	0,70	4,00	0,14
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,53	0,64		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,57	0,61		
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,45	0,64	7,89	0,02
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,80	0,41		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,65	0,48		
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,40	0,75	12,14	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,67	0,49		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,75	0,48		

Tablo 4.52'nin Devamı

21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,61	0,60	4,90	0,09
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,80	0,41		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,76	0,47		
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,06	0,89	24,12	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,53	0,74		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,61	0,63		
23.Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,24	0,82	7,24	0,03
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,47	0,74		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,55	0,58		
24.Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,13	0,88	4,72	0,09
	Yönetici görüşleri n=(15)	3,80	0,94		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,31	0,86		
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,31	0,77	3,45	0,18
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,00	0,93		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,43	0,76		
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,52	0,70	0,34	0,84
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,50	0,76		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,57	0,74		
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,59	0,68	7,05	0,03
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,67	0,62		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,84	0,43		
28.Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,53	0,67	2,28	0,32
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,27	1,10		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,67	0,52		

Tablo 4.52'nin Devamı

29. Bina'nın dış cephe yalıtımı olmalıdır. N=(599)	Veli görüşleri n=(533)	4,18	0,86	10,10	0,01
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,33	0,72		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,55	0,67		
30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır. N=(592)	Veli görüşleri n=(529)	3,78	0,99	1,24	0,54
	Yönetici görüşleri n=(14)	3,79	0,80		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	3,98	0,83		
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,63	0,59	4,81	0,09
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,47	0,92		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,80	0,45		
<i>Notlar: (i) N= 604, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.52 incelendiğinde, *p* satırındaki değerler madde 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 25, 26, 28, 30 ve 31 için 0,05'den büyük olduğu için cevaplayıcı kitlesine göre değerlerin farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır.

Yapı boyutu altındaki diğer maddeler (5, 6, 7, 11, 12, 17, 19, 20, 22, 23, 27 ve 29) için ise *p* değeri 0,05'den küçük olduğu için, cevaplayıcı kitlesine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın varlığından söz edilebilir. Bu farklılık velilerle kıyaslayınca öğretmen ve yöneticilerin (profesyonellerin) yapı boyutunda her bir maddeye verdikleri önem derecesinin velilere göre daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

“İç Mekân” boyutunun öğretmen, yönetici ve veliye göre karşılaştırmalı analizi Tablo 4.53'te sunulmuştur.

Tablo 4.53: Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre İç Mekân Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	P
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç). N=(601)	Veli görüşleri n=(536)	4,36	0,71	15,55	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,53	0,64		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,72	0,61		
33.Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar) N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,53	0,67	8,03	0,02
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,73	0,46		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,78	0,42		
34.Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola,yatak, kampet,vb.) olmalıdır. N=(596)	Veli görüşleri n=(530)	4,14	2,37	4,26	0,12
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,07	1,16		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,35	0,72		
35.Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır. N=(594)	Veli görüşleri n=(531)	4,17	1,53	3,19	0,20
	Yönetici görüşleri n=(14)	4,14	1,17		
	Öğretmen görüşleri n=(49)	4,31	0,89		
36.Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemedan yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,12	0,86	1,17	0,56
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,13	0,83		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,27	0,75		
37.Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır (boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır). N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,61	0,58	1,81	0,41
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,80	0,41		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,67	0,52		
38.Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,08	0,91	12,21	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,67	0,49		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,41	0,67		

Tablo 4.53'ün Devamı

39. İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,10	0,85	3,40	0,18
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,40	0,83		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,22	0,92		
40. Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,31	0,67	14,10	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,47	0,83		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,65	0,56		
41. Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,16	0,87	0,42	0,81
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,33	0,72		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,14	1,01		
42. Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,22	0,76	10,79	0,01
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,53	0,64		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,55	0,54		
43. Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemleme fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,13	0,87	2,72	0,26
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,00	0,85		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	3,88	1,06		
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetebilecek şekilde planlanması gerekir. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,67	0,57	5,38	0,07
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,80	0,41		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,44	0,81		
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,68	0,54	6,52	0,04
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,47	0,74		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,84	0,42		
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,26	0,74	12,04	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,67	0,49		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,61	0,60		

Tablo 4.53'ün Devamı

47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(537)	4,51	0,68	1,63	0,44
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,67	0,49		
	Öğretmen görüşleri n=(55)	4,68	0,59		
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,60	0,59	0,99	0,61
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,73	0,46		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,71	0,61		
<i>Notlar: (i) N= 604, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.53 incelendiğinde, p değerleri madde 34, 35, 36, 37, 39, 41, 43, 44, 47 ve 48 için 0,05'den büyük olduğu için, cevaplayıcı kitlesine göre değerlerin farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır.

İç mekân boyutu altındaki diğer maddeler (32, 33, 38, 40, 42, 45 ve 46) için ise p değeri 0,05'den küçük olduğu için cevaplayıcı kitlesine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın varlığından söz edilebilir. Bu farklılık madde 38 ve 46 için yöneticilerin bu maddelere veliler ve öğretmenlerden daha fazla önem vermelerinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca öğretmen ve yöneticilerin iç mekân boyutunda da her bir maddeye verdikleri önem derecesinin velilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. İstatistiksel açıdan anlamlı olmasa da yalnızca madde 43'e velilerin eğitimcilerden daha fazla önem verdikleri söylenebilir.

“İç Mekân Eğitim Materyalleri” boyutunun öğretmen, yönetici ve veliye göre karşılaştırmalı analizi Tablo 4.54'te sunulmuştur.

Tablo 4.54: Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	P
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(536)	4,44	0,65	9,59	0,01
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,67	0,62		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,73	0,60		
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabılır yükseklikte olmalıdır. N=(600)	Veli görüşleri n=(534)	4,37	0,71	27,50	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,80	0,41		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,86	0,49		
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır. N=(603)	Veli görüşleri n=(538)	4,40	0,70	19,40	0,00
	Yönetici görüşleri n=(14)	4,64	0,50		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,84	0,50		
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır. N=(590)	Veli görüşleri n=(524)	4,06	0,89	13,60	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,47	0,74		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,47	0,73		
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır. N=(594)	Veli görüşleri n=(529)	4,24	0,82	12,27	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,67	0,49		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,58	0,61		
54. Materyallerin düzenlenmesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır. N=(601)	Veli görüşleri n=(535)	4,33	0,77	17,53	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,53	0,83		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,75	0,52		
55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(594)	Veli görüşleri n=(528)	3,98	0,92	30,10	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,60	0,51		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,59	0,73		
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,30	0,77	13,06	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,53	0,52		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,67	0,59		

Tablo 4.54'ün Devamı

57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler). N=(603)	Veli görüşleri n=(537)	4,38	0,68	19,75	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,73	0,46		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,75	0,56		
58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır. N=(598)	Veli görüşleri n=(533)	4,19	0,83	4,42	0,11
	Yönetici görüşleri n=(14)	4,36	0,63		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,39	0,85		
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb.) bulunmalıdır. N=(599)	Veli görüşleri n=(533)	4,29	0,79	7,15	0,03
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,60	0,63		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,53	0,70		
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(537)	4,55	0,63	0,53	0,77
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,53	0,64		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,48	0,68		
<i>Notlar: (i) N= 604, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.54 incelendiğinde, *p* değerleri (madde 58 ve 60 hariç) 0,05'den küçük olduğu için, cevaplayıcı kitlesine göre değerlerde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu sonucuna varılmaktadır. Öğretmen ve yöneticilerin iç mekân eğitim materyalleri boyutunda da her bir maddeye verdikleri önem derecesinin velilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. İstatistiksel açıdan anlamlı olmasa da yalnızca madde 60'ı veliler eğitimcilerden daha fazla önemli olarak değerlendirmişlerdir.

“Dış Mekân” boyutunun öğretmen, yönetici ve veliye göre karşılaştırmalı analizi Tablo 4.55'te sunulmuştur.

Tablo 4.55: Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre Dış Mekân Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m ² lik açık oyun alanı) N=(599)	Veli görüşleri n=(534)	4,31	0,74	24,98	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,80	0,41		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,74	0,49		
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir. N=(603)	Veli görüşleri n=(537)	4,36	0,67	15,57	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,73	0,46		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,67	0,55		
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir. N=(602)	Veli görüşleri n=(537)	4,67	0,56	7,91	0,02
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,87	0,35		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,86	0,35		
64. Açık alan personelin çocukları görenek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(537)	4,68	0,57	7,77	0,02
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,80	0,56		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,88	0,33		
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgar ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(537)	4,66	0,56	7,23	0,03
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,93	0,26		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,82	0,39		
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır. N=(602)	Veli görüşleri n=(537)	4,64	0,56	8,94	0,01
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,93	0,26		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,82	0,39		
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir. N=(602)	Veli görüşleri n=(537)	4,59	0,60	4,52	0,10
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,80	0,41		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,75	0,44		

Tablo 4.55'in Devamı

68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(587)	Veli görüşleri n=(521)	3,92	0,95	8,74	0,01
	Yönetici görüşleri n=(15)	3,73	1,10		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,31	0,76		
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır. N=(600)	Veli görüşleri n=(535)	4,53	0,63	0,37	0,83
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,60	0,63		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,60	0,49		
<i>Notlar: (i) N= 604, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.55 incelendiğinde, p değerleri (madde 67 ve 69 hariç) 0,05'den küçük olduğu için cevaplayıcı kitlesine göre değerlerin istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varılmaktadır. Bu farklılık öğretmen ve yöneticilerin dış mekân boyutunda da her bir maddeye verdikleri önem derecesinin velilerle kıyaslandığında daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

“Dış Mekân Eğitim Materyalleri” boyutunun öğretmen,yönetici ve veliye göre karşılaştırmalı analizi Tablo 4.56'da sunulmuştur.

Tablo 4.56: Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır. N=(599)	Veli görüşleri n=(533)	4,23	0,79	13,90	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,60	0,51		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,61	0,57		
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır. N=(587)	Veli görüşleri n=(521)	3,85	0,93	12,77	0,00
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,13	0,64		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,31	0,73		
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır. N=(591)	Veli görüşleri n=(525)	4,01	0,99	10,80	0,01
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,40	0,83		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,43	0,73		

Notlar: (i) N= 604, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

Tablo 4.56 incelendiğinde p değerleri 0,05'den küçük olduğu için, cevaplayıcı kitlesine göre dış mekân eğitim materyalleri boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık söz konusudur. Bu boyutta ki her üç madde için de öğretmenlerin verdiği önem düzeyi, velilerden ve yöneticilerden daha yüksektir.

“Fiziksel Çevre Sağlığı” boyutunun öğretmen,yönetici ve veliye göre karşılaştırmalı analizi Tablo 4.57’de sunulmuştur.

Tablo 4.57: Cevaplayıcı Grupların Görüşlerine Göre Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu Farkları

FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır). N=(592)	Veli görüşleri n=(527)	4,66	0,73	5,62	0,06
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,33	1,05		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,50	0,81		
74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt.su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır. N=(592)	Veli görüşleri n=(527)	4,23	0,90	3,59	0,17
	Yönetici görüşleri n=(14)	4,57	0,51		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,41	0,83		
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır. N=(603)	Veli görüşleri n=(537)	4,63	0,67	4,06	0,13
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,80	0,41		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,82	0,39		
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır. N=(598)	Veli görüşleri n=(533)	4,26	0,85	7,81	0,02
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,40	0,99		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,58	0,64		
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır) N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,66	0,60	9,26	0,01
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,80	0,41		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,90	0,30		
78. Binada paratoner olmalıdır. N=(599)	Veli görüşleri n=(534)	4,53	0,71	1,64	0,44
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,33	0,72		
	Öğretmen görüşleri n=(50)	4,48	0,79		
79. Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır. N=(603)	Veli görüşleri n=(537)	4,54	0,63	0,42	0,81
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,53	0,64		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,59	0,64		
80. Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır. N=(604)	Veli görüşleri n=(538)	4,68	0,52	5,82	0,05
	Yönetici görüşleri n=(15)	4,87	0,35		
	Öğretmen görüşleri n=(51)	4,82	0,43		
Notlar: (i) N= 604, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.					

Tablo 4.57 incelendiğinde p (anlamlılık) satırındaki madde 73, 74, 75, 78 ve 79. madde değerleri 0,05'den büyük olduğu için cevaplayıcı kitlesine göre değerlerin bu maddeler için anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmaktadır.

Fiziksel çevre sağlığı boyutu altındaki madde 76 , 77 ve 80 için ise p değeri 0,05'den küçük olduğu için, cevaplayıcı kitlesine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığın varlığından söz edilebilir. Bu farklılık fiziksel çevre sağlığı boyutunda da öğretmen ve yöneticilerin her bir maddeye verdikleri önem derecesinin velilere kıyasla daha yüksek olmasındandır. Ancak istatistiksel açıdan anlamlı olmasa da yalnızca madde 73'e velilerin eğitimcilerden daha fazla önem verdiği görülmektedir.

4.7. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartlara Göre Öğretmen/Yöneticilerin Okullarındaki Mevcut Durum Hakkında Görüşleri

Bu bölümde araştırmanın alt boyutlarını oluşturan konum, yapı, iç mekân, dış mekân ve fiziksel çevre sağlığına ilişkin standartlar doğrultusunda öğretmen/yöneticilerin okullarında mevcut durum hakkında ki değerlendirmeleri yer almıştır. Her bir alt boyuta ilişkin cevaplayıcılar tarafından **okullarında yetersiz görünen alanlar** tablolarda gri dolgulu şekilde gösterilmiştir.

Öğretmen ve yöneticilerin görev yaptıkları okulları “konum” boyutu açısından değerlendirmeleri Tablo 4.58’de sunulmuştur.

Tablo 4.58: Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki Konum Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri

KONUM	\bar{X}	σ
2.Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır.	4,70	0,93
3.Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır	4,62	0,96
4.Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır.	4,53	1,03
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır.	4,32	0,95
<i>Notlar: (i) n=66, (ii) ölçekte 1= Hiç ve 5= Tamamen anlamındadır, (iii) Friedman çifti yönlü Anova testine göre $\chi^2=21,838$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.58 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin çalıştıkları kurumda konum boyutuna göre değerlendirmelerinde, uygulanma derecesi en yüksek olan ifadenin “Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden

ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır” olduğu görülmektedir. Bununla beraber konum boyutu için tüm standartların okullarda **tamamen** uygun olduğu belirtilmiştir.

Öğretmen ve yöneticilerin görev yaptıkları okulları “yapı” boyutu açısından değerlendirmeleri Tablo 4.59’de sunulmuştur.

Tablo 4.59: Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki Yapı Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri

YAPI	\bar{X}	σ
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb.) düzenlenmelidir	4,74	0,51
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır	4,70	0,53
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır.	4,59	0,78
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır.	4,59	0,89
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır.	4,56	0,79
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır.	4,53	0,68
28. Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir.	4,47	1,03
11. Bina pencerelerden veya tavadan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır	4,39	0,86
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır	4,39	0,86
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır.	4,30	0,89
12. Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır	4,29	0,80
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm.den daha yüksek olmamalıdır.	4,18	1,21
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır	4,17	0,94
10. Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır.	4,15	1,14
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriliği ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb..).	4,14	1,11
6. Bina girişi rüzgarlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır.	4,11	1,20
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır	4,06	1,07
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır	4,06	1,09
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır.	4,02	1,23
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır.	3,97	1,48
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır	3,97	0,89
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir	3,89	1,28
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır.	3,68	1,41

Tablo 4.59'un Devamı

30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır.	3,32	1,49
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir.	2,77	1,63
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır.	2,64	1,61
24. Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır	2,39	1,60
<i>Notlar: (i) n=66, (ii) ölçekte 1= Hiç ve 5= Tamamen anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=398,716$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.59 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin çalıştıkları kurumda yapı boyutuna ilişkin maddelerde uygulanma derecesi en yüksek olanın, “Isıtma sistemi, bulunan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb.) düzenlenmelidir” olduğu görülmektedir. Madde 30,26, ve madde 25’in kurumlarda **kısmen** olduğu, “Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır” maddesinin ise okullarda **çok az** olduğu belirtilmiştir.

Öğretmen ve yöneticilerin görev yaptıkları okulları “iç mekân” boyutu açısından değerlendirmeleri Tablo 4.60’da sunulmuştur.

Tablo 4.60: Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki İç Mekân Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri

İÇ MEKÂN	\bar{X}	σ
33. Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar).	4,67	0,64
38. Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır.	4,38	0,99
37. Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır).	4,32	1,20
42. Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır	4,20	0,95
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır	4,11	1,01
40. Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlemesi yapılmalıdır.	4,02	1,18
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır	3,97	1,30
36. Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemeden yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır.	3,95	1,31
39. İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.	3,89	1,18
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetilecek şekilde planlanması gerekir.	3,88	1,43
32. Her çocuk için en az 3-4 m2 lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç).	3,80	1,22
47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır.	3,76	1,27

Tablo 4.60'ın Devamı

34. Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır.	3,58	1,25
41. Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır.	3,39	1,39
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır.	3,27	1,18
43. Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemlene fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır.	3,23	1,38
35. Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır.	2,94	1,41
<i>Notlar: (i) n=66, (ii) ölçekte 1= Hiç ve 5= Tamamen anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=232,650$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.60 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin çalıştıkları kurumda iç mekân boyutuna göre uygulanma derecesi en yüksek olan maddenin “Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar)” olduğu, “Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır” maddesi ve madde 41,48 ve 43’ün de kurumlarda **kısmen** olduğu belirtilmiştir.

Öğretmen ve yöneticilerin görev yaptıkları okulları “iç mekân eğitim materyalleri” boyutu açısından değerlendirmeleri Tablo 4.61’de sunulmuştur.

Tablo 4.61: Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri

İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	\bar{X}	σ
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır	4,42	1,16
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb..) bulunmalıdır.	4,35	0,94
55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır	4,26	1,11
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır	4,26	0,97
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler).	4,18	0,97
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır.	4,17	0,93
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır	4,15	1,14
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır	4,15	1,09

Tablo 4.61'in Devamı

54. Materyallerin düzenlemesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır.	4,15	1,20
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır	3,78	1,30
58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır.	3,40	1,56
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır.	3,25	1,10
<i>Notlar: (i) n=65, (ii) ölçekte 1= Hiç ve 5= Tamamen anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=152,114$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.61 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin çalıştıkları kurumda iç mekân eğitim materyalleri boyutuna göre uygulanma derecesi en yüksek olan standardın “Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır” olduğu, “Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır” maddesinin okullarda kısmen olduğu belirtilmiştir.

Öğretmen ve yöneticilerin görev yaptıkları okulları “dış mekân” boyutu açısından değerlendirmeleri Tablo 4.62’de sunulmuştur.

Tablo 4.62: Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki Dış Mekân Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri

DIŞ MEKÂN (AÇIK HAVA OYUN ALANI)	\bar{X}	σ
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır	4,38	0,89
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir	4,29	1,09
64. Açık alan personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır	4,27	0,97
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgar ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır.	4,18	0,89
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayaacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir	4,12	0,92
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir.	4,03	1,10
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m2 lik açık oyun alanı)	3,97	1,32
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır	3,44	1,29
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır.	3,36	1,34
<i>Notlar: (i) n=66, (ii) ölçekte 1= Hiç ve 5= Tamamen anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=94,844$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.</i>		

Tablo 4.62 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin çalıştıkları kurumda dış mekân boyutuna göre uygulanma derecesi en yüksek olan maddenin “*Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır*” olduğu, “*Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır*” maddesinin okullarda **kısmen** olduğu belirtilmiştir.

Öğretmen ve yöneticilerin görev yaptıkları okulları “dış mekân eğitim materyalleri” boyutu açısından değerlendirmeleri Tablo 4.63’te sunulmuştur.

Tablo 4.63: Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri

DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	\bar{X}	σ
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır.	3,68	1,27
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır.	3,26	1,37
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır	3,14	1,21
Notlar: (i) $n=66$, (ii) ölçekte 1= Hiç ve 5= Tamamen anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=15,388$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.		

Tablo 4.63 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin çalıştıkları kurumda dış mekân eğitim materyalleri boyutuna göre uygulanma derecesi en yüksek olan standardın “*Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır*” olduğu, “*Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır*” maddesi ile madde 71’in okullarda **kısmen** olduğu belirtilmiştir.

Öğretmen ve yöneticilerin görev yaptıkları okulları “fiziksel çevre sağlığı” boyutu açısından değerlendirmeleri Tablo 4.64’te sunulmuştur.

Tablo 4.64: Öğretmen/Yöneticilerin Okullardaki Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutuna İlişkin Değerlendirmeleri

FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	\bar{X}	σ
80. Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır.	4,47	0,88
79. Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır.	4,44	0,79
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır	4,39	0,94
74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt.su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır.	4,14	1,09
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır)	4,11	1,10
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır)	4,08	1,19
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır	3,70	1,32
78. Binada paratoner olmalıdır.	3,27	1,69
Notlar: (i) $n=66$, (ii) ölçekte 1= Hiç ve 5= Tamamen anlamındadır, (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre $\chi^2=76,060$; $p<0,001$ sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.		

Tablo 4.64 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin çalıştıkları fiziksel çevre sağlığına ilişkin standartlar boyutuna göre uygulanma derecesi en yüksek olan maddenin “*Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır*” olduğu görülmektedir. “*Binada paratoner olmalıdır*” maddesinin kurumlarda **kısmen** olarak değerlendirilmesi ise, bu düzeneğin kurumlarda çok fazla bulunmadığını göstermektedir.

4.8. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartlara Göre Okullarının Mevcut Durumu İle İlgili Öğretmen/ Yöneticilerin Görüş Farklılıkları

Bu bölümde öğretmen/yöneticilerin fiziksel çevre standartlarına göre okullarının mevcut durumuna ilişkin görüşlerinde; mesleki kıdeme, görev türüne ve çalıştıkları okul türüne göre farklılık olup olmadığı test edilmiştir.

4.8.1. Öğretmen/Yöneticilerin Mesleki Kıdemine Göre Okullarının Mevcut Durumuna İlişkin Görüş Farklılıkları

Bu bölümde öğretmen/yöneticilerin okullarındaki mevcut duruma ilişkin mesleki kıdeme göre, fiziksel çevre standartlarının her boyutta farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan fark testleri yer almaktadır.

Her boyut için yapılan test istatistik tablolarının *p* satırındaki değerler, tüm maddelerde 0,05'den büyük olduğu için, konum, yapı, iç mekân, iç mekân eğitim materyalleri, dış mekân, dış mekân eğitim materyalleri ve fiziksel çevre sağlığı boyutlarının değerleri mesleki kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermemiştir (**Ek 10**). Okuma kolaylığı sağlaması açısından, öğretmen/yöneticilerin **mesleki kıdemine göre** fiziksel çevre standartlarının her boyutunda okullarındaki mevcut duruma ilişkin yapılan test istatistikleri Ek 10'da verilmiştir.

4.8.2. Öğretmen/Yöneticilerin Görev Türüne Göre Okullarının Mevcut Durumuna İlişkin Görüş Farklılıkları

Bu bölüm öğretmen/yöneticilerin okullarındaki mevcut duruma ilişkin görev türüne göre, fiziksel çevre standartlarının her boyutta farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan fark testlerini içermektedir.

Yapılan test istatistik tablolarının *p* değerleri, tüm maddelerde 0,05'den büyük olduğu için, tüm boyutların değerlerinde görev türüne göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (**Ek 11**). Öğretmenlerin **görev türüne göre** fiziksel çevre standartlarının okullarındaki mevcut duruma ilişkin görüşlerinde tüm boyutlarda anlamlı bir farklılık görülmediği için, her boyuta ilişkin yapılan test istatistikleri okuma kolaylığı sağlaması açısından Ek 11'de verilmiştir.

4.8.3.Öğretmen/Yöneticilerin Çalıştıkları Kurum Türüne Göre Okullarının Mevcut Durumuna İlişkin Görüş Farklılıkları

Bu bölümde öğretmen/yöneticilerin okullarındaki mevcut duruma ilişkin çalıştıkları kurum türüne göre, fiziksel çevre standartlarının her boyutta farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan fark testleri yer almaktadır.

Her boyut için yapılan test istatistik tablolarının p satırındaki değerler, konum, iç mekân materyalleri, dış mekân materyalleri ve fiziksel çevre sağlığı boyutlarında, tüm maddelerde 0,05’den büyük olduğu için, çalışılan kurum türü değişkenine göre okulların mevcut durumu ile ilgili görüşlerde anlamlı bir farklılık göstermemiştir (Ek 12). Bu boyutlara ilişkin yapılan test istatistikleri de okumada kolaylık sağlamak açısından ekler kısmında verilmiştir.

Öğretmen/yöneticilerin çalıştıkları kurum türüne göre, okullarındaki mevcut duruma ilişkin yapı, iç mekân ve dış mekân boyutlarında p değerlerinin bazı alt maddelerde 0.05’ten küçük olduğu tespit edilmiştir. İstatistiki anlamda bir farklılık oluşturan bu değerlendirmeler, aşağıdaki tablolarda yer almıştır.

Öğretmen/yöneticilerin “yapı” boyutu açısından çalıştıkları kurum türüne göre görev yaptıkları okullardaki mevcut duruma ilişkin değerlendirmelerinin karşılaştırmalı analizi Tablo 4.65’te sunulmuştur.

Tablo 4.65: Çalışılan Kurum Türüne Göre Okullardaki Mevcut Duruma İlişkin Yapı Boyutu Farkları

YAPI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
5.Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,16	1,37	-1,14	0,25
	Özel Anaokulu n=(28)	3,71	1,61		
6. Bina girişi rüzgârlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,00	1,25	-1,01	0,31
	Özel Anaokulu n=(28)	4,25	1,14		
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,03	1,10	-0,24	0,81
	Özel Anaokulu n=(28)	4,11	1,03		

Tablo 4.65'in Devamı

8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,95	1,25	-0,36	0,72
	Özel Anaokulu n=(28)	3,82	1,33		
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm'den daha yüksek olmamalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,00	1,38	-1,11	0,27
	Özel Anaokulu n=(28)	4,43	0,92		
10. Pencere çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,00	1,25	-1,00	0,32
	Özel Anaokulu n=(28)	4,36	0,95		
11. Bina pencerelerden veya tavadan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,39	0,86	0,00	1,00
	Özel Anaokulu n=(28)	4,39	0,88		
12. Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,29	0,73	-0,28	0,78
	Özel Anaokulu n=(28)	4,29	0,90		
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb.) düzenlenmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,79	0,47	-0,95	0,34
	Özel Anaokulu n=(28)	4,68	0,55		
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriligi ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb.). N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,16	1,24	-0,82	0,41
	Özel Anaokulu n=(28)	4,11	0,92		
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,53	0,69	-0,08	0,94
	Özel Anaokulu n=(28)	4,54	0,69		
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,53	0,80	-0,55	0,59
	Özel Anaokulu n=(28)	4,61	0,79		
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,18	0,80	-0,37	0,71
	Özel Anaokulu n=(28)	4,14	1,11		

Tablo 4.65'in Devamı

18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,82	0,83	-1,97	0,05
	Özel Anaokulu n=(28)	4,18	0,94		
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,66	0,58	-0,47	0,64
	Özel Anaokulu n=(28)	4,75	0,44		
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,61	0,72	-0,22	0,82
	Özel Anaokulu n=(28)	4,57	0,88		
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,82	0,56	-2,48	0,01
	Özel Anaokulu n=(28)	4,29	1,15		
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,47	0,80	-0,96	0,34
	Özel Anaokulu n=(28)	4,29	0,94		
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,32	0,81	-0,29	0,78
	Özel Anaokulu n=(28)	4,29	1,01		
24. Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	1,74	1,11	-3,61	0,00
	Özel Anaokulu n=(28)	3,29	1,74		
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	2,08	1,51	-3,27	0,00
	Özel Anaokulu n=(28)	3,39	1,45		
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	2,24	1,48	-3,08	0,00
	Özel Anaokulu n=(28)	3,50	1,58		

Tablo 4.65'in Devamı

27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,89	1,27	-1,13	0,26
	Özel Anaokulu n=(28)	4,18	1,19		
28. Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,71	0,80	-2,38	0,02
	Özel Anaokulu n=(28)	4,14	1,21		
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,16	1,10	-1,04	0,30
	Özel Anaokulu n=(28)	3,93	1,09		
30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,26	1,48	-0,39	0,69
	Özel Anaokulu n=(28)	3,39	1,52		
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,76	1,28	-0,13	0,90
	Özel Anaokulu n=(28)	3,57	1,57		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1= Hiç ve 5= Tamamen anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.65 incelendiğinde, anlamlılık değerini gösteren p değeri (Madde18, 21, 24, 26, 25 ve 28 hariç) 0,05'den büyük olduğundan çalışılan kurum türüne göre anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Fakat Madde 18,21, 24, 25, 26 ve 28 için p değeri 0,05'den küçük olduğundan çalışılan kurum türüne göre anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılığın, madde 21 ve madde 28'de bağımsız resmi anaokullarının yapısında daha yüksek olduğu görülürken, madde 18, 24, 25 ve madde 26 resmi anaokullarına göre özel anaokullarında daha yüksektir.

Öğretmen/yöneticilerin "iç mekân" boyutu açısından çalıştıkları kurum türüne göre görev yaptıkları okullardaki mevcut duruma ilişkin değerlendirmelerinin karşılaştırmalı analizi Tablo 4.66'da sunulmuştur.

Tablo 4.66: Çalışılan Kurum Türüne Göre Okullardaki Mevcut Duruma İlişkin İç Mekân Boyutu Farkları

İÇ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç). N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,68	1,32	-0,82	0,41
	Özel Anaokulu n=(28)	3,96	1,07		
33.Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar). N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,74	0,55	-0,75	0,45
	Özel Anaokulu n=(28)	4,57	0,74		
34.Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,26	1,27	-2,52	0,01
	Özel Anaokulu n=(28)	4,00	1,12		
35.Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	2,76	1,57	-1,09	0,27
	Özel Anaokulu n=(28)	3,18	1,16		
36.Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemenin yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,82	1,43	-0,82	0,41
	Özel Anaokulu n=(28)	4,14	1,11		
37.Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır). N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,42	1,03	-0,14	0,89
	Özel Anaokulu n=(28)	4,18	1,42		
38.Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,37	1,00	-0,14	0,89
	Özel Anaokulu n=(28)	4,39	0,99		
39.İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,92	1,30	-0,69	0,49
	Özel Anaokulu n=(28)	3,86	1,01		
40.Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,08	1,24	-0,75	0,45
	Özel Anaokulu n=(28)	3,93	1,12		

Tablo 4.66'nin Devamı

41. Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,00	1,49	-2,48	0,01
	Özel Anaokulu n=(28)	3,93	1,05		
42. Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,21	0,93	-0,08	0,94
	Özel Anaokulu n=(28)	4,18	0,98		
43. Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemlene fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	2,82	1,27	-2,88	0,00
	Özel Anaokulu n=(28)	3,79	1,34		
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetebilecek şekilde planlanması gerekir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,68	1,63	-0,72	0,47
	Özel Anaokulu n=(28)	4,14	1,08		
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,18	0,90	-0,38	0,71
	Özel Anaokulu n=(28)	4,00	1,15		
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,05	1,21	-0,50	0,62
	Özel Anaokulu n=(28)	3,86	1,43		
47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,71	1,14	-0,93	0,35
	Özel Anaokulu n=(28)	3,82	1,44		
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,26	1,06	-0,37	0,71
	Özel Anaokulu n=(28)	3,29	1,36		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1= Hiç ve 5= Tamamen anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.66 incelendiğinde, p değeri 0,05'den büyük olduğundan çalışılan kurum türüne göre anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir. Fakat madde 34, 41 ve 43 için p değeri 0,05'den küçük olduğu için anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Her üç madde de özel anaokullarında mevcut durum daha iyi ortalamaya sahiptir.

Öğretmen/yöneticilerin “dış mekân” boyutu açısından çalıştıkları kurum türüne göre görev yaptıkları okullardaki mevcut duruma ilişkin değerlendirmelerinin karşılaştırmalı analizi Tablo 4.67’de sunulmuştur.

Tablo 4.67: Çalışılan Kurum Türüne Göre Okullardaki Mevcut Duruma İlişkin Dış Mekân Boyutu Farkları

DIŞ MEKÂN (AÇIK HAVA OYUN ALANI)	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m ² lik açık oyun alanı) N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,08	1,28	-0,85	0,40
	Özel Anaokulu n=(28)	3,82	1,39		
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,18	0,93	-0,95	0,34
	Özel Anaokulu n=(28)	3,82	1,28		
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,58	0,72	-2,12	0,03
	Özel Anaokulu n=(28)	3,89	1,37		
64. Açık alan personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,47	0,83	-2,00	0,05
	Özel Anaokulu n=(28)	4,00	1,09		
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgâr ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,32	0,77	-1,17	0,24
	Özel Anaokulu n=(28)	4,00	1,02		
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,39	0,82	-0,13	0,90
	Özel Anaokulu n=(28)	4,36	0,99		
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	4,24	0,85	-1,08	0,28
	Özel Anaokulu n=(28)	3,96	1,00		

Tablo 4.67'nin Devamı

68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,42	1,27	-0,20	0,84
	Özel Anaokulu n=(28)	3,29	1,46		
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır. N=(66)	Bağımsız Resmi Anaokulu n=(38)	3,63	1,20	-1,33	0,19
	Özel Anaokulu n=(28)	3,18	1,39		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1= Hiç ve 5= Tamamen anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.</i>					

Tablo 4.67 incelendiğinde, anlamlılık değerini gösteren p değerleri (madde 63 ve 64 hariç) 0,05'den büyük olduğundan çalışılan kurum türüne göre istatistiksel anlamlı bir farklılık yoktur. Fakat 63.ve 64. maddelerin anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.Bu iki madde de resmi bağımsız anaokulları mevcut durumda özel anaokullarına göre daha iyi ortalamaya sahiptirler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

Çalışmanın bu bölümünde alan çalışması sonucunda elde edilen bulgular, araştırmanın temel ve alt amaçları çerçevesinde ilgili literatür ve araştırmacının alan uygulama ve gözlem tecrübeleri dikkate alınarak değerlendirme ve yorumlamalarda bulunulmuştur.

5.1. Standart Olarak Önerilen İfadelerin Katılımcılara Göre Uygunluk Durumu

Araştırmada standart olarak önerilen ifadelerin “**standarda uygunluğu**” ile ilgili tüm katılımcıların görüşlerinin değerlendirildiği Tablo 4.1’e göre; önerilen ifadelerin veliler, öğretmenler ve yöneticiler tarafından büyük bir oranda “**standart**” olarak kabul edildiğini söyleyebiliriz. Özellikle; 13.,16.,21.,42.,51.,56.,57.,64.,75.,77. ve 80. maddeleri tüm katılımcılar ortak şekilde %100 oranında standart olarak kabul etmişlerdir. Paydaşların ortak olarak en yüksek oranda **standart** olarak kabul ettikleri bu standartlar, okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin değerlendirmeler yapılırken eğitimciler tarafından daha fazla dikkate alınabilir. Veli ve öğretmen-yönetici olarak ayrı ayrı ifadelerin standart olarak uygunlukları değerlendirildiğinde ise;

Veli açısından; maddelerin standart olarak uygun görülme oranı % 95-100 arasındadır. Bununla beraber çok az sayıda da olsa kimi katılımcılar, bazı ifadelerin standart için uygun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Çok az oranda bir velinin, standart için uygun olmadıklarını ifade ettiği maddeler içinde en yüksek oran % 4 uygunsuzluk oranı ile, “*Bina girişi rüzgarlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır*” maddesidir. Bu durum aynı zamanda çok yüksek oranda (%96) veli sayısının bu maddenin standart olmasını uygun gördükleri anlamına gelmektedir.

Öğretmen/yönetici açısından; katılımcılar % 94-100 arasında değişen oranlarla önerilen ifadelerin standart olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu maddelerin içinde öne çıkan en düşük oran ise öğretmen/yöneticiler tarafından değerlendirilen, % 9 uygunsuzluk oranları ile, “*Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir*” ve “*Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır*” maddeleridir. Bu durum yinede çok yüksek oranda (%91) öğretmen/yönetici görüşünün bu maddelerin standart olmasını uygun gördüklerini ifade etmektedir.

Hem veliler hem de eğitimler tarafından tüm maddelerin yüksek oranda uygunluğunun kabul görmesi, standart olarak önerilen ifadelerin, okul öncesinde eğitim ortamlarını değerlendirmeye yönelik bazı ölçeklerde, çalışmalarda ve yönergelerde fiziksel çevrenin kalitesine ilişkin önem atfedilen ifadeler olmasından kaynaklı olduğu düşünülebilir. Uygun görülen maddeler özellikle NAEYC Akreditasyon Performans Kriterleri (2007) ile ECERS-R (1998), CPERS (2012) gibi ölçeklerde de yer almaktadır.

5.2. Fiziksel Çevreye İlişkin Standartların Katılımcılara Göre Önem Dereceleri Değerlendirmeleri

Bu kısımda araştırmanın alt boyutları olan konum, yapı, iç mekân, iç mekân eğitim materyalleri, dış mekân, dış mekân eğitim materyalleri ve fiziksel çevre sağlığına ilişkin standartların velilere ve öğretmen/yöneticilere göre önem derecelerinin değerlendirilmeleri yapılmıştır.

5.2.1. Konum Boyutu

Velilere ve öğretmen/yöneticilere göre; hem veliler tarafından hem de öğretmen/yöneticiler tarafından standartların “**çok önemli**” şeklinde ifade edildiği görülmektedir (Bkz. Tablo:4.2 ve Tablo: 4.23). Maddeler içinde en çok önem tüm katılımcılar için, “*Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık*

gibi alanlar olmamalıdır” ifadesine aittir. Doğal çevre ortamından kaynaklanan bu alanlar çocuğun ve tüm çalışanların güvenliği açısından riskli ve tehlikeli alanlardır. Bundan dolayıdır ki tüm katılımcılar bu maddeyi çok önemli görmüş olabilirler. Kurum planlamaları yapılırken bu alanlara dikkat edilmesi gerekliliği noktasını TSE'nin TS 10347 (2001) sayılı genel kuralları ve Demiriz vd.'nin (2003) çalışması da işaret etmektedir.

5.2.2. Yapı Boyutu

Velilere göre; bu boyutta ki ifadeler **“oldukça önemli ve çok önemli”** arasında bir değer göstermektedir (Bkz. Tablo:4.3). Velilerin standartlarda en çok önemi *“Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır”* ifadesine verdikleri görülmektedir. Çocukların ihtiyaçları ve gün içerisinde yaptığı eğitim faaliyetlerin sıklığı dikkate alındığında (yemek, dinlenme ve faaliyetlerin öncesi ve sonrası el yıkama, tuvalet gereksinmesi, diş fırçalama vb. durumlar) ıslak mekânlar çocuklar tarafından çok fazla kullanılmaktadır. Bu alanların uygunsuzluğundan doğabilecek durumların (kayma ve düşmeye bağlı yaralanmalar, zemin kirliliğine bağlı kötü görünüm, koku vb. gibi) çocuklarında sağlığını olumsuz şekilde etkileyebileceği düşünüldüğünde, veliler bu nedenle bu maddeyi çok önemli görmüş olabilirler.

Öğretmen/yöneticilere göre; bu boyutta ki ifadelerin **“oldukça önemli ve çok önemli”** arasında bir değer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 4.24).Araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticiler tarafından en çok önemi *“Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır”* ifadesinin aldığı görülmektedir. Eğitimcilerin çok önemli gördükleri bu tespit, kurumlarda bu durumla ilgili ihtiyaçtan veya yaşanan problemlerden kaynaklı olabilir. Bunlar; bazı okul binaların başlangıçta anaokulu olarak planlanmayıp sonradan okula dönüştürülmesi, bazılarında mutfakların yemekhane ve faaliyet alanı olarak kullanımı, bazılarında ise daha bina tasarlanırken gerekli alan büyüklüğünün yapılmaması ya da alanda ki düzenlemelerin yetersiz olarak yapılmasıdır. Risk

oluşturabilen bu durumlar çocukların sağlığını etkilediği ve eğitimcilerin eğitimlerinde aksaklıklara neden olduğu için eğitimler tarafından bu boyut için daha önemli olarak belirtilmiş olabilir. Kurumlarda mutfak düzeninin önemine TSE 10347 sayılı (2001) genel kurallarında dikkat çekilmektedir.

5.2.3. İç Mekân Boyutu

Velilere göre; bu boyuta ilişkin standartların önem derecelerinin değerlendirilmesinde, tablo (Bkz. Tablo 4.4) sonuçları açısından, **“oldukça önemli ve çok önemli”** arasında bir değer aldığı görülmektedir. İç mekân boyutu içinde en çok önem veliler tarafından, *“Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır”* ifadesine verilmiştir. Okul öncesi dönem çocuklarının gelişimsel özellikleri ve sağlık durumları dikkate alındığında karşılaşılabilecek ve ilk yardım gerektiren bazı basit kazalar (birbirini ısırma, bir oyuncakla deriyi çizme, çarpışma, düşme, vb. durumlar) kurumlarda yaşanabilmektedir. Bu tür durumlarda kurumda bulunan sağlık personeli ya da öğretmen/yönetici tarafından küçük müdahalelerin yapılabilmesi açısından veliler, bu maddeyi çok önemli olarak tercih etmiş olabilirler. NAEYC (2007) Akreditasyon Kriterleri’nde velilerin bu görüşünü destekleyici nitelikte ilk yardım dolabının kurumda hazır bulundurulmasına ilişkin ifade yer almaktadır.

Öğretmen/yöneticilere göre; araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin iç mekân boyutu içinde en çok önemi *“Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine deşebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar)”* ifadesine verdikleri görülmektedir (Bkz. Tablo 4.25). Bu durumu eğitimcilerin bu şekilde değerlendirmesi araştırma açısından öngörülen bir durumdur. Çünkü çocukların boylarına uygun mobilya düzenlemesi çocuğun gelişimi ve eğitimi açısından çoğu öğretmenin eğitim ortamlarına ilişkin olmazsa olmaz kriterleri arasında yer alır.

5.2.4. İç Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu

Velilere göre; bu boyutta ki maddelerin “**oldukça önemli ve çok önemli**” arasında bir değer aldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 4.5). İç mekân eğitim materyalleri boyutu içinde en çok önem “*Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır.*” ifadesinde yer almıştır. Velilerin çok önemli gördüğü bu durum, uluslar arası kabul görmüş çoğu ölçek ve program kriterleri içeriğinde (NAEYC, 2007; ECERS-R, 1998) ve TSE 10347 sayılı (2001) genel kurallarında yer almaktadır.

Öğretmen/yöneticilere göre; iç mekân eğitim materyalleri boyutu açısından tüm ifadelerin “**çok önemli**” olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo 4.26). Araştırmaya katılan öğretmen/yöneticilerin iç mekân eğitim materyalleri boyutu içinde en çok önemi “*Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır.*” ifadesine verdikleri görülmektedir. Bu durumu eğitimcilerin yine bu şekilde değerlendirmeleri, araştırma açısından öngörülen bir durumdur. Çünkü materyallerin çocuk tarafından görülebilirliği ve ulaşılabilirliği, 1900’lü yıllarda M. Montessori’nin gözlemlerine dayalı geliştirdiği eğitim modelinde yer alan çevre düzenlemesine ilişkin ilkelerinden biri olup, tarihsel süreç içerisinde kabul görmüş ve halen uygulamalarda yer almaktadır. Eğitimciler tarafından bu madde çocuk için hazırlanan eğitim ortamları için elzem gördükleri bir düzenleme olup, NAEYC (2007) ve ECERS-R (1998) içeriklerinde yer alır.

5.2.5. Dış Mekân Boyutu

Velilere göre; ifadelerin “**oldukça önemli ve çok önemli**” arasında bir değer aldığı tespit edilmiştir (Bkz. Tablo 4.6). Araştırmaya katılan öğrenci velileri dış mekân boyutu içinde en çok önemi “*Açık alan personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır*” ifadesine vermişlerdir. Eğitim alan çocukların gelişimsel özellikleri doğrultusunda, bu yaş grubu çocukların görme ve işitme mesafesinde yetişkin gözetimine ihtiyaçları vardır (NAEYC, 2007 ve Okul Öncesi Eğitim Programı, 2006). Bu durumun iç mekânda ki geçerliliği dış mekânda daha fazla artmaktadır. Açık alanda yaşanabilecek tehlikeli ve riskli durumların

engellenebilmesi ve kontrolü için mekânda düzenleme yapılması gerekliliğinden dolayı veliler bu durumu daha önemli belirtmiş olabilirler.

Öğretmen/yöneticilere göre; dış mekân boyutu içinde en çok önem “*Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir*” ifadesine aittir (Bkz. Tablo:4.27). Kimi eğitimciler için açık alanlar çocuğu kontrol zorluğu yaşatmasından dolayı tehlikeli ve riskli olarak değerlendirilebilmektedir. Alat vd.’nin (2012) yapmış olduğu çalışma ve TSE 10347 (2001) sayılı genel kuralları bu görüşü destekler niteliktedir. Özellikle ülkemizde okul öncesi eğitim kurumlarında olması gereken eğitimci-çocuk oranının çok üzerinde bir sayı ile eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmeye çalışıldığı için, doğal olarak eğitimler çocukların dışarı çıkışlarını engelleyebilmek, dışarıdan gelebilecek tehlike unsurlarını azaltabilmek ve böylelikle daha kolay kontrolü sağlayabilmek düşüncesiyle açık oyun alanı için bu maddeyi çok önemli olarak değerlendirmiş olabilirler.

5.2.6. Dış Mekân Eğitim Materyalleri Boyutu

Velilere ve öğretmen/yöneticilere göre; bu boyutta en çok önem “*Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır*” ifadesinde belirtilmiştir (Bkz. Tablo: 4.7 ve 4.28). Bu yaş grubu çocuklar için açık alanda en çok tercih edilen oyun ekipmanlarında (kaydırak, denge tahtaları, tahtaravalli, vb.) oyun oynamaları ve çocukların ellerini kullanarak sanat malzemeleriyle çalışması, çocuğun ince ve kaba motor gelişimine katkı sağladığı için hem eğitimler, hem de veliler bu maddeye daha fazla önem atfetmiş olabilirler.

5.2.7. Fiziksel Çevre Sağlığı Boyutu

Velilere göre; bu boyut içinde en çok önemi “*Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları*

bulunmalıdır” ifadesi göstermektedir (Bkz. Tablo: 4.8). Toplu yaşam alanı olan okul öncesi eğitim kurumlarında sağlıklı ve hijyen ortamlar, bu yaş grubu çocukların gelişim özellikleri ve sağlık durumları dikkate alındığında sağlık problemlerinin görülme sıklığını azaltmaktadır. Bunun için kurumlarda gerekli temizlik malzemelerinin ve ekipmanlarının temini bir gerekliliktir. Bu durum uluslar arası kabul görmüş çoğu ölçek ve program kriterleri içeriğinde de (NAEYC,2007; ECERS-R,1998) sanitasyon kısmının özellikle detaylandırılmasında yol açmıştır.

Öğretmen/yöneticilere göre; fiziksel çevre sağlığı boyutu için tüm ifadelerin “**çok önemli**” değer aldığı görülmektedir(Bkz. Tablo 4.29). Bu boyut içinde en çok önemi “*Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır)*” ifadesinin aldığı görülmektedir. Bu durum sağlıklı ve hijyenik eğitim ortamlarının sağlanması ve yanlış uygulamalardan kaynaklanabilecek sağlık problemlerinin yaşanmaması için eğitimler açısından daha önemli olarak değerlendirilmiş olabilir.

5.3. Katılımcıların Çeşitli Özelliklerine ve Gruplarına Göre Standartların Önem Derecelerine İlişkin Fark Testleri Değerlendirmeleri

Bu bölümde velilerin ve öğretmen/yöneticilerin çeşitli özelliklerine (veli eğitim durumu, çocuğunu gönderdiği okul türü, öğretmen/yöneticilerin mesleki kıdemi, görev türü ve çalıştığı kurum türü) ve gruplarına (veli, öğretmen ve yönetici) göre, okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye yönelik standartların farklılığına ilişkin yapılan fark testlerinin değerlendirmesi yapılmıştır.

5.3.1. Katılımcıların Çeşitli Özelliklerine Göre Fark Testleri Değerlendirmeleri

Bu kısımda katılımcıların çeşitli özelliklerine (*veli eğitim durumu, çocuğunu gönderdiği okul türü, öğretmen/yöneticilerin mesleki kıdemi, görev türü ve çalıştığı kurum türü*) göre fark testlerinin değerlendirmeleri yer almıştır.

5.3.1.1. Velilerin Özelliklerine Göre Değerlendirmeler

Bu bölümünde tezin dördüncü bölümü “Bulgular” kısmında Tablo:4.9 ile Tablo 4.22. arasında ayrıntılı bir şekilde yer alan fark testlerine ilişkin, istatistiksel bakımdan anlamlı olanlar içinden araştırmacının önemli gördüğü bazı bulgular değerlendirilmiştir.

Velilerin **eğitim durumuna** ve **çocuklarını gönderdikleri okul türüne** göre standartları her boyuta ilişkin genel anlamda değerlendirdiğimizde istatistiksel açıdan çoğu maddede anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Bunun nedeni; çoğu velilerin sosyo-kültürel veya sosyo-ekonomik durumlarının ne olursa olsun, okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerinin pek çok noktada ortak olmasından kaynaklanmaktadır. Yamamoto ve Li (2012)’nin ABD’de yaptığı çalışma da bu görüşü destekler niteliktedir. Bununla beraber istatistiksel bakımdan anlamlı olanlar içinden araştırmacının önemli gördüğü bazı bulgular aşağıda ele alınmıştır.

Velilerin eğitim durumuna göre (Bkz. Tablo: 4.9 - Tablo:4.15); özellikle hem iç hem de dış mekân eğitim materyalleri ve dış mekân boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Diğer boyutların alt maddelerinde anlamlı farklılık gösterenler ise daha çok velinin eğitim seviyesi arttıkça daha fazla önemli gördüğü maddelerdir. Bu durum bize eğitim düzeyi arttıkça velilerin fiziksel çevreye ilişkin bilinç düzeyinde artış olduğunu göstermektedir. **Bundan farklılık gösteren** maddeler içinde ise özellikle dikkati çeken; **iç mekân** boyutuna ilişkin “*Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır*” maddesi olup, aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlıdır. Bu sonuçlar dikkate alındığında eğitim düzeyi düşük olan velilerin, öğretmenlerden çocuklarının etkinlik ve gelişimleri ile ilgili daha fazla geri bildirim elde

edebilecekleri alan talebinde buldukları görülmektedir. Nitekim bu, eğitim düzeyi düşük olan velilerin, istatistiksel olarak anlamlı olmasa da aynı boyutta yer alan “*Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözleme fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır*” maddesine yüksek öğretimli velilerden daha yüksek derecede önem vermeleriyle (4,29) de örtüşmektedir.

Velilerin çocuklarını gönderdikleri okul türüne göre; (Bkz. Tablo:4.16-Tablo:4.22) konum,yapı ve fiziksel çevre sağlığı boyutlarındaki bazı maddeler hariç, diğer tüm boyutlarda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. **Konum boyutunda** farklılık gösteren “*Mezarlık,cezaevi,vb. alanlara uzak olmalıdır*” maddesidir. Özel anaokullarına çocuklarını gönderen velilerin bu maddeye resmi anaokullarına gönderenlere göre daha fazla önem vermeleri, özel anaokullarının daha çok şehir merkezlerinde bu yapılara daha yakın konumlanmaktan dolayı, kendilerinin ve çocuklarına ilişkin psikolojik etkilenmelerden kaynaklı olabilir. Çünkü araştırma örnekleminde yer alan 4 özel anaokulu konum itibarı ile mezarlıklara çok yakın okullardı. **Yapı boyutunda farklılık** gösteren maddelerden biri; “*Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır*” maddesidir. Daha öncede belirtildiği gibi; bazı kurumların mutfak konusunda ki yetersizlikleri; mutfakların yemekhane ve çocukların faaliyet alanı olarak kullanımı, ya da daha bina tasarlanırken gerekli alan büyüklüğü ve düzenlemenin yetersiz olarak yapılmasından dolayı çocuklarını resmi anaokullarına gönderen veliler bu maddeyi diğerlerine göre daha önemli olarak değerlendirmiş olabilirler. Bu boyutta ki anlamlılık gösteren diğer madde ise; “*Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır*” maddesidir. Bu maddeyi daha önemli görenler özel anaokuluna çocuklarını gönderen velilerdir. Özel anaokulları çoğunlukla farklı amaçla yapılmış binaların sonradan eğitim binasına dönüştürülmesi şeklinde yapılandıkları için, özellikle şehir merkezinde bulunanlarda mekân kısıtlamasından dolayı otopark sorunları yaşanabilmektedir. Dolayısıyla yaşanan bu problem, çocuklarını özel anaokullarına gönderen velilerin bu maddeye daha yüksek derecede önem vermelerine yol açmış olabilir.

5.3.1.2. Öğretmen/Yönetici Özelliklerine Göre Değerlendirmeler

Bu bölümde tezin dördüncü bölümü “Bulgular” kısmında Tablo:4.30 ile Tablo:4.50. arasında ayrıntılı bir şekilde yer alan fark testlerine ilişkin, istatistiksel bakımdan anlamlı olanlar içinden araştırmacının önemli gördüğü bazı bulgular değerlendirilmiştir.

Öğretmen/yöneticileri kıdeme göre, görev türüne göre ve çalıştıkları kurum türüne göre fiziksel çevre standartlarını her boyuta ilişkin genel anlamda değerlendirdiğimizde; istatistiksel açıdan çoğu boyutta anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Bunun nedeni, çoğu öğretmen ve yöneticilerin aldıkları eğitimden kaynaklı mesleki yeterlilikleri gereği olabilir. Oluşan bazı anlamlı farklılıklarda öğretmenlere yönetimin mevcut sınırlamalar dahilinde sunabildiği imkanlardan dolayı gerçekleşmiş olabilir. Bu farklılıklar arasında araştırmacının önemli gördüğü bazı bulgular aşağıda ele alınmıştır.

Kıdem durumu dikkate alındığında; (Bkz. Tablo:4.30-4.36), yalnızca **iç mekân eğitim materyallerinde** bir maddede anlamlı bir farklılık vardır. Bu; “*Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır*” maddesidir. Meslekte kıdemi 1-5 yıl arasında olan yeni nesil öğretmenler bu maddeye daha fazla önem vermişlerdir. Meslekte 21 yılın üstünde olan öğretmenlerde bu maddeyi çok önemli olarak değerlendirmiş olsalar da, genç öğretmenler açısından bu madde daha anlamlı görünmektedir. Bunun nedeni yenilenen eğitim programları çerçevesinde genç nesil öğretmenlerin farklı eğitim yaklaşımlarını sınıflarında daha fazla uygulama imkanı bulabilmelerinden, programda çocukların doğal materyallerle çalışmalara gittikçe daha fazla ağırlık verilmesinden ve sınıflarda gerçek ve gerçeğe yakın eğitim materyallerinin artık daha fazla bulundurulmasından kaynaklı olabilir (Okul Öncesi Eğitim Programı, 2006; 2012). Feyman (2006), yaptığı bir çalışmada mesleki kıdemi az olan, genç öğretmenlerin sınıf kalitesini kıdemli öğretmenlere göre daha fazla önemsediklerini belirtmiştir.

Görev türü dikkate alındığında; (Bkz. Tablo:4.37-4.43) yalnızca iki boyutta birer madde de istatistiksel bakımdan anlamlı farklılıklar vardır. Bu maddeler **yapı**

boyutunda; “Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır”, **İç mekânda** ise; “Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır” maddeleridir. Her iki maddeye de öğretmenler yöneticilere kıyasla daha fazla önem atfetmektedir. Çünkü iki maddede çocukların genel sağlıklarına ilişkin durumlarda öğretmenlerin kısa sürede çocuğa müdahale edebilmesi için en çok ihtiyaç hissettikleri hususlardır.

Çalışılan kurum türü dikkate alındığında; (Bkz. Tablo:4.44 - 4.50) bağımsız resmi anaokulları ile özel anaokulları arasında her bir maddeye verilen önem derecesinde farklılıklar gözlenmekte olup, bunlardan bazıları istatistiksel açıdan anlamlıdır. Bunlar içinde öne çıkanları şu şekilde yorumlamak mümkündür:

Yapı boyutunda istatistiksel bakımdan farklı olan maddelerde özel anaokulu eğitmenlerinin her bir maddeye daha yüksek derecede önem verdikleri görülmektedir. Bunun tek istisnası; “Duvar köşelerinin keskinliği ve sivrililiği ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb.)” maddesi olup, bu maddeye resmi anaokullarının eğitmenleri daha fazla önem vermektedir. Bu durum ya anaokullarının bina yapımı aşamasında duvarlarda bu şekilde bir yapılandırma olması gerekliliği konusunda uzman görüşlerine yeterince yer verilmemesinden; yapının yapıldığı dönemlerde ki teknolojik ve ekonomik imkansızlıklardan dolayı kurumda bu durumun mevcut olmamasına dayalı yaşanan problemler (çarpma,vurma,derinin kesilmesi sonucu, yaralanma, kanama,vb.durumlar) sonucu bu şekilde tespit edilmiş olabilir. Ya da duvarların bariyerlenmesi ve ya keskinliğinin ortadan kaldırılması çocuklara ortamda daha rahat hareket etme imkanı sağladığı için bunu gözlemleyen bağımsız resmi anaokulu eğitmenleri bu maddeye, özel anaokullarında çalışanlara göre daha fazla önem atfetmiş olabilirler. **İç mekânda** özel anaokullarında çalışan eğitmenler “Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemedен yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır” maddesine daha fazla önem verirken, **dış mekân boyutunda** “Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir” maddesine resmi anaokulları eğitmenleri daha fazla önem vermişlerdir. Son yıllarda yeni açılan bağımsız resmi anaokullarında, açık hava oyun alanlarını düzenlerken daha geniş

mekan düzenlemesi yapılmaktadır. Öğretmenlerin almış oldukları alan eğitimlerinin gereği çocukların yaş grubuna, ilgi ve ihtiyaçlarına göre alan düzenlemelerinin gerekliliğini bilmeleri ve bu alanlarda çocukların ihtiyacına cevap verebilecek düzenlemeler yapılmasıyla çocuğun gelişimine yaptığı katkıyı gözlemlerinden hareketle bu maddeyi oldukça önemli olarak değerlendirmiş olabilirler.

5.3.2. Cevaplayıcı Gruplara (Öğretmen, Yönetici ve Veli) Göre Fark Testlerinin Değerlendirilmesi

Dördüncü bölümdeki “Bulgular” kısmında (Bak: Tablo:4.51-4.57) cevaplayıcı üç grubun (öğretmenler, yöneticiler ve veliler) karşılaştırılmasına göre fiziksel çevre standartlarına ilişkin fark testleri analiz edildiğinde, iki temel hususun ön plana çıktığı görülmektedir. Bunlardan ilki; fiziksel çevre standartlarına ilişkin maddelere paydaşların çoğunlukla **çok önemli ve oldukça önemli** arasında değer verdikleri görülmüştür. Bu husus bize daha öncede belirtildiği gibi fiziksel çevre standartlarına yönelik maddelere ilişkin katılımcılar nezdinde bir fikir birliği olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte ikinci husus; velilerle kıyaslayınca profesyonellerin, başka bir ifade ile öğretmen ve yöneticilerin sonuçları beraber değerlendirildiğinde her boyutta her bir maddeye verdikleri önem derecesinin velilere göre daha yüksek olmasıdır. Bu durum araştırmada öngörülen bir durumdur. Bunun nedenleri irdelenecek olursa; öğretmenlerin almış oldukları eğitimleri gereği fiziksel çevreye ilişkin bir kurumda bulunması gereken nitelikler konusunda bilgi ve deneyimlerinin velilere göre daha fazla olması; geliştirilen eğitim programları ve alınan hizmet-içi eğitimlerle bu konuda ki bilgilerinin sürekli güncellenmesi ve yine aldıkları eğitim ve çocuklar üzerinde yaptıkları gözlemlerle fiziksel çevreye ilişkin yapılan her iyileştirmenin ve düzenlemenin çocuğun gelişimine yapacağı katkının bilincinde olmalarındandır. İstatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olmasa da 80 maddenin yalnızca 3 maddesi veliler açısından öğretmenlere göre daha yüksek olarak değerlendirilmiştir. Bu maddelerde çocuklarını gözleme ve engellilik durumu için gerekli düzenlemeler ve içme suyunun güvenirliliği ile ilgili olan maddelerdir.

5.4. Öğretmen/Yöneticilerin Okullarındaki Mevcut Durum Hakkında Görüşlerine İlişkin Değerlendirmeler

Bu kısımda fiziksel çevre standartları olarak önerilen maddeler doğrultusunda öğretmenlerin okullarında ki mevcut durumlarına ilişkin yaptıkları değerlendirmeler yer almıştır.

Bu analizde temel amaç fiziksel çevre standartları konusunda öğretmenlerin okullarındaki mevcut durumlarına ilişkin değerlendirmeleri ışığında fiziksel çevre standartları konusunda **iyileştirme yapılması gereken alanları** belirlemektir. Bunun için Erişen (2011) tarafından önerilen tabloda ki (Bkz. Tablo:3.12) sınır değerleri (“kısmen” ve altında ki değerler) dikkate alınarak değerlendirmelerde bulunulmuştur. Bu bağlamda fiziksel çevreye ilişkin standartların toplam 13 maddesi öğretmenler tarafından kurumlarında yetersiz olarak değerlendirilmiş olup, bunlardan 3 maddesi istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık arz etmektedir. **Konum boyutu** açısından değerlendirildiğinde okullarda yetersiz olarak değerlendirilen bir madde söz konusu değildir. **Yapı boyutu** açısından ise; “*Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır*”; “*Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir*”; “*Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır*”, “*Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır*” maddeleri öğretmen ve yöneticiler tarafından kurumlarında yetersiz görülmüştür. **İç mekân boyutu** dikkate alındığında ise; “*Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır*”; “*Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır*”; “*Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemleme fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır*”; “*Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır*” hususları iyileştirme alanları olarak ön plana çıkmaktadır. **İç mekân eğitim materyalleri boyutunda** ise; “*Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır.*” maddesi, **dış mekân boyutunda**; “*Hayvan bakımı ve bitki*

*yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır.” maddesi, **dış mekân eğitim materyalleri boyutunda** ; “Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır”. “Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır” maddeleri, **fiziksel çevre sağlığı boyutunda** ise; “Binada paratoner olmalıdır” maddesi öğretmen ve yöneticiler tarafından okullarında yetersiz olarak değerlendirilen hususlardır. Burada eğitimler tarafından okul yeterlilikleri olarak belirtilen bu maddelerin bazılarının (“Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır”; “Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır”; “Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır”; “Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemleme fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır“, “Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır”) standartların önem derecelenmesinde, veliler tarafından oldukça önemli ve çok önemli olarak değerlendirildiğini görmekteyiz. Aslında eğitimler tarafından kurumların mevcut durumunda yetersizlik olarak belirtilen maddelerin, okullarda velilerinde gözlemlediklerini ve bu nedenle o maddeleri daha fazla önemli olarak değerlendirmiş olabileceklerini söyleyebiliriz. Bu durumun kurum ile ilgili değerlendirmelerde velilerin önemli gördüğü noktaları eğitimlerin es geçmemelerini, okulda iyileştirme yapabilecekleri alanlar konusunda (yapı boyutu hariç) önemli ip uçları oluşturabildiği söylenebilir. Fakat, kurumun tasarımında ve yapımında yapılan yetersizliklerin (hasta çocuk odası, spor salonu, otopark düzenlemesi, paratoner, bina çevresi ve havuz, gölet gibi yerlerin etrafının çevrenmesi) daha çok çocukların sağlık, güvenlik ve gelişimleri açısından iyileştirme yapılması gereken alanlar olduğunu ve bunları revize etmenin çok fazla maliyet gerektirdiği için çoğu kurumun bu yetersizlikleri gideremediğini söyleyebiliriz. Okulların mevcut durum değerlendirmesinde engellilere ilişkin maddelerin yetersizliği neredeyse ortaktır. Boyutların ilgili alt maddelerinin önem derecelerinde hem veli hem de öğretmen/yöneticiler için bu durum çok önemli görülmesine rağmen, “engellilere ait materyaller ve düzenlemelerin” çoğu okul öncesi kurumunda mevcut olmaması (en azından Konya*

örneği için) bu kurumlarda öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine yönelik yaşadıkları zorlukların nedenlerinden birini de ortaya koymaktadır.

5.5. Çalışılan Kurum Türüne Göre Öğretmen/Yöneticilerin Okullarındaki Mevcut Durum Hakkında Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Çalışmanın bu bölümünde öğretmen/yöneticilerin **çalıştıkları kurum türüne göre**, fiziksel çevreye yönelik standartlara ilişkin, okullarındaki mevcut durum yeterlilik düzeyinin her boyutta farklılık gösterip göstermediği değerlendirilmiştir.

Her boyut için ilgili *p* değerleri dikkate alındığında, **konum, iç mekân eğitim materyalleri, dış mekân eğitim materyalleri ve fiziksel çevre sağlığı boyutlarında** çalışılan kurum türüne göre istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (**Bkz. Ek 12**). Bu durum binanın baştan konumlandırılmasında ve fiziksel çevre sağlığına ilişkin unsurlarda kurumlarda temel bir farklılığın olmadığını, iç ve dış mekana ilişkin eğitim materyallerinin kısmen de olsa kurumlarda mevcut olduğunu göstermektedir. Tespit edilen bu durum Solak'ın (2007) yapmış olduğu çalışma sonuçları ile örtüşmektedir.

Öğretmen/yöneticilerin **çalıştıkları kurum türüne göre**, fiziksel çevreye yönelik standartların okulların mevcut durumuna ilişkin **yapı** (6 madde), **iç mekân** (3 madde) ve **dış mekân boyutunun** (2 madde) bazı alt maddelerinde istatistiksel bakımdan anlamlı farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir (Bkz. Tablo:4.65-4.67). **Yapı boyutu** dikkate alındığında; “Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır”; “Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır”; “Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır”; “Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır”; “Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir”; “Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir” maddelerinde kimi zaman bağımsız resmi (2 madde), kimi zamanda

özel ana okulu ortalamalarında (4 madde) daha yüksek değerler olduğu tespit edilmiştir. Çünkü mevcut durumda yetersiz olan bu maddeler ister resmi, ister özel anaokulunda olsun daha öncede belirtildiği gibi kurumların tasarım ve yapım aşamasında ortaya çıkan yetersizliklerdir (tuvaletler, mutfak, hasta çocuk odası, spor salonu, bina çevresi düzenlemesi). Ortaya çıkan bu sonuç Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimi: Hizmete Duyulan İhtiyaçların Saptanması Raporu’nda (2002) belirtilen üç ilde yapılan (İstanbul, Van, Diyarbakır) araştırma sonuçları ve Ünüvar’ın (2011) araştırma sonuçları ile örtüşmektedir.

İç mekân boyutu açısından bir değerlendirme yapıldığında ise; *“Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır”*; *“Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır”*; *“Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemleme fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır”* maddelerine ilişkin mevcut durum yeterlilik düzeyleri özel anaokulu çalışanları tarafından daha yüksek değerlendirilmiştir. Burada en dikkat çeken nokta; özel anaokullarında velilerin çocukları hakkında bilgi edinebilecekleri ve çocuklarını ve öğretmenleri gözlemleyebilecekleri düzenlemelerin resmi okullara göre daha yeterli oluşudur. Bu maddeler daha önce de belirtildiği gibi velilerin yüksek derecede önem verdikleri maddelerdir. Özel anaokullarında veli memnuniyetine verilen öncelik (tanıtım, reklam, rekabet, aynı kurumun ilköğretim basamağına geçişi sağlama, eğitmen kontrolü, vb.), resmi anaokullarına göre daha fazla olduğu için, iletişim ile ilgili olan bu alanların düzenlemelerinin resmi anaokullarına göre daha istenilen nitelikte olduğunu söyleyebiliriz. Göl-Güven (2009) yapmış olduğu araştırmasında özel anaokulları ile ilgili benzer durum tespitlerinde bulunmuştur.

Dış mekân boyutunda ise; *“Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir”* ve *“Açık alan personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır”* maddelerinin yeterlilik düzeyleri bağımsız resmi anaokullarında daha yüksek değerlendirilmiştir. Buna durumda, özel anaokullarının açık hava oyun alanlarına ilişkin çevre düzenlemesinin, bağımsız resmi anaokullarına göre daha yetersiz düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuçları açıklanmış ve okul öncesi eğitimde standart belirlemeye, okul öncesi eğitimde kalitenin geliştirilmesine, okul öncesi eğitimde fiziksel çevre standartlarının geliştirilmesine ve fiziksel çevre standartları bağlamında mevcut duruma ilişkin yetersizliklerin iyileştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

6.1. Sonuçlar

Yapılandırılmış öğretimin ilk aşaması olarak tanımlanabilecek okul öncesi eğitim, toplumsal değişimi ve gelişimi yaratacak bireylerin yetiştirilmesinde üstlendiği ciddi sorumluluğu nedeniyle kaliteli olma zorunluluğunu taşır. Bu alanda kalitenin sağlanabilmesi, kalite standartlarının oluşturulması ve kalite sürecinin geliştirilmesi ile mümkün olabilecektir. Bu çalışmanın genel amacı, 3-6 yaş çocuklarına eğitim veren okul öncesi eğitim kurumlarında sistemin kalitesini etkileyen fiziksel çevreye yönelik kalite standartlarını, eğitimin ortak paydaşları olan *veli*, *öğretmen* ve *yönetici* görüşlerine dayalı olarak tespit etmektir. Araştırmanın alt amaçları doğrultusunda **7 boyut** ve **80 maddede** oluşan fiziksel çevre standartlarının uygunluğu ve önem derecesinin belirlenmesi ile önerilen standart maddeler bağlamında okullardaki mevcut durumun yeterlilik düzeyinin değerlendirmeleri de yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar aşağıdadır:

6.1.1. Standart Olarak Önerilen İfadelerin Uygunluğuna İlişkin Sonuçlar

Fiziksel çevreye ilişkin önerilen ifadelerin **velilere göre** uygun görülme oranı % 95-100, **yönetici/öğretmenlere göre** ise % 94-100 arasındadır. Bu bize, araştırmada fiziksel çevreye ilişkin önerilen ifadeleri tüm katılımcıların (veliler ve yönetici/öğretmenler) “**standart**” olarak kabul ettiklerini göstermektedir.

6.1.2. Fiziksel Çevre Standartlarının Önem Derecelerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın alt boyutları olan konum, yapı, iç mekân, iç mekân eğitim materyalleri, dış mekân, dış mekân eğitim materyalleri ve fiziksel çevre sağlığına ilişkin standartların velilere ve öğretmen/yöneticilere göre önem derecelerinin değerlendirmeleri yapıldığında, uygun olarak görülen tüm standart maddelere tüm paydaşlar tarafından “çok önemli” ve “oldukça önemli” arasında dereceleme yapılmış, fiziksel çevreye ilişkin tüm standartlar **önemli** bulunmuştur.

6.1.3. Katılımcıların Çeşitli Özelliklerine Göre Standartların Önem Derecelerinde Oluşan Farklılıklara İlişkin Sonuçlar

Katılımcıların çeşitli özelliklerine (**veli eğitim durumu, çocuğunu gönderdiği okul türü, öğretmen/yöneticilerin mesleki kıdemi, görev türü ve çalıştığı kurum türü**) göre standartların önem derecelerinde farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan değerlendirmelerde; **velilerin eğitim durumuna ve çocuklarını gönderdikleri okul türüne** göre, her boyuta ilişkin çoğu maddede genel anlamda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Velilerin eğitim durumu değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı farklılık gösteren bazı maddeler, velinin eğitim seviyesi arttıkça daha fazla önem verdiği fiziksel çevre koşullarıdır. Bunlar genellikle; bina konumu, zemin yapısı, bina çevresi ve kurum içi alanların güvenliği, ergonomik mobilyalar ve engelliler için yapılan düzenlemelerle ilgilidir. Velilerin çocuklarını gönderdikleri okul türüne göre (bağımsız resmi anaokulu ve özel anaokulu) birkaç maddede görülen farklılıklar ise; daha çok yapı boyutunda olup, kurum mutfağı ve otopark alanlarına ilişkindir. **Öğretmen/yöneticilerin kıdeme göre, görev türüne göre ve çalıştıkları kurum türüne göre** her boyuta ilişkin standartların genel anlamda farklılık gösterip göstermedikleri değerlendirildiğinde ise; istatistiksel açıdan çoğu boyutta anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Bu durum çoğu öğretmen ve yöneticilerin eğitimleri gereği sahip oldukları mesleki yeterliliklerinden kaynaklı olabilir. Çünkü öğretmenlerin çoğu maddeye verdikleri önem, öğretmenlerin durumu, konumu ya da çalıştığı okulu ne olursa olsun çok fazla değişiklik göstermemiştir.

6.1.4. Öğretmen, Yönetici ve Veli Gruplarına Göre Standartların Önem Derecelerinde Oluşan Farklılıklara İlişkin Sonuçlar

Cevaplayıcı üç grubun (öğretmenler, yöneticiler ve veliler) karşılaştırılmasına göre, standartların önem derecelerinde farklılık görülüp görülmediğine ilişkin yapılan değerlendirmelerde; öne çıkan en önemli husus; her boyutta fiziksel çevre standartlarına ilişkin maddelere tüm paydaşlar tarafından çoğunlukla **“çok önemli ve oldukça önemli”** arasında yüksek düzeyde önem verilmesi ve maddelerin önemi üzerinde bir ortak bir görüşün ortaya çıkmış olmasıdır. Diğer önemli nokta ise; sahip oldukları alan bilgisine istinaden **“profesyoneller”** olarak ifadelendirdiğimiz öğretmen ve yöneticilerin sonuçları birlikte değerlendirildiğinde her boyutta her bir maddeye verdikleri önem derecesinin velilerle kıyaslayınca daha yüksek olduğu sonucudur.

6.1.5. Fiziksel Çevre Standartları İle İlgili Öğretmen/Yöneticilerin Okullarındaki Mevcut Durum Hakkında Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Fiziksel çevre standartları olarak önerilen maddeler doğrultusunda eğitimcilerin (öğretmen ve yöneticiler) okullarında ki mevcut durumlarına ilişkin yaptıkları değerlendirmeler, **fiziksel çevre standartları konusunda iyileştirme yapılması gereken alanları** ortaya çıkarmıştır³. Fiziksel çevreye ilişkin standartlara göre, okullardaki mevcut duruma ilişkin yetersizlik olarak belirtilenler; 4 madde yapı, 4 madde iç mekân, bir madde iç mekân eğitim materyalleri, bir madde dış mekân, 2 madde dış mekân eğitim materyalleri ve bir madde de fiziksel çevre sağlığı boyutuna ilişkin maddeler olup, toplamı **13** maddedir. Bu maddeler içinden 3 tanesinin *p* değerleri istatistiksel bakımdan anlamlıdır. Bunlar; okullarda hasta çocuk odası, ailelerin bilgi edinebilmeleri için alan, hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli olan alanlara ilişkin yetersizliklerdir.

Öğretmen/yöneticilerin standartlar doğrultusunda okullarının mevcut durumuna yönelik görüşlerinde; **mesleki kıdeme, görev türüne ve çalıştıkları okul**

³ Eğitimcilerin her standart madde için okullarında ki mevcut duruma ilişkin yaptıkları değerlendirmeler sınır değerleri (kısmen ve altında ki değerler -Bkz. Tablo:3.12-) dikkate alınarak yapılmıştır.

türüne göre farklılık olup olmadığına ilişkin yapılan değerlendirmelerde; **mesleki kıdem ve görev türüne** göre tüm boyutlarda ve maddelerde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. **Çalıştıkları kurum türüne** göre (bağımsız resmi ve özel anaokulları), konum, iç mekân eğitim materyalleri, dış mekân eğitim materyalleri ve fiziksel çevre sağlığı boyutlarında da istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark yoktur. Ancak **yapı** (6 madde), **iç mekân** (3 madde) ve **dış mekân boyutunda** (2 madde) istatistiksel bakımdan anlamlı farklılıklar vardır. Bu boyutlarda yer alan maddeler bizlere **fiziksel çevre standartları konusunda iyileştirme yapılması gereken alanları** işaret etmektedir. Söz konusu alanlar kurumların tasarım ve yapım aşamasında kimi resmi, kimi de özel anaokullarında ortaya çıkan yetersizlikler olup; tuvaletlere, kurum mutfağına, hasta çocuk odasına, spor salonuna, bina çevresi düzenlemesi ve havuz, gölet gibi yerlerin güvenlik için düzenlemesine ilişkin yetersizliklerdir. Mekânlara ve bu mekânlardaki düzenlemelere ilişkin yetersizlikler ise; dinlenme donanımı, ailelerin bilgi edinebilmeleri için alan, çocuk ve yetişkinleri gözlemleme ile ilgili düzenlemeler olup, özel anaokulları ile kıyaslanınca bağımsız resmi anaokullarında daha yetersizdirler. Açık hava oyun alanlarının güvenlik ve gözlemine ilişkin düzenlemelerinde ki yetersizlikler ise özel anaokullarında daha fazladır.

Genel sonuç olarak; okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye yönelik önerilen ifadelerin, standart olarak **(Ek 13) uygun** ve tüm paydaşlar tarafından **önemli** olduğu tespit edilmiştir. Ancak bu standartların okul öncesi eğitimde fiziksel çevrede gerçekleştirilme durumuna ilişkin bazı boyutlarda yetersizliklerin olduğu ve bunlar bütünsel olarak değerlendirildiğinde resmi veya özel anaokulları statülerine göre çok fazla farklılık göstermedikleri tespit edilmiştir.

6.2. Öneriler

Okul Öncesi Eğitimde Standart Belirlemeye ve Okul Öncesi Eğitimde Kalitenin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler

- Okul öncesi /erken çocukluk eğitiminde standart geliştirme sürecinde standartlar belirlenirken temel referans noktası; belirlenen standartların çocukların gelişimine nasıl katkı sağlayabileceği olmalıdır.
- Okul öncesi eğitimde hem standartların belirlenmesinde hem de sürecin geliştirilmesinde mutlaka paydaş görüşlerden yararlanılmalıdır.
- Kalite standartlarının belirlendiği süreçleri başarılı bir şekilde yürütmüş olan ülkelerin örnekleri Türkiye’de okul öncesi eğitimi alanında kalite standartlarının belirlemeye ve gelişimine rehber ve model olması amacıyla detaylıca incelenmeli ve eğitim sistemimize uyumlu hale getirilmelidir.
- Türkiye’de ilgili mevzuatlarda belirtilen yönetmelikler çerçevesinde, bazı yönetmeliklerde (MEB Özel Eğitim Okulları Çerçeve Yönetmeliği, Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ve Özel Çocuk Kulüpleri Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik, Çocuk Yuvası Yönetmeliği, Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılacak Çocuk Bakımevleri Hakkında Yönetmelik, Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği, Sağlık Bakanlığı Merkez Teşkilatı Kreş ve Gündüz Bakımevi Yönergesi, Özel Öğretim Kurumlarına Ait Standartlar Yönergesi gibi) ortak pek çok okul öncesi eğitime yönelik standart alanları olmasına rağmen, standartların tanımlanması ve verilen ayrıntıların çoğu yerde birbiri ile örtüşmediği görülmektedir. Fiziksel şartlar açısından bakılacak olursa kurumun kat sayısı, ısıtma, aydınlatma, çocuklar için belirlenen alan büyüklüğü, koridor genişliği, tuvalet ve lavabo sayısı, vb. nitelikler yönetmeliklerde birbirleriyle uyumlu değildir. Yönetmeliklerde tanımlamaların ve niteliklerin gereken uyumunun sağlanması gerekmektedir.

- Okul öncesi eğitim alanına ilişkin ülkede eğitim standartlarını oluşturan, denetleyen, birimler arası iletişimi gerçekleştiren, kalite sisteminin etkin bir şekilde uygulanmasını sağlayacak bir ulusal birim MEB'e veya Aile Bakanlığı'na bağlı veya hükümete bağlı bir koordinasyon kurumu; "Türkiye Cumhuriyeti Çocukları Eğitimi ve Bakımı Kalite Kurumu" oluşturulabilir.
- Türkiye'de okul öncesi eğitim alanında sorumlu kurum sayısının fazla oluşu ve denetim mekanizmalarının karışıklığı kurumların değerlendirmesinde sorun teşkil etmektedir. Kurumların standartlara uygunluğunun değerlendirilmesi için ortak yeni bir derecelendirme ve değerlendirme sistemi oluşturulmalıdır.
- Okul öncesi eğitimde kaliteye ilişkin farklı değerlendirme araçları ile okullardan toplanan veriler üzerinden elde edilen bilgiler ve değerlendirmeler kurumlara geri bildirim yapılarak, kurumların kalite standartları konusunda farkındalıkları artırılabilir.

Fiziksel Çevre Standartları Çerçevesinde Mevcut Duruma İlişkin Yetersizliklerin İyileştirilmesine Yönelik Öneriler

- Okul öncesi eğitim kurumlarında fiziksel çevreye ilişkin ortaya çıkan yetersizliklerin belli bir kısmı farklı amaçla yapılmış binaların sonradan eğitim binasına dönüştürülmesi şeklinde yapılanmadan kaynaklanmaktadır. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumları daha planlanma aşamasında iken fiziksel çevreye ilişkin kalite standartlarını dikkate alması, birçok bilim dalının (mimarlık, mühendislik, çocuk gelişimi, eğitim, psikoloji, ekonomi gibi) işbirliği içinde birlikte çalışması, fiziksel çevreye ilişkin oluşabilecek yetersizlikleri mümkün olduğu ölçüde azaltacaktır.
- Kurumlarda öğretmenler tarafından mevcut duruma ilişkin yetersiz olarak belirtilen özelliklerin veliler tarafından önemli olarak değerlendirmeleri dikkate alındığında; velilerin önemli gördüğü hususlara öğretmenlerin dikkat etmesi gerekmektedir. Bunun için kurumlarda yönetim tarafından düzenli

aralıklarla hem velilerin hem de kurum içi öğretmen ve personelden kurumun fiziksel çevreye yönelik kalitesi hakkında görüşlerinin alınması ve ilgili düzenlemelerde bu görüşlerin dikkate alınması önerilmektedir.

- Fiziksel çevreye ilişkin yetersizliklerin program uygulamasında sorun yarattığı bir gerçektir. Ancak yapılan bu araştırmanın sonuçlarından birisi de eğitimler tarafından mekânlarda yetersizlik olarak belirtilen bazı durumların eğitimlerin kurumlarda yapabilecekleri uygulamalar ve alan düzenlemeleriyle iyileştirme sağlanabileceği düşünülmektedir. Böylelikle beklenen veli memnuniyetinin gerçekleştirilmesi de sağlanmış olacaktır.
- Eğitimler fiziksel çevreye ilişkin kalitenin uygulamaya konmasında ki en önemli aktörlerdir. Bu nedenle kendi kurumları bünyesinde kurumun kalitesi ile ilgili çeşitli düzeyde toplantı, seminer ve konferansa katılmalı, eğitim ortamlarının kalitesini değerlendirmeli, kaliteyi artırma yönünde gerekli çözüm önerilerini meslektaşlarıyla tartışmalıdır.
- Medya, web siteleri, yerel Milli Eğitim Bakanlığı müdürlükleri, okullar ve toplum önderlerinden faydalanılarak çok yönlü bir yaklaşımla özellikle ülkenin en dezavantajlı bölgelerinde ki okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel çevre şartlarının iyileştirilmesinde ortak bir güç birliği oluşturulabilir.

Araştırmaya Yönelik Öneriler

- Araştırmada okul öncesi eğitimde 3-6 yaş grubunun eğitimine yönelik fiziksel çevre standartları belirlenmeye çalışılmıştır. Öneri niteliğindeki bu çalışma esas alınarak, yine paydaş görüşler bağlamında 3 yaş altı (toddlers ve infant grupları) için fiziksel çevreye ilişkin kalite standartları geliştirilebilir.
- Araştırmada okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye yönelik belirlenen standartların tüm paydaşlar tarafından uygun ve önemli görülmesi nedeniyle bu standartlar, bundan sonra okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel çevresine yönelik kaliteyi belirlemede ve değerlendirmelerde kullanılabilir.

- Türkiye’de okul öncesi eğitimde diğer kalite unsurlarına ilişkin kalite standartları belirlenebilir ve farklı özellikteki kurumların (bağımsız resmi anaokulları, özel anaokulları, uygulama anaokulları ve anasınıflarında) belirlenen standartlara uygunluğu değerlendirilebilir.
- Aynı araştırma ülke genelinde daha geniş bir örneklem grubu ile gerçekleştirilerek, okul öncesinde fiziksel çevreye ilişkin kurumların yetersizlikleri tespit edilebilir.
- Araştırmada ortaya konan fiziksel çevreye ilişkin standartlar, nitel araştırmalarla da desteklenip genişletilerek, farklı bilimsel araştırmalarda kullanılabilir.

KAYNAKÇA

AÇEV (Anne Çocuk Eğitim Vakfı). (2002). *Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimi: Hizmete Duyulan İhtiyaçların Saptanması ve Çocuğun Dil Yetisi Düzeyinin Değerlendirilmesi Araştırma Raporu*. Web: www.7cokgec.org, Erişim Tarihi: 20.11.2008

Alat, Z., Akgümüş, Ö. ve Cavalı, D. (2012). Okul Öncesi Eğitimde Açık Hava Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Görüş ve Uygulamaları. *Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 3*, 47-62.

Allen, R.H. and Sriham, R.D. (2000). The Role of Standards in Innovation. *Technological Forecasting and Social Change*, 64, 171–181.

Aral, N., Kandır, A. ve Can, Yaşar M. (2001). *Okul Öncesi Eğitim I*, İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Arı, M. ve Bayhan, P. (1999). *Okul Öncesi Dönemde Bilgisayar Destekli Eğitim*. Ankara: Epsilon Yayıncılık.

Ayhan, A. ve Aral, N. (2003). Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Kavram Gelişiminde Bilgisayar Destekli Öğretimin Etkisi. *Journal of Qafqaz University 2006-17*, 9-14.

Baran, M. , Yılmaz, A. ve Yıldırım, M. (2007). Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Okul Öncesi Eğitim Yapılarındaki Kullanıcı Gereksinimleri, Diyarbakır Huzurevleri Anaokulu Örneği. *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi 8*, 27-44.

Biehl, K. (2011). *Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimde Kalite Standartları Durum Analiz Raporu*. Okul Öncesi Eğitimi Güçlendirme Projesi.

Bowman, B.T. (2006). Standards At the Heart of Educational Equity. *Beyond the Journal, Young Children on the Web*. <http://www.naeyc.org/files/yc/file/200609/BowmanBTJ.pdf>, Erişim Tarihi:11.10.2012

Buldu, M. ve Yılmaz ,A. (2005). Assessing The Quality in Different U.S. Early Childhood Education Program. *Cilt 14, Sayı 1*, 121–136.

Cassidy, D.J. vd. (2005). Measurement of Quality in Preschool Child Care Classrooms: An Exploratory and Confirmatory Factor Analysis of The Early Childhood Environment Rating Scale-Revised. *Early Childhood Research Quarterly*, 20, 345-360.

Çocuk Yuvası Yönetmeliği. (1999). T.C. Resmi Gazete, Sayı:23576,07.01.1999

Demiriz, S., Karadağ, A. ve Ulutaş, İ. (2003). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı ve Donanım*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Dudek, M. (1996). *Kindergarten Architecture*. USA: Great Britain at The Alden Press,Oxford.

Durmuşoğlu, M.C. (2008). An Examination of the Opinions of Preschool Teachers About Preschool Learning Settings in Their Schools, *Eurasian Journal of Educational Research*, 32, 39-54.

Duyar, İ. (2010). Relationship Between School Facility Conditions and The Delivery of Instruction. *Journal of Facilities Management*, Vol 8, No 1, 8-25.

Dünya Bankası. (2011). *Türkiye’de Temel Eğitimde Kalite ve Eşitliğin Geliştirilmesi Zorluklar ve Seçenekler Raporu*. Web: <http://siteresources.worldbank.org/>,2013; Erişim Tarihi: 30.06.2013

Erdoğan, Z. (2001). *İlk ve Orta Dereceli Okulların Ergonomik Açıdan İncelenmesi ve İyileştirme Önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Erişen, Y. (2001). *Öğretmen Yetiştirme Programlarına İlişkin Kalite Standartlarının Belirlenmesi ve Fakültelerin Standartlara Uygunluğunun Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Erişen, Y. (2003). Toplam Kalite Sistemini Oluşturmada Temel Aşama: Standartların Belirlenmesi. Web:http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2003_cilt1/sayi_3/285-302.PDF Erişim Tarihi:10.04.2013.

Espinosa, L. M. (2002). High-Quality Preschool:Why We Need It and What it Looks Like. *Preschool Policy Matters*, Issue.

- European Commission. (2000). *European Report on The Quality of School Education*. Italy.
- Feyman, N. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Kalitenin Çocukların Gelişim Alanları Üzerine Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Fiene, R. (2002). *13 Indicators of Quality Child Care: Research Update*. Pennsylvania State University National Resource Center for Health and Safety in Child Care, University of Colorado, USA.
- Fiene, R. (2009). National Child Care Standards, Web: <http://ecti.hbg.psu.edu/docs/publication/NationalChildCareStandards1.pdf>, Erişim Tarihi: 09.07.2013
- Freiberg, H. J. (1999). *School Climate: Measuring, Improving and Sustaining Healthy Learning Environments*. London: Falmer Press.
- G. Güven, M. (2009). Evaluation of The Quality of Early Childhood Classrooms in Turkey. *Early Child Development and Care*, 179(4), 437-451.
- Goelman, H.vd. (2006). Towards A Predictive Model Of Quality in Canadian Child Care Centers. *Early Childhood Research Quarterly*, 21, 280-295.
- Graves, Camp, D. (2007). Where Do Standards Come From? A Phenomenological Study of the Development of National Board Early Childhood/Generalist Standards. *Journal of Research in Childhood Education*, Vol 21, No 4, 420-437.
- Greenes, R.A. (2006). The Role of Standards: What We can Expect and When. (Editör: Robert A Greenes). *Clinical Decision Support: The Road Ahead*. USA: Elsevier Inc, 373-381.
- Güleş, F. (2011). Indispensable Element of Pre-School Environments: Educational Materials. *IJAS-International Journal of Arts&sciences*. RMA476.
- Güleş, F. ve Özkan, K. (2013). Animal Love in Children. *Journal of Teaching and Education*, ISSN:2165-6266:2 (1):61-65

- Gültekin, M. ve Anagün, Ş.S. (2006). Avrupa Birliğinin Eğitimde Kaliteyi Belirleyici Alan ve Göstergeleri Açısından Türk Eğitim Sisteminin Durumu. *Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 2*, 145-170.
- Harms, T., Clifford R. M. ve Cryer D. (1998). *Early Childhood Environment Rating Scala -Revision Edition*. USA: Teachers College Press.
- Hebert, E.A. (1998). *Design Matters: How School Environment Affects Children*. Winnetka: Educational Leadership, September Crow Island School.
- Hofer, K.G. (2008). *Measuring Quality in Pre-Kindergarten Classrooms: Assessing The Early Childhood Environment Rating Scale*. Doctoral Dissertation, Vanderbilt University, Nashville, Tennessee.
- Horn, R.A. (2004). *Standards Primer*. New York: Peter Lang Publishing, Incorporated.
- İnanlı, R. (2005). *Okul Öncesi Eğitimde Kalite: Üniversitelerin Rolü, Toplantı Raporu Açılış Konuşması*. İstanbul.
- Kalkan, E. ve Akman, B. (2009). Examining Preschools Quality in Terms of Physical Conditions. *Prodecia Social and Behavioral Sciences I*, 1573-1577.
- Kantarcıoğlu, S. (1984). *Anaokulunda Eğitim (2.Basım)*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Kasalı, İ. (2002). *Anaokulları ve Anasınıflarındaki 4-6 Yaş Çocuklarının Eğitimlerinde Kullanılan Araç-Gereçlerin Mevcut Durumu ve Niteliklerinin Belirlenmesi, Diyarbakır Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Kennedy, M.I. (1979). *Building Community Schools: An Analysis of Experiences*. Paris: Imprimeries Réunies de Chambéry.
- Kıldan, O. (2007). Okul Öncesi Eğitim Ortamları. *Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:15, No:2*, 501-510.

- Kıldan, O. (2010). Okul Öncesi Eğitim Bağlamında: Eğitim Hizmetlerinde Kalite. *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, c.15, 111-130.
- Kinncar, T.C. and Taylor, J.R. (1991). *Marketing Research*. London: McGraw-Hill International Editions.
- Kratwohl, D. R. (1993). *Methods of Educational and Social Science Research: An Integrated Approach*. New York: Longman.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programı*.(Komisyon)
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2012). *Okul Öncesi Eğitim Programı*.(Komisyon)
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2012). *Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi*.
- MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği. (2012). T.C. Resmi Gazete, Sayı:28239, 20.03.2012
- Menzer, M. (2005). *Ary Study Questions School Sound Standard*. Washington: Industry News.
- Michigan State Board of Education. (2005). *Early Childhood Standards of Quality for Prekindergarten*.USA.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2008). *Okul Öncesi Eğitim Kurumları*. Web: www.meb.gov.tr, Erişim Tarihi: 21.11.2008
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *Milli Eğitim İstatistikleri 2011-2012*. http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri, Erişim Tarihi: 06.06.2013
- Milli Eğitim Dergisi. (2001). *Çocuk Gelişiminde Okul öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi*. Web: www.meb.gov.tr, Erişim Tarihi: 21.11.
- Moore, G.T. and Sugiyama T. (2007). The Children's Physical Environment Rating Scale (CPERS): Reliability and Validity for Assessing the Physical Environment of Early Childhood Educational Facilities. *Children, Youth and Environments* 17 (4), 24-53.

Moore, G.T., Sugiyama T. and O'Donnell L. (2003). Children's Physical Environments Rating Scale, *Australian Early Childhood Education 2003 Conference, Hobart, Australia, and the Te Tari Puna Ora o Aotearoa/New Zealand Childcare Association 40th Annual Conference*, Wellington, New Zealand.

Myers, R. (2007). *Evaluating the Quality of Early Childhood Education Programs*. USA: Presentation at the Comparative and International Education Society (cies) Inc.

NAEYC (National Association for the Education of Young Children). (2007). *Early Childhood Program Standards and Accreditation Criteria: The Mark of Quality in Early Childhood Education*. Washington: National Association for the Education of Young Children.

NAEYC (National Association for the Education of Young Children). (1996). *Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs Serving Children From Birth Through Age 8*. Web: www.naeyc.org Erişim tarihi:01.09.2008

NAEYC (National Association for the Education of Young Children). (2009). *Position Statement Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs Serving Children from Birth through Age 8*. Web: <http://www.naeyc.org/files/naeyc/file/positions/position%20statement%20Web.pdf> Erişim Tarihi: 22.11.2012.

Neufert, E. (1998). *Yapı Tasarımı (30.Baskı)*, İstanbul: Beta Yayınevi.

Neuman, S.B. and Roskos, K. (2005). The State of State Pre-Kindergarten Standards. *Early Childhood Research Quarterly*, 20, 125-145.

OECD Programme On Educational Building. (2004). *Creating 21st. Century Learning Environments*. London.

Oğuzkan, Ş. ve Oral, G. (2002). *Okul Öncesi Eğitimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Öymen, Ş. Gür ve Zorlu, T. (2002). *Çocuk Mekânları*. İstanbul: Yem Yayınları.

Özgan, H. (2009). An Evaluation Related with Preschool Education in Turkey. *World Applied Sciences Journal*, 7(3),312-319.

- Perry, N.J. (2004). *The Development of Standards In The Context of Early Childhood Education*. Doctoral Dissertation, Arizona State University, USA.
- Peter, J.P. (1979). *Reliability: A Review of Psychometric Basic and Recent Marketing Practices*, Journal of Marketing Research, 6-17.
- Phan, P.L. (2005). Senior Vice President CPG Consultants Pte Ltd, Singapore.
- PIUERS. (2008). Playground Information to Use with the Environment Rating Scales. Web: <http://www.elcbigbend.org/content/download/903/6585/version/1/file/Playground>, Erişim Tarihi: 07.11.2009.
- Polat, Z. (1993). *Okul öncesi Eğitim Kurumları Sağlığı, 9.Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri Kitabı*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Rao, N. and Wong, M. (2003). Predictors of Preschool Process Quality in a Chinese Context. *Early Childhood Research Quarterly*, 18, 331-350.
- Sevimli, E. (1997). *Çağdaş Orta Öğretim Sistemleri Teknoloji ve Ekipmanlarının Orta Öğretim Binalarının Tasarımına Etkilerinin Analizi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Sheridan, S. (2001). *Pedagogical Quality in Preschool. An Issue of Perspectives Acta Universitatis Gothoburgensis*. Sweden: Acta Universitatis Gothoburgensis
- Sheridan, S. vd. (2009). A Cross-Cultural Study of Preschool Quality in South Korea and Sweden: ECERS Evaluations. *Early Childhood Research Quarterly* 24, 142-156.
- Solak, N. (2007). *Adana İl Merkezinde Bulunan Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Kalitenin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Sylva, K., Siraj-Blatchford İ. and Taggart, B. (2003). *ECERS-E, The Four Curricular Subscale Extension to the Early Childhood Environment Rating Scale (ECERS-R)*. USA: Teachers College Press.
- Şahin, F. (2000). *Okul Öncesinde Fen Bilgisi Öğretimi ve Aktivite Örnekleri*. İstanbul: Ya- Pa Yayınları.
- TDK. (2008). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Web. www.tdk.gov.tr, Erişim Tarihi: 10.11.2010

- Tekin, M. (2004). *Toplam Kalite Yönetimi* (Yenilenmiş 3.Baskı), Ankara.
- Tekin, M. (2006). *Kalite Güvence ve Standartlar*, Konya: Günay Ofset.
- TSE 10347. (2001). *Kreş ve Gündüz Bakımevleri-Genel Kurallar Türk Standardı*. Ankara: Türk Standartları Enstitüsü.
- Tuğrul, B. (2005). Çocuk Gelişiminde Anaokulu Eğitiminin Önemi , *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Elektronik Yayınlar*, Yıl.6, Sayı:62.
- Tuğrul, B. vd. (2005). *Hizmetlerde Kalite- Personel ve Fiziki Şartlar, AÇEV, MEB Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü, UNICEF ve Eğitim Reformu Girişimi'nin Katkıları ve Üniversitelerin Katılımıyla Düzenlenen "Okul Öncesi Eğitimde Kalite Toplantısı Raporu*, İstanbul.
- Tuğrul, B.(2005). *Hizmetlerde Kalite 1. Personel ve Fiziki Şartlar, Okulöncesi Eğitimde Kalite: Üniversitelerin Rolü Toplantı Raporu*, A.Ç.E.V., İstanbul.
- Ulcay, S. (1993). *Okulöncesi Eğitim Araçları ve Lego Dacta Eğitim Sistemi. 9.Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri*.
- UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund). (2000). *Defining Quality in Education*, USA: United Nations Children's Fund.
- Uysal, Ö. Ve Kuzu, A. (2011). Çevrimiçi Eğitimde Kalite Standartları: Amerika Örnekleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, July 1, 49-74.
- Ünüvar, Ü. (2011). *Okul Öncesi Eğitimde Kalitenin Geliştirilmesine İlişkin İdareci, Öğretmen ve Veli Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Wilbradt, Çakıroğlu. E. (2008). *Okul Öncesi Dönem Montessori Yöntemi İle Kaynaştırma Uygulamaları*, Ankara: Poyraz Ofset.
- Wilson, R. (2008). *Nature and Young Children: Encouraging Creative Play and Learning in Natural Environments*. New York: Routledge.
- www.iso.org/iso/home/standards.htm Erişim Tarihi:12.06.2013
- www.meb.gov.tr, 2008. Erişim Tarihi: 07.08.2008
- www.tegm.meb.gov.tr, 2013. Erişim Tarihi: 30.06.2013

Yamamoto, Y. and, Li, J. (2012). What Makes A High-Quality Preschool? Similarities And Differences Between Chinese Immigrant And European American Parents' Views. *Early Childhood Research Quarterly, Volume 27, Issue 2*, 306-315.

Yan, L. and Yuejuan, P. (2008). Development and Validation of Kindergarten Environment Rating Scale. *International Journal of Early Years Education, Vol 16, No.2*,101-114.

Yazıcı, Z., Yellice, B. ve Özer, D. (2003). Okul Öncesi Eğitim Ortamlarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir İnceleme, *OMEP 2003 Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı, Cilt III*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Yılmazer, Ş. (2003). *Resmi ve Özel İlköğretim Okullarının Anasınıfı ve Birinci Sınıflar Açısından Fiziksel Ortamlarının İncelenmesi ve Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

EKLER

EK 1. Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevreye İlişkin Kalite Standartları	
Ebeveyn (Veli) Anketi.....	200
EK 2. Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevreye İlişkin Kalite Standartları	
Öğretmen/Yönetici Anketi.....	206
EK 3. Sosyal Bilimler Enstitüsü Anket İzin Talep Yazısı.....	212
EK 4a. Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü Anket İzin Talep Yazısı	213
EK 4b. İl Milli Eğitim Müdürlüğü Anket Uygulama İzin Yazısı	214
EK 5a. TSE Başkanlığı Standart Hazırlama Görüş Talebi Üst Yazısı	215
EK 5b. TSE Başkanlığı Standart Hazırlama Görüş Talebi İçerik Yazısı	216
EK 5c. M.E.F. Bölüm Başkanlığının TSE Başkanlığı Talebine Cevap Yazısı	217
EK 5d. M.E.F. Bölüm Başkanlığı Cevap Yazısı İçeriği.....	218
EK 6. Faktör Analizi	219
EK 7. Veli Anketleri Normallik Testleri	232
EK 8. Öğretmen/Yönetici Anketleri Normallik Testleri	234
EK 9. Öğretmen/Yönetici Anketleri Okul Mevcut Durumuna İlişkin Normallik Testleri.....	236
EK 10. Öğretmen/Yöneticilerin Mesleki Kıdemine Göre Okullarındaki Mevcut Duruma İlişkin Farklılıkları	238
EK 11. Öğretmen/Yöneticilerin Görev Türüne Göre Okullarındaki Mevcut Duruma İlişkin Farklılıkları.....	254
EK 12. Öğretmen/Yöneticilerin Çalıştıkları Kurum Türüne Göre Okullarındaki Mevcut Duruma İlişkin Farklılıkları	263
EK 13. Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevreye İlişkin Kalite Standartları.....	266

EK 1.**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE FİZİKSEL ÇEVREYE İLİŞKİN KALİTE STANDARTLARI- EBEVEYN (VELİ) ANKETİ****Sayın veli;**

Bu çalışma okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin kalite standartlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Listede yer alan ifadelerde size uygun gelen seçeneği işaretlerken, lütfen aşağıda belirtilen hususları dikkate alınız;

Eğer ifadenin **standart olabileceğini** yani standart olabilecek nitelik taşıdığını düşünüyorsanız, standardın önem derecesini belirleyebilmek için; “**çok önemli**”den, “**önemsiz**” e doğru giden sıralamada yalnızca birine (X) işareti koyunuz.

Eğer ifadenin **standart olamayacağını** düşünüyorsanız, yalnızca “**uygun değil**” seçeneğine (X) işareti koyup, önem derecesini belirtmeyiniz !

Örnek;

A.Konum ve Yapıya İlişkin İfadeler	Çok önemli	Oldukça önemli	Kısmen önemli	Çok az önemli	Önemsiz	Uygun değil
XY Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır		X				
XZ Bina girişi rüzgarlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır.						X

Örnekte veli **XY** ifadesini standart olarak kabul etmiş ve önem derecesi **oldukça önemli** olarak belirtmiştir.. **XZ** maddesinin ise standart olarak kabul edilemeyeceği yönünde görüş bildirmiş, bu nedenle de önem derecesine ilişkin işaretleme yapmamıştır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Öğr.Gör.Figen GÜLEŞ

Kişisel Bilgiler

1.Cinsiyetiniz: () Kadın ()Erkek

2.Eğitim Durumunuz

() İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite ()Lisans üstü

3.Çocuğunuzun Kurumu () Bağımsız resmi anaokulu () Özel anaokulu

A.Konum ve Yapıya İlişkin İfadeler	Çok önemli	Oldukça önemli	Kısmen önemli	Çok az önemli	Önemsiz	Uygun değil
A.1. Konum						
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır.						
2.Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır.						
3.Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır						
4.Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır.						
A.2.Yapı						
5.Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır.						
6. Bina girişi rüzgarlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır.						
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır						
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir						
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm.den daha yüksek olmamalıdır.						
10.Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır.						
11. Bina pencerelerden veya tavandan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır.						
12.Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır.						
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb..) düzenlenmelidir						
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivrililiği ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb..).						
15. Islak mekanların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır.						

16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır.						
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır						
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır						
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır						
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır.						
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır.						
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır						
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır.						
24. Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır						
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır.						
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir.						
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır.						
28. Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir.						
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır						
30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır.						
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır.						
B. İç ve Dış Mekanlara İlişkin İfadeler	Çok önemli	Oldukça önemli	Kısmen önemli	Çok az önemli	Önemsiz	Uygun değil
B.1. İç Mekan						
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekan alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç).						

33.Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar).						
34.Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola,yatak, kampet,vb.) olmalıdır.						
35.Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır.						
36.Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzmeden yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır.						
37.Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır).						
38.Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır.						
39.İç mekan yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.						
40.Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlemesi yapılmalıdır						
41.Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır.						
42.Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır						
43.Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemleme fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır.						
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetebilecek şekilde planlanması gerekir.						
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır						
46. İç mekan çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır						
47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır.						
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır.						
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır						
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır						
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır						
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır						
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır.						
54. Materyallerin düzenlemesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır.						

55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlemesi yapılmalıdır							
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır							
57. İç mekanda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler).							
58. İç mekanda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır.							
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb..) bulunmalıdır.							
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır.							
B.2. Dış Mekan (Açık Hava Oyun Alanı)							
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m ² lik açık oyun alanı)							
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir.							
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir							
64. Açık alan personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır							
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgar ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır.							
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır							
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir							
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır.							
69. Dış mekanda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır							
B.2.1. Dış mekan eğitim materyalleri							
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır.							
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır.							
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır							

C.Fiziksel Çevre Sağlığına İlişkin İfadeler	Çok önemli	Oldukça önemli	Kısmen önemli	Çok az önemli	Önemsiz	Uygun değil
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır)						
74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt.su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır.						
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır						
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır						
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır)						
78. Binada paratoner olmalıdır.						
79. Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır.						
80. ..Bütün mekanların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır.						

EK 2.**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE FİZİKSEL ÇEVREYE İLİŞKİN KALİTE STANDARTLARI ÖĞRETMEN/YÖNETİCİ ANKETİ****Sayın eğitimci;**

Bu çalışma okul öncesi eğitimde fiziksel çevreye ilişkin kalite standartlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Listede yer alan ifadelerde size uygun gelen seçeneği işaretlerken, lütfen aşağıda belirtilen hususları dikkate alınız;

Eğer ifadenin **standart olabileceğini** yani standart olabilecek nitelik taşıdığını düşünüyorsanız , standardın önem derecesini belirleyebilmek için; **“çok önemli”**den, **“önemsiz”** e doğru giden sıralamada yalnızca birine (X) işareti koyunuz. Daha sonra **mevcut durum** bölümüne geçerek, o maddenin şu an görev yaptığınız kurumdaki mevcut durumunu ifade etmek için ;

Tamamen (5)**Oldukça (4)****Kısmen (3)****Çok az (2)****Hiç (1)**

şeklinde yapılan derecelemeden size en uygun olanını, ilgili sütunda ifade karşısına rakamla yazınız.

Eğer ifadenin **standart olamayacağını** düşünüyorsanız, yalnızca **“uygun değil”** seçeneğine (X) işareti koyup, önem derecesine ve okulunuzdaki mevcut duruma ilişkin görüş belirtmeyiniz !.

Örnek;

A.Konum ve Yapıya İlişkin İfadeler	Çok önemli	Oldukça önemli	Kısmen önemli	Çok az önemli	Önemsiz	Uygun değil	Mevcut Durum
XY Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır		X					2
XZ Bina girişi rüzgarlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır.						X	

Örnekte eğitimci **XY** maddesini standart olarak kabul etmiş, önem derecesini de **oldukça önemli** olarak belirtmiştir. Eğitimci bu ifadeyi okulundaki mevcut durum için değerlendirdiğinde (2) olarak rakamlandırarak, yani bu maddenin kurumda **çok az** mevcut olduğunu ifade etmiştir.

XZ maddeyi ise standart olarak kabul edilemeyeceği yönünde görüş bildirmiş, bu nedenle de önem derecesine ilişkin görüş sunmamıştır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Öğr.Gör.Figen GÜLEŞ

Kişisel Bilgiler

1.Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()

2.Meslekteki Kıdeminiz:

1-5 yıl () 6-10 yıl () 1-15 yıl () 16-20 yıl () 21yıl ve üzeri ()

3. Göreviniz Kurum yönetimi () Öğretmen ()

4. Kurum Bağımsız resmi anaokulu () Özel anaokulu ()

A.Konum ve Yapıya İlişkin İfadeler	Çok önemli	Oldukça önemli	Kısmen önemli	Çok az önemli	Önemsiz	Uygun değil	MEVCUT DURUM
A.1. Konum							
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır.							
2.Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır.							
3.Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır							
4.Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır.							
A.2.Yapı							
5.Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır.							
6. Bina girişi rüzgarlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır.							
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır							
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir							
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm.den daha yüksek olmamalıdır.							
10.Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır.							

B. İç ve Dış Mekanlara İlişkin İfadeler	Çok önemli	Oldukça önemli	Kısmen önemli	Çok az önemli	Önemsiz	Uygun değil	MEVCUT DURUM
B.1. İç Mekan							
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekan alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç).							
33.Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar).							
34.Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola,yatak, kampet,vb.) olmalıdır.							
35.Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır.							
36.Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemededen yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır.							
37.Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır).							
38.Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır.							
39.İç mekan yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.							
40.Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlemesi yapılmalıdır.							
41.Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır.							
42.Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır							
43.Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemlene fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır.							
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetilecek şekilde planlanması gerekir.							
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır							
46. İç mekan çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır							
47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır.							

67.Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir								
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır.								
69. Dış mekanda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır								
B.2.1. Dış mekan eğitim materyalleri								
70.Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır.								
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır.								
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır								
C.Fiziksel Çevre Sağlığına İlişkin İfadeler	Çok önemli	Orduka önemli	Kısmen önemli	Çok az önemli	Önemsiz	Uygun değil	MEVCUT DURUM	
73.İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır)								
74.Binanın günlük çocuk başına 25 lt.su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır.								
75.Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır								
76.Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır								
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır)								
78. Binada paratoner olmalıdır.								
79.Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır.								
80..Bütün mekanların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır.								

EK 3. Sosyal Bilimler Enstitüsü Anket İzin Talep Yazısı

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : 86081332/360-751
KONU: Anket izni

19.02.2013

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Enstitümüz Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Ana Bilim Dalı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bilim dalı doktora programı öğrencisi Figen GÜLEŞ “Okul Öncesi Eğitimde Kalite Standartlarının Belirlenmesi.” isimli tez konusu için ekli listedeki Bağımsız ve Özel Anaokullarında anket çalışması yapmak istemektedir.

Gerekli iznin alınması hususunda bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Abdullah TOPCUOĞLU
Müdür

EKLER:

- 1-Tez Önerisi (13 sayfa)
- 2-Anket (15 sayfa)

m - Q

Alaaddin Keykubat Kampüsü 42079 Selçuklu/ KONYA
Tel: 0 332 223 2450 Fax: 0 332 241 05 24
<http://www.sosyalbil.selcuk.edu.tr/>

EK 4a. Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü Anket İzin Talep Yazısı

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı :25669789-200- 297
Konu :Anket İzni

06.03.2013* 02366

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 28/02/2013 tarih ve 83688308-605.99/8232 sayılı yazınız.

Enstitünüz Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Ana Bilim Dalı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı Doktora programı öğrencisi Figen GÜLEŞ'in "Okul Öncesi Eğitimde Kalite Standartlarının Belirlenmesi" isimli tez çalışmasına ilişkin Konya Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün 28/02/2013 tarih ve 83688308-605.99/8232 sayılı yazısı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof.Dr.Mustafa ŞAHİN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKLER:

- 1-Yazı (1 sayfa)
- 2-Anket Formu (13 sayfa)

Mustafa Şahin
28.02.2013

06.03.2013
1188

EK 4b. İl Millî Eğitim Müdürlüğü Anket Uygulama İzin Yazısı

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

28 ŞUB 2013

Sayı : 83688308-605.99/ 8232
Konu : Araştırma İzni

SELÇUK ÜNİVERSİTESİNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 20/02/2013 tarihli ve 25669789-200-245-01826 sayılı yazı

Enstitünüz Sosyal Bilimler Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı doktora programı öğrencisi Figen GÜLEŞ'in "Okul Öncesi Eğitimde Kalite Standartlarının Belirlenmesi" konulu araştırmasını uygulama talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilen ve onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen araştırmanın, İlimiz ekli listede bulunan okullardaki yönetici, öğretmen ve velilere uygulanmasında sakınca görülmemektedir.

Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen nüshalar kullanılacak olup sonucun CD ortamında iki nüsha olarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve adı geçene tebliğini arz ederim.

Mykadder GURSOY
İl Millî Eğitim Müdürü

EKLER:
Anket Formu(13 Sayfa)

Abdulaziz Mah. Atatürk Cad. 42040 Meram/KONYA
Tel:0332 353 30 50 Faks:0332 351 59 40
Web : <http://konya.meb.gov.tr>
E-Posta : konyamem@meb.gov.tr

Strateji :
Bilgi: Fatma GÖRES
0332 353 30 50 (1259)
istatistik42@meb.gov.tr

EK 5a. TSE Başkanlığı Standart Hazırlama Görüş Talebi Üst Yazısı

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı :38693350-102.99-/2/ 22.03.2013 • 02984
Konu : Standart Hazırlama İş Programı

S.Ü. MESLEKİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi: Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı'nın 06.03.2013 tarihli ve 92524 sayılı yazısı.

Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı'ndan alınan Yıllık Standart Hazırlama İş Programı ile ilgili yazı ekte gönderilmiştir.

Konu ile ilgili görüş ve önerilerinizin en geç **12.04.2013** tarihine kadar shmb.isprogrami@tse.org.tr elektronik posta adresine gönderilmesini rica ederim.

değerlendirildi
[Handwritten Signature]

[Handwritten Signature]

Prof.Dr. M.Musa ÖZCAN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

2. Katt.

EK:
1-Yazı (1 Sayfa)

DAĞITIM:
Fakülteler,
Enstitüler,
Yüksekokullar.

- Snr. Dekan Vfd
- Böl. Bek
- Personel
22.3.2013

28.3.2013
276

EK 5b. TSE Başkanlığı Standart Hazırlama Görüş Talebi İçerik

TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜ
 TURKISH STANDARDS INSTITUTION INSTITUT TURC DE NORMALISATION

Sayı : 88467992-102.99-92524 06.03.2013
 Konu : Standard Hazırlama İş Programı hk.

Selçuk Üniversitesi Rektörü'ne,

Bilindiği üzere Türk Standardlarının hazırlanması çalışmaları TSE Standard Hazırlama Merkezi Başkanlığı tarafından oluşturulan Yıllık Standard Hazırlama İş Programı doğrultusunda yürütülmektedir.

Yıllık Standard Hazırlama İş Programının oluşturulmasında; Bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşlar, sanayi ve ticari kuruluşlar, üniversiteler ve ilgili tüm taraflardan gelen talepler dikkate alınarak, ülkemizin/sektörün ihtiyaç duyduğu standartlar öncelikli olarak belirlenmekte ve Yıllık Standard Hazırlama İş Programı oluşturulmaktadır.

Bu çerçevede ülkemizin /sektörün ihtiyaç duyduğu standartların sağlıklı bir şekilde belirlenebilmesi için, Üniversite ve üniversitenize bağlı enstitü, fakülte, bölüm ve yüksekokullarımızın standart hazırlanması hususunda ihtiyaç duyduğu tüm yeni konuların, ayrıca revize/tadil veya iptal edilmesini düşündüğünüz standartlarla ilgili görüş ve önerilerinizin en geç **12.04.2013** tarihine kadar shmb.isprogrami@tse.org.tr elektronik posta adresine veya yazılı olarak Standart Hazırlama Merkezi Başkanlığına bildirilmesi hususunda gereğini bilgilerinize arz ederim.

 Hulusi ŞENTÜRK
 Türk Standardları Enstitüsü Başkanı

21.04.2013 tarihine kadar

S.İ. MEF Gözle Gelimi ve Ev Yenebilir Beslenme
 Gözle Gelimi ve Eğitim Araştırma
 Kurumları Kurumların fiziki, yönetimsel,
 eğitim programı ile ilgili ~~kapalı~~ standartları
 ilgili rapor verecektir. Saygılarımla

Adres
 Telefon: 3124166244
 e-posta: fyuzbasioglu@tse.org.tr

Ayrıntılı Bilgi: F. ALDENİZ Müdür
 Fax:
 Elektronik Adı: www.tse.org.tr

EK 5c. M.E.F. Bölüm Başkanlığının TSE Talebine Cevap Yazısı

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Mesleki Eğitim Fakültesi Dekanlığı
Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Bölümü

Sayı : 37269518-62.0.12.00- 51
Konu : TSE Standart Hazırlama İş Programı hk.

Konya, 08.04.2013

MESLEKİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI'NA

İlgi: 28.03.2013 tarih ve 276 sayılı yazınız.

İlgili yazıda belirtildiği üzere TSE'nin 88467992-102.99-92524 sayı ve 06.03.2013 tarihli yazısına istinaden, Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Bölümü olarak "Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Çevreye İlişkin Kalite Standartları" ile ilgili görüş ve önerilerimiz TSE'nin ilgili yazıda belirttiği (shmb.isprogrami@tse.org.tr) e-posta adresine gönderilmek üzere ekte bilgilerinize sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Prof. Dr. Ramazan ARI
Bölüm Başkanı

EK 5d. M.E.F. Bölüm Başkanlığı Yazısı İçeriği

EK: OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE FİZİKSEL ÇEVREYE İLİŞKİN KALİTE STANDARTLARI

(Bu standart önerisi Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlisi Figen GÜLEŞ' in devam eden Doktora tez çalışmasından alınmıştır)

Amaç

2013 Nisan ayı itibarıyla devam etmekte olan bu çalışmanın **genel amacı**; 3-6 yaş eğitimi veren okulöncesi eğitim kurumlarında sistemin kalitesini etkileyen fiziksel çevreye yönelik kalite standartlarını belirlemektir. 3-6 yaş eğitimi veren okulöncesi eğitim kurumlarında yapılacak olan öncü niteliğinde ki bu araştırmanın;

- Türkiye'de okulöncesi eğitimde sistem kalitesinin geliştirilmesine katkı sağlaması,
- Eğitimde verimliliği artırmada etkili olması (yeni kurumların kalite standartlarına uygun açılması, mevcut kurumların buna göre düzenlenmesi, denetim ve değerlendirmelerin kalite standartlarına göre yapılması, vb.),
- Bu konu ile ilgili bundan sonra yapılacak olan araştırmalara katkı sağlayabileceğinden dolayı önemli olduğu öngörülmektedir.

Bu araştırmanın evrenini Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 3-6 yaş eğitim veren resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarının yöneticileri, öğretmenleri ve velileri oluşturmuştur.

Konya ilinin merkez ilçelerinde (Meram, Karatay ve Selçuklu) bağımsız resmi ve özel anaokullarının yönetici, okulöncesi öğretmenleri ve velilerine anket (öğretim elemanları ve uzman (mimar) görüşleri alınarak hazırlanan anket) uygulanmıştır. Standart ifadenin uygunluğu ve önem derecesini belirlemeleri istenmiştir. Çalışmanın verileri henüz değerlendirilme aşamasındadır.

EK 6. Faktör Analizi

Maddeler	Faktör Yükleri														Faktör Açıklayıcılığı	Cronbah's Alpha
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
BOYUT 1 (İç mekan eğitim materyalleri ile ilgili)																
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır	0,713															
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır	0,707															
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır	0,687															
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır.	0,651															
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır	0,621															
57. İç mekanda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama	0,603															
														9,420	0,910	

bulunmalıdır.															
31.Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır.								0,399							
47.Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır.								0,396							
BOYUT 9 (Genel yapı ile ilgili)															
26.Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir.								0,601							
27.Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır.								0,580						3,409	0,747
25.Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır.								0,486							

EK 7. Veli Anketleri Normallik Testleri

Normallik Testi						
	Kolmogorov-Smirnov(a)			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	df	p	İstatistik	df	p
K1	0,341	422	0,00	0,721	422	0,00
K2	0,502	422	0,00	0,455	422	0,00
K3	0,474	422	0,00	0,536	422	0,00
K4	0,305	422	0,00	0,752	422	0,00
Y5	0,247	422	0,00	0,787	422	0,00
Y6	0,261	422	0,00	0,781	422	0,00
Y7	0,316	422	0,00	0,743	422	0,00
Y8	0,372	422	0,00	0,698	422	0,00
Y9	0,325	422	0,00	0,721	422	0,00
Y10	0,379	422	0,00	0,659	422	0,00
Y11	0,288	422	0,00	0,772	422	0,00
Y12	0,282	422	0,00	0,773	422	0,00
Y13	0,360	422	0,00	0,709	422	0,00
Y14	0,450	422	0,00	0,580	422	0,00
Y15	0,461	422	0,00	0,553	422	0,00
Y16	0,392	422	0,00	0,671	422	0,00
Y17	0,297	422	0,00	0,773	422	0,00
Y18	0,321	422	0,00	0,744	422	0,00
Y19	0,355	422	0,00	0,713	422	0,00
Y20	0,337	422	0,00	0,741	422	0,00
Y21	0,407	422	0,00	0,628	422	0,00
Y22	0,236	422	0,00	0,822	422	0,00
Y23	0,285	422	0,00	0,777	422	0,00
Y24	0,261	422	0,00	0,810	422	0,00
Y25	0,311	422	0,00	0,761	422	0,00
Y26	0,371	422	0,00	0,698	422	0,00
Y27	0,408	422	0,00	0,653	422	0,00
Y28	0,365	422	0,00	0,681	422	0,00
Y29	0,260	422	0,00	0,794	422	0,00
Y30	0,192	422	0,00	0,865	422	0,00
Y31	0,420	422	0,00	0,626	422	0,00
İM32	0,319	422	0,00	0,747	422	0,00
İM33	0,373	422	0,00	0,678	422	0,00
İM34	0,378	422	0,00	0,204	422	0,00
İM35	0,317	422	0,00	0,345	422	0,00
İM36	0,239	422	0,00	0,803	422	0,00
İM37	0,405	422	0,00	0,654	422	0,00
İM38	0,248	422	0,00	0,809	422	0,00

İM39	0,229	422	0,00	0,822	422	0,00
İM40	0,282	422	0,00	0,761	422	0,00
İM41	0,265	422	0,00	0,801	422	0,00
İM42	0,267	422	0,00	0,796	422	0,00
İM43	0,258	422	0,00	0,811	422	0,00
İM44	0,441	422	0,00	0,602	422	0,00
İM45	0,435	422	0,00	0,607	422	0,00
İM46	0,279	422	0,00	0,780	422	0,00
İM47	0,373	422	0,00	0,697	422	0,00
İM48	0,403	422	0,00	0,660	422	0,00
İME49	0,332	422	0,00	0,733	422	0,00
İME50	0,313	422	0,00	0,758	422	0,00
İME51	0,325	422	0,00	0,732	422	0,00
İME52	0,230	422	0,00	0,826	422	0,00
İME53	0,265	422	0,00	0,789	422	0,00
İME54	0,311	422	0,00	0,755	422	0,00
İME55	0,216	422	0,00	0,841	422	0,00
İME56	0,293	422	0,00	0,766	422	0,00
İME57	0,313	422	0,00	0,748	422	0,00
İME58	0,265	422	0,00	0,795	422	0,00
İME59	0,299	422	0,00	0,769	422	0,00
İME60	0,366	422	0,00	0,678	422	0,00
DM61	0,282	422	0,00	0,770	422	0,00
DM62	0,299	422	0,00	0,758	422	0,00
DM63	0,424	422	0,00	0,604	422	0,00
DM64	0,439	422	0,00	0,591	422	0,00
DM65	0,435	422	0,00	0,606	422	0,00
DM66	0,425	422	0,00	0,621	422	0,00
DM67	0,405	422	0,00	0,648	422	0,00
DM68	0,221	422	0,00	0,843	422	0,00
DM69	0,374	422	0,00	0,691	422	0,00
DME70	0,267	422	0,00	0,793	422	0,00
DME71	0,202	422	0,00	0,858	422	0,00
DME72	0,240	422	0,00	0,829	422	0,00
FÇ73	0,434	422	0,00	0,535	422	0,00
FÇ74	0,301	422	0,00	0,762	422	0,00
FÇ75	0,431	422	0,00	0,603	422	0,00
FÇ76	0,294	422	0,00	0,760	422	0,00
FÇ77	0,430	422	0,00	0,611	422	0,00
FÇ78	0,380	422	0,00	0,666	422	0,00
FÇ79	0,377	422	0,00	0,670	422	0,00
FÇ80	0,436	422	0,00	0,604	422	0,00

EK 8. Öğretmen/Yönetici Anketleri Normallik Testleri

Normallik Testi						
	Kolmogorov-Smirnov(a)			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	df	p	İstatistik	df	p
K1	0,457	55	0,00	0,573	55	0,00
K2	0,537	55	0,00	0,286	55	0,00
K3	0,532	55	0,00	0,325	55	0,00
K4	0,444	55	0,00	0,596	55	0,00
Y5	0,36	55	0,00	0,712	55	0,00
Y6	0,374	55	0,00	0,674	55	0,00
Y7	0,419	55	0,00	0,601	55	0,00
Y8	0,437	55	0,00	0,581	55	0,00
Y9	0,359	55	0,00	0,7	55	0,00
Y10	0,435	55	0,00	0,613	55	0,00
Y11	0,402	55	0,00	0,651	55	0,00
Y12	0,382	55	0,00	0,688	55	0,00
Y13	0,421	55	0,00	0,63	55	0,00
Y14	0,455	55	0,00	0,557	55	0,00
Y15	0,466	55	0,00	0,554	55	0,00
Y16	0,448	55	0,00	0,589	55	0,00
Y17	0,372	55	0,00	0,674	55	0,00
Y18	0,375	55	0,00	0,693	55	0,00
Y19	0,455	55	0,00	0,557	55	0,00
Y20	0,474	55	0,00	0,535	55	0,00
Y21	0,481	55	0,00	0,509	55	0,00
Y22	0,41	55	0,00	0,647	55	0,00
Y23	0,362	55	0,00	0,709	55	0,00
Y24	0,265	55	0,00	0,791	55	0,00
Y25	0,288	55	0,00	0,771	55	0,00
Y26	0,422	55	0,00	0,631	55	0,00
Y27	0,479	55	0,00	0,514	55	0,00
Y28	0,366	55	0,00	0,599	55	0,00
Y29	0,359	55	0,00	0,715	55	0,00
Y30	0,239	55	0,00	0,786	55	0,00
Y31	0,45	55	0,00	0,537	55	0,00
İM32	0,45	55	0,00	0,578	55	0,00
İM33	0,481	55	0,00	0,509	55	0,00
İM34	0,288	55	0,00	0,76	55	0,00
İM35	0,303	55	0,00	0,752	55	0,00
İM36	0,238	55	0,00	0,82	55	0,00
İM37	0,439	55	0,00	0,604	55	0,00
İM38	0,382	55	0,00	0,688	55	0,00

İM39	0,339	55	0,00	0,735	55	0,00
İM40	0,412	55	0,00	0,621	55	0,00
İM41	0,291	55	0,00	0,791	55	0,00
İM42	0,391	55	0,00	0,622	55	0,00
İM43	0,205	55	0,00	0,806	55	0,00
İM44	0,403	55	0,00	0,66	55	0,00
İM45	0,491	55	0,00	0,489	55	0,00
İM46	0,4	55	0,00	0,616	55	0,00
İM47	0,409	55	0,00	0,609	55	0,00
İM48	0,437	55	0,00	0,581	55	0,00
İME49	0,439	55	0,00	0,604	55	0,00
İME50	0,49	55	0,00	0,49	55	0,00
İME51	0,473	55	0,00	0,527	55	0,00
İME52	0,362	55	0,00	0,714	55	0,00
İME53	0,384	55	0,00	0,683	55	0,00
İME54	0,471	55	0,00	0,537	55	0,00
İME55	0,402	55	0,00	0,651	55	0,00
İME56	0,441	55	0,00	0,598	55	0,00
İME57	0,451	55	0,00	0,52	55	0,00
İME58	0,276	55	0,00	0,695	55	0,00
İME59	0,343	55	0,00	0,673	55	0,00
İME60	0,342	55	0,00	0,703	55	0,00
DM61	0,457	55	0,00	0,573	55	0,00
DM62	0,439	55	0,00	0,604	55	0,00
DM63	0,513	55	0,00	0,42	55	0,00
DM64	0,506	55	0,00	0,434	55	0,00
DM65	0,506	55	0,00	0,446	55	0,00
DM66	0,52	55	0,00	0,392	55	0,00
DM67	0,455	55	0,00	0,557	55	0,00
DM68	0,27	55	0,00	0,806	55	0,00
DM69	0,393	55	0,00	0,66	55	0,00
DME70	0,388	55	0,00	0,676	55	0,00
DME71	0,266	55	0,00	0,786	55	0,00
DME72	0,32	55	0,00	0,75	55	0,00
FÇ73	0,389	55	0,00	0,61	55	0,00
FÇ74	0,382	55	0,00	0,688	55	0,00
FÇ75	0,49	55	0,00	0,49	55	0,00
FÇ76	0,41	55	0,00	0,647	55	0,00
FÇ77	0,52	55	0,00	0,392	55	0,00
FÇ78	0,369	55	0,00	0,703	55	0,00
FÇ79	0,411	55	0,00	0,641	55	0,00
FÇ80	0,513	55	0,00	0,42	55	0,00

EK 9. Öğretmen/Yönetici Anketleri Okul Mevcut Durumuna İlişkin Normallik Testleri

	Normallik Testi					
	Kolmogorov-Smirnov(a)			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	df	p	İstatistik	df	p
K1	0,29	65	0,00	0,709	65	0,00
K2	0,491	65	0,00	0,368	65	0,00
K3	0,455	65	0,00	0,454	65	0,00
K4	0,416	65	0,00	0,515	65	0,00
Y5	0,36	65	0,00	0,702	65	0,00
Y6	0,285	65	0,00	0,718	65	0,00
Y7	0,276	65	0,00	0,802	65	0,00
Y8	0,24	65	0,00	0,807	65	0,00
Y9	0,291	65	0,00	0,684	65	0,00
Y10	0,297	65	0,00	0,753	65	0,00
Y11	0,332	65	0,00	0,708	65	0,00
Y12	0,294	65	0,00	0,787	65	0,00
Y13	0,466	65	0,00	0,551	65	0,00
Y14	0,308	65	0,00	0,773	65	0,00
Y15	0,387	65	0,00	0,681	65	0,00
Y16	0,421	65	0,00	0,619	65	0,00
Y17	0,247	65	0,00	0,786	65	0,00
Y18	0,237	65	0,00	0,848	65	0,00
Y19	0,443	65	0,00	0,598	65	0,00
Y20	0,424	65	0,00	0,584	65	0,00
Y21	0,401	65	0,00	0,592	65	0,00
Y22	0,355	65	0,00	0,705	65	0,00
Y23	0,308	65	0,00	0,754	65	0,00
Y24	0,313	65	0,00	0,763	65	0,00
Y25	0,279	65	0,00	0,802	65	0,00
Y26	0,25	65	0,00	0,812	65	0,00
Y27	0,264	65	0,00	0,753	65	0,00
Y28	0,387	65	0,00	0,641	65	0,00
Y29	0,268	65	0,00	0,814	65	0,00
Y30	0,182	65	0,00	0,86	65	0,00
Y31	0,207	65	0,00	0,848	65	0,00
İM32	0,218	65	0,00	0,879	65	0,00
İM33	0,408	65	0,00	0,662	65	0,00
İM34	0,226	65	0,00	0,902	65	0,00
İM35	0,201	65	0,00	0,893	65	0,00
İM36	0,245	65	0,00	0,802	65	0,00
İM37	0,362	65	0,00	0,678	65	0,00
İM38	0,399	65	0,00	0,664	65	0,00

İM39	0,23	65	0,00	0,837	65	0,00
İM40	0,247	65	0,00	0,833	65	0,00
İM41	0,224	65	0,00	0,866	65	0,00
İM42	0,297	65	0,00	0,786	65	0,00
İM43	0,172	65	0,00	0,888	65	0,00
İM44	0,263	65	0,00	0,748	65	0,00
İM45	0,269	65	0,00	0,786	65	0,00
İM46	0,281	65	0,00	0,775	65	0,00
İM47	0,223	65	0,00	0,826	65	0,00
İM48	0,24	65	0,00	0,865	65	0,00
İME49	0,295	65	0,00	0,747	65	0,00
İME50	0,401	65	0,00	0,557	65	0,00
İME51	0,288	65	0,00	0,763	65	0,00
İME52	0,227	65	0,00	0,826	65	0,00
İME53	0,261	65	0,00	0,793	65	0,00
İME54	0,313	65	0,00	0,717	65	0,00
İME55	0,317	65	0,00	0,689	65	0,00
İME56	0,286	65	0,00	0,692	65	0,00
İME57	0,277	65	0,00	0,774	65	0,00
İME58	0,25	65	0,00	0,811	65	0,00
İME59	0,323	65	0,00	0,697	65	0,00
İME60	0,199	65	0,00	0,899	65	0,00
DM61	0,308	65	0,00	0,767	65	0,00
DM62	0,264	65	0,00	0,8	65	0,00
DM63	0,36	65	0,00	0,692	65	0,00
DM64	0,284	65	0,00	0,737	65	0,00
DM65	0,254	65	0,00	0,803	65	0,00
DM66	0,344	65	0,00	0,713	65	0,00
DM67	0,249	65	0,00	0,82	65	0,00
DM68	0,203	65	0,00	0,881	65	0,00
DM69	0,26	65	0,00	0,873	65	0,00
DME70	0,231	65	0,00	0,853	65	0,00
DME71	0,242	65	0,00	0,872	65	0,00
DME72	0,217	65	0,00	0,903	65	0,00
FÇ73	0,291	65	0,00	0,768	65	0,00
FÇ74	0,296	65	0,00	0,774	65	0,00
FÇ75	0,342	65	0,00	0,679	65	0,00
FÇ76	0,243	65	0,00	0,839	65	0,00
FÇ77	0,303	65	0,00	0,785	65	0,00
FÇ78	0,231	65	0,00	0,782	65	0,00
FÇ79	0,364	65	0,00	0,716	65	0,00
FÇ80	0,344	65	0,00	0,625	65	0,00

EK 10.**Öğretmen/Yöneticilerin Mesleki Kıdemine Göre Okullarındaki Mevcut Duruma İlişkin Farklılıkları**

KONUM	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,47	0,64	3,22	0,52
	6-10 yıl n=(16)	4,06	1,34		
	11-15 yıl n=(20)	4,45	0,89		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	1,06		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,14	0,38		
2. Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	5,00	0,00	4,30	0,37
	6-10 yıl n=(16)	4,88	0,34		
	11-15 yıl n=(20)	4,35	1,46		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	1,06		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,71	0,49		
3. Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,87	0,35	1,10	0,89
	6-10 yıl n=(16)	4,69	0,60		
	11-15 yıl n=(20)	4,40	1,35		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	1,41		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,86	0,38		
4. Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,80	0,41	4,19	0,38
	6-10 yıl n=(16)	4,75	0,45		
	11-15 yıl n=(20)	4,35	1,46		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	1,41		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,14	0,90		
Kruskal Wallis Test					

YAPI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	3,53	1,46	6,75	0,15
	6-10 yıl n=(16)	4,00	1,37		
	11-15 yıl n=(20)	4,25	1,48		
	16-20 yıl n=(8)	3,25	1,98		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,86	0,38		
6. Bina girişi rüzgarlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,13	1,13	0,67	0,95
	6-10 yıl n=(16)	3,94	1,53		
	11-15 yıl n=(20)	4,20	1,15		
	16-20 yıl n=(8)	3,88	1,36		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,53		
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,07	0,88	1,66	0,80
	6-10 yıl n=(16)	4,19	0,98		
	11-15 yıl n=(20)	4,15	1,09		
	16-20 yıl n=(8)	3,50	1,51		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,14	1,07		
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	3,93	1,10	2,72	0,61
	6-10 yıl n=(16)	4,25	0,93		
	11-15 yıl n=(20)	3,90	1,41		
	16-20 yıl n=(8)	3,75	1,49		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,14	1,68		
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm.den daha yüksek olmamalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,27	1,16	0,52	0,97
	6-10 yıl n=(16)	4,25	1,06		
	11-15 yıl n=(20)	4,10	1,33		
	16-20 yıl n=(8)	4,25	1,39		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,00	1,41		

10. Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,93	1,22	0,82	0,94
	6-10 yıl n=(16)	4,31	0,79		
	11-15 yıl n=(20)	4,15	1,35		
	16-20 yıl n=(8)	4,13	1,46		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,29	0,76		
11. Bina pencerelerden veya tavadan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,27	1,03	2,76	0,60
	6-10 yıl n=(16)	4,50	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,45	0,89		
	16-20 yıl n=(8)	4,50	1,07		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,14	0,69		
12. Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,20	0,94	0,46	0,98
	6-10 yıl n=(16)	4,38	0,72		
	11-15 yıl n=(20)	4,25	0,79		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,92		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,29	0,76		
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb..) düzenlenmelidir. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,80	0,56	2,69	0,61
	6-10 yıl n=(16)	4,81	0,40		
	11-15 yıl n=(20)	4,75	0,44		
	16-20 yıl n=(8)	4,75	0,46		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,79		
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriligi ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb..). <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,67	1,23	7,46	0,11
	6-10 yıl n=(16)	4,25	1,13		
	11-15 yıl n=(20)	4,55	0,89		
	16-20 yıl n=(8)	3,75	1,28		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,14	0,90		

15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,47	0,74	0,59	0,97
	6-10 yıl n=(16)	4,50	0,73		
	11-15 yıl n=(20)	4,60	0,68		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,52		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,79		
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,60	0,63	1,88	0,76
	6-10 yıl n=(16)	4,63	0,72		
	11-15 yıl n=(20)	4,55	0,83		
	16-20 yıl n=(8)	4,13	1,25		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,86	0,38		
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,27	0,80	0,92	0,92
	6-10 yıl n=(16)	4,06	1,34		
	11-15 yıl n=(20)	4,10	0,85		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,74		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,14	0,69		
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,07	0,88	0,94	0,92
	6-10 yıl n=(16)	4,13	0,62		
	11-15 yıl n=(20)	3,90	0,79		
	16-20 yıl n=(8)	3,63	1,51		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,00	1,00		
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,67	0,62	1,12	0,89
	6-10 yıl n=(16)	4,75	0,45		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,59		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,52		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,86	0,38		

20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,87	0,35	3,69	0,45
	6-10 yıl n=(16)	4,44	1,03		
	11-15 yıl n=(20)	4,50	0,83		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,92		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,86	0,38		
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,80	0,41	2,05	0,73
	6-10 yıl n=(16)	4,50	0,97		
	11-15 yıl n=(20)	4,80	0,41		
	16-20 yıl n=(8)	4,50	0,76		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,86	1,95		
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,53	0,92	3,35	0,50
	6-10 yıl n=(16)	4,44	0,63		
	11-15 yıl n=(20)	4,50	0,76		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,74		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,71	1,38		
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,27	0,70	2,19	0,70
	6-10 yıl n=(16)	4,25	0,86		
	11-15 yıl n=(20)	4,50	0,83		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,92		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,86	1,46		
24. Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	2,20	1,26	1,30	0,86
	6-10 yıl n=(16)	2,81	1,83		
	11-15 yıl n=(20)	2,20	1,47		
	16-20 yıl n=(8)	2,25	1,83		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	2,57	1,99		

<p>25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır. N=(66)</p>	1-5 yıl n=(15)	2,47	1,73	4,18	0,38
	6-10 yıl n=(16)	2,81	1,76		
	11-15 yıl n=(20)	2,20	1,47		
	16-20 yıl n=(8)	3,00	1,31		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,43	1,72		
<p>26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir. N=(66)</p>	1-5 yıl n=(15)	2,53	1,55	8,42	0,08
	6-10 yıl n=(16)	3,63	1,54		
	11-15 yıl n=(20)	2,15	1,42		
	16-20 yıl n=(8)	3,25	1,67		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	2,57	1,99		
<p>27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır. N=(66)</p>	1-5 yıl n=(15)	4,13	0,83	1,27	0,87
	6-10 yıl n=(16)	4,13	1,36		
	11-15 yıl n=(20)	3,65	1,60		
	16-20 yıl n=(8)	4,25	1,04		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,29	0,49		
<p>28. Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir. N=(66)</p>	1-5 yıl n=(15)	4,67	0,98	3,62	0,46
	6-10 yıl n=(16)	4,19	1,38		
	11-15 yıl n=(20)	4,45	1,00		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,74		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,86	0,38		
<p>29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır. N=(66)</p>	1-5 yıl n=(15)	4,20	1,15	6,36	0,17
	6-10 yıl n=(16)	3,69	1,20		
	11-15 yıl n=(20)	4,25	1,02		
	16-20 yıl n=(8)	3,63	1,19		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,57	0,53		

30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,67	1,35	1,54	0,82
	6-10 yıl n=(16)	3,13	1,71		
	11-15 yıl n=(20)	3,40	1,35		
	16-20 yıl n=(8)	3,25	1,75		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	2,86	1,57		
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,73	1,28	4,95	0,29
	6-10 yıl n=(16)	3,63	1,45		
	11-15 yıl n=(20)	3,85	1,31		
	16-20 yıl n=(8)	2,63	1,85		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,79		
Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır. (iii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.					

İÇ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç). <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,07	1,22	2,80	0,59
	6-10 yıl n=(16)	4,00	1,03		
	11-15 yıl n=(20)	3,50	1,28		
	16-20 yıl n=(8)	3,38	1,69		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,14	0,69		
33. Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar). <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,80	0,56	4,83	0,31
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,81		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,59		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,74		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	5,00	0,00		
34. Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,47	1,36	3,90	0,42
	6-10 yıl n=(16)	3,81	0,98		
	11-15 yıl n=(20)	3,15	1,42		
	16-20 yıl n=(8)	4,00	1,20		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,00	1,00		

35. Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,13	1,55	0,84	0,93
	6-10 yıl n=(16)	2,69	1,35		
	11-15 yıl n=(20)	2,95	1,57		
	16-20 yıl n=(8)	2,88	1,36		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,14	1,07		
36. Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemeden yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,13	1,30	1,35	0,85
	6-10 yıl n=(16)	3,81	1,28		
	11-15 yıl n=(20)	3,80	1,47		
	16-20 yıl n=(8)	3,88	1,46		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,79		
37. Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır). <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,27	1,22	1,67	0,80
	6-10 yıl n=(16)	4,13	1,45		
	11-15 yıl n=(20)	4,45	1,10		
	16-20 yıl n=(8)	4,13	1,36		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,71	0,76		
38. Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,13	1,06	5,33	0,26
	6-10 yıl n=(16)	4,19	1,17		
	11-15 yıl n=(20)	4,65	0,81		
	16-20 yıl n=(8)	4,13	1,13		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,86	0,38		
39. İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,53	1,30	7,32	0,12
	6-10 yıl n=(16)	4,00	0,97		
	11-15 yıl n=(20)	4,35	1,14		
	16-20 yıl n=(8)	3,50	1,41		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,57	0,98		
40. Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,13	1,30	2,50	0,64
	6-10 yıl n=(16)	3,94	1,00		
	11-15 yıl n=(20)	4,25	1,07		
	16-20 yıl n=(8)	3,50	1,85		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,86	0,69		

41. Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,20	1,52	3,18	0,53
	6-10 yıl n=(16)	3,25	1,13		
	11-15 yıl n=(20)	3,35	1,50		
	16-20 yıl n=(8)	4,00	1,60		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,57	1,27		
42. Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,20	1,01	0,46	0,98
	6-10 yıl n=(16)	4,25	1,00		
	11-15 yıl n=(20)	4,25	0,85		
	16-20 yıl n=(8)	4,00	1,31		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,14	0,69		
43. Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemlene fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,20	1,42	1,76	0,78
	6-10 yıl n=(16)	3,00	1,41		
	11-15 yıl n=(20)	3,15	1,31		
	16-20 yıl n=(8)	3,50	1,69		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,71	1,25		
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetebilecek şekilde planlanması gerekir. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,40	1,68	3,52	0,48
	6-10 yıl n=(16)	3,69	1,40		
	11-15 yıl n=(20)	4,20	1,24		
	16-20 yıl n=(8)	3,88	1,81		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,79		
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,20	0,94	0,92	0,92
	6-10 yıl n=(16)	4,00	1,15		
	11-15 yıl n=(20)	4,05	0,94		
	16-20 yıl n=(8)	4,00	1,31		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,79		
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,73	1,33	1,41	0,84
	6-10 yıl n=(16)	3,81	1,47		
	11-15 yıl n=(20)	4,15	1,14		
	16-20 yıl n=(8)	4,00	1,60		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,29	1,11		

47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,47	1,30	8,54	0,07
	6-10 yıl n=(16)	3,50	1,51		
	11-15 yıl n=(20)	3,80	1,01		
	16-20 yıl n=(8)	3,75	1,49		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,86	0,38		
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,13	1,36	1,88	0,76
	6-10 yıl n=(16)	3,38	1,20		
	11-15 yıl n=(20)	3,20	1,01		
	16-20 yıl n=(8)	3,00	1,51		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,86	0,90		
Notlar: (i) N= 66, (ii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.					

İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,93	1,16	4,50	0,34
	6-10 yıl n=(16)	4,00	1,41		
	11-15 yıl n=(20)	4,30	0,92		
	16-20 yıl n=(8)	4,00	1,31		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,86	0,38		
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,53	1,13	2,44	0,66
	6-10 yıl n=(16)	4,13	1,45		
	11-15 yıl n=(20)	4,55	0,94		
	16-20 yıl n=(8)	4,13	1,46		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,86	0,38		
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,20	0,86	1,93	0,75
	6-10 yıl n=(16)	4,06	1,18		
	11-15 yıl n=(20)	4,35	1,09		
	16-20 yıl n=(8)	3,63	1,60		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,53		

52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,33	1,50	4,24	0,38
	6-10 yıl n=(16)	3,81	1,17		
	11-15 yıl n=(20)	4,05	1,27		
	16-20 yıl n=(8)	3,38	1,60		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,53		
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,00	0,93	2,35	0,67
	6-10 yıl n=(16)	4,00	1,15		
	11-15 yıl n=(20)	4,45	0,69		
	16-20 yıl n=(8)	4,13	1,13		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,29	0,76		
54. Materyallerin düzenlemesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,33	1,18	1,98	0,74
	6-10 yıl n=(16)	3,81	1,42		
	11-15 yıl n=(20)	4,30	1,08		
	16-20 yıl n=(8)	4,13	1,46		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,29	0,76		
55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlemesi yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,33	1,11	0,29	0,99
	6-10 yıl n=(16)	4,06	1,44		
	11-15 yıl n=(20)	4,35	0,99		
	16-20 yıl n=(8)	4,25	1,16		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,53		
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,20	1,08	1,13	0,89
	6-10 yıl n=(16)	3,94	1,39		
	11-15 yıl n=(20)	4,50	0,61		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,74		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,53		
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler). <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,13	0,92	3,44	0,49
	6-10 yıl n=(16)	3,94	1,12		
	11-15 yıl n=(20)	4,40	0,88		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	1,19		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,14	0,69		

58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	3,00	1,65	1,88	0,76
	6-10 yıl n=(16)	3,69	1,54		
	11-15 yıl n=(20)	3,45	1,67		
	16-20 yıl n=(8)	3,63	1,51		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,43	1,40		
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb.) bulunmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	4,27	1,10	2,60	0,63
	6-10 yıl n=(16)	4,56	0,81		
	11-15 yıl n=(20)	4,40	0,94		
	16-20 yıl n=(8)	4,00	1,07		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,79		
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	3,40	1,12	2,69	0,61
	6-10 yıl n=(16)	3,25	1,34		
	11-15 yıl n=(20)	3,10	0,91		
	16-20 yıl n=(8)	3,00	1,31		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,71	0,76		
Notlar: (i) N= 66, (ii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.					

DIŞ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m ² lik açık oyun alanı) N=(66)	1-5 yıl n=(15)	3,60	1,35	4,42	0,35
	6-10 yıl n=(16)	4,19	0,98		
	11-15 yıl n=(20)	4,20	1,28		
	16-20 yıl n=(8)	3,25	1,98		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,98		
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir. N=(66)	1-5 yıl n=(15)	3,93	0,80	2,37	0,67
	6-10 yıl n=(16)	4,13	0,96		
	11-15 yıl n=(20)	4,20	1,11		
	16-20 yıl n=(8)	3,38	1,85		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,29	0,76		

63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,07	1,22	3,86	0,43
	6-10 yıl n=(16)	3,88	1,45		
	11-15 yıl n=(20)	4,60	0,68		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,74		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,43	0,98		
64. Açık alan personelin çocukları görerak ve duyararak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,27	0,80	3,23	0,52
	6-10 yıl n=(16)	4,06	0,93		
	11-15 yıl n=(20)	4,30	1,08		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	1,41		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,57	0,53		
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgâr ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,07	0,70	1,61	0,81
	6-10 yıl n=(16)	4,13	0,96		
	11-15 yıl n=(20)	4,35	0,81		
	16-20 yıl n=(8)	4,13	1,13		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,14	1,21		
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,27	0,70	3,82	0,43
	6-10 yıl n=(16)	4,44	0,89		
	11-15 yıl n=(20)	4,60	0,82		
	16-20 yıl n=(8)	4,13	1,25		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,14	1,07		
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,93	0,80	4,85	0,30
	6-10 yıl n=(16)	4,00	0,89		
	11-15 yıl n=(20)	4,40	0,99		
	16-20 yıl n=(8)	4,13	1,13		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,00	0,82		
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	2,87	1,36	6,10	0,19
	6-10 yıl n=(16)	3,06	1,53		
	11-15 yıl n=(20)	3,90	1,25		
	16-20 yıl n=(8)	3,50	0,93		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,43	1,27		

69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,13	1,25	3,03	0,55
	6-10 yıl n=(16)	3,50	1,32		
	11-15 yıl n=(20)	3,80	1,20		
	16-20 yıl n=(8)	3,13	1,55		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,29	1,38		
Notlar: (i) N= 66, (ii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.					

DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,27	1,49	1,94	0,75
	6-10 yıl n=(16)	3,75	1,39		
	11-15 yıl n=(20)	3,90	1,02		
	16-20 yıl n=(8)	3,50	1,41		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,00	1,00		
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	2,87	1,36	4,78	0,31
	6-10 yıl n=(16)	3,00	1,55		
	11-15 yıl n=(20)	3,75	1,21		
	16-20 yıl n=(8)	3,00	1,41		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,57	1,27		
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır	1-5 yıl n=(15)	2,87	1,06	9,00	0,06
	6-10 yıl n=(16)	3,50	0,89		
	11-15 yıl n=(20)	3,40	1,31		
	16-20 yıl n=(8)	2,13	0,99		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,29	1,60		
Notlar: (i) N= 66, (ii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.					

FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	χ^2	p
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır). <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,93	1,39	3,39	0,50
	6-10 yıl n=(16)	4,31	0,95		
	11-15 yıl n=(20)	3,95	1,19		
	16-20 yıl n=(8)	4,63	0,74		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,57	1,62		

74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt. su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,13	0,99	0,67	0,96
	6-10 yıl n=(16)	4,13	1,15		
	11-15 yıl n=(20)	4,25	1,07		
	16-20 yıl n=(8)	3,88	1,64		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,14	0,69		
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,40	0,83	0,33	0,99
	6-10 yıl n=(16)	4,25	1,18		
	11-15 yıl n=(20)	4,55	0,60		
	16-20 yıl n=(8)	4,38	0,92		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,29	1,50		
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,60	1,45	0,75	0,95
	6-10 yıl n=(16)	3,94	1,12		
	11-15 yıl n=(20)	3,60	1,27		
	16-20 yıl n=(8)	3,50	1,69		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,86	1,46		
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumuyla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır) <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,93	1,16	2,92	0,57
	6-10 yıl n=(16)	4,13	1,20		
	11-15 yıl n=(20)	4,45	0,76		
	16-20 yıl n=(8)	3,88	1,25		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,71	1,38		
78. Binada paratoner olmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	3,20	1,93	1,28	0,87
	6-10 yıl n=(16)	2,94	1,73		
	11-15 yıl n=(20)	3,40	1,70		
	16-20 yıl n=(8)	3,50	1,69		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	3,57	1,27		
79. Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,40	0,74	2,48	0,65
	6-10 yıl n=(16)	4,25	1,00		
	11-15 yıl n=(20)	4,60	0,68		
	16-20 yıl n=(8)	4,25	0,89		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,71	0,49		

80. Bütün mekanların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	1-5 yıl n=(15)	4,53	0,64	3,44	0,49
	6-10 yıl n=(16)	4,38	0,81		
	11-15 yıl n=(20)	4,60	0,94		
	16-20 yıl n=(8)	4,00	1,41		
	21 yıl ve üzeri n=(7)	4,71	0,49		
Notlar: (i) N= 66, (ii) Bağımsız gruplar için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.					

EK 11.**Öğretmen/Yöneticilerin Görev Türüne Göre Okullarındaki Mevcut Duruma İlişkin Farklılıkları**

KONUM	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	4,07	1,33	-0,73	0,47
	Öğretmen n=(50)	4,42	0,78		
2. Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır. N=(65)	Kurum Yönetimi n=(15)	4,80	0,41	-0,62	0,53
	Öğretmen n=(50)	4,66	1,04		
3. Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	4,73	0,59	-0,07	0,95
	Öğretmen n=(50)	4,58	1,05		
4. Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	4,60	0,63	-0,54	0,59
	Öğretmen n=(50)	4,50	1,13		
Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi Testi uygulanmıştır					

YAPI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	4,40	1,12	-1,31	0,19
	Öğretmen n=(50)	3,82	1,56		
6. Bina girişi rüzgârlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	3,73	1,39	-1,35	0,18
	Öğretmen n=(50)	4,20	1,14		
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	3,87	1,06	-0,89	0,37
	Öğretmen n=(50)	4,10	1,07		
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	4,07	1,10	-0,38	0,71
	Öğretmen n=(50)	3,82	1,34		

9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm'den daha yüksek olmamalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,67	0,49	-1,55	0,12
	Öğretmen n=(50)	4,02	1,33		
10. Pencereleer çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,33	0,82	-0,27	0,79
	Öğretmen n=(50)	4,10	1,23		
11. Bina pencerelerden veya tavandan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,40	0,74	-0,35	0,72
	Öğretmen n=(50)	4,40	0,90		
12. Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı) olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,40	0,83	-0,69	0,49
	Öğretmen n=(50)	4,26	0,80		
13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak (yerden ısıtma, duvar petekleri vb..) düzenlenmelidir. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,67	0,62	-0,45	0,66
	Öğretmen n=(50)	4,76	0,48		
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriligi ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb.). <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,07	1,03	-0,53	0,60
	Öğretmen n=(50)	4,16	1,15		
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,53	0,64	-0,11	0,91
	Öğretmen n=(50)	4,52	0,71		
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,73	0,59	-0,94	0,35
	Öğretmen n=(50)	4,50	0,84		
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,93	1,39	-0,27	0,79
	Öğretmen n=(50)	4,24	0,77		
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,93	0,88	-0,22	0,82
	Öğretmen n=(50)	3,98	0,91		
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,67	0,62	0,00	1,00
	Öğretmen n=(50)	4,70	0,51		

20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,40	1,06	-0,67	0,51
	Öğretmen n=(50)	4,64	0,69		
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,20	1,26	-1,49	0,14
	Öğretmen n=(50)	4,70	0,74		
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,20	0,94	-1,03	0,30
	Öğretmen n=(50)	4,44	0,84		
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,20	1,08	-0,24	0,81
	Öğretmen n=(50)	4,34	0,85		
24. Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	2,13	1,55	-0,85	0,39
	Öğretmen n=(50)	2,50	1,62		
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	2,60	1,72	-0,12	0,91
	Öğretmen n=(50)	2,68	1,60		
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için en az 120 cm. yüksekliğinde çitle çevrilmelidir. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,07	1,67	-0,70	0,48
	Öğretmen n=(50)	2,72	1,63		
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23cm.den daha büyük olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,87	1,55	-0,04	0,97
	Öğretmen n=(50)	4,04	1,14		
28. Bina çevresi güvenlik için engelle (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk) çevrilmelidir. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,00	1,60	-1,06	0,29
	Öğretmen n=(50)	4,60	0,76		
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,27	0,80	-0,66	0,51
	Öğretmen n=(50)	3,98	1,17		

30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	2,87	1,41	-1,51	0,13
	Öğretmen n=(50)	3,50	1,47		
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	3,33	1,54	-1,04	0,30
	Öğretmen n=(50)	3,80	1,37		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi Testi uygulanmıştır</i>					

İÇ MEKÂN	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
32. Her çocuk için en az 3-4 m ² lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç). N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	3,53	0,92	-1,28	0,20
	Öğretmen n=(50)	3,86	1,29		
33. Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine değebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar). N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	4,60	0,51	-0,93	0,36
	Öğretmen n=(50)	4,68	0,68		
34. Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı (karyola, yatak, kampet, vb.) olmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	3,53	1,25	-0,10	0,92
	Öğretmen n=(50)	3,56	1,26		
35. Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	2,60	1,40	-1,22	0,22
	Öğretmen n=(50)	3,08	1,40		
36. Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemenin yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	3,80	1,37	-0,37	0,71
	Öğretmen n=(50)	3,98	1,30		
37. Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır (boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır). N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	4,20	1,42	-0,09	0,93
	Öğretmen n=(50)	4,34	1,15		
38. Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	4,53	0,74	-0,38	0,70
	Öğretmen n=(50)	4,32	1,06		

39. İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	4,00	0,93	-0,13	0,90
	Öğretmen n=(50)	3,84	1,25		
40. Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlemesi yapılmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	4,00	0,85	-0,54	0,59
	Öğretmen n=(50)	4,00	1,28		
41. Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	3,67	1,11	-0,54	0,59
	Öğretmen n=(50)	3,32	1,48		
42. Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	4,07	0,88	-0,77	0,44
	Öğretmen n=(50)	4,22	0,97		
43. Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemlene fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	3,13	1,36	-0,43	0,67
	Öğretmen n=(50)	3,30	1,37		
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetebilecek şekilde planlanması gerekir. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	4,13	1,19	-0,46	0,65
	Öğretmen n=(50)	3,86	1,46		
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	3,87	1,19	-0,72	0,47
	Öğretmen n=(50)	4,16	0,96		
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	3,67	1,50	-0,76	0,45
	Öğretmen n=(50)	4,04	1,24		
47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	3,53	1,30	-0,85	0,39
	Öğretmen n=(50)	3,80	1,26		
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır. N=(64)	Kurum Yönetimi n=(14)	3,00	1,20	-1,26	0,21
	Öğretmen n=(50)	3,36	1,19		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi Testi uygulanmıştır</i>					

İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,00	1,36	-0,43	0,66
	Öğretmen n=(50)	4,20	1,07		
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,13	1,36	-1,54	0,12
	Öğretmen n=(50)	4,50	1,09		
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,93	1,10	-1,08	0,28
	Öğretmen n=(50)	4,22	1,09		
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,71	1,07	-0,60	0,55
	Öğretmen n=(50)	3,78	1,37		
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,93	0,96	-1,26	0,21
	Öğretmen n=(50)	4,24	0,92		
54. Materyallerin düzenlemesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,87	1,36	-1,20	0,23
	Öğretmen n=(50)	4,24	1,15		
55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlemesi yapılmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,00	1,36	-0,97	0,33
	Öğretmen n=(50)	4,34	1,02		
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,00	1,31	-0,76	0,45
	Öğretmen n=(50)	4,34	0,85		
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler). <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,00	1,07	-0,81	0,42
	Öğretmen n=(50)	4,24	0,94		
58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,47	1,41	-0,01	0,99
	Öğretmen n=(50)	3,38	1,61		

59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb.) bulunmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,33	0,90	-0,28	0,78
	Öğretmen n=(50)	4,36	0,96		
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,13	1,30	-0,44	0,66
	Öğretmen n=(50)	3,34	1,00		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi Testi uygulanmıştır</i>					

DIŞ MEKÂN (AÇIK HAVA OYUN ALANI)	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m ² lik açık oyun alanı) <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,20	1,08	-0,64	0,52
	Öğretmen n=(50)	3,90	1,40		
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,00	1,00	-0,31	0,76
	Öğretmen n=(50)	4,02	1,13		
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,00	1,41	-0,81	0,42
	Öğretmen n=(50)	4,36	0,98		
64. Açık alan personelin çocukları görebilerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,20	0,94	-0,44	0,66
	Öğretmen n=(50)	4,28	0,99		
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgâr ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,20	0,77	-0,10	0,92
	Öğretmen n=(50)	4,16	0,93		
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,60	0,63	-0,94	0,35
	Öğretmen n=(50)	4,30	0,95		
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,07	1,03	-0,07	0,95
	Öğretmen n=(50)	4,12	0,90		

68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,00	1,20	-1,50	0,13
	Öğretmen n=(50)	3,52	1,34		
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,33	1,59	-0,01	0,99
	Öğretmen n=(50)	3,44	1,20		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi Testi uygulanmıştır</i>					

DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,67	1,40	-0,12	0,90
	Öğretmen n=(50)	3,66	1,24		
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,13	1,41	-0,55	0,58
	Öğretmen n=(50)	3,34	1,35		
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,27	1,53	-0,71	0,48
	Öğretmen n=(50)	3,06	1,10		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi Testi uygulanmıştır</i>					

FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır). <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,27	0,96	-0,52	0,60
	Öğretmen n=(50)	4,00	1,26		
74. Bina'nın günlük çocuk başına 25 lt. su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,13	1,36	-0,52	0,61
	Öğretmen n=(50)	4,12	1,02		
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,00	1,36	-1,06	0,29
	Öğretmen n=(50)	4,50	0,76		

76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,47	1,25	-0,96	0,34
	Öğretmen n=(50)	3,74	1,35		
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır) <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	3,80	1,37	-0,83	0,40
	Öğretmen n=(50)	4,18	1,00		
78. Binada paratoner olmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	2,87	1,77	-1,17	0,24
	Öğretmen n=(50)	3,44	1,64		
79. Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,20	0,86	-1,33	0,18
	Öğretmen n=(50)	4,50	0,76		
80. Bütün mekanların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır. <i>N=(64)</i>	Kurum Yönetimi n=(14)	4,53	0,52	-0,41	0,68
	Öğretmen n=(50)	4,44	0,97		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi Testi uygulanmıştır</i>					

EK 12.

Öğretmen/Yöneticilerin Çalıştıkları Kurum Türüne Göre Okullarındaki Mevcut Duruma İlişkin Farklılıkları

KONUM	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	P
1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır. N=(66)	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,47	0,73	-1,18	0,24
	Özel anaokulu n=(28)	4,11	1,17		
2. Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır. N=(66)	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,84	0,68	-1,59	0,11
	Özel anaokulu n=(28)	4,50	1,17		
3. Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır. N=(66)	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,71	0,65	-0,13	0,90
	Özel anaokulu n=(28)	4,50	1,26		
4. Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır. N=(66)	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,68	0,74	-0,74	0,46
	Özel anaokulu n=(28)	4,32	1,31		

Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi Testi uygulanmıştır

İÇ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır. N=(66)	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,29	0,90	-0,37	0,71
	Özel anaokulu n=(28)	4,00	1,39		
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır. N=(66)	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,68	0,77	-1,82	0,07
	Özel anaokulu n=(28)	4,07	1,46		
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır. N=(66)	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,29	0,98	-0,89	0,37
	Özel anaokulu n=(28)	4,00	1,22		
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır. N=(66)	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	3,78	1,34	-0,04	0,97
	Özel anaokulu n=(28)	3,79	1,29		
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır. N=(66)	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,26	0,83	-0,55	0,59
	Özel anaokulu n=(28)	4,07	1,05		

54. Materyallerin düzenlemesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,37	0,94	-1,15	0,25
	Özel anaokulu n=(28)	3,89	1,45		
55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlemesi yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,45	0,83	-0,92	0,36
	Özel anaokulu n=(28)	4,04	1,37		
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,50	0,56	-1,44	0,15
	Özel anaokulu n=(28)	3,96	1,29		
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler). <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,29	0,84	-0,53	0,59
	Özel anaokulu n=(28)	4,07	1,12		
58. İç mekânda motor gelişime yönelik (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için) araç-gereçler bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	3,32	1,66	-0,46	0,64
	Özel anaokulu n=(28)	3,57	1,43		
59. Bilişim teknolojisi materyalleri (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb.) bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,34	0,97	-0,29	0,77
	Özel anaokulu n=(28)	4,39	0,92		
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	3,21	0,91	-1,06	0,29
	Özel anaokulu n=(28)	3,32	1,33		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi Testi uygulanmıştır</i>					

DIŞ MEKÂN EĞİTİM MATERYALLERİ	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	3,82	1,09	-0,65	0,52
	Özel anaokulu n=(28)	3,50	1,48		
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	3,24	1,26	-0,29	0,77
	Özel anaokulu n=(28)	3,29	1,54		
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	3,37	1,20	-1,76	0,08
	Özel anaokulu n=(28)	2,82	1,19		
<i>Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi Testi uygulanmıştır</i>					

FİZİKSEL ÇEVRE SAĞLIĞI	Grup Değişkenleri	\bar{X}	σ	z	p
73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır). <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,03	1,24	-0,34	0,74
	Özel anaokulu n=(28)	4,14	1,15		
74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt. su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,18	1,11	-0,70	0,49
	Özel anaokulu n=(28)	4,07	1,09		
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,53	0,60	-0,13	0,89
	Özel anaokulu n=(28)	4,21	1,26		
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürlütlü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	3,63	1,32	-0,53	0,59
	Özel anaokulu n=(28)	3,79	1,34		
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumuyla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır) <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,13	1,02	-0,06	0,95
	Özel anaokulu n=(28)	4,07	1,21		
78. Binada paratoner olmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	2,95	1,75	-1,56	0,12
	Özel anaokulu n=(28)	3,71	1,51		
79. Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,58	0,64	-1,38	0,17
	Özel anaokulu n=(28)	4,25	0,93		
80. Bütün mekanların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır. <i>N=(66)</i>	Bağımsız resmi anaokulu n=(38)	4,61	0,79	-1,74	0,08
	Özel anaokulu n=(28)	4,29	0,98		

Notlar: (i) N= 66, (ii) ölçekte 1=Önemsiz ve 5= Çok Önemli anlamındadır, (iii) Bağımsız gruplar için Mann-Whitney U Testi Testi uygulanmıştır

EK 13.

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE FİZİKSEL ÇEVREYE İLİŞKİN KALİTE
STANDARTLARI**

A.Konum ve Yapıya İlişkin Standartlar**A.1. Konuma İlişkin Standartlar**

1. Bina yeri gürültü ve trafikten uzak olmalıdır.
2. Bina yakınında uçurum, dere yatağı, maden ocakları ve bataklık gibi alanlar olmamalıdır.
3. Bina çevresinde baz istasyonu, yüksek gerilim vb. tesisler bulunmamalıdır
4. Mezarlık, cezaevi, vb. alanlara uzak olmalıdır.

A.2.Yapıya İlişkin Standartlar

5. Anaokulu binası, çocuğun ihtiyaçları ve eğitimi tek katta gerçekleştirilecek şekilde yapılandırılmalıdır
6. Bina girişi rüzgarlık, saçak, vb. düzenlenmelerle korunaklı olmalıdır.
7. Binanın giriş-çıkışlarının güven içinde ve süratli olması için yeterli sayıda ve genişlikte çıkış kapısı olmalıdır
8. Merdiven ve koridorlar iyi ışıklandırılmalı, açıkça görülebilir işaretlerle normal ve acil çıkışlar gösterilmelidir
9. Merdiven bulunuyorsa basamak yüksekliği 16 cm.den daha yüksek olmamalıdır.
10. Pencereler çocukların göz hizasında, ısı ve ses izolasyonlu ve emniyetli (pencere parmaklıkları) olmalıdır.
11. Bina pencerelerden veya tavandan yeterli gün ışığı almalı, gereken bölümlerde duvara veya tavana sabitleştirilmiş ışık kaynakları (ampul veya spot lamba) ile ışıklandırma yapılmalıdır
12. Binanın havalandırma sistemi kontrol edilebilir havalandırma olmalıdır (örn; açılabilir pencere, personel tarafından kullanılan havalandırma fanı)

13. Isıtma sistemi, bulunulan bölgenin iklim koşullarına uygun olarak düzenlenmelidir (yerden ısıtma, duvar petekleri vb..)
14. Duvar köşelerinin keskinliği ve sivriligi ortadan kaldırılmalıdır (yumuşak dolgu maddesi ile kaplama, köşeleri yuvarlatma, bariyerleme vb..).
15. Islak mekânların zeminleri yıkanabilen ve kaygan olmayan malzeme ile kaplı olmalıdır.
16. Islak zeminlerin dışındaki zeminler ahşap veya kolay temizlenebilen, antibakteriyel, hijyenik yer döşemesi ile kaplı olmalıdır.
17. Tuvaletler, içme suyu ve el yıkama yerleri oyun ve dinlenme alanlarına yakın olmalıdır
18. Her 5-7 çocuğun kullanımı için bir lavabo ve bir tuvalet bulunmalıdır
19. Klozet yüksekliği 35 cm., el yıkama yerlerinin yüksekliği 55-60 cm. olmalıdır
20. Giysi ve ayakkabı değişimleri ve her çocuğun kişisel eşyaları için ayrılmış bir alan bulunmalıdır
21. Çocuk sayısının gereksinimine ve sağlık koşullarına uygun; yiyecek hazırlama, bulaşık yıkama ve gıda koruma bölümlerinden oluşan bir mutfak olmalıdır.
22. Kuruma ait tüm araç-gereç ve malzemelerin konulacağı bir depo bulunmalıdır
23. Çocuk alanlarından ayrı olarak yetişkinler için çalışma ortamı, yetişkin lavabo ve tuvaletleri, personel kişisel eşyaları ve eğitimi planlama veya malzeme hazırlamak için bir idari bölüm bulunmalıdır.
24. Etkinlik alanından uzakta, içinde lavabo bulunan bir hasta çocuk odası olmalıdır
25. Çocukların araçlı veya araçsız spor yapabilecekleri, duvarları yerden 120 cm. yüksekliğe kadar yumuşak malzeme ile kaplanmış bir spor salonu olmalıdır
26. Yüzme havuzları, seyyar havuzlar, göletler gibi suyun olduğu yerlere girişi engellemek için çevreleri çitle çevrilmelidir (en az 120 cm. yükseklik)
27. Bina içi ve çevresinde bulunan korkuluk araları, platform arasındaki açıklıklar, merdiven araları ve bariyerlerin dik kısımları sıkışma ve boğulma tehlikesine karşı 8cm ya da daha az veya 23 cm.den daha büyük olmalıdır.
28. Bina çevresi güvenlik için engelle çevrilmelidir (doğal bitki, alüminyum, beton veya ahşap korkuluk)
29. Binanın dış cephe yalıtımı olmalıdır.

30. Personel ve ailelerin ihtiyacını karşılayacak kapasitede otopark alanı bulunmalıdır.
31. Engelli çocuklar için bina girişi, merdiven, koridor, vb. alanlar (rampa, eşik olmayan geçişler vb.) ile tuvalet, musluklar, kapı kolları ve aydınlatma düğmelerinde düzenlemeler yapılmalıdır.

B. İç ve Dış Mekânlara İlişkin Standartlar

B.1. İç Mekâna İlişkin Standartlar

32. Her çocuk için en az 3-4 m² lik bir iç mekân alanı olmalıdır (masa, sandalye, dolap, araç-gereçlerin kapladığı alan hariç)
33. Çocuklara uygun boyda (farklı yaşlar için farklı boylarda) mobilyalar olmalıdır (çocuk sandalyeye oturduğunda ayaklarının zemine degebileceği yükseklikte, arkası olan sandalye ve dizlerinin masanın altına girebileceği yükseklikte masa boyu, göz hizasında dolap ve raflar).
34. Programda bir günde dört saatten fazla zaman geçiren her çocuk için bir dinlenme donanımı olmalıdır (karyola, yatak, kampet,vb.)
35. Uyuyan çocukları birbirinden ayıran sağlam bir bariyer veya 1 m.lik mesafe olmalıdır.
36. Çocuk ve yetişkinlere ait alanlarda yumuşak malzemedan yapılmış rahat döşeme ve mobilyalar bulunmalıdır.
37. Mobilyalar ve oyun ekipmanları sağlam ve iyi tamir edilmiş olmalıdır(boyasız, keskin, parçalanmış veya çıkıntılı kenar veya eksik parça olmamalıdır).
38. Tavan ve duvarlarda kolay temizlenebilecek şekilde su bazlı boya olmalıdır.
39. İç mekân yetişkinin özel denetleme aracına gerek kalmadan görsel ve ses aracılığıyla denetlenmesine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.
40. Çocukların çalışma ve aktivite alanlarının birbirini rahatsız etmeyecek şekilde düzenlemesi yapılmalıdır
41. Ailelerin etkinlikler ve çocukları hakkında bilgi edinebilmesi için belirlenmiş özel bir alan olmalıdır.
42. Çocukların çalışmalarının sergilendiği alanlar olmalıdır

43. Özel alanlarda ailelerin çocukları ve yetişkinleri gözlemleme fırsatını sağlayan düzenlemeler olmalıdır.
44. Boğulma ve kazaları önlemek için su erişimi olan tüm alanların çocuğu görerek ve duyarak gözetebilecek şekilde planlanması gerekir.
45. Her grup için tam donanımlı ilk yardım kutuları hazır bulundurulmalıdır
46. İç mekân çocuğun bireysel, küçük veya büyük gruplarla oynayabilmesi veya çalışabilmesi için organize edilmiş materyallerle donanımlı alanlara ayrılmalıdır
47. Motor gelişimi destekleyici ekipmanlara düşüş yüksekliği dikkate alınarak ayarlama yapılmalı ve düşme alanına özel koruyucu yüzey yapılmalıdır.
48. Engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program içeriği ve etkinliklerine ulaşımını kolaylaştırmak için özel teçhizat, materyal ve mobilyalarla ortamda uyarlamalar yapılmalıdır.

B.1.1. İç Mekân Eğitim Materyallerine İlişkin Standartlar

49. Bireysel ve grup halinde çalışmalar için gerekli araç-gereç ve materyaller çocuğun oyun ihtiyacını tatmin edecek sayıda olmalıdır
50. Eğitim materyalleri çocuklar tarafından görülebilir ve ulaşılabilir yükseklikte olmalıdır
51. Eğitim materyalleri mümkün olduğunca doğal, gerçek veya gerçeğe yakın özelliklerde olmalıdır
52. Hizmet verilen ailelerin kültürel değerlerine uyan ve farklılıkları destekleyici farklı kültürlere ait malzeme ve materyaller bulunmalıdır
53. Malzeme ve materyaller yetişkinlere bağımlılığı azaltıcı özellikte olmalıdır.
54. Materyallerin düzenlenmesi basitten karmaşığa, somuttan soyuta öğrenmeyi gerçekleştirecek şekilde yapılmalıdır.
55. Çok sayıda veya parçalı materyallerin açık raf ve kutularda estetik şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır
56. Materyaller temiz, eksiksiz ve sağlam şekilde gün boyu çocukların kullanımına hazır tutulmalıdır
57. İç mekânda programın dil, matematik, fen ve doğa, günlük yaşam, sanat ve diğer alanlarına ilişkin amaçları destekleyen malzeme ve materyaller olmalıdır (drama

- oyun araçları, yapı malzemeleri, kum / su oyun malzemeleri, oyun hamuru, boya, kitaplar, resimler).
58. İç mekânda motor gelişime yönelik araç-gereçler bulunmalıdır. (mekik çekme, tırmanma, içinden, üzerinden, altından geçme, çekme, itme gibi etkinlikler için)
59. Bilişim teknolojisi materyalleri bulunmalıdır. (TV, video, bilgisayar, akıllı tahta, vb..)
60. Engelliliğin gerektirdiği özel teçhizat ve materyaller kurumda hazır bulundurulmalıdır.

B.2. Dış Mekâna (Açık Hava Oyun Alanı) İlişkin Standartlar

61. Açık hava oyun alanı, okul binasının kapladığı alanın en az iki katı genişlikte olmalıdır (her çocuk için en az 6-7 m² lik açık oyun alanı)
62. Açık hava oyun alanı programın hizmet ettiği her yaş grubunun yetenek, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmelidir.
63. Açık alan çocukların dışarı çıkışlarını engellemek veya tehlikeleri önlemek amacıyla çitler veya doğal engellerle çevrilmelidir
64. Açık alan personelin çocukları görerek ve duyarak gözetleyebileceği şekilde ayarlanmalıdır
65. Açık hava oyun alanı çocuğu (düşme, takılma, sivri ve keskin noktalar, aşırı rüzgar ve güneş ışığına karşı) korumalı olmalıdır.
66. Açık hava oyun alanının zemini doğal (toprak, çim) ve yapay yüzeylerden oluşmalı, zehirsiz bitkiler, çalılar ve ağaçların olduğu doğal bir düzenlemesi olmalıdır
67. Oyun alanındaki ekipmanlar güvenli (oyuncakta ki çıkıntılı parçaların tehlikeleri sınırlandırılmış, dengeleri sağlanmış ve yükseklik ayarlamaları yapılmış, çocuğun veya giysi parçasının sıkışmayacağı) ve birbirinden en az 2 m. uzaklıkta olacak şekilde düzenlenmelidir
68. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için alan düzenlenmesi yapılmalıdır.
69. Dış mekânda engelli ve diğer özel ihtiyaçları olan çocukların program aktivitelerine katılmalarını sağlayan uyarlamalar yapılmalıdır.

B.2.1. Dış Mekân Eğitim Materyallerine İlişkin Standartlar

70. Açık hava oyun alanında; manipülatif oyun ve sanat etkinlikleri için malzeme ve materyaller ile koşma, kayma, tırmanma, atlama, denge ve sallanma gibi motor deneyimler için gerekli araç-gereçler bulunmalıdır.
71. Hayvan bakımı ve bitki yetiştirme için gerekli malzeme ve araç gereçler bulunmalıdır.
72. Açık hava oyun alanlarında düzenli olarak temizliği ve bakımı yapılan, kullanılmadığı zaman üzeri kapalı tutulan bir kum havuzu bulunmalıdır

C.Fiziksel Çevre Sağlığına İlişkin Standartlar

73. İnsan tüketimine uygun güvenilir su kaynağı olmalıdır (su kaynağı olarak bir kuyu ya da başka bir özel kaynak kullanıldığı takdirde, yerel sağlık otoritesinden bu suyun insan tüketimi için güvenli olduğu belgesi olmalıdır)
74. Binanın günlük çocuk başına 25 lt.su alacak yeterlilikte su deposu olmalıdır
75. Yangınla ilgili standartlara uygun (etiketlenmiş, kontrolleri yapılmış) yangın söndürücüler, yangın alarmları gibi gerekli tedbirler alınmalıdır
76. Çocuklar tarafından kullanılan tüm odalarda gürültü seviyesinin kontrol edilmesine dair önlemler alınmalıdır
77. Zararlı hayvan, böcekler ve zehirli bitkilerden arındırılmış olmalıdır (Eğer ilaçlama yapılacaksa, bunlar üretici talimatlarına uygun olarak çocukların tesiste bulunmadıkları zaman ve onların cilt teması solunumla ilgili ve diğer engellere maruz kalmayacakları bir şekilde uygulanmalıdır. İstenmeyen bitki zararlılarını kontrol etmek için en az tehlikeli araçlar kullanılmalıdır)
78. Binada paratoner olmalıdır.
79. Çocukların kullandıkları tüm odaların oda sıcaklığı (18-20 derece) ve nem seviyesini (% 45-55) korumak için düzenlemeler yapılmalıdır.
80. Bütün mekânların hijyenik kurallara uygun temizliğinin yapılabilmesi için malzeme ve temizlik ekipmanları bulunmalıdır.

ÖZGEÇMİŞ

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı:	Figen GÜLEŞ			
Doğum Yeri:	Çay/AFYON			
Doğum Tarihi:	01.07.1968			
Medeni Durumu:	Evli			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Kurtuluş İlkokulu	-	Çay/Afyon	1978
Ortaöğretim	Çay Lisesi	Orta Kısım	Çay/Afyon	1981
Lise	Çay EML.	Kimya	Çay/Afyon	1984
Lisans	Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmenliği	Ankara	1988
Yüksek Lisans	Selçuk Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	Konya	2003
Becerileri:	Okul Öncesi Eğitimi Kurum Yönetimi			
İş Deneyimi:	Öğretmen	Batman Kız Meslek Lisesi	1988/1989	
	Öğretmen	Meram Kız Meslek Lisesi	1989/1998	
	Öğretim Gör.	SÜ.Mesleki Eğitim Fakültesi	1998 den itibaren	
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Yrd.Doç.,Dr. Nurcan KOÇAK Öğr.Gör.Ülkü YILDIZ			
Tel:	0 332 323 35 26			
E-Posta:	fgules@selcuk.edu.tr			
Adres:	Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Ev Ekonomisi Eğitimi Bölümü Kampüs/KONYA			